

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕКΤΟΥ

ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ,

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΟΙΙΑΣ

ΕΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΑΝ ΕΜΠΑΙΝΕΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΔΙΑΣ ΥΚΟΥΡΡΕΙΟΥ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ • Ο ΠΑΛΑΜΙΔΗΣ •
ΟΔΟΣ ΑΡΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΑΡΙΘ. 28.

1885

124604

Ομήρου
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ,

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΟΙΙΑΣ

ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ « Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ »

ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΑΡΙΘ. 28

1885

124604

Τοῖς ἀναγνώσταις

Πρὸς κατάληψιν τῶν ἀθανάτων ποιημάτων τοῦ θείου Ὁμήρου ἐκ τῶν ὧν οὐδὲ ἄνευ εἴραι Ὁμηρικὴ γραμματική, δημητρικὸν λεξικόν, βοηθητικὴ δὲ δημητρικὴ γεωγραφία, καὶ μυθολογία.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ ἵρα συντελέσωμεν πρὸς τοῦτο καὶ θέλοντες τὰ παράσχωμεν μᾶλλον εὐπρόσιτα τῇ σπουδαζούσῃ νεότητι τὰ μέσα ταῦτα, ἐπεχειρήσαμεν ἵρα πάντα ταῦτα εἰς φῶς φέρωμεν· δθερ πλὴν τῆς ἀρὰ χειρας Ὁμηρικῆς γραμματικῆς, ἐδημοσιεύσαμεν καὶ Ὁμηρικὴν γεωγραφίαν μετὰ εἰκόνων καὶ χαρτῶν, δσον οὕπω δὲ ἔρχεται εἰς φῶς καὶ τὸ Ὁμηρικὸν λεξικόν, ὃ ἐκδίδοται μετὰ εἰκόνων.

Ἐν παραρτήματι δὲ ἐν τῇ γραμματικῇ ταύτῃ προσετέθησαν.

1. Περὶ Ὁμήρου καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ καὶ τῆς σημασίας τῶν ποιημάτων τοῦ Ὁμήρου, καὶ περὶ διαφορᾶς Ἰλιάδος καὶ Ὁδυσσείας καὶ περὶ διαλέκτου Ὁμήρου γίνεται λόγος.

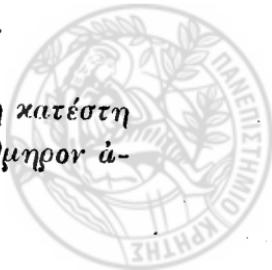
2. Περὶ Γεννήσεως καὶ ἀραπτύξεως τῆς ποιησεως.

3. Περὶ ἐποποίιας, καὶ περὶ τῶν μερῶν τοῦ ἐπονού καὶ περὶ Ἰλιάδος καὶ Ὁδυσσείας.

4. Περὶ τῶν ἐκ τοῦ Ὁμήρου διδαγμάτων.

5. Περὶ δακτυλικοῦ ἔξαμέτρου.

Οὕτως ἡ ἀρὰ χειρας Ὁμηρικὴ γραμματικὴ κατέστη ἀραγκαιότατον βοηθημα πατὶ περὶ τὸν Ὁμηρον ἀ-

§.

σχολούμένωφ, ἀτε περιέχονσα πᾶν τὸ ἀποβλέπον εἰς
σπουδὴν τοῦ ἀθαράτου καὶ δαιμονίου τούτου ποιητοῦ.

Ἐνελπις, δτι η ἀρὰ χεῖφας γραμματικὴ ἔσται ικανὸν
βοήθημα τῇ σπουδαζούσῃ νεότητι, καὶ μετὰ τῶν παρ
αρτημάτων θέλει διεγείρει τὸν ἔρωτα περὶ τὴν μελέ-
την τοῦ ἀθαράτου καὶ ἐρδόξου ποιητοῦ, τοῦ διδάξαν-
τος καὶ φωτίζοντος ἔτι ἀπασαρ τὴν ὑφῆλιον.

Αθήνησι 1 Νοεμβρίου 1885.

ΕΥΑΓΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΗΣ

ΟΜΗΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

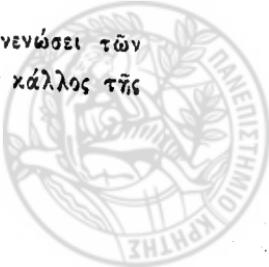
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Τῆς ὁμηρικῆς διαλέκτου δ θεμελιώδης χαρακτήρ εἶναι δ πλοῦτος τῶν φωνηέντων, ἡ μαλακότης, ἡ εὔχαραψία καὶ ἡ ῥυθμικὴ εὐφωνία τῶν σχηματισμῶν καὶ συνδυασμῶν τῶν λέξεων. Θεάω, ἵεροῦ δόμου, ἀργυρέοι βιοῖ, ἡγκόμοις, ἡελλοι, τέλαι, τοεούσῃ, καλεούμην, δηδώμεν, κναρέησι, ιδυίησι, ἀγ.λαηήμενάται, αἰτιόωται, ἐπηερεῖσθαι, ἔκατηβα.λέται, κτλ.

§ 2. Ως ἀρχαιοτάτη γλῶσσα ἡ ὁμηρικὴ διάλεκτος διετήρησε σχηματισμούς τινας τῶν ἀρχικῶν γλωσσῶν, οἵτινες δὲν ἦσαν ἐν χρήσει εἰς τὴν μεταγενεστέραν ἀττικὴν διάλεκτον, δι' ὃ οἱ τοιούτοι σχηματισμοὶ οὐδέποτε πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπλατεῖαι· εἰσρέσσεις τῆς κλασικῆς γλώσσης; Ή ὡς ἀτωματίαι ἡ μάλιστα ὡς ἀδεια ποιητική.

§ 3. 'Αλλ' ἔκτὸς τούτων τῶν κατὰ κανόνας τινὰς καὶ ὄργανικῶς μορφωθέντων τύπων, εἰς ἀχρηστίαν μετὰ ταῦτα μεταπεσόντων, ἡ διμηρικὴ γλῶσσα, ὡς γλῶσσα ποιητική, ἔχει γαλ πλείστους ἄλλους λεκτικοὺς τύπους, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ μέτρου, καὶ οἵτινες διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς τύποι ἀληθῶς ποιητικοί. Οὕτως ἐκ τοῦ κχάτην ἐσχηματίσθησαν τὰ κράτερος καὶ κάρτερος διὰ μεταθέσεως κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου. ('Αλλ' ὑπερθετικὸν μόνον κάρτιστοι). Οὕτω καὶ τέττας ἄγος ἀντὶ τεταρτος. Ποιητικὴ ἀδεια εἶναι, ἐὰν τὸ στερητικὸν α ἔγεινε μακρὸν εἰς τὰ ἀθαράτων, ἀκαμάτων, ἀτέφελος καὶ ἄλλα, ἡ τὸ ε τῆς ἐπὶ εἰς τὸ ἐπίτορος (-υυ) καὶ ἐὰν τὸ ω ἔγεινε τούναντίον βραχὺ εἰς τὸ ἥρως (-υυ), ἡ αι εἰς τὸ ἔμπατον (-υυ), ἡ οι εἰς τὸ οῖος (-υυ), καὶ τὰ δμοια.

'Ἐν τῇ τεχνικῇ καὶ ἀρμονικῇ συγχωνεύσει καὶ συνενώσει τῶν ἀρχαίων καὶ νέων ποιητικῶν τύπων κεῖται τὸ ἔξοχον κάλλος τῆς διμηρικῆς γλώσσης.

1. Δίγαμμα.

§ 4. Πλὴν τῶν συνήθων γραμμάτων τὸ ἀρχαιότατον Ἑλλῆνι κὸν ἀλφάβητον περιεῖχεν ἔτι στοιχεῖον τι F, τὸ δποῖον ἐκ τοῦ σχῆματος δμοιστάτου μὲ διπλοῦν Γ, καλεῖται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν δίγαμμα· ἐπειδὴ δὲ τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἐν τῇ ἀττικῇ διαλέκτῳ ἥδη πρὸ πολλοῦ ἔξελιπε, παρέμεινε δὲ ἐπὶ πλέον τοῖς Αἰολεῦσιν, (ἐν τοῖς ποιήμασι τῆς Σαπφοῦς καὶ Ἀλκαλού εὑρέθη ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν γραμματικῶν) ἐκλήθη ὑπὸ τούτων αἰολικὸν δίγαμμα· δὲ δὲ φθόγγος αὐτοῦ ἦν δμοιος τῷ λατινικῷ V, καὶ ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων δπως καὶ ὑπὸ τῶν Φοινίκων παρ' ὧν παρελείφθη βαῖ(1). ὑπὸ πάντων δὲ πιστεύεται σήμερον δτι καὶ τὸ λατινικὸν V καὶ τὸ Ἑλληνικὸν F προύφερετο δπως τὸ ἀγγλικὸν W

Σημ. Τὸ γράμμα τοῦτο ἦτοι τὸ F ἡτά ποτε ἐν πολλῇ χρήσει, περιωρίσθη δὲ ὑστερον, ἀλλὰ μέχρι σήμερον ικανὰ τούτου ἔχη διετηρήθησαν. Ὁ περιορισμὸς οὔτες συνέβη ποὺ μὲν ἔξαφανισθέντος παντελῶς τοῦ φθόγγου του, ποὺ δὲ εἰς συγγενῆ φωνήνεντα ἡ σύμφωνα ἡ πνεῦμα μεταβάντος. Τεχμήριον τῆς ποτὲ ὑπέρβεως τούτου εἶναι ἡ χρῆσις εἰς ἀντιστοίχους λέξεις ἐν τε τῇ αἰολικῇ καὶ δωρικῇ διαλέκτῳ, τῶν συγγενῶν γλωσσῶν καὶ μάλιστα τῆς λατινικῆς φοῖδες=δξύς τὴν κεφαλήν, μδσχος=δσχος, μονθυλεύω=δνθυλεύω, μία=īa, ἐσπέρα=Feσκέρα=vespera, Φηρ=ver=ἥ (ἥαρ), Φις=ī=vis, κλάFις=clavis=κλάτις, διFος=divus=δῖος, ὁFις=ovis=δῖς, Φρόδον=βρόδον, ὡFην=ovum=ών, ἀλέFασθι=ἀλέυασθαι, (νηFι)=navis=νεῦς, βοFις=bovis=βοῦς, ἔFηηλος=εῦηηλος, Φρίγος=Frigus, κόρFος=κοῦρος, ἐδεύετο=δεῖτο, ἐκ τοῦ ἐδέFετο, ἐπιδεῦής, ἐκ τοῦ ἐπιδεFής. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ μαρτυροῦσιν δτι πλεῖστα λέξεις εἶχον ἐξ ἀρχῆς τὸ F, τοῦτο δὲ ἐν τοῖς μὲν ἀπεσκληρούνθη εἰς μ, λ, θ, υ, ἐν τοῖς δὲ δλως ἐξέπεσσεν. Ἡ μεταβολὴς αὕτη προϊμώτερον μὲν καὶ ταχύτερον ἐγένετο ἐν τῇ ἴωνικῇ διαλέκτῳ καὶ τῇ ταύτης συγγενεστάτῃ ἀττικῇ, ὁφιαιτέρον δὲ καὶ βραδύτερον ἐν τῇ δωρικῇ· ἐν δὲ τῇ αἰολικῇ διετηρεῖτο σποράδην ἡ χρῆσις αὐτοῦ μέχρι τοῦ 2 π. Χ. αἰῶνος καὶ ἔτι ὑστερον, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἴωνικοῦ ἀλφαβῆτου ὡς φθόγγου σημαντικόν, δτε ἐγράφησαν τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔπη

1) Litera posita est pro digamma, quod quidam Graecorum etiam Vau appellant. Scaurus σελ. 2254. F nostri Vau vocant et alii digamma. Mag. Victor. σελ. 2401.

είχεν ἐκλείψει, δι' ὃ καὶ ἐν αὐτοῖς οὐδὲν ἔγνος αὐτοῦ ἐν τῇ ἐνεστώσῃ αὐτῶν μορφῇ ὡς στοιχείου διεσώθη, ἢ πρωτογενῆς ὅμως αὐτοῦ ὑπαρκεῖς εἰς ταῦτα εἶναι ἀναμφήριστος· ὑστερον δὲ πανταχοῦ ἐπικατήσαντος τοῦ ἴωνικοῦ ἀλφαβήτου καὶ περὰ τοῖς ἄλλοις "Ἑλλησιν ἀπέβη εὕρηστον ὡς ἀριθμητικὸς χαρακτὴρ δηλωτικὸς τοῦ ἔδη.

Καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων ταῦτων δὲν ἦτο στεθερὸν τὸ Η, δι' ὃ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ λέξει ὅτε μὲν προστιθέτο καὶ προύφερτο, ὅτε δὲ οὐ: ἀποαρτίσθιται Α 230, ἀφιρίσται Α 182, ὑποείκω Κ 238, ὑπείκω Α 291, πάσας δὲ ἐρύστομεν Ξ 76, ἵστια λεύκ' ἐρύσαντες μ 402.

§ 5. Τοιαῦται λέξεις προφερόμεναι ἀρχικῶς μετὰ δίγαμμα ἐν τῇ ἀρχῇ εἶναι παρ' Ὁμέρῳ αἱ ἀκόλουθοι 54.
ἄγρυμι, ἄλις, ἄλωρφι, ἄραξ, ἄρδάρω, ἄραινε, ἄστε, ἄστρος (λατ. ver), ἄδρα, ἄθειρα, ἄθρος; εἴδω (Feid-Fid, λατ. vid-eo), εἴκουσι (δῶρο. εἴκατε λατ. viginti) εἴκω, εἴλω, εἴμα, (Feim, Fei, λατ. ves-tis ἐκ τοῦ ἐσ-θήτης), εἴπειν, ἔκάς, ἔκαστος, ἔκηλος, ἔκητι, ἔκυρος, ἔκών, ἔλλειμα, ἔλποιαι, ἔλλουσα, ἔννυμι (vestio), ἔοι, ἔοικα, ἔπος, ἔργον, ἔργω, ἔρύω, ἔσθητης (παράδ. εἴδη), ἔσπερος (λατ. vesper), ἔτης, ἔτος, ἔτωνιος, ἥδις, ἥθιος, ἥκα, ἥρα, ἥχη, ἥιας, ἕιρι, ἕιρες, ἕις, ἕινε, ἕιρη, ἕικος (vicus), οἵης (vinum).

§ 6. Πλῆθος ιδιωτισμῶν τῆς δμητρικῆς γλώσσης πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἔξαφανίσεως τοῦ δίγαμμα, καὶ ὡς ἀναπλήρωσις αὐτοῦ· τοιοῦτοι εἶναι· ἀ) ἡ μετρικὴ ἔκτασις τελικῶν βραχέων φωνήντων πρὸ ἀπλοῦ συμφώνου ἔχοντος τὸ F πολλάκις ἡ ἄλλο σύμφωνον οὔτορον σύροχοεῦτες, τοῖον οἶδα, κατὰ' ἥδον, ὑπὸ' γίπης, διατάγματα, τοῖον οὐρέων, (γνέδος) κατὰ' λαπάρητη (σ.τ. κτλ. δ') ἀναλόγως πρὸς τοῦτα καὶ ἡ ἔκτασις βραχέων φωνηέντων ἐν τῷ μέσῳ λέξεως πρὸ φωνήντος· βασιλῆος, ἐμεῖδο, πτελῶ, πτοεῖ. γ') ἡ ἔκτασις τοῦ ο εἰς ον πρὸ τοῦ δ, λ, ρ οὐδέδος, οὐδ.λος, οὐρός (ὄρ-Foc). δ') ἡ ἔκτασις τοῦ ε εἰς ει εἰς τὸ ξεῖρος (ἀντὶ ξέFoc), εἴαρ =Feap, εἴαριδος =Feapirōs, εἴργω =εἴωθα (=FeFotha). ε') ἡ συλλαβικὴ αὔξησις πρὸ φωνήντος· ἔαξα, (Faγγυμι) ἔοιλπα =FeFoilpa, ἔοικα =FeFouka. ζ') Ἡ παράλειψις τῶν εὐφωνικῶν ρ καὶ καὶ τῆς ἐκθλίψεως· δαῖε οι (Foi), ἐπει οὐ ἔθετ (Feθer), θεοειδής, κατὰ δστν, ἀπὸ ἥς. ζ') ἡ μὴ χασμωδία· πρὸ ἔθετ =πρὸ Feθer, η') ἡ παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως, τῆς κράσεως· λίπετ δὲ ἐ ==

δὲ Φε, ἀπὸ ἐο = ἀπὸ Φέο, διαιπέμετ = διαΦειπέμετ, ἀγῆς = αΦαγῆς.

2. Παθολογία φωνηέντων.

§ 7. Α'. Εναλλαγὴ φωνηέντων.

α') Τὸ ἀ τῆς αἰολικῆς καὶ δωρικῆς διαλέκτου ἡ καθόλου τῆς ἀρχαιοτέρας τῶν Ἑλλήνων διαλέκτου τρέπεται κανονικῶς εἰς η, ἐν δὲ τῇ ἀττικῇ φυλάσσεται μόνον, δταν προγνῆται φωνῆς ἡ ρ· οὔτως.

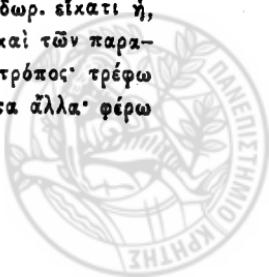
1. 'Αντὶ τοῦ α μακροῦ εὑρίσκεται η· α') ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς α'. κλίσ., κλισή, ἀγορή, τερητης, ξερίη, αἰσχή, ιερή, κτλ. πλὴν τοῦ θεά, δία καὶ τινῶν κυρίων ὄνομάτων (§ 22). β') εἰς τὰ ἀριθμητικὰ τριηκοντα, διηκόσια, τριηκόσιοι. γ') εἰς τὸν μέλλοντα τῶν εἰς -ιάω καὶ -άω ὄντων ἴσομαι, περήσω. δ') Εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις: ρηδος=ραδος, ἀττ. τεώς, ιητήρ, κρητήρ, θώρηξ, πρήσω, τρηχύς, Φαληρές, ἀτηρός, "Ἀδρηστος κτλ.

2. 'Αντι τοῦ α βραχέος εὑρίσκεται ἐνίστεη. Ει; τὰ ἀφηρημένα εἰς εια καὶ οια, ἐκ τῶν εἰς ης καὶ ους (οος) ἐπιθέτων ἀληθεῖη, εὐπλείη. Εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις κρίση, Σκύλλη, ειήρωρ, ήρορέη, ἀγηρορή, ήγάθεος (ἄγαρ), ήμαθοις (άμαθος), ήρεμδεις καὶ ποδήρεμος (άρεμος), ἐπημαιβός (άμειβω), ήγερέθορται (άγειρω) ήρεθορται (άειρω) καὶ ἄλλα πολλά, καὶ εἰς τὴν δίφθογγον αυγρῆς (γραῦς), ρηῆς (ραῦς).

β'. Τὸ ἀ τρέπεται εἰς ε ἐν τοῖς βέρεθροις (ἀττ. βάραθροι) καὶ ἐν τῇ α'. κλίσ.(1).

---

1) Τὰ πρωτογενῆ καὶ ἀρχαιότατα φωνήεντα ἡσαν τρία τὸ α, ι, υ, τούτων δὲ πάλιν τὸ α ἀρχαιότερον, ἔξ οὐ ύστερον διχασθέντος ἀνεπτύ. χθησαν, ως μεσάζοντες φθόγγοι οἱ ε καὶ ο· ὡν δὲ μὲν ε μεταξὺ τοῦ α καὶ ι, δὲ ο μεταξὺ τοῦ α καὶ ο· δθεν τὸ πρωτογενές α μεταβάλλεται εἰς ε καὶ ο καὶ ἐν τοῖς διαλέκτοις καὶ ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ ως βάθος βίνθος (καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀνήμερα=ἐνήμερα, ἀντάμα=ἐντάμα, ἀγνάντια=ἐνάντια), πάθος πένθος, βάλλω βέλος βόλος, τρέπω καὶ δωρ. τράπω, τρόπος, τέτταρες καὶ δωρ. τέτορες, εἴκοσι καὶ δωρ. εἴκατι ή, αἰολ. Φίκατι. Δηλοῦται δὲ ἐκ τινῶν τύπων τῶν χρόνων καὶ τῶν παραγώγων· τρέπω ἔτραπον τέτροπα ἀταρπός (ἀ-ταρπός), τρόπος· τρέφω ἔτράφην τέτροφα εὐτραφής τραφερός τροφή, καὶ πλεῖστα ἄλλα· φέρω

γ'. Τὸ α τρέπεται εἰς υ ἐν τῷ αἰολικῷ πίσυρες, πίσυρα=εέσ-
σαρες(1).

Σημ. Τὸ α ἐν τοῖς ἔξης δὲν προῆλθεν ἐκ τροπῆς τοῦ α εἰς αι, ἀλλ' ἔξ ἀποβολῆς τοῦ : ἐκ τῆς αι τὰ ἀττικά· αἰσὶ ἀρχικῶς ἄθει, (aeum), αἰετός=ἀττός. θαιγενής, ἐλαίη (ἀττικ. ἐλάσ), Ἀλκμαίων (παρὰ τὸν Ἀλκμάονα Μ 394), παρι=παρά, (παραιδάτης), κατι=κατά μόνον εἰς τὸ καταιβάτης(2) προσέτιχμαί (χρυά). ναιώ (νάω), κέρατε (κεράω)

§ 8. Β'. "Εκτασεις. Α'. Τὸ ε ἔκτείνεται εἰς η καὶ ει.

α'. Εἰς η μὲν πρὸ τῶν ε, η, ι μετὰ τὴν τοῦ Φ ἀποβολήν· α') εἰς τὰ εἰς ειος κχι ειον Πηλήϊος, χαλκήιος, ιερήϊος (ιερε Fior); οὕτω καὶ χέρηες, τελίνεσσα, φαρήη. β') Εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τῶν εἰς εν· βασιλῆος, ηἱ, ηα, κτλ. γ') Εἰς τὸ ἥδις (έδε), ἥδ=εν καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ἥδγέρειος=εύγέρειος, ἥδκομος=εύκομος.

β'. Ήδις ει δὲ πρὸ συμφώνων, μάλιστα πρὸ ὑγρῶν (πλὴν Λ.Ι) καὶ πρὸ τῶν φωνηντῶν α, ο, ον, ω, τὸ μὲν ἔνεκα τῆς τοῦ ἥ εἰς ι ἀπολεπτύνσεως (§ 19, β'. ὑποσ.) χρύσειος, ὑπερ, (ὑπερι;) ὑπείροχος κτλ. θείω, τεικεώ, πειθέρειος, ἐτελείετο, Αιρελας=Αιρέας, Ἐρμελας κτλ. (διότι θε-յω, κτλ.), τὸ δὲ ἔνεκα τοῦ Φ εἰς τὰ πτελώ, ειλήκουθα, ειοικεῖαι, δειδέχαται, δειδία, δεῖος, ἐμεῖο, σεῖο, εἴο, εἴαρ, ειαριδὸς (έαρ), εἰώ, εἴως=εῖος ἀντὶ ἔως (συνίζησις), τείως, σπεῖος χρεῖος, λείουσι (δοτ. πληθ. τοῦ Λέων ΛέFων)—ειλάτιος (ἐλάτη) μείλας μείλιος —εἴγεκα, ξεῖρος, δεῖος (δέFeos), τειδὸς (reFōs) (§ 6) (3) καὶ ἀλ.

§ 9. Β'. Τὸ ο ἔκτείνεται συχνότατα εἰς ον, ἐνίοτε εἰς οι, σπανίως δὲ εἰρίσκεται μεταβεβλημένον εἰς ω, αι καὶ υ.

φάρος φαρέτρη φόρος. Ἐκ τοῦ α δὲ προῆλθον τὸ η καὶ ω· ἐκ τούτου οἱ παράληλοι τύποι· φρατήρ καὶ φράτωρ αἰολ. καὶ δωρ.. μάτηρ, λατ. mater καὶ κοινῶς μήτηρ αἰολ. κχι δωρ. τᾶς=τῆς, δωρ. πρᾶτος=πρῶτος.

1) Ἡ τοῦ α εἰς υ ἐναλλαγὴ φαίνεται καὶ εἰς τὸ γλάφω, γλύφω καὶ ἐν τῇ λατινικῇ scalpo sculpo.

2) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀναιβαίνω, ἀναιβατόν, καταιβαίνω, καταιβατόν, καταιβασμός, καταιβασμόν. Πρβλ. § 117.

3) Ως κρείας ή κρειάς.

α'. Εἰς οὐ, πρὸ τῶν ὑγρῶν, εἰς τὸ μὴ ἐκ παραγωγῆς προσκύπτον ο (λόγος οὐδέποτε λοῦγος!), τοῦτο προσῆλθεν ἐκ τοῦ ἐν τῇ ρίζῃ F (§ 6, γ'). ἡ ἔνεκα μετρικοῦ λόγου οὐδήμερος, Οὐδεμίπος, ποι-λός, κουλεδρ (ἀντ' ὀλόμερος κτλ.) =οὐρομα (δ Frōma), γούρα-τος, γούρατα κτλ. (γόρν) δούρατος, δούρατι κτλ. (δέρν) θοῦ-ρος, θοῦρις (θορεῖν) (§ 12). β') κοῦρος, κοῦρη (χόρος, χάρη) — οὐρεος, οῦρεα (ὅρος — τοῦσσος (τύσσος). — Περὶ τῶν οὐδῶν (=via, limen), ὀδὸς (=via), οὖρος, οὖδ. § 12, β' καὶ 21(1).

β'. Εἰς οἱ πρὸ φωνήντος, ἀλοίν, πτοή, ποιὴ καὶ ποιήεις, ὀ-λούις, ὀλοιῆστις γρεστ, χροεῆ 164, ἐπιτοιθεν: μελαγχροίης (ἀντὶ τῶν ἀλόα, πτοή, πόα κτλ.) καὶ πρὸ συμφώνου φοιρὸς καὶ φοίρος, φερ, φορ, ηγροίησε (V γροF) ὀλοή, Μοῖρα, φοειήεις ὀλοοτρο-χος=στρογγύλος Λιθος. (παρβ. § 19, β'. ὑποσ.) (2).

γ'. Έναλλάσσεται εἰς ω, αι καὶ υ τρωχάω, πωτάριμαι, δεύρω Γ 240, εἰς τὸ ἀπήρωροι ἀπήρορος, ἀλλὰ μετήρορος (3), ὑπαὶ = ὑπὸ (4), ώς παραὶ καὶ καταὶ, ἵδε § 7 Δ'. ἀγερις=ἀγυρά, δθεν πανήγυρις (5).

Σημ. Τὸ η ἐν τῷ πρώτῳ συνθετικῷ τῶν ὄλιγηπελέων, ὄλιγηπε-λέουσσα, νεηγενέας, ἱππημολγῶν, ἐλαφηβόλος, πρέπει νά θεωρηται ως ἀνήκον εἰς τὸ πρώτον συνθετικόν.

Γ'. Τὸ υ εἰς οὐ εἰληλουθα=εἰλήλυθα. (6).

§ 10 Γ'. Συστολή. Συχνότατα ἐν τῇ Θμηρικῇ διαλέκτῳ συ-στέλλονται τὰ μακρὰ φωνήντα.

Α'. Τὸ η εἰς ε' α') μάλιστα εἰς τὴν ὑποτακτικήν εἶδετε, λά-βετορ, γίνεαι κτλ. β') εἰς τὰ ἀργέτει δημῶ καὶ ἀργέτα, παρὰ τὸ

1) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ οὐλος=ὅλος, ἔχουν (καὶ "Ομγ.ρ.")=ἀκοή.

2) Ἐν τῷ ὁδοιπόρον, χοροιτυπίησιν, Πιλοιγενέος τὸ οἱ εἴναι τῆς δο-τικῆς τοπικῆς κατάληξις πτώσεως, ώς καὶ τὸ αἱ εἰς τὸ Θηβαιγενής.

3) Διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ F ἔγεινεν ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις τοῦ ο εἰς ω' εἰς δὲ τὸ μετήρορος ἔγεινεν ἀναδρομικὴ ἔκτασις (ἐν τοῦ ἀΠείρω).

4) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀπαὶ ποῦ=ἴπο ποῦ.

5) Καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ παρέμεινεν εἰς τὰ ἐκ τοῦ δνομα σύνθετα εἰώνυμον, παρώνυμον καὶ εἰς τὸ πανήγυρις. Πρβλ. Γρεμ. Διαλ. εἰς Αἰολ. διάλ. § 7.

6) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ σοῦκα=σῦκα.

ἀργῆτι, ἀκηλεμεῖνη, ζερδὶς (ἀττ. ζηρδὸς) (ἀντὶ ἀργῆς κτλ.) (1)

Β'. Τὸ ω εἰς ο 1) συχνότατα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἴσημερ, ἐγείρομερ, εἴδομερ, θείομερ, στελομερ, τραπείομερ κτλ. (ἀντὶ τῶν ἴωμερ, κτλ.) καὶ 2) εἰς τὸ εὐρύχορος (ἐκ τοῦ χώρος), ἐπροσίγαιος, εἰροσίγυλλος, ἐπροσίγθωρ(2), (ἀντὶ ἐνωσίγθων κτλ. ἐκ τοῦ Φοθ, ὡθέω), ἐνοσισ.

Γ'. Τὸ εῑ ἐνίστε εἰς ε καὶ ῑ.

α'. Εἰς ε εἰς τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς υς ἐπιθέτων βαθέης (ἀντὶ βαθεῖης), εἰς τὰ Αιρέας, Ἐρμέας, κέωρ, ὠκέα Ἰρις.

β'. Εἰς ε εἰς τὸ ἵκελος παρὰ τὸ εἴκελος, ἰδυλησι, μόνον ἐν τῇ φράσει ἰδυίσι πραπίδεσσιν (ἐκ τοῦ εἰδώς).

δ'. Τὸ ον εἰς ο εἰς τρία σύνθετα ἐκ τοῦ πούς ἀρτίπος, I 505, ἀειλόπος, Ω 77, 159, τρίπος (ἀντὶ ἀρτίπονς), καὶ εἰς τὰ βόλεται, βόλεσθε, ἔβδολοτο (ἐκ τοῦ βούλομαι, δρ. § 2.)

Ε'. Τὸ αῑ εἰς α εἰς τὸ ἔταρος, ἔτάρη, παρὰ τὸ ἔταῖρος, ἔταρη.

ΣΤ'. Τὸ αῡ εἰς α· αὐτάρ=ἄταρ.

§ 11. Ἀντὶ αῡ ἐνίστε ην, ἀντὶ ον (ἐκ τοῦ εο) εν̄ γρῆνς, γῆνς· ομεῦ ή, μεῦ, σεῦ, εῦ, θάρσευς, θάμβευς, θέρευς, ἐρέθευς κτλ.

§ 12. Δ'. Ἡ μετάθεσις γίνεται κυρίως

α'. Εἰς τὸ αρ συχνότατα διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου κάρτος παρὰ τὸ κράτος καρτερός, κρατερός, κάρτιστος βραδύς, βάρδιστος (παρβ. § 3). θρόσος θάρσος, ἀταρπός, ἀταρπιτοὶ (=ἀτραπὸς κτλ.), κραδίη παρὰ τὸ καρδίη B 452, Κράπαθος ἀττ. Κάρπαθος ἔθρακος, ἔπραθος (δέρκομαι κτλ.), δρατὸς ἀντὶ δαρτὸς (δέρω) καὶ ἄλλα πολλά. (3).

β'. Εἰς τὸ F, δ μετατιθέμενον μεταβάλλεται εἰς υ ἐν τῇ κλίσει τοῦ γρύν καὶ δάρυ, ως γυρFατος, γυρFατος, γούρατος· δορFατος, δορFατος, δούρατος καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα· ὁλFος δF.λος

1) Παρέμεινε καὶ εἰς τὴν καθωμιλημένην τὸ. ζερδὶς, ζεραινω, ζερικός, στέκω, κεροὶ, ὑπερέτης, οὕτω λεβέτι=λέβης; καὶ ἄλλα.

2) Ἀπεβλήθη τὸ ν ἀνευ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως, ἐν ψ λέγεται εἰνοσίφυλλον.

3) Καὶ παρ' Ἀττικοῖς κέκραχα, κέκραμαι, (κεράννυμι), δέδμηκα, δέδμημαι (δέμω), τλῆναι, τλήμων (τάλας).

= οὐ.ιος· πατρος πατρος = παῦρος, νερον = εὔρος.

§ 13. Β'. **Προσθήκη φωνηέντων γίνεται δὲ μὲν ἐν ἀρχῇ (πρόθεσις, πρόθεμα), δὲ δὲ ἐν μέσῳ (παρέθεσις ἢ παρεμβολὴ) συχνότατα μὲν τοῦ ε, σπαγιώτερον δὲ τοῦ α, ο, ι, η καὶ ω. Προστίθεται δέ·**

α'. Τὸ ε εἰς τὰ ἑέ, ἔειδρα, ἀρέειδρος ἔειδρωται ἔειδρώσαιτο, ἑέλδωρ ἔέλδεται, ἔέλδετο, (παρὰ τὸ ἔλδομαι), ἔέρση, ἔεικον, ἔεισον (παρὰ τὸ εἴδω) ἔειλεον ἔέλσαι Φ 293 (παρὰ τὸ εἴλω), ἔειπον (παρὰ τὸ εἰπεῖν), ἔέργει ἔέργουσιν ἔέργων (παρὰ τὸ εἴργω), ἔερτο (παρὰ τὸ εἴρω), ἔέλπεται ἔειλπομην ἔέλπετο (παρὰ τὸ ἔλπω) ἔέσσατο (παρὰ τὸ ἔιγνυμι), καὶ πρὸ τοῦ ε εἰς τὰ ἵσκω, ἔσκω, ἴσος (ἔινη ἴσσαι) κ. ἄλλ. ἥειρ τὸ ἥελιος, (ἐκ τοῦ αὖ, ἄΕω, ἄFeλος ἄFeλιος, ἄέλιος εἶναι ἀρχαιότερος τοῦ ἥλιος δ ἀπαντᾶ μόνον θ 271· εἰς πάντα ταῦτα μεταξὺ τῶν δύο φωνηέντων ὑπῆρχε τὸ F ἢ τὸ σ.(1).

Τὸ ε παρεντίθεται εἰς τὰ ἄργυρος ἄργυρεος, δαφοιδὸς δαφοιρεός, ἄλιέρος, ἄλατρεος, latreοι· οὐτως ἀδελφὸς ἀδελφεός, δέιδρος δέιδρεος, κερός κερεός.

β'. Τὸ α εἰς τὰ εἰς αω φῆμ. ὁράας, μιμάσθαι, περάατ, φάρθη, κτλ. (ιδ. § 102, Δ'.) καὶ εἰς τὰ ἄ-βληχρός, ἀταρπός, ἄ-μύρω (μύρη), (λατ. munire), ἀμείβω (δωρ. ἀμέβω, λατ. meo, moueo), ἀστεροπή ἀσταχνέσσαι (σταχνέσσαι Ψ 598) αὐταχος=ἄγωρος ἄFiaγοι, τοῦ F=υ. (2).

γ'. Τὸ ο εἰς τὰ φώας, θώκος (ἐκ τοῦ φάος φῶς, θῶκος)· εἰς τὰ εἰς αω φῆμ. φρόω κτλ. (παρβ. § 103, γ'. ὑποσημ.) καὶ εἰς τὸ δρομα (Vro, λατ. nomen, ἀντὶ gnomēn), Ἰων. οὐδρομα ἀντὶ δρυμα, δ-χρόεις (χρυόεις), οῖος (ἴος ζα), δ-μόργηρυμι, δ-ρυζ,

1) Τὸ ε ώς πρόθεμα είναι καὶ εἰς τὰ ἔ-μοῦ, ἔ-μοὶ κτλ. λατ. mei, καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ εἰς τὰ ἔ-σύ, ἔ-σᾶς, ἔ-τοῦτος.

2) Τὸ πρόθεμα α εῦρηται καὶ παρ' ἀττικοῖς εἰς τὰ ἀσταχυς, ἀσταφίς, ἀνηστις, ἀπαλάμη, καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἄ-λησμονῶ, ἄ-μασχάλη, ἄ-νάμα, ἄ-σφινδόνα, ἀλλὰ πάντοτε ἐν αὐτῷ στάχυς, σταφίς, οὔστις, παλάμη.

δύνχος (ἐκ τοῦ νύσσω)· δύριμος καὶ δυ-μ-δριμος (*βεβίθω*), δυδύρομαι, Ὁ-δυσσεὺς (*δύνη*).⁽¹⁾

δ'. Τὸ εἰς τὰ ὄμοιος, γελοίος, πυκιτός, πότια κτλ.

Σημ. Τὸ η εἰς τὰ εὐηγενής, (2) ἐπηγετανός, (3) οὐχὶ κατά πλεονασμὸν τοῦ η, ἐπήβολος. πολιητης, (*ἀρχαιότερον τοῦ πολίτης*), χρήγηννον =χρῆγον.

ε'. Τὸ ω εἰς τὰ δρώωσι, ήβώωσι κτλ.

ξ 14. Στ'. **Ἀποθολὴ φωνηγέντων.**

Α'. **Ἀφιέρεσσες α'**) Τοῦ α εἰς τὸ ἥτα (ἀντὶ ἄρα), **β'**) τοῦ ε εἰς τὰ κεῖτος, κεῖτη, κεῖθε, κεῖσε, ρέρθει, ρέρθει, ρέρθει, ρέρθει (ἐρύω) κτλ.⁽⁴⁾.

Β'. **Συγκοπή** 1) τοῦ α εἰς τὸ γλακτοφάγος, ειλήλουθμει, ἐπέπυθμει. 2) τοῦ ε εἰς τὰ κέκλετο, κεκλόμερος, ἐπλεει, ἐπλεο, ἐπλετο, περιπλόμερος (*πέλομαι*), πέτομαι ἐπτατο, πτάμερος ἐπιπτέσθαι φέρτε, φέρτροι Σ 236 καὶ εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ θ' χορ. πολλῶν ὥρημάτων ἔλλαβοι, ἐκ τοῦ ἔλλελαβοι, ἐπεφρορ (ἐκ τοῦ ἐ-πέ-φεροι)⁽⁵⁾, οὐτω καὶ μέριμω (*με-μέ-ρω*), μηρός, θύγατρα· 3) τοῦ ο εἰς τὸ τίπτε (*ἄττ. τίπτοε*)=ιψθ', (*πρὸ δασέος φωνήντος*), γρῦν⁶ (ἐκ τοῦ γόρν), πρόγινυ (ἐκ τοῦ πρὸ καὶ γόρν).

Γ'. **Ἀποκοπή** τοῦ α 1) εἰς τὸ ἄρ (ἀντὶ ἄρα), καὶ εἰς τὰς προθέσεις πάρ, ἄρ, κατά (παρά, ἀρά, κατά, ἄρτις, ἄρπω· δ τό. νος τῆς προθέσεως ἀναβιθάζεται· πάρ Ζηρί, πάρφασις=παραγραφαῖς, παρθέμεροι, πάρ ποσίν, παρμέρετε, πάρ δύραμιν· ἐν αἷς τὸ ρ τῆς ἄρ καὶ τὸ τ τῆς κατά ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει μεταβάλ-

---

1) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ· ὀλίγος καὶ λίγος, ὀλιγάκι καὶ λιγάκι, ὀξείδιον καὶ ἔξείδι.

2) Εὔσταθ. σελ. 1288 16 τὸ δὲ εὐηγενέων πλεονασμὸν ἔχει καὶ αὐτὸν τοῦ η: ἀλλ' εὑρηται ἐν πολλοῖς μορίοις α, διότι πάντα τὰ ἐπιρρήματα καὶ αἱ προθέσεις ἡσαν πτεώσεις ὄνομάτων ἀχρήστων ἥδη· ἵνα, ἐπι, ἐπά, ἐπίβολος.

3) Όδ. Θ, 233 Στ. Μ παρὰ τὸ ἔτος ἔτανός καὶ πλεονασμῷ τοῦ η ἐπηγετανός. "Ἄλλοι δύως ἐκ τοῦ ἐπὶ-άσι καὶ τῆς καταλήξεως τανα, ὕστε τὸ η ἀνήκει εἰς τὸ δ συνθετικὸν μέρος.

4) 'Ἐν τῇ καθωμιλημένῃ· πιτήδειος, πιτάφιος, πάπλωμα.

5) Καὶ παρ' Ἀττικοῖς· ἡγεγκον, ἐκ τοῦ ἡν-έν-εκον, ἡν-εν-κον.

λονται ἡ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον κατὰ τοὺς περὶ εὐφωνίας κανόνας. Τὸ καὶ τῆς ἀν μένει ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ σ. ἀν στόμα, ἀστάτα, ἀσχεθέει^τ ἀσχετά ἔργα πρὸ δὲ τῶν χειλεοφώνων τρέπεται εἰς μ., πρὸ δὲ τοῦ καὶ εἰς γ., καὶ πρὸ τοῦ λ. ταυτοφωνεῖ, ἀμ βωμοῖσι, ἀμ πεδίοι, ἀμ πέλαγος, ωσαύτως ἀμβατός, ἀμβαίνει^τ, ἀμβάλλω^τ, ἀμμικάς, ἀμφαδόν, ἀμπρεύσας(1) (ἀντὶ ἀραβατός, ἀραβάλλω^τ, κτλ.) ἀγχρεμάσας, ἀγχίλιας, (ἀντὶ ἀραχρεμάσας κτλ.), ἀλλόννουσαρ ἀλλένευσορ, ἀλλεγορ (ἐκ τοῦ ἀράλω, ἀρέλεγορ), ἀλλὰ ἀρδίχα (ἀντὶ ἀράδιχα).

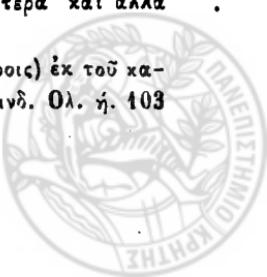
Τὸ τ τῆς κατὰ (κατὰ) ταυτοφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον καὶ γέννη, καὶ δώματα, καὶ δέ, καὶ κόρυθα, καὶ μέσοι, καὶ μέρη, καὶ πεδίοι, καὶ γάλαρα, καὶ γόνοι, καὶ δίσαι, κακκείοτες, καὶ λιπε, καὶ λιγ^τ καὶ λείπειν, καμμικάς, καμμιοτή=καταμιοτή(ἐπιμορή), καρρέύσας, κάππεοει, καρρέοντα, κατθαρεῖ, κάββαλε=κατέβαλει, κάμμιορος, ἐκ τοῦ κατάμορος (καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ κακίμορος)(2). Τὸ τ τῆς κατὰ ἐν συνθέσει πρὸ δύο συμφώνων ἀποκόπτεται κάκτατε, κάσχεθε, (=κατάπγεθε=κάτσχεθε), καστορύνου. Μοναδικὰ εἶναι τὰ ὑβδάλλει=ὑποβάλλει, ἀπέμψει=ἀποπέμψει καὶ αὐτέρια, (μᾶλλον ἀπὸ ἐρύω, ὡς aufero=ab καὶ fero) ἀραFερύω, ἀρFερύω, ἀFερύω, ἄλλοι δὲ γράφουσιν αὖ ἐρύω.

Σημ. Ἀποκοπὴ γίνεται καὶ εἰς τὴν ἀπαρεμφατικὴν κατάληξιν μεν =μένει καὶ εἰς τὸ δῶ=δῶμα, κρι=κριθή.

Δ'. 'Η Ἐκθλιψεις εἶναι συχνοτάτη παρ' 'Ομήρω οὐ μόνον ὡς παρ' 'Αττικοῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας ιδίας αὐτῷ περιστάσεις· ἐκθλίζεται δὲ μόνον τὸ ἄ, ε, ι, ο. οἷον α') τὸ α εἰς τὸ ἥτα γινόμενον γ'. εἰς τὸ

*1) Καὶ παρ' 'Αττικοῖς ἀμβατός, ἀγχρισιν (Aisch.) ἀντὶ ἀνάχρισιν, ἀγχράτος (Ξεν.) ἀντὶ ἀναχράτος, ἀμβολάς, ἀμπωτις (ἀνάπωτις ἐκ τοῦ ἀναπίπτειν), ἀμθων ἐκ τοῦ ἀναθξίνειν, ὁ καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς εἰς λέξεις οὐχὶ συνθέτους διετηρήθη· τὸ γ γραμματέα, τὸ λ λόγον, κατὰ πόλιγ καὶ, τὴν γράφη· τὸ γ χρόνον, τὴμ μητέρα καὶ ἄλλα πολλά.

2) Καὶ παρ' 'Αττικοῖς καρμύειν (παρὰ μεταγενεστέροις) ἐκ τοῦ καταμύειν, καὶ παρ' 'Ησιόδ. 'Ἐργ. 471 κακκρύπτων, Πινδ. Ολ. η. 103 καννόδον, καρμέν (=κατὰ μὲν) κτλ.

τὰ σά· τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμισε α 336· καὶ εἰς τὰ οὐδ. πληθ. καὶ τὴν αἰτ. τοῦ ἐνικ. τῆς γ'. κλίσ. καὶ εἰς τὸ εἰς σα ἀόρ. ἄλειψή ἐμέ· 6) τὸ εἰς σχεδὸν πάντοτε (πλὴν τοῦ οὐδεῖ=καὶ, καὶ ζε· γ') τὸ εἰς πάντα τὰ εἰδὸν τῶν λέξεων ἑστ', εἰσ', εἰσ', φιλοῦσ', χέρσ', χειρεοῦσ', πάτρεοσ', κτλ. ἅμμι, ὕμμι, σφ'. ἄλλοθ', δθ', εἰκοσ' ἀντὶ εἰκοσι (ἄλλ' οὐδέποτε εἰς τὸ ἑξεκοσί). Δὲν ἔκθλιτεται τὸ εἰς τὰ περὶ, τι, ὅτι τὸ δτ'=δτε(1), τ'=τε· δ') Τὸ ο πάντοτε ὡς τὸ ε (πλὴν τῆς γεν. εἰς αο καὶ οιο) εἰς τὴν ἀπὸ, ὑπὸ (δχι εἰς τὴν πρὸ), εἰς τὸ δύο, εἰς τὸ οὐδέτ. τῶν ἀντιονυμιῶν (πλὴν τοῦ τὸ). "Ετι δὲ ε'" καὶ ἡ διφθογγος αἱ εἰς τὰς ῥηματ. καταλήξεις· —μαι,—σαι,—ται— καὶ —σθαι αἴμι', ἦσ· ἀντὶ ἥσαι, γειήσετ', διαγωνιεῖσθ' κτλ. καὶ σ') ἡ διφθογγος οἱ ἐνίστε εἰς τὸ μιν καὶ τοι (ἴσως καὶ ἄπαξ εἰς τὸ σοι Α 170, οὐδὲ σ' οὐτὸν κτλ. (2).

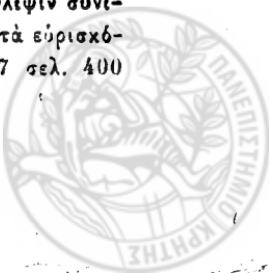
§ 15. Z'. Συναέρεσις, διαέρεσις, κρᾶσις τῶν φωνηέντων.

A'. 'Η Συναέρεσις παρ' 'Ομήρῳ γίνεται καὶ παραλείπεται κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου καὶ τοῦ ῥυθμοῦ· δέκωρ καὶ ἄκωρ. Σημειωτέον δ' δτι τὸ μὲν υἱ συναερεῖται εἰς ω· βώσας, ἀγρώσασκε, ὁγμώκοτα ἐκ τοῦ βοκάσας κτλ. τὸ δὲ ευ καὶ εου 1) εἰς εἰς τὰ εἰς τὸ ος τριτόκλιτα· γέρενς. Τὸ εεος συναερεῖται εἰς ειους εἰς τὸ δέος δελους, σπέους σπέλους· 2) εἰς τὰς ἀντωνυμίας· ἐμέο=ἐμεῦ, οὐεο=σεῦ· καὶ εἰς τὰ εἰς εω ῥημ. ἐπορεῦται, καλεῦτες, ποιεῖσθαι.

B'. 'Η Διαέρεσις τῶν παρ' 'Αττικοῖς διφθόγγων εἰς τὰ συγκροτοῦντα αὐτὰς. ἀπλὰ φωνήντα εἶναι συγνοτάτη παρ' 'Ομήρῳ, διότι ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχεν ἡ διαέρεσις, (δρ. § 65.), δις (δΦις) οὐδέποτε οὐδετέ τῆς δὲ συναερέσεως μόλις τότε ἀρχομένης γίνεται ἐνίστε χρῆσις διὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου· θυμοραΐστης, κυνοροΐστεωρ ρ 300, ἐκ τοῦ γάλω, πάτε; δ 32, παῖς (μόνον Η 44, Ζ 346, Φ

3) Καὶ δτ'=δτε, δταν δὲν γεννᾶται: σύγχυσις μετὰ τοῦ μορίου δτε.

4) Τινὲς ἀρνούμενοι τὴν ἔκθλιψιν τῆς οι δέχονται ἐνταῦθα τὸ σ' ὡς αἰτ. σὲ, ἄλλοι δὲ πάλιν δεχόμενοι ἔκθλιψιν τῆς οι εἰς τὴν δοτ. μοι Ζ 163, δέχονται καὶ ἐνταῦθα. Οἱ μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἔκθλιψιν συνέζανουσι τὴν οι μετὰ τοῦ ἀκολούθου φωνήντος ἡ διορθοῦσι τὰ εὑρισκόμενα μετ' ἔκθλιψεως χωρία· (παραβ. Ηεγην εἰς Ιλ. τόμ. 7 σελ. 400 καὶ Σπίντασρ εἰς excurs. Ιλ. XIII).

216, τ 86, δ 817, η 300, σ 216, τ 540, κατ. κλ. πάϊ μόνον ω 192, παῖ λ 553) αἴσταλέος (αἴω αῦος), εῦ ἀντὶ εῦ, οὐδ. τοῦ εὗρ· ὄιστος (ἀττ. οἰστόι), ὄιστεύω ἀτοσω (ἀττ. ἀσσω), ηθιος. (ἀττ. γῆθευς), ηῖα (=τροφαι), Θρῆκες, =Θρῆκες, κ.λητείς=κλείς, μητρώιορ (ἀττ. μητρῶορ). Ἀλλὰ καὶ δταν κῆται ἐν θέσει ὡς εἰς τὰ πατρωνυμικὰ εἰς αἰδης, εἰδης, οἰδης καὶ εἴωρ. Πειρατίασ Δ 228, Αἰγαίειθης, Βοηθοτήης, Καδμείωρ εἰς τὸ Ἀργεῖον καὶ Ἀργείη.— ἀντμή, οἴλυς, οἴλυρός, ξυρήος, ληίς.

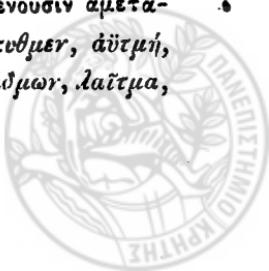
Σημ. Τὸ εὖ εὑρηται ἐνίστε ἐῦ πρὸ δύο συμφώνων ἔυχρίνας, ἔυτρέφων, ἔυγνοίην, ἐν συνθέσει δὲ εὖ μὲν πρὸ φωνήνεντος καὶ ἐνὸς συμφώνου καὶ τοῦ πρ., ἐὺ δὲ πρὸ τῶν διπλῶν ἔυζυγος, ἔυξεστος καὶ τῶν κλ., κν., κτ., σκ., τμ., τρ. ἔυκλεής, ἔυκνήμιδες, ἔυκτίμενος, ἔυσκοπος, ἔύτμητος, ἔυτρεφής. Τὰ μ., ν., ρ., σ διπλασιάζονται πρὸ τοῦ ἐῦ (§ 19). ἔυμμελίης; ἔυννητος, ἔυρραφής, ἔυσσελμος· ἐὺ καὶ εὖ πρὸ τῶν πλ., φρ., δμ. ἔϋπλοκές, εύπλοιην, ἔύρρων καὶ εύρρων, ἔύδμητος καὶ εύδμητον· ἐνίστε εύρισκεται καὶ ἔκτασις τοῦ ε εἰς η· ἡύκομος.

Γ'. **Κρᾶσεις.** Ἡ Κρᾶσις ἐν γένει είναι σπανία παρ' Ομήρῳ, ἀπαντᾷ δὲ μόνον α') εἰς τὸ ἄρθρον οὐδός, ὥριστοι, ὥριστοι Κ 539 (ἄλλοις ὥριστοι). ωντός, ὢλλοι, τάλλα, =ό ἐμδος κτλ. β') εἰς τὸν καὶ χῆμεῖς=καὶ ήμεῖς· καντός, κάγω· γ') εἰς τὰ οὐρεκα καὶ τοῦ-
ρεκα (ἐνθα δὲν ἐδασύνθη τὸ τ), ἐκ τοῦ οὖ ἔρεκα καὶ τοῦ ἔνεκα· δ') εἰς τὴν προ· προϊθηκεν, προϊπεμψε, προϊφαιτε.

3. Παθολογία συμφώνων.

§ 16. Α'. **Ἐναλλαγὴ** τῶν ττ συχνὰ εἰς σσ· γλῶσσα, θάλασσα, κρείσσωρ, τέσσαρες, τάσσω, πρήσσω κτλ.

§ 17. Β'. **Αφομοέωσις.** α') Τὸ σμ γίνεται μμ· ἔρμεραι ἔμμεραι ($\sqrt{εσ}$) (§ 19 α'), ἔσμερ=ἔսμερ. β') Τὸ στ γίνεται rr· ἔρρεπε ($\sqrt{σετ.}$ γ') Τὸ Fρ γίνεται ρρ· ἔρρηξα, ($\sqrt{Fρηγ.}$ λατ. frag.) δ') Τὸ σρ γίνεται ρρ· ἔρρεορ, ($\sqrt{σρε}$ ή σρυ). ε') Οἱ ρίζαι κοι χαρακτῆρες δ, θ, τ, κ, καὶ χ, πρὸ τοῦ μ μένουσιν ἀμετά-
βλητοις ἔδμερ, ἔδμεραι, δδμή, κεκορυθμέροις, ἐπέπυθμερ, ἀδιτμή,
ἴκμερος, ἀκαχμέρος (καὶ παρ' Αττικοῖς πολλά· γράδμωρ, λαῖτμα,
πυθμήρ, τέκμωρ, ἄκμων, γεοχμήρ).

Ση μ. Τὸ δ πᾶν τοῦτο ἀποβαλλόμενον ἐν τῇ ἀττικῇ ἀφομοιοῦται παρ'

Ομήρως εἰς σ· ποδάσι—ποσεῖ.

§ 18. Γ'. **■** αρένθεσες τοῦ *r*, *b*, *t*, *θ*, *δ* καὶ *γ* οὗτω παρενθίθεται τὸ *r* ἀπάλαμπος, *rάνυμπος*(1), *ινδάλλομαι* (*V id*), *δίδυμπος*, *τέκρος* (*V tex*), *λύχρος* (*V λυχ*, *λατ..luc*, *ἐξ ἡς lux luceo*), *ἀμπτύνθη* (*πτέω*) οὗτω καὶ παρ' ἄττ. *πένθος*, *βέκθος*.—Τὸ μ' ἀμφασίη (*ἀ-r-φασίη=ἀφασῆ*).—Τὸ *b* εἰς τὸ *μέμβλωκα* (*V μολ*, *ἐξ οὐ ἀδρ. ἔμπλοος*), *ἄμβροτος*, (*V μορ*, *ἄ-μροτος*, *φθιτέ-μροτος*, *λατ. mōr-iōr*, *ἐξ οὐ mors*)(2).—Τὸ *t* *πτόλις*, *πτολέμθρος*, *πτόλεμος*, *ἀπτόλεμος*—τὸ *θ* *διχθά*, *τριχθά*, *ἴφθιμος*, *χθαμαλός*, *ἐγρηγόρθασι*.—Τὸ δ *ιούνεφες* (*V Freφ*), οὗτω καὶ *άνδρος*.

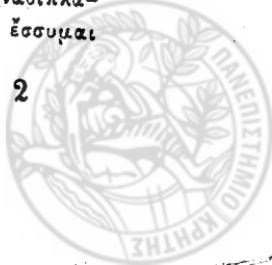
§ 19. Δ'. **•** Ο Διπλασιασμὸς· τῶν συμφώνων λόγῳ ἀφομοιώσεως συμβάλνει συχνότατα παρ' Ομήρως.

α') Μετὰ βραχὺ φωνῆν διπλασιαζονται συχνότατα τὸ ἀρκτικὸν *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*, *σ* καὶ *δ* (3)· ἐλίσσετο, *ἄλλοφος*, *ἀπολλήξεις*, *ἐπιλλήδηρ*, *ἄλληκτος*, *ἔμμαθος*, *ἔννεος*, *περισσείω*, *ἔυσσελμος*, *ἔδει-*

1) Τὸ ν· εἰς τὸ νώνυμνος παρ' ἄλλοις θεωρεῖται κείμενον ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ρίζῃ, ήτις φαίνεται εἰς τὸ ποτεν *nominis*.

2) Οὕτω καὶ παρ' ἀττικοῖς ἐν τοῖς μεσημβρίᾳ, γαμβρός.

3) Ο διπλασιασμὸς οὗτος ἀποδίδεται εἰς τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς ρίζης ὑπάρχαν ποτὲ *F* ἢ *s*, ἢ ὅτε μὲν προϊόντος τοῦ χρόνου ἐξέπεσαν δι' εὐρωνίαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ρίζης, ὅτε δέ, προστιθεμένης λέξεως ληγούσης εἰς φωνῆν, παρέμειναν ἀφομοιωθέντα πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον· *ἔυσμελίης=ἔυμμελίης*, *σέ-σμορε=ἔμμορε*, *ἄσμορος=ἄμμορος*· *ἔσρεον=ἔρ-ρεον*, *ἔσλισάμην=ἔλλισάμην*, *ἔστευα=ἔσσευα*, *ἐπιλλίγδην=ἐπιλF*, *ἄλ-ληκτος* (ἐκ τοῦ ἀΓλήγω). "Οτι τὸ σ ὑπῆρχεν ἐν ἀρχῇ ἐποδεικνύεται α') διότι βραχέα φωνήσεται πρὸ τοιούτων λέξεων λαμβάνονται θέσει μαχρὰ § 6'. β') ἐκ λέξεων, αἵτινες περιεστώθησαν ὑπὸ διπλοῦν τύπον. μικρὸς σμικρός, σμάραγδος καὶ παρ' *Ηροδ.* καὶ μάραγδος, σκίδνασθαι καὶ κίδνασθαι, σφάλλω λατ. *fallo*, στέγη, στεγάζω, τέγος, λατ. *tengo* καὶ ἐκ τῆς καθωμιλημένης μυρτιά σμυρτιά, μύρνα σμύρνα, σβῶλος βῶλος, σκύφτω ἢ σκύνω—κύπτω, σκόνη=κόνις, σπουργίτης πυργίτης, σμιγάδι, σμιγός, σμιγώ, σκυθίροις=κάνθαροι. 'Ἐν δὲ τῷ ἀορ. 6'. δ διπλασιασμὸς προσῆλθε μᾶλλον ἐκ συγκοπῆς τοῦ φωνήσετος τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· *ἔλλαβον=ἐ-λέ-λαβον*, *ἔμμαθε=ἔμέμαθε*, οὕτω καὶ *ἔσσυμαται=σέ-σμυματι*, ως ἐπεινε ἐκ τοῦ ἐ-πέ-φενον, *V φεν*.

στι, ἀδδεές, ἀδδηρ, ἐϋμμελίης, ἀμμοφος, φιλομμειδης, γεόλλουστος (νέος και λούω), ἐννηητος (*V*ονη), ἔγγεπε, ἔγγονηγαιος· ἐρρήγηρυν (*V*ροη).

6') Τὸ σὲν τῷ μέσῳ λέξεως φαίνεται προελθόν ἐκ τοῦ j-τῆς καταλήξεως· δόσσος (ὅσ-јος,-όσσος), τόσσος (τοσ ἢ τοτ, λατ. totus τόσ-јος), μέσσος (μετ ἢ μεθ-јος, λατ. medius)(1). Ἐν ἄλλοις ὁ διπλασιασμὸς τοῦ σ φαίνεται ἐκ τῆς ῥίζης προελθόν· ἔσσομαι, καλέσσω, ὡπλίσσωτο, ἀφροσάμερος, *V* εσ., καλεο. κτλ.

γ') *Ἐν τισιν ἡ ἀφομέτωσις δὲν δικαιολογεῖται προστικόντως· τὸ πὲν τοῖς ὅππως, ὅπη, ὅππόθεν, ὅππότε, ὅππότερος, ὅπποτέρωθεν· τὸ κ μόνον εἰς τὸ πέλεκχον (πελεκFjor, πέλεκFor) ἡμιπέλεκκα, πελέκκησεν. Τὸ τὲν τῷ ὅττι, ὅττεν, ὅττεω (ἐκ τοῦ ὅς και τὶς).

§ 20. Ε'. **Αποβολὴ σπανίως γίνεται οὕτω·**

α') 'Ἐν ἀρχῇ γαῖα αἴσ, μλα īa, σῆς ūc, λαγύηρὸς αἴγηρὸς, λετῶ εἰθω, (γυδοῦπος) ἐγδούπηησαν δουπῆσαι, ἐρήγδουπος ἐρίδουποι(2).

6') 'Ἐν μέσῳ φάρυγος, ποτὶ ἐκ τοῦ προτὶ=πρός, ὅπιθε (ἰσως παλαιότερον τὸ ὅπισθε), 'Αχι.λεύς, 'Οδυσεύς, ἔκπαγ.λος (ἔκπλαγήραι)(3).

1) Τὸ j ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεταβάλλεται: α') εἰς i· ἀγροῖο, πάτριος, ἥδιων, δχίω, εἰην (έσ-ιην). β') εἰς e· κενεδς=κενήιος, ἔτεδς· χρύσεος=aureus, χάλκεος=aeneus. γ') Μετὰ τοῦ δ και τ εἰς ζ: ἔζομαι, *V* σεδ, σχίζα ἐκ τοῦ σχίδη, ἔζομαι=ἄγγομαι, δλολύζω· δ') μετὰ τοῦ γ, ς, ς, τ και θ εἰς σσ (ἀττ. ττ). ήτσων=ήκιων, ὅσσομαι=δκήομαι, τάσσω, ἄνασσα=ίνάκτια, ἔλάσσων=έλαχήων· μέλισσα=μέλιτήχ, κορύσσω=κορυθήω· ε') μετὰ τοῦ λ εἰς λλ: ἔλλος=ἄλյος=aljus, ἔλλομαι=ἄλյομαι· σ') Μετὰ τοῦ ν, ρ, F, σ ἀπολεπτυνόμενον εἰς i μεταπηδή εἰς τὴν πρὸ τούτων συλλαβὴν και ἀποτελεῖ δίφθογγον ἢ μακρὸν τὸ φωνῆσεν· μέλαινα, τέρεινα, χείρων, μοῖρα, κλείω (κλαΓιω), δαιόμαι (δασήομαι, θθεν δασμός), ὅπιώ (παρὰ τό ὅπύω), νεικείω νεικε-ήω), κρίνω (χρινήω), ἄμυνω (άμυνήω).

2) "Ἄλλοι τὸ γ θεωροῦσιν ως παρεντεθειμένον· τὸ πιθανώτερον εἶναι δτι προηλθεν ἐκ τοῦ ἔξαφανισθέντος F (Ρδουπ). Παρέμεινε δὲ και ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γδαρτός, γδαρμένος, ἔγδαρεν.

3) Οὕτωκαι προσγάῶν=προς-σχών, προστάς=προς-στάς, δύστηγνος.

γ') Τὸ ἐφελκυστικὸν ν ὑπόκειται εἰς μεγάλην ἀστασίαν ἄρευθε(r), πρόσθε(r), ἅμμι(r), ὕμμι(r), σρίσ(r), κε(r) φυλάττεται τὸ ν εἰς τὰ πόθεν, δύθεν, ὄπόθεν καὶ ἄλλοθεν.

δ') Τὸ οἱ ἀποβάλλεται 1) ἐν τέλει ὡς εἰς τὰ πολλάκις, ἀμφὲς, ιθὺς, ἀτιχρύς, μεσσηγύς, κτλ. καὶ εἰς τὴν αἰδικὴν ὄνομαστ. αἰχμητά, (ἐκ τοῦ αἰχμητής,-τάς,-τά(ε)(1). 2) Ἐν μέσῳ μεταξὺ δύο φωνέντων α') ἐν τῇ κλίσει τῶν ὄνομάτων ἐπποιο, ἵπποσιο (§ 24) καὶ εἰς τὰ εἰς οὐδ. καὶ εἰς ἡς ἐπίθ. τῆς γ' κλίσεως γένεος, ἀληθέος, √ γερεο-, ἀληθες, εἰς τὴν λατ. τὸ οἱ genus, generis· β') εἰς τὸν ἐνεστ. καὶ παρατ. τῶν ἐκ τοιούτων ὄνομάτων παραγομένων φυλάττεται δ' εἰς τὸν μέλ., ἀρ. α' πρὸ ἐτέρου οὐ αἰδέομαι, √ αἰδεο. μέλ. αἰδέο-σομαι, ἀρ. ηδέοθηρ, παρκ. ηδεο-μαι τελέω, √ τελεσ, ἀρ. τελεσ-σα κτλ. εἰς τὸ δ' ἐνκ. πρόσ. τῆς παθητικῆς φωνῆς λέγεαι, ἐλέγεο.

γ') Ἐν ἀρχῇ ἡ ἀπελεπτύνετο εἰς δασὺ πνεῦμα ἢ ἐξηφανίζετο (§ 19 ὑποσ. 1) ἄλλομαι √ σαλ, λατ. sal·io, ἐπιάλλομαι, ἄλτο, ἐπομαι, √ σεπ, λατ. sequor, ἐφυλάχθη εἰς τὸ ἔσπον, ἔσπομηρ, ἐκ τοῦ ἔσπον, ἔσπερόμηρ, ἔχω, √ σεχ, ἔσεχορ, ἔσχορ, σχώρ, σχεῖρ, ἴστημι, √ στα, οι-στα.

4. Περὶ πνευμάτων.

§ 21. Ἡ ὁμηρικὴ διάλεκτος ἔχει ἐνίστε τὸ ψιλὸν (2) πνεῦμα, ἔνθα ἡ ἀττικὴ ἔχει τὸ δασύ· ἄμαξα ἀντὶ ἄμαξα, ἐπ' ἄμαξαρ, κατ' ἄμαξητόρ· ἱρηξ (ἐκ τοῦ ἱέραξ), ἥμαρ (ἐκ τοῦ ἥμέρα), ἄλσος καὶ ἄλτο (β' ἄρ. τοῦ ἄλλομαι, ἐπάλτο, ἀλμερος ἄμυδεις (ἐκ τοῦ ἄμα). Ἀτδης (δι καθαρὸς πρωτότυπος εἶναι ἈΦίδης, ὀψιαίτερον Ἀιδης), ἀπτοεπής (ἐκ τοῦ ἀπτω), ἐέρση=έρση, ἄδηρ, ἀττ. ἄδηρ, ἦδος (ἡδομαι, ἥδυς, ἀνδάρω). ἦβροτορ (ἄμαρτάρω). Ἐνίστε σὺν τῇ ἐναλλαγῇ τοῦ πνεύματος ἔκτασις τοῦ φωνήνεντος· γίνεται σὺν τῇ ἐναλλαγῇ τοῦ πνεύματος ἔκτασις τοῦ φωνήνεντος·

=δύσ-στηνος, γίνεσθαι, γινώσκειν, ἀμφορεὺς=ἀμφιφορεὺς, κελαινεφῆς κελαινονερῆς.

1) Ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἐφυλάχθη ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὸ οἱ εἰς τὸ γάλας.

2) Ψιλωτικοὶ γὰρ ὁσπερ Ἰωνες, οὕτω καὶ Αἰολεῖς. Εὔσταθ. εἰς Όδ.

ἡώς (ἐκ τοῦ ἔως), οὐδός, (ἀλλὰ μόνον ἡ ὁδὸς ρ 196) οὐδος, οὐρος (ἀντὶ ὁδός, ὅδος, ὄδος, ὄρος, ὄρ. § 9). εὔκηλος ἀντὶ ἔκηλος μετὰ τοῦ Φ ἔΦηλος· εὔαδος (ἐκ τοῦ ἔαδος ἀρ. 6'. τοῦ ἀρδάρω μετὰ τοῦ Ε ἔΕαδος). εἰλίποδες (ἐκ τοῦ ἐλίσσω, Φελίσσω, ἐλιξ) ἡέλιος (ἐκ τοῦ ἡλιος). ἡ εύρισκεται μόνον μεταβολὴ φωνήντος καὶ διπλασιασμὸς τοῦ ἐπομένου συμφώνου ἄμμες, ἄμμιτ, ἄμμετ ὑμμες, ὑμμιτ, ὑμμε (ἀντὶ ἡμεῖς, ἡμῖτ, ἡμᾶς ἡμεῖς, ὑμῖτ, ὑμᾶς). Ωσαύτως καὶ εἰς τὸ αὖτις ἀντὶ αὐθίς ὡς αἰολισμοὶ είναι τὰ ἐπίστιον τούτερα (§ 17 Γ.) βητάρυμωτ (βαίρω καὶ ἄρμός), αὐτόδιοτ(1).

ΤΥΠΙΚΟΝ

Α'. ΚΛΙΣΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Πρώτη κλέσις

§ 22. Ἀντὶ τοῦ ληκτικοῦ μακροῦ εύρισκεται ἐν τῷ ἐνικῷ παρ' Ομήρῳ κανονικῶς; η, συγχάρις δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ βροχέος α· σοφίη, ἥης ἵη, ἵητ.—rearinç, (lov), ἵη, ἵητ (§ 7). ἀληθείη, ἀραιδείη, εὐκλείη, κνίση, πετη (ἀττ. πεῖτα). Ἐξαιρεῖται τὸ θεῖ, ἀς, ἂ, ἄρ (ἀλλὰ Ἀμφιθέη, Ειδοθέη, Λευκοθέη, Πασιθέη) καὶ τὰ Ναυσικᾶ, Ρέα, Φεῖα, Αἰτείας, Ἐρμείας, Αύγείας, φυλάττουσι πάντοτε τὸ ἄ.

Σημ. Ἀντὶ Ἀθηνᾶ, εὕρηται παρ' Ομήρῳ Ἀθήνη καὶ Ἀθηνέη, ὥσαύτως γῆ, γαῖα καὶ αἴα, Πηνελόπη καὶ Πηνελόπεια, κτλ.

§ 23. Η ὄνομαστικὴ τινῶν ἀρσενικῶν τῆς ης λήγει εἰς ἄ, (παρ. § 20) κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου καὶ τοῦ ἑυθυμοῦ αἰλλητά, ἡπύτα, Θυέστα, κναρογαῖτα, ιππηλάτα, ιππότα, γεφεληγερέτα, στεροπηγερέτα (οὗτω καὶ τὰ λατ. nauta, poëta)· τὰ δὲ ἀκάκητα, εὐρύοπα (καὶ αἰτ. κατὰ μεταπλασμὸν κατὰ τὴν γ'. κλ. Α 498,

1) Παρέμεινεν δὲ καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ διαλέκτῳ αἰολισμοὶ καὶ ἰωνισμοὶ ἀντήλιος ἀντὶ ἀνθήλιος, ἀπηλιώτης, ἐπημαξευμένη, ἵππαρμοστής, Κράτιππος, Λεύκιππος (εἴτε κύριον, εἴτε οὐσιαστικόν), Ἀλκιππη.

Θ 206) μητέτα (καὶ κλητ. εἰς Δ 508), ἀναβιβάζουσι καὶ τὸν τόνον(1), κτλ.

§ 24. Ἡ ἐνικ. γεν. τῶν ἀρσενικῶν λῆγει εἰς ἄδ(2) καὶ φωνήνετος μὲν ἡγουμένου συναιρεῖται εἰς ω, συμφώνου δὲ διὰ μεταθέσεως τῆς ποσότητος γίνεται εώ(3), κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου καὶ τοῦ ρυθμοῦ. Βορέας καὶ Βορέω, Ἀτρεΐδας ἢ Ἀτρεδεω· ἔκατηβαλέτα, ἐριθρεμέτεω.

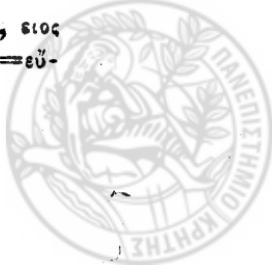
Σημ. Τὸ εω τοῦτο πάντοτε συνιζάνεται, διὸ τὸ ε οὐδόλως ἐπηρεάζοι τὸν τόνον, ὃς καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ εὔγεως, Μενέλεως, δρεως.

Ἡ Κλητικὴ τοῦ νύμφη συστέλλει τὸ ἡ εἰς α' νύμφα—Κλητικὴ γένους ἀρσενικοῦ ἀνευ ὀνομαστικῆς εὑρηται τὸ ἄττα (θηλ. μαῖα), πάπτα ζ 57, τέττα Δ 412, καὶ αἰγαρέτη Π 31.

1) Ὁ Βέκκερος, τονίζει ἀκακῆτα, μητιέτα.

2) Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. γεν. ἥτο ος (ἀρχικῶς ας) διατηρηθεῖσα ἐν τῇ γ' κλίσ., ἐν δὲ τῇ α' συνατρεθεῖσα μετὰ τοῦ ριζικοῦ καὶ η ἐγένετο ας ἡ ης· ἀγορά-ος=ἀγορᾶς, τέχνη-ος=τέχνης· ἀλλη δὲ κατάληξις ἐν τῇ 6'. καὶ τοῖς ἀρσ. τῆς α' κλίσ. ἥτο κατ' ἀρχάς σῳ, ἐξυγρανθέντος τοῦ ἡ εἰς ε, προσῆλθεν ἡ σιο, τοῦ δὲ σ μεταξὺ δύο φωνήντων συγκοπέντος ἡ οιο καὶ αιο· οὕτως ἀγρό-σιο=ἀγρό-σιο=ἀγροῖο, ἀργυρεό-σιο =ἀργυρεό-ιο=ἀργυρέοιο βιοῖο, συγκοπέντος δὲ καὶ τοῦ ε (ώς καὶ ἀλλαχοῦ διπύω=διπύιω), ἡ ὁς (ἀπαντῶσα Θ 66, Χ 6 ἱκίον προπάροινε, Ο 554 ἀνεψιον κταμένδιο, Χ 313 ἀγρίον πρόσθεν, κ 60 Αἰόλοο κλυτὰ δῶματα, κ 36 Αἰόλοο μεγαλήτορος, κατ' ἀλλην γραφήν καὶ ἐν τούτοις συναιρεῖται εἰς ου), νεανίας, γεν. νεανιά-σιο=νεανιά-σιο=νεανιά-ιο, νεανίαο, οδοίως Αίνειασ (Αίνειάσιο), Ἀίδαο πολυάρτεο· τοῦ δὲ αο τὸ μὲν α' ἔξησθένησεν εἰς ε, τὸ δὲ ο ἐγένετο ω (κατὰ μετάθεσιν τοῦ χρόνου), διθεν ὁ ἴωνικὸς τύπος εω· Ἀίδεω, Ἀλτεω, νεηνίσω. Ἡ μεταμόρφωσίς δ' αὕτη ἐγένετο ὡς ἐν τοῖς Μενέλεως, λεώς, νέως κτλ. ἀντὶ Μενέλαος κτλ. Εἶτα τὰ αο (εο), οο συνηρέθησαν εἰς ου· ἐν δὲ τῇ δωρικῇ καὶ αἰολικῇ διαλέκτῳ εἰς α' Κρονίδα, Ἡρακλείδα καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ Βορρᾶ, ὄρνιθοθήρα, παρ' Ομήρω δ' εἰς ω· Αίνειω, Ἐρμείω, ἐϋμελίω, ως καὶ ἐν τῇ δωρικῇ καὶ ἴωνικῇ διαλέκτῳ· Ἐπιδαύρω, τῷ σεω (Θουκ. ε 77). Ἐντεῦθεν πρόσηλθον οἱ ποικίλοι τύποι εῆς γευ. τῆς α' καὶ 6' κλίστως, αο, εω, ω, α, οιο, οο, ου.

3) Ομοία μετάθεσίς τῆς ποσότητος γίνεται καὶ εἰς τὰ εἰς αὸς, ειος δινόματα τῆς 6'. ἀττικῆς κλίσ. λαὸς=λαώς, ναὸς=νεώς, εὔγειος=εὔγεως, δροία καὶ παρ' Ομήρω 'Αγέλεως Χ 247.

§ 25. Ἡ γεν. πληθ. δλων τῶν ὄνομάτων τῆς ἀ κλίσ. λήγει εἰς
ἀωr(1), καὶ συναιρέσει εἰς ἀωr, ἔτι δὲ εωr θεάωr, δμωάωr, κλισιάωr,
Μαλειάωr, κ. π. ἀλ. δμωᾶωr, θεῶr, κλισιῶr — ἀρέωr, πολέωr,
σέωr, ἐφετμέωr, πασέωr(=πασῶr), rauτάωr=ravτέωr, θυράωr
=θυρέωr, Σκαιῶr προπάροιθε πυλάωr.

Σημ. Τὸ ἑών ἐνίστε δὲν συνιζάνεται M 349, H. I, φ 191

§ 26. Ἡ δοτ. πληθ. λήγει κανονικῶς παρ' Ομήρω εἰς ησι(r)
ἢ ης(2) κοιλησιr, θεησιr, ἀθαράτησι θεῆς, κοιλῆς παρὰ rauσί, καὶ
τὰ δμ. Εἰς αις δὲ μόνον τὰ ἀκταῖς καὶ θεαῖς.

1) Ἡ κατάληξις τῆς γεν. πληθ. ἡτο σων (ώς δῆλον ἐκ τῆς λατινικῆς, μεταβαλούσης τὸ σ εἰς γ καὶ παραγούσης τὴν τῆς γεν. πληθ. κατάληξιν γυμ, ἡ μεταβολὴ τοῦ ; εἰς γ γίνεται ἐν πολλοῖς genus generis = γένος γένεσ-ος κτλ. συγχοπέντος δὲ τοῦ ; ἡ γ. προσήλθεν ἡ υπ. Τὸς τοῦτο συνεκόπη (§ 20, δ') καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ καὶ μετὰ τὴν συγκοπὴν ἡ δωρικὴ συνήρεσε τὸ μὲν αὐν· εἰς ἄν, τὸ δὲ οων εἰς αν. Μοισᾶν, Ἀτρειδᾶν, λόγων, πόνων κτλ. ἡ δὲ ἀττικὴ ἐν μὲν τῇ γ'. κλ. ποῦ μὲν διετήρησε τὸ αν· ποδῶν, κοράκων βασιλέων, ποῦ δὲ συνήρεσε πηχέων = πηχῶν, ἐν δὲ τῇ α'. καὶ β'. συνήρεσε μετὰ τοῦ ῥίζικου φωνήσητος α καὶ ο, ἡ δὲ δημηρικὴ διάλεκτος διετήρησε τὸ α ἀσυναίρετον Θεάων, μελαινάων, μελισσάων ἀδινάων ἀεὶ νέον ἐρχομενάων. Τῆς β'. κλ. ἀσυναίρετοι τύποι δὲν ἀπαντῶσι πλέον παρ' Ομήρω, ὀλίγα δὲ μόνον λειψανα παρ' Ἡροδότῳ γλουτέων, σιτοποιέων κτλ.

2) Ἡ κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. ἡτο σFι, ἔξ ής κατ' ἀφομοσίωσιν σσι(v), κατὰ συγκοπὴν δὲ τοῦ F ἡ τοῦ ἑτέρου σ ή ει, καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήσητος ε'- εσσι(v) ἡ εσι(v), ἀμφότεραι δ' αὗται ἀπαντῶσι πρὸς σχηματισμὸν τῆς δοτ. τῶν τῆς γ'. κλίσ. ὄνομάτων πόδ-ε-σσι, πάντ-ε-σσι, κύν-ε-σσι, ἐπέ-ε-σσι ἀντὶ ἐπέσ-ε-σσι (ἔπος, V ἐπες), ἐν ἔλλοις τὸ ἑτερον σ είναι τῆς ῥίζης τειχεσ-σι, ὅρεσ-σι. ποσ-σι ποδ-σι), ἔρισ-σι (ἔριδ-σι), γούνασ-σι (γούνατ-σι)· ἐν τοῖς ἀνδράσι, πατρά-σι, μητρά-σι, κτλ. τὸ ἀ είναι ῥίζικὸν καὶ μετετέθη, V ἀναρ=άνήρ, πατάρ=πατήρ, V μάταρ=μήτηρ. Ἡ ἀπλουστέρα κατάληξις σι προσετίθετο ἐπὶ τῶν τῆς α'. καὶ β'. κλ. ὄνομάτων μετὰ προθέματος ι, μετὰ δὲ τοῦ ῥίζικου φωνήσητος ἐνωθεῖσα ἐσχημάτισε τὴν αισι, ἔξ ης ησι καὶ οισι, ἔξ ὧν κατ' ἀποκοπὴν τοῦ ; προσήλθον αἱ αις καὶ οις. "Αγευ τοῦ ; τοῦτ' ἔστιν σι(v) προσετίθετο εἰς πλεῖστα οὐσιαστικὰ μετὰ τοπικῆς σημασίας· θόρασι= 'Αθήνησι, Θεσπιαῖσι καὶ ἐν τῷ ἐνκ. 'Ολυμπίασι, Δεκελείασι.

§ 27. Τὰ παρ' Ἀττικοῖς συνηρημένα παρ'. Οὐήρῳ ἀπαντῶσιν ἀσυναιρετα τυρέη, παρδαλέη, συκέη, ἀλλὰ καὶ Ἐρμῆς, -ῆ, -ῆν, παρὰ τὸ Ἐρμείας καὶ γῆ, γῆς, γῆ, γῆν παρὰ τὸ γαῖα, ης, -η, -ar.

Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ φε δρ. § 42.

Δευτέρα κλίσεις.

§ 28. Ἡ ἑνικὴ ἔχει παρ' Οὐήρῳ τὴν κατάληξιν οἰο (οἵ εἰς τὰ δξύτονα) καὶ τὴν ἐκ ταύτης οὐ (ἐκ τοῦ ^θοο). θεοῖο, ηελίου, ἀργυρέοι βιοῖο κτλ. ἀλλοῖον, μηροῦ, κ. ἄλ.

§ 29. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τοῦ δυϊκ. λήγει εἰς οὐρ· ἡπτοιοῦρ, ὕμοιοῦρ.

Σημ. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἑνικ. εἰς τὰ φίλος (παρὰ τὸ φίλε) καὶ εἰς τὸ γαμβρὸς ἐμὸς τ 406 εἶναι δόμοιαι τῇ ὀνομαστικῇ.

§ 30. Ἡ δοτ. πληθυν. λήγει εἰς οισιτ καὶ σπανιώτερον εἰς οις· οιωροῖσι, Δαναοῖσιτ, μαλακοῖσι καὶ αἰμαλοῖσι λιγοισιτ.

§ 31. Τὰ παρ' Ἀττικοῖς συνηρημένα τῆς 6'. κλίσεως ἀπαντῶσι παρ' Οὐήρῳ συνήθως μὲν ἀσυναιρετα, σπανίως δὲ καὶ μετὰ συναιρέσεως· ρόος, (ροῦς κ 240), πλόος, ρόος, δστέορ. Τὰ δ' εἰς εος καὶ εօρ ἢ ἐκτείνουσι τὸ ε.εἰς ει (αύνον τὰ χάλκεος, σιδήρεος, χρύσεος) ἢ συνιζάνουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου.

'Εκ τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ.θροος, ροος, ξοος, πλοος, ροος, χροος συναιροῦνται μόνον τὰ χειμάρρους (παρὰ τὸ χειμάρροςς Ν 138 χειμάρρω Ε 88, εὗξον Κ 373, εὔξόν α 128).

Σημ. Τὸ κάνεον καὶ δστέον δὲν συναιροῦνται.

Τὸ σῶς, σόος, σόοι, σόη, σόον καὶ σάος μόνον εἰς τὸ σαώτερος, σαδφρωτ, σαοφροσύνητ—Ἀντὶ ζωδς ἔχει δ "Ουηρος; καὶ ζωδς Ε887, αἰτ. ζώτ Π 455. ἀντὶ δὲ τοῦ ἀττικοῦ ἐπιθ. πλέως πάντοτε πλεῖος (ούδ. πλέον υ 355), σύνθ. ἔμπλειος, ἐρπλειος, ἐύπλειος.

§ 32. Ὁνόματά τινα τῆς ἀττικῆς κλίσεως πρὸ τῆς καταλήξεως ως ἐνίστε ἔχουσιν ο. Ἀθόως, Κώως, γαλδωως. Τὴν γεν. εἰς ω τὰ Πετεώδω, Περέλεως, ἐω. Ἀντὶ δ τεῶς ἀπαντᾶ παρ' Ουήρῳ ρηδς, ἀντὶ ἡ ἐως, ηώς.

Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ φε δρ. § 42.

Τρίτη ηλέσσεις.

§ 33. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τοῦ δυῖκ. ἀπαντᾶ εἰς αὐτὸν μόνον εἰς τὰ Σειρήνου, ποδοῖς.

§ 34. Ἡ δοτ. πληθ. λήγει εἰς σοι, σοι, εσσι(γ) καὶ σπανιώτερον εἰς εσσι(1) πόδεσσι, κηρύχεσσι, μακάρεσσι, ἀράκτεσι, αἴγεσι, κύρεσι· θυγατέρεσι, βελέσσοις ἐκ τοῦ βελέσσου.

Σημ. Τὸ στῆσερνήθους καταλήξεως σιν ἐνίστε διπλασιάζεται κατ' ἀφομοίωσιν συμφώνου ποδ. πόδ-σιν=ποσσίν, ἥριδσι=ἱρισσι, εἰς τινὰ δὲ πρὸ τοῦ σιν ὑπῆρχε εἰς τὴν ῥῖζ. ἔπειο—ἔπεσσιν.

Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἑνικοῦ εἰς α εὑρηται εἰς τὰ ἐπόμενα ἐλικώπιδα, εὐώπιδα, Ἡλίδα, λευκάσπεδα, κηῆδα· εἰς τὰ βαρύτονα εἰς ις καὶ υς συμφώνου ἡγουμένου εἰς ρ καὶ εἰς α· ἄραλκειρ ἀράλκιδα, γλαυκῶπειρ γλαυκάσπεδα, ἔριτροις, κόρυτοις, κόρυθοις, Κύπριοι Κύπριδα.

§ 35. Τὰ εἰς ηρ συγκοπτόμενα ἀπαντῶσι καὶ ἀνευ συγκοπῆς, κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου μητέρος, πατέρος, θυγατέρος καὶ θυγατέρες (ας) καὶ μετὰ συγκοπῆς θύγατρες (ας), θυγατρῷ, ἀρδρός. Εἰς τὴν δοτ. πληθ. ἔχουσιν εσσι ἀνθρεσσι (παρὰ τὸ ἀρδάσι), θυγατέρεσσι.

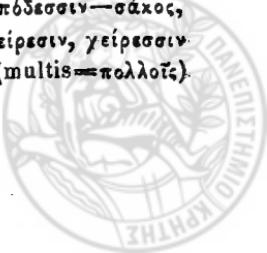
Συνηρημένα τῆς γ'. ηλέσσεις.

§ 36. Εἰς τὰ συνηρημένα ὄνοματαρ ἡ συναίρεσις συγχνὰ παραμελεῖται. Σημειωτέα δὲ τὰ ἔξης.

Τὰ εἰς ις φυλάττουσι τὸ ε τῆς ῥίζης εἰς πάσας τὰς πτώσεις.
Ἐνικ. ὄν. ιε, γεν. ιος, δοτ. ι, αἰτ. ιη.

Πληθ. ιες, ιωη, ιοσι, ιας, ιις

1) Ἡ χρήσις τῶν διαφόρων τούτων καταλήξεων τῆς δοτ. πληθ. ἐξηρτά τὸ μέλισσα ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ μέτρου· τινῶν δημοις ἀπαντᾶ μόνον ἡ μία. τεύτων· μακάρεσσι, κηρύχεσσι, πτέρυγεσσι, κορύθεσσι, καὶ ἄλλων καὶ τῶν εἰς ν μετοχῶν σπειδόντεσσι· ἄλλων δ' οὐ εἰς σιν, φρεσι, γυναιξὶ ἄλλων δ' ἐναλλάξ καὶ αἱ τρεῖς· βέλος βέλεσσι, βέλεσσοι, βέλεσσιν (βέλες, βέλεσ-εσσιν (§ 26).—ἔπος, ἔπειο, ἔπεισιν, ἔπεσ-σιν, ἔπεισσι (ἔπειο, ἔπεισσεσσιν)—πούς, ποσίν, ποσ-σιν (ποδ-σιν), πόδεσσιν—σάχος, σάχεσσιν σάχεσσιν, σάχεσσιν (σάχες)—χείρ, χεροίν χείρεσσιν, γείρεσσιν—οῖς, δίεσσιν, οἴεσσιν, δεσσι πολέσσι, πολέσσοι, πολέσι (multis=πολλοῖς).

Τὸ πόλις κλίνεται οὗτῳ·

πόλις, -ιος, ἡ ηος, εἰ ἡ η· πόλιες, ἡ ηες, λωρ, εοι ἡ ιεσοι, ιας, ιε-

οῦτω καὶ τὰ ἀδηρις, ἔπαλξις, μάρτις, ὅις, ὁ πόσις, δύναμις κλ.

Τὸ δῖς, δῖος καὶ οιός, δῖι, δῖες, δῖωρ καὶ οιῶρ, οἰεσι καὶ οἴεσι

ἡ δεσσι, οῖας ἡ δῖς.

Τὸ μῆνις, γεν. ιος κτλ. Πάρις, -ιος, ἄλλὰ Θέτις, Θέτιδος, Θέτι,

(τὸ ί ώς ἐκ συγκοπῆς τοῦ δ καὶ συναιρέσεως τῶν ο προελθόν).

§ 37. Τὰ εἰς ις, γεν. ιος σχηματίζονται οὗτω·

‘Η δοτ. συναιρεῖ πάντοτε τὸ εἰς εἰς νῦ πληθύν, θρήνυν, ιένυ,

δῖεν, ὄφρηστυ. Μόνον δρυτὴ συτ.

·ον. πληθ. ἀσυναιρέτος: σύες, ιχθύες.

αἰτ. ἀσυναιρέτος καὶ συνηρημένη κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέ-

τρου· ὄφρύας i 389, ὄφρυς Π 740, ἐρινύας, Φ 412, ἐρινῦς.

δοτ. εἰς νεσσοι(γ) καὶ νοι(γ). σύεσσιν, νέσσοιν, νεκύεσσιν, ἀστα-

ργύεσσιν—γέκυοσιν, γέρρυνοιν—σοι.

§ 38. Τὰ εἰς εν ἀποδάλλουσι τὸ ο = F, καὶ ἐκτείνουσι τὸ ε

εἰς η.

Ἐνικδίς

Πληθυντ.

βασιλεὺς, 'Αχιλ(λ)εὺς 'Οδυσ(σ)εὺς βασιλῆες,

βασιλῆος (παρὰ 'Αχιλῆος 'Οδυσ(σ)ῆος, -έος, εῦς βασιλῆων

τὸ βασιλέFος), (ω 397)

βασιλῆα, 'Αχιλῆη, -έη βασιλεῦσι,

βασιλεῦ . 'Αχιλῆα 'Οδυσ(σ)ῆα, -ῆ τ 136 βασιλῆας,

βασιλῆη βασιλῆες.

τὸ δὲ ἀριστεύς, ἀριστήσσι. Πηλεύς, ηος καὶ έος κτλ. Τὸ δὲ Τυ-

δεύς, αἰτ. Τυδέα καὶ Τυδῆ.—Μηκιστῆ.

Σημ. Τὸ βοῦς ἔχει δοτ. πληθ. βουσὶ καὶ βόεσσι, αἰτ. βόας καὶ βοῦς.

§ 39. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τ, σ συγκόπτοντα τὸν χαρακτῆρα

τοῦτον κατὰ τὰς πτώσεις πόσχευσιν ἐν ταύτῳ καὶ συναιρεσιν.

α') Τὰ ἔχοντα τ· τέρας, πλ. ὄν. τείρεα, γεν. τεράων—τὸ χρέας
χρεῶν καὶ χρειῶν.—τὸ χρώς οὕτω· χρόδς, χρότ, χρόδα, σπανιωτέ-
ρον χρωτός, χρώτα—γέλως, γέλω, γέλω—ιδρώς, ιδρῷ, ιδρώ—
ἔρως, ωτος, ἔρω (ἐκ τοῦ ἔρος).

β') Τὰ ἔχοντα σ, μετὰ τὴν συγκοπὴν συναιροῦσι τὸ εο εἰς εν.

θέρευς ἀντὶ θέρους, Ἐρέβευς ἀντὶ Ἐρέθους καὶ ἄπαξ γένευς ἀντὶ γέρους ο 533.

Τὰ σπέος, κλέος, δέος, χρέος, τὸ εότε μὲν ἐκτείνουσιν εἰς ει, δτὲ δὲ εἰς η^η σπέος ησπέος, γεν. σπείους, δοτ. σπῆι, γεν. πλθ. σπείωρ, δοτ. σπέεσσαι η σπήεσσαι—χρίος καὶ χρεῖος—κλέα καὶ κλεῖα.

Τὰ ἐκ τοῦ κλέης (ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἶναι εὐχρηστά παρ' Ομήρῳ εἰς κλος, Πάτροκλος, Ἰφικλος, μοναδικὸν Οἰκλείης ο 244) Πάτροκλος,—οιο,—κλῆος,—κλῆα, Πατρόκλεις.

Τὰ κύρια ὄνόματα εἰς κλῆς (κλέος, √ κλέεσ) συναιροῦσι παρ' Ομήρῳ τὸ εε εἰς η^η Ἡρικλέης η^ης, Ἡρακλῆος, η^η, η^η, εις.

Οὕτω καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς εης· ἀγακλέης ἀγακλῆος ἀλλ' ἐϋκλεῖας, αιτ. πληθ. τοῦ ἐϋκλεής, ἐϋρρεής, γεν. ἐϋρρεῖος.

Τὸ Ἀρης οὗτω "Αρης, ηος, ηη, ηα, καὶ Ἀρεος, ει, ηη^η κλητ. Ἀρες, "Αρες βροτολοιγέ, μιαιφόρε, τειχεσιπλῆτα Ε 31.

Προσχηματισμοί.

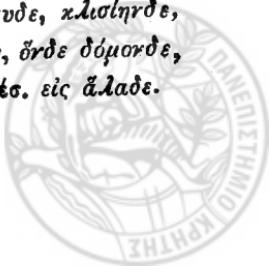
§ 40. Πρὸς ἑξήγησιν τοπικῆς σχέσεως προσαρτῶνται συχνάτα παρ' Ομήρῳ εἰς τὸ θέμα τῶν ὄνομάτων καὶ ἀντωνυμιῶν προσχηματισμοὶ τινες θι, θε(η), δε(ζε), φι(η). εἶναι δὲ οὗτοι:

α'. Ο θι διὰ τὴν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ στάσιν οἴκοθι, κηρόθι, τόθι, δθι. Ἀπαντᾶ δὲ καὶ μετὰ τῆς πρός Ιλιόθι πρό, ηῶθι πρό.

β'. Ο θερ διὰ τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν οἴκοθερ, ἀγρόθερ, οὐρανόθερ, ἀγορῆθερ, κλισίθερ, πρύμνηθερ, Ιδηθερ. Ο προσχηματισμὸς θερ τίθεται ἐνίστε εἰς διάκρισιν τῆς γενικῆς πατρόθερ, ἐμέθερ, σέθερ, ἀμαυρωθείσης δὲ τῆς τοπικῆς σημασίας τῆς γενικῆς λαμβάνει ἐνίστε καὶ πρόθεσιν ἀπ' (εξ) οὐρανόθερ, ἐξ ἀλόθερ, ἐξ δυόθερ, κατὰ κρῆθερ = κατὰ κάρηθερ = ἐκ τῆς κεφαλῆς κάτω, καὶ ἄκρηθερ=κατ' ἄκρης.

Τὰ τῆς γ'. κλίσ. ὄνόματα ἔχουσι πρὸ τοῦ προσχηματισμοῦ ο, ο πάντοτε τονίζεται ἀλόθερ, Διόθερ, λειμωνόθερ.

γ'. Ο δε (εξ ή δ ζε) διὰ τὴν εἰς τόπον κίνησιν, (συνήθως προσαρτᾶται εις τὴν τελείαν αἰτιατικήν) πόλεινδε, ἀστυνδε, κλισηνδε, Κρήτηνδε, Αἴγυπτονδε, ημέτερονδε,—Πηλειωράδε, ὅρδε δόμονδε, Ξύραζε, Θύραζε, Αθήραζε, χαμᾶζε καὶ μετὰ προθέσ. εἰς ἄλαδε.

δ'. Ο φυ(r) είναι συχνότερος καὶ προσαρτάται εἰς τὸ θέμα τῶν οὐσιαστικῶν ἀπασῶν τῶν κλίσεων καὶ ἐπέχει θέσιν γεν. καὶ δοτ. ἐνικ. καὶ πληθ. ἀριθμοῦ.

1. 'Ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς α'. κλίσεως^{α'}) ἐν τῇ γενικῇ[·] κεφαλῆῃ,
γενρῆῃ, καὶ μετὰ προθέσεων[·] ἀπὸ γενρῆῃ, ἐξ εὐγῆῃ. 6') 'Ἐν
τῇ δοτικῇ[·] ἀγέληῃ, βίηῃ, θύρῃ, κλισίῃ(1)

2. 'Ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ πληθυντικῷ τῆς 6'. κλίσεως^{α'}) ἐν τῇ
γενικῇ[·] δακρυόῃ = δακρύῳ. Ιλιόῃ, καὶ μετὰ προθέσεως ἀπ'
αὐτόφιει=ἀπ' αὐτῷ, ἐκ θεόφιει=ἐκ θεῶν.

6') 'Ἐν τῇ δοτικῇ[·] θεόφιει=θεοῖς[·] δοτεόφιει, καὶ μετὰ προσθέ-
σεως[·] ἐπ' αὐτόφιει=ἐπ' αὐτῷ, παρ' αὐτόφιει=παρ' αὐτοῖς.

3. 'Ἐν τῷ πληθυντικῷ τῆς γ'. κλίσεως[·] σ-φι(r), (εἰς τὰ εἰς ος
οὐδ. γένους, καὶ εἰς τὸ ραῦς) ὅχεσφιει, ὅρεσφιει, καὶ μετὰ προθέ-
σεως[·] ἐν τῇ γενικῇ[·] κατ' ὅρεσφι=κατ' ὄρεων, ὑπὸ κράτεσφι=ὑπὸ
κράτους, ἀπὸ ραῦφι = ἀπὸ γεῶν[·] ἐν τῇ δοτικῇ[·] παρὰ ραῦφι =
παρὰ ρανσί, παρὰ καὶ σὺν ἵππαισιν καὶ ὅχεσφει καὶ ἄλ.

Σημ. α') Καὶ εἰς ἐπιρ. ἴφι (ἐκ τοῦ ἴ), οὕτω καὶ νόσφιν καὶ ἀπο-
νόσφιν. 6') καὶ εἰς μή οὐσιαστικά[·] ἐπὶ δεξιόφιν—άριστερόφιν N 398,
δεξιτερῆφιν o 148, ετέρηφι, κρατερῆφι, ἥφι, αὐτόφιν, φαινομένηφιν.

Ἄνωμαλα δύσματα.

§ 41. A'. 'Ετερογενῆ. Ο δεσμός, πλ. δεσμοί καὶ δέσματα.
—Ο δχος πλ. τὰ δχεα.—Κέλευθος (ἡ), πλ. ἀδιαφόρως κέλευ-
θοι καὶ κέλευθα-μρυμός (δ), πλ. δρυμάς κύκλος, πλ. κύκλοι, ἀλλὰ
κύκλα—μηρός, πλ. μηροί, ἀλλὰ μῆρα (μηρά)—τὸ ἄσορ, πλ. ἄσ-
ρας (ρ 222), ἐσπέρας εὑρηται πλ. ἐσπερα ρ, 191.

§ 42. B'. 'Ετερόκλειτα. Γέλως, ἰδρώς, ἔρως (§ 39, α').

§ 43. Γ'. 'Ελλεπῆ. Γρηῆς, γρηῆς, γρηῆ (ἀττ. γραῦς), δ.
γρητή κλ. γρηῆ, γρηῆ, τὰ ἀλλα ἐκ τοῦ γραῖα, γραῖης α 438.
δοτ. δατή (ἐν τῇ μάχῃ).

Όν. καὶ αἰτ. του ἐνκ. δέμας, ἡδος, ὑπαρ, δῶ=δῶμα, κρῆ(2)=

1) Τινὲς τῶν γραμματικῶν νομίζοντες, ὅτι ἐπισυνάπτεται ἡ κατάλη-
ξις φι ἀμέσως εἰς τὴν δοτικήν, ὑπογράφουσι τὸ ή κακῶς ποιοῦντες.

(2) Οἱ συντετμημένοι τύποι δῶ, κρῆ, είναι λείψανα γλώσσης ἀκόμη
μή διαμορφωθείσης ἀναλόγως, καὶ διὰ τοῦτο ἀντ' αὐτῶν ἐπειτα εἰσή-
χθηταν τελειότεροι τύποι.

χριθή—ῆρα, εἰς τὸ ἦρα φέρειν. Ὁν. καὶ αἰτ. τοῦ δυϊκοῦ ὅσσε.—
κλητ. ἥδε ο 128, ἥλεε 6 243.—λίς (λέων), αἰτ. λίγ. Δ 480
(ώς καὶ ἵ=vis, ἵν E 245, Η 260)—δοτ. λίτι, αἰτ. λίτα· λίς
(=λισσή) πέτρη μ 64, 79 πέτρη γάρ λίς ἔστι (=λεία πέτρα).—
ομῶδιξ, ομῶδιγγες Β 267, Ψ 716.—σταμύτεοσιν ε 242.

Ἐκ τῶν εἰς ωρ εὑρηται τὰ οὐδέτ. τέλλωρ, ἔλωρ, πέλωρ, τέκ-
μωρ ἐκ τῶν εἰς ορ· ἀος, ἥτορ.

§ 44. Δ'. Κατὰ μεταπλασμόν. Αἰδης, ἀττ. "Αἰδης, γεν
Αἰδαος καὶ ἐκ τοῦ "Αἰς, "Αἴδες, "Αἴδι, καὶ Αἰδωρεὺς Τ 61, δοτ.
Αἰδωρη E 190.

Αἰθιόπωρ—Αἰθιοπῆας Α 423

("Αἴξ), δοτ. ἀλκι E 229 καὶ ἀλκῆ ω 529.

(Ἀρδράποδος), ἀρδραπόδεσσι Η 475.

Γόνυ, τὸ γούνατος (γούνατος ἴδ. § 126) καὶ γουρός, πλ. γού-
νατα καὶ γοῦρα, γούνωρ, γούνασι καὶ γούνεσσι(γ).

Δαίς, ἡ· δαιτὲς κτλ., ἀνευ δοτ. πληθ., σπανιώτερον δαιτηρ,
δαιτησι (δαιτη) καὶ δαιτήνος (δαιτής).

Δίπτυχος, αἰτ. δίπτυχα.

Δόρυ, τὸ δούρατος καὶ δουρός, δούρατι καὶ δουρή, δυϊκ. δοῦρε,
πλ. δούρατα καὶ δοῦρα, δούρασι Φ 162 καὶ δούρεσσι.

Ζεύς, Διός, Διί, Δία καὶ Ζηνός, Ζηνί, Ζηνα μόνον Ε 157.

Ηριόχος—ήριοχῆς, ηριοχῆες.

Ιωκὴ—ιῶκα Δ 601.—ἰχώρ E 340, αἰτ. ιχώ.

Τὸ κάρον ἔχει μεγάλην ποικιλίαν τύπων.

Ενικ. Ὁν. κάρη (τὸ)

Γεν. κάρητος, καρήτας, κράτας, κρατός.

Δοτ. κάρητι, καρήτι, κράτι, κρατί, κράτεοσιν Κ 156.

Δίτ. κάρη καὶ κατὰ μεταπλασμὸν ἄρσ. τὸν κράτα.

Πληθ. Ὁν. κάρα, καρήτα κρᾶ'ατα, κάρητα.

Γεν. κρᾶ'τωρ, καρήτωρ.

Δοτ. κρασί.

Δίτ. κάρα, καρήτα κρᾶ'ατα (κάρητα).

Σημ. Μοναδικοὶ τύποι εἶναι τά· αἰτ. κάρ, ἐπὶ κάρ Π 392, κρῆθεν =
ἐκ τοῦ κάρηθεν Η 548, λ 588.

*Ενικ. Όν. λᾶς, λᾶς ῥῆνς (ἐκ τοῦ ρᾶν)	χείρ
Γεν. λᾶος	ῥῆος, ρεός
Δοτ. λᾶῖ	ῥῆτ
Αἰτ. λᾶαρ	ῥῆα, (ῥέα i 283)
Πληθ. Όν. λᾶες	ῥῆες, ρέες
Γεν. λᾶωρ	ῥῆωρ, ρεῶρ
Δοτ. λᾶεσσι	ῥησσή, ρήσσει, ρέεσσι χείρεσι, χείρεσσι χερού ρανγέρ
Αἰτ.	ῥῆας, ρέας.

Μάρτυς καὶ μάρτυρος π 423, μάρτυροι Δ 338.

(Μάστιξ, ἡ) δοτ. μάστι, αἰτ. μάστιρ.

Οὖς, οὐατός, οὐατα, οὐασι ωλτ.

Πρόσωπο—προδώπατα σ 192. προσώπασι Η 212.

*Ενικ. νῖος (<i>ΥΙΣ, ΥΙΕΤ</i>) Πληθ.	νῖες, νιέες Δυν. νῖε
νῖον, νῖος, νιέες	νῖωρ
νῖη, νῖεῖ	νιεῖσσι, νιάστι,
νῖορ, νῖα, νιέα.	νῖας, νιέας
νῖέ,	νῖες, νιεῖς.

*Χομίρη—όσμητη.

(Φύλαξ),—φυλάκους Ω 566.

Β'. ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 45. Α'. *Ἐπέθετα τρικατάληκτα.

α') Τὰ εἰς ος καθαρὸν καὶ τὰ εἰς ρος ἔχουσιν εἰς τὸ θηλυκὸν ἐνίστε η ἀντὶ α' ξερῆ, χρυσέη, αἰσχρή, πλὴν τοῦ δῖα (ἄ).

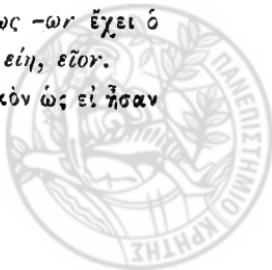
β') Τὰ εἰς υς ἔχουσιν τὸ θηλ. εἰς εῖα, ἐνίστε εἰς εῃ ἡ εα· βαθέη καὶ βαθεῖα, καὶ ωκέα *'Ιρες*—ἐκ τοῦ λιγύν, θηλ. *Μοῦσα* λίγεα:

§ 46. Τινὰ τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων εὑρηνται παρ' Ομήρῳ καὶ δικατάληκτα, γάριν τοῦ μέτρου· ή ἄγριος Γ 24, Τ 88, κλυτὸς Ἀμυδιτρίη, ὀλοώτατος ὁδμή, ἡδὺς ἀυτμή, θῆλυς ἐέρση, πολὺν ἐφ' ὑγρή.

§ 47. Β'. *Ἐπέθετα δικατάληκτα. Τὸ ἔλεως -ωρ ἔχει ὁ

*Ομηρος ἡλάος,-οι· τὸ δὲ πλέως, ἔα, ἔορ, πλεῖος εἴη, ετορ.

Πολλὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς ος σχηματίζουσι θηλυκὸν ώ; εἰς ἔσαν

τρικατάληκτα· ἀγακλειτή, ἀρεγράτη, ἐϋξέστη, ἐϋρρείτη ἀμφιβρότη, ἀμφιρύτη, ἀτιθένη, ειραλῆ, ἐρρυχή, ὑποδεξή καὶ ἄλλα.

Τὰ εἰς ηεις ἐπίθετα ἐνίστε συναιροῦνται· τιμῆς (ἀντὶ τιμήεις) Ι 605, τιμῆτα (ἀντὶ τιμήετα) Σ 475.

§ 48. Τὰ εἰς ηεις καὶ οεις ἀρσενικὰ ἐπίθετα ἀπαντῶσι μετὰ θηλυκοῦ γένους ὄνομάτων πόλεων ληγόντων εἰς ος· ὑλήεις Ζάκυνθος ἀντὶ -ήεσσα Ζ. οὕτω καὶ ημαθίεις Πύλος (ἀντὶ θεσσα Π.), ἀρθεμίεις Πύρασσος, ἀργυρίεις Λύκαστος.

• § 49. Γ. *Επίθετα μονοκατάληκτα. Πολλὰ ἐπίθετα ἔχοντας ἕτης δίζης πατερ, ἀτερ ἔχουσι μόνον θηλυκὸν τύπον θερμοποτάρη, εὐπατέρεια, ἀτιάρειρα, βωτιάρειρα, κυδιάρειρα. Τοιαῦτα καὶ τὰ πουλυθότειρα, ιοχέαιρα, εὐρυνόθεια, χαλκοβάρεια, ἡριγέρεια καὶ ἄλλα. — Σημειωτέα καὶ ή αἰτ. καλλιγύραικα (ώς ἐπίθετον πόλεων καὶ χωρῶν) καὶ τὸ ἀπλοῦν πότειρα, (πότρα).

§ 50. Θηλυκά τινα σχηματίζονται ἔχοντας συγγενοῦς ἀρσενικοῦ οὕτω πρόρρωτο—πρόρρασσα, πλωτο—πλειρα οὖν οὐδὲν. ἐν χρήσει τὸ πιαρ ι 135), θοῦρος—θοῦρις, ἡριγενής—ἡριγέρεια, πρέσβυς, πρέσβια καὶ πρέσβειρα· ἔκ τοῦ (θαυμύς), θαυμέεις, θαυμεῖα· ἐκ τοῦ ταρρψί—ταρρέεις, ταρρεῖα, ταρρέα.

§ 51. *Ανδρικά ἐπίθετα.

α') Τὸ πολὺς κλίνεται κατὰ τὰς δίζας πολύ, πουλύ, πολλό.

*Ἐνν. Ὄν. πολύς, πουλύς, πολλός, πολλή. Οὐδ. πολύ, πουλύ, πολλόρ

Γεν. πολέος, πολλοῦ, πολλῆς

Δοτ. πολλῷ, κτλ.

Αἰτ. πολύρ, πουλύρ, πολλόν. πολύ, πουλύ, πολλόρ

Πληθ. Ὄν. πολέεις, (πολεῖς), πολλοί πολλὰ

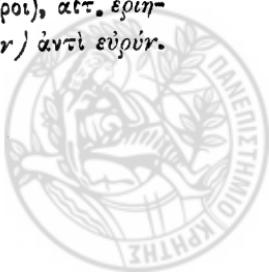
Γεν. πολέων πολλῶν

Δοτ. πολέεον, πολέοντος· έσι(ρ), πολλοῖς

Αἰτ. πολλοῖς πολλά.

6') *Ελλεπῆ εἶναι· ἐνικ. ὄν. ἐն, ἐν καὶ ηὔς, ηὖ, γεν. ἐῆος, αἰτ. ἐն, ηὔ, γεν. πλ. εάων.—Παρὰ τὸ σῶς καὶ σόος, η, ον.

γ') Κατὰ μεταπλασμὸν εἶναι τά· αἰτ. θηλ. αἰπήρ, οὐδ. πλ. αἰπά, ἐκ τοῦ αἰπύς, εῖτα, υ· ἔτι δὲ ἐρίηρες (έταιροι), αἰτ. ἐρίηρες (ἐκ τοῦ ἐρίηρος)· ἐνίστε εὐρέα (πόντος, κόλπος) ἀντὶ εὐρύν.

Παραθετικά.

§ 52. Περὶ τῶν παραθετικῶν σημειωτέα ταῦτα·

α') Εὑρίσκεται ὡτερος καὶ ὡτατος ἐνίστε ἥγουμένου καὶ μα-
χροῦ φωνήντος· κακοζειρώτερος, ὄιζυρώτατος.

β') Αἱ καταλήξεις ἵωται καὶ ἴστος εἰναι πολὺ συχνόταται παρ'
Ομήρῳ ἢ παρ' Ἀττικοῖς.

ἄλγος, ἄλγιον, ἄλγιστη, — κῆδος, κήδιστος, κέρδος, κέρδιον,
κέρδιστος — βίγος, βίγιον, βίγιστος.

Φίλος, φίλτερος καὶ φίλιωτ τ 351, ω 278.

μακρός, μακρότερος, μάσσωτ (ἀντὶ μακίωτ), μακρότατος —
κυνδρός, κυνδίωτ κυνδιστος — (οἰκτρὸς) οἰκρότερα, καὶ οἰκτιστος οἰ-
κρότατος. — βαθύς, βάθιστορ — βραδὺς, βάρδιστοι — γλυκὺς,
γλυκίωτ — ὀκὺς, ὀκιστος (παρὰ τὸ ὀκύτατος θ 331). — βραχύς,
βράσσωτος — παχύς, πάσσωτ, πάχιστος Π 314.

§ 53. Τὰ ἐπόμενα παραθετικὰ γίνονται ἀπὸ οὐσιαστικῶν ἢ
εἰναι Ἑλλιπῆ ἐλέγχιστος (ἐλεγχής) — ἄλγος, ἄλγιον, ἄλγιστος
(ἐπιθ. ἀλεγεινός) — (βαισιλεὺς) βασιλεύτερος, βασιλεύτατος —
κουρότερος (κοῦρος) — δρέστερος (παρβ. ὁρεστιάδες Λ 420) — κύρ-
τερος, κύρτατος, κύωτ — (θεὸς) θεώτεραι θύραι ν 111, κέρδος,
κέρδιον, κέρδιστος — κῆδος, κήδιστος — μίχιος, μυχολιγατος — δεν-
τατος (εἰς τὸ δεντερος) — πρώτιστος (εἰς τὸ πρῶτος).

Σημείωσαι τὸ πύματος = λοσθός, λοισθήος = ἔσχατος, ὕστατος
ὕστατιος (μόνον ἐν ὑπερθ. σημασίᾳ) ὕστερος ἀντιτ. τὸ πρότερος.

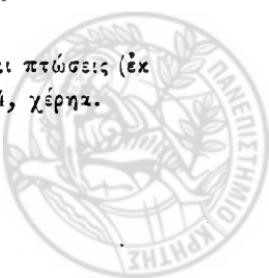
§ 54. **Ἄνωμαλα παραθετικά.**

Θετ. Ἄγαθὺς Συγκρ. ἀρείωτ Τπερθ. κάρτιστος
λώτιον, λωτίτερον = ἄμεινον

βέλτερον,
γέρχτερος = γέρτατος, φέριστος

Κακός κακώτερος = κακίωτ κάκιστος
χερείωτ, χερειότερος = χείρωτ.
χειρότερος

Σημ. Παρὰ τὸ χερείων, χερείονος κτλ. σχηματίζονται πτώσεις (ἐκ
τοῦ χέρης;) χέρητι (Α 80), χέρεια Δ 400, χέρητες Ο 324, χέρη.

*Ολίγος

ολίζωτ,

ηκιστος

(εἰς τὸ ὑπολίζοντα)

ολίγιστος Τ 224

μικρός, σμικρῆσι **P 757**, μείωτ ἔλασσον **K 357**

*Πολὺς ἐνκ. πλέων, πλέον, πληθ. ὄν. καὶ ἄλ. πλέει, αἴτ. πλέας

*Ρητίος (ἀττ. ῥάδιος), ρήτερος ρήτος, ρήτατος.

Οὕτως ἀνώμαλα εἶναι καὶ τάξ φαειός, φαετάτος, — πλωρ, πιότατος—μέσος, μέσσατος,—ρέος, ρεώτερος=διπλότερος,—τατος, (=υστερος γένει), ἀντιτίθεται τῷ γερατέρος, ἀλλὰ ρεάτος, relatoς. Σημειώσαι καὶ τόδι, ἀγενηρέστερος ἐκ τοῦ ἀνιηρός.

Σημ. Εἳς ἐπιφρημάτων καὶ προθέσεων σχηματίζονται παραθετικά· ἔχας, ἔκαστόρω, ἔκρατάτω, —ἄγχι (ἄγχου), ἄσσον, ἄσσοτέρω (πρό. ἐπασσύτερος) ἄγχιστα·—ἄφαρ, ἀφάρτερος—πρό, προτέρω—διπισθεν) διπίστατος—ὕστερος, ὕστατος, (πανύστατος) ὕστάτιος καὶ ὕπατος· ἔνερθεν, ἔνέρτερος, Ε 398—πάρος (πάροιθεν) παροίτερος, τηλοῦ ἢ τηλόθι τηλοτάτω.

*Αριθμητικά.

§ 55. Οἱ ἀρχαῖοι παρ' Ὁμήρῳ τύποι τῶν ἀριθμητικῶν εἰναῖται.

1. μία, μιᾶς καὶ ἵα, γεν. ἴης, δοτ. ἴη, αἴτ. ἶαρ· οὐδ. ἴῷ=έρι.
2. δύο, δύω (ἄκλιτα), καὶ δοιώ, δοιαί, δοιά(1).

δοιοῖς, δοιοῖηι κτλ..

Παρὰ τὸ τέσσαρες διοιλικός τύπος πλουρες (**§ 7, 1'**).

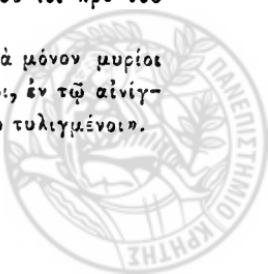
Σημειωτέα τάξ δώδεκα, δυώδεκα καὶ δυοκαιδεκα—εἴκοσι καὶ εἴκοσι·—τριήκοντα·—δύμώκοντα·—έτερηκοντα καὶ ἔττηκοντα·—διηκόσιοι·—πεντηκόσιοι·—έττιάχιλοι=έττρακισχίλοι(**2**);—δεκάχιλοι=μύριοι(**3**).

---

1) Οἱ διὰ τοῦ οι τύποι εἰναι οἱ αὐτοὶ τοῖς διὰ τοῦ οώς κοίρανος=χύριος, λοιμὸς λυμεών.

2) Τὸ χίλιοι εύγιεσκόμενον παρ' Ὁμήρῳ τοῦ μέτρου χάριν ἐν τοῖς συνθέτοις ἀποκοπτει τότε ἐννεάςχιλοι, δεκάχιλοι Ε 80, Ξ 148. Τὸ δὲ μακρὸν ἕ φαίνεται προελθὸν κατὰ μεταπήδησιν τοῦ τοῦ ιοι πρὸ τοῦ λ., καὶ συναίρεσιν τοῦ ι ι.

3) Τὸ μύριοι=10000 δὲν ἀπαντᾷ παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλὰ μόνον μυρίοι =ἀναριθμητοι, ὃ καὶ ἡ κοινὴ λέγει οὔτε· χίλιοι μύριοι, ἐν τῷ αἰνίγματι τοῦ ῥωδίου· “χίλιοι μύριοι καλογῆροι εἰς ἔνα ῥάσο τυλιγμένοι”.

§ 54. Ἀρχαῖοι τύποι τῶν ταχτικῶν δεύτατος,-τρίτατος,-τέτατος,-έβδόματος,-δυζάτος,-εἴτατος,-δυωδέκατος,-έξικοστός.

Σημ. α. Τὸ ἐπίρ. δίχα εἰς δύο καὶ κατὰ δύο τρόπους, ἐξ οὗ ὁ "Οὐα. λέγει διάνδιχα καὶ διχθά, ἐξ οὗ διχθάδιος. Οὔτω λέγει τρίχα=τριχῶς, (ἀλλὰ τρίχη νυκτός=τὸ τρίτον τῆς νυκτός) τριχθά, τετραχθά, πένταχθα, ἐπταχθα.

Σημ. β'. Πίσυρες αἰολικὸς τύπος=τέσσαρες (§ 7, γ').

Γ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ.

§ 55. Α'. Προσωπεκτὲ ἔχουσι μέγαν ἀριθμὸν σχηματισμῶν.

Βενικ. 'Ον. ἐγών	τύρη (λατ. tu)	—
Γεν. ἐμέο, ἐμεῖο, ἐμεῦ	σέο, σεῖο, σεῦ,	εῖο, ἐο, ἔο, εῦ
μεῦ, ἐμέθερ	σεν, σέθερ, τεοῖο	εὺ, ἐθερ, ἐθερ
Δοτ. ἐμοί, μοί	σοί, τοί, τετρ	ἐοῖ, οῖ, οἱ
Αἰτ. ἐμε, μὲ	σέ,	ἐέ, ἔ, μετ' ἐγκλ.
Δυτικ. 'Ον. νῷ, (αἰτ. νὼ)	σφᾶτι σφῶ	αἰτ. σφῶε, σφω
Γ.Δ. νῷτι	σφᾶτη,	Δ. σφᾶτη σφωτη
Πληθ. 'Ον. ἡμεῖς, ἄμμεις (1)	ἡμεῖς ὅμμεις	[σφῶτη]
Γεν. ἡμέωρ, ἡμειώρ,	ἡμέωρ, ὥμειωρ, σφέωρ, σφεωρ, σφετωρ,	
Δοτ. ἡμῖτη, ἡμιτη,	ἡμῖτη, ὅμμιτη	σφίσιτη, σφισιτη
ἄμμιτη(τ), ἄμμιτη	ἡμιτη.	σφισιτη(τ) (2)
Αἰτ. ἡμέας, ἡμας, ἄμμεις	ἡμέας, ὥμμεις, ὅμμιτη	σφέας, σφας
		σφε, σφη

Σημ. α'. Ἡ γεν. πληθ. τῆς τριτοπροσώπου σφῶν εὑρηται μόνον εἰς τὸ σφῶν αὐτῶν—καὶ τεοῖο ἢ τεισῖ ἀντὶ σίο μόνον Θ 37, 479.—Ἡ δὲ μίν εἶναι κοινοῦ γένους, ἐνίστε καὶ ἀριθμοῦ=χύτον, ήν, αὐτούς, ἄς.

§ 56. Α! τοῦ γ'. προσ. ἀντωνυμίαι αἱ ὀρθοτονούμεναι καὶ ἐγκλινόμεναι ἀπαντῶσιν οὐ μόνον ὡς ἀντανακλώμεναι (ὡς ἐν τῇ

1) Οἱ πληθυντικοὶ τύποι τοῦ α'. καὶ β'. προσώπου προσήλθον ἐκ βίζης, α-σμά, ιυ-σμά, τοῦ σ ἕξιμοιοιωθέντος εἰς μ (§ 17 Β'. α')., τὰ ἄμμεις, ἄμμέων κτλ. ἐν δὲ τῷ β'. προσώπῳ τοῦ ι μεταβληθέντος εἰς δασὺ πνεῦμα, δ ἐλεπτύνθη ἐν τῇ αἰολικῇ εἰτα συγκοπέντος τοῦ μ τὰ βίζηκα φωνήνεται ἔμηχνυθεσαν, θίθεν τὰ ἡμέτιν (δωρ. ἄμιν), ὥμιν, ὥμιτη.

2) Ἐκ τῆς βίζης σΦα (λατ. se), σΦε προσήλθεν α') ὁ ἐνίκηδε τοῦ γ'. προσώπου, ἕξιφρινιαθέντος τοῦ σ, τὰ Φα, Φεθεν, Φοι κτλ. β') ὁ δυϊκήδε καὶ πληθυντικός, ἀποσκληρυνθέντος τοῦ Φ εἰς φ, τὰ σφέ, σφίσιν, σφέι.

κόινῃ διαλέκτῳ τά· οὐ, οἱ, ἐ) ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὡς προσωπικαῖ
ἀντὶ τῆς αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶντριῶν γενῶν· οὔτω· εὖ=αὐτοῦ, ἔθετ
=αὐτῆς, οἱ=αὐτῶ, οἱ=αὐτῆ, ἐ=αὐτόρ, ἐ=αὐτήρ, αὐτό.

§ 57. B'. Λί αύτοπαθεῖς (έμαυτοῦ, σεαυτοῦ κτλ.) παρ' Ο-
μήρῳ εὑρηνται διηρημένως ἐμοὶ αὐτῇ, σὲ αὐτόρ, ἔμ' αὐτόρ, οἱ ἡ-
έοις αὐτῷ, ἐ αὐτὴν κ. τ. ἐξ.

§ 58. Γ'. Αἱ κτητεκαὶ παρ' Ὁμήρῳ ἐν χρήσει εἰναι·	
Ἐν. Πρόσ. α'. ἔμδς	β'. τεός, σὸς γ'. ἔός, ἔόρ, ἐή
Δυῖκ. ρωτέρος (δίς μόνον)	σφωτέρος (ἄπαξ) σφέτερος, σφός.
Πλ. ἡμέτερος, ἀμός, ἀμδς	ὑμέτερος, ὑμός.

§ 59. Δ'. δεικτικαὶ παρ' Ομήρῳ αἱ παρ' ἀττικοῖς συνήθεις.
 Ἐν Ὀν. ὅδε, ἥδε, τόδε οὗτος, αὕτη, τοῦτο
 Πλ. Γεν. τούτωρ, τουτάρ, τούτωρ
 Δοτ. τοιχδεσσι, τοιχδεσσι τούτοισι, ταύτησι, τούτοισι
 Δυϊκ. Γ. καὶ Δ. τούτοις διὰ τὰ τρία γένη.

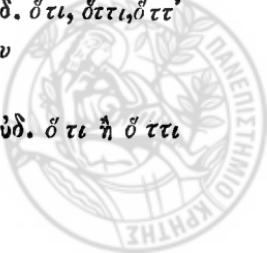
Τὸ ἄρθρον παρ' Οὐκέτω εὑρηται ὡς δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἐν ταύτῃ δμως τῇ σημασίᾳ ἐν τῇ ὄνομασ. πληθ. ἔχει τοί, ταί, γεν. τάωρ κτ. Σημ. Δεικτικῶς εύρισκεται καὶ τόδ' οὐδ' ὅς, μηδ' ὅς, καὶ δς. ὁ γάρ.

§ 60. Ε'. Αἱ ἀναφορεῖαι κλίνονται οὕτω·
 'Εν. Ὁν. δς, (δ, η, δ).
 γεν. ὅσν (ὅσ) ἡς, ἔης==οῦ, ἡς.
 Πλ. δοτ. ησι (ης)=αις.

Σημ. Τὸ ἄρθρον παρ' Ὁμήρω εἶναι ως ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐν χρήσει συχνὰ μετὰ τοῦ τ' τύποι τοῦ ἄρθρου δέδει, τοῦ=οῦ, τῷ=ῷ, τὸν=όν, τοῖ, ταῖ, τὰ=οῖ, αῖ, ἃ, τοῖς=οῖς. Ἐχει μάλιστα τὴν σημασίαν ταύτην ἐπομένου τοῦ ἐγκλιτικοῦ τε τὸν τε, τά τε, τάς τε κτλ. Ός ὁνομαστικὴ δὲ είνε τὸ δέδει. Σημειωτέον δτι τὸ δέδει εἶναι ἐν χρήσει καὶ ως δεικτική.

§ 61. 5'. Αἱ ἀναφορεῖαι, τὶς καὶ ἦστις, ὅτις, ἐκ ταύτης
καὶ τῆς δὲ (μενούσης ἀκλίτου) ἔχουσι τοὺς ἑξῆς ἀρχικοὺς τύπους.
Ἐνικ. Ὁν. τὶς ἐγώ. ὅστις, ὅτις, οὐδ. ὅτι, ὅτις, ὅτι

Γεν. τέο, τευ (ἀντὶ τιρὸς) ὅτευ, ὅττεο, ὅτευ
Δοτ. τέω, τῷ (ἀντὶ τιρὶ) ὅτεῳ, καὶ ὅτεῳ
Αἰτ. ὅτερα, οὐδ. ὅτε ἢ ὅττε

Πληθ. Ὁν οὐδ. ἀσσα (ἀντὶ τινὰ) οὐδ. ὅτιρα, ἀσσα
 Γεν. τέων (ἀντὶ τινῶν) ὅτεων
 Δοτ. τεοῖσι (ἀντὶ τισι) ὅτεοισι καὶ ὅτεοισι
 Αἰτ. ὅτιρας, οὐδ. ὅτιρα η ἀσσα.

§ 62. 2'. Η Ἐρωτηματικὴ, τίς, τι, κλίνεται ὡς καὶ η
 ἀδριστος τις, τι, ἀλλὰ μετὰ τόνου.

§ 63. Η'. Συγχετικαῖ, ἀντὶ τῶν ὅσος καὶ τόσος, ἀπαντῶσι
 παρ' Ομήρῳ ὁσσος, ὁσσάτιος καὶ τόσος.

Δ'. ΡΗΜΑ.

§ 64. Βν οὐδενὶ τῶν τοῦ λόγου μερῶν δεικνύεται παρ' Ομήρῳ
 οὕτως ἔντεχνος καὶ ποικίλος ὁ συνδυασμὸς τῶν ἀρχαιοτέρων δια-
 λεκτικῶν πρὸς τοὺς νεωτέρους ποιητικοὺς τύπους (ἰδ. § 2 καὶ 3),
 δοσον ἐν τῷ ῥήματι διότι οὐδὲν ῥῆμα, οὐδεμίκιν ἔγκλισις, οὐδεὶς
 χρόνος ὑπάρχει παρ' Ομήρῳ ἄνευ ἴδιαιτέρου τινὸς τύπου.

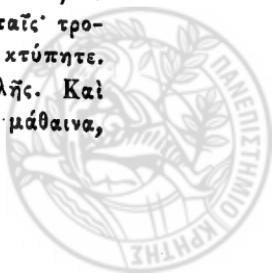
1. Αὔξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

§ 65. Α'. Η αὔξησις συχνὰ παραλείπεται παρ' Ομήρῳ, (1)
 κανονικῶς δὲ εἰς τὰ θαμιστικὰ (§ 73) τεῦχε, πλάγχθη, πάθει,
 φέρεται ἔκφερε=ἔξερε, λεῖθε, φάτο=ἔφατο, ρέψα=ἔρρεψα. Οὗτω
 τίθεται καὶ παραλείπεται κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου· ἔηηρ
 βῆηρ, ηγε ἄγειρ, εἶχορ ἔχορ, εἴλε ἔλε, ἀμείθετο, ημ-, ἀμείψατο=
 ημ-, ἔσταρ=ῆσταρ, καὶ ἄλ.

Παραλειπομένης τῆς συλλαβής αὔξησεως ὁ τόνος καταβιβά-
 ζεται ἐπὶ τοῦ ἐπομένου φωνήνετος, καὶ ἐὰν τοῦτο εἴναι μακρὸν
 περισπάται· γῆμ', κλαῖειρ, πεῖθ', βῆ=ἔβη, στῆ=ἔστη, φῆ=ἔψη.

Σημ. Η χρονικὴ αὔξησις δὲν παραλείπεται ἐν τῷ παρακειμένῳ

1) Καὶ παρ' Αττικοῖς ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ πολλάκις ἐπὶ τοῦ ὑπερ-
 συντελικοῦ παραλείπεται· γεγένητο Θουκ. έ. 14, 3. ἀναβεβήκεσσαν γ'.
 23, τετελευτήκει Ξεν. Αναδ. 5'. 4, 11, ἀποδεδράκεσσαν Ελλ. ἀ 5, 38.
 Ἐπὶ δὲ τοῦ παρχ. μόνον τοῦ οἵδια, ἀντὶ φᾶδα καὶ παρὰ ποιηταῖς· τρο-
 ποῦντο Αἰσχ. Π. 368, πίπτον 498, γοῦτο Σοφ. Ο. Τ. 1249, κτύπητε.
 Ο. Κ. 1606, σίγησε Εύρ. Βαχ. 1084, χρῆν πάντοτε Σοφοκλῆς. Καὶ
 ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἐτρώγαμεν καὶ τρώγαμεν, ἐμάθαινα καὶ μάθαινα,
 ἀρματωμένος, ἄκουσα καὶ πολ. ἀλλα.

πλὴν τινῶν μόνον στήμασίαν ἔνεστωτος ἔχοντων ἄγρωγα, ἀκαγμέτος, ἀλιτήμετος.

§ 66. Παρ' Ὁμήρῳ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν πλὴν τοῦ ρ διπλασιάζονται ἐντοτε καὶ τὰ λ, μ, ν, σ καὶ ὅ κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου ἐρρήξαντο, ἐλλίσοντο, μετρομαι ἔμμιορα, ἐπρεορ, ἔσσυμαι ἔσσενορτο, ἔδδεισα· καὶ ἀλ.(1) Ἐνίστε δ' ὁ διπλασιασμὸς τοῦ ρ λείπει· ἐρεζορ, ἐρεξα, ἐρύσατο.(2)

§ 67. Συλλαβικὴν αὔξησιν δέχονται καὶ ὥματα ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἔχοντα πρὸ αὐτοῦ τὸ F· ἔσσε (ἀρδάρω), ἔεισάμηρ καὶ ἔεισάμετος (εἴδω, εἴδομαι)(3)· ἔειπον=εἴπορ (ἐFείπενον=

(1) Ὁ διπλασιασμὸς οὗτος τῶν συμφώνων συμβαίνει οὐ μόνον μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν, τοῦ F ἡ σ (§ 49, Δ'. δ.) ἔξομιοιωθέντος τῷ ἡγουμένῳ συμφώνῳ οὕτως ἔρρυγματι (V Φρηγ=frango), ἐρρύηκα=σε—σρύηκα, ἔσσε είοντο=σFeίοντο (σFeίω), ὑπερσ. ἔσσομην=ε—εσ-σFύμην), ἀπολλήξειαν, ἔδδεισεν=εδFeίσεν, ἀλλὰ καὶ περὶδόθησαν, ὑποδδύσας, ἔννεπε=ἔνFeπε, ἀδδην, ἀδFeην, ἀδδηκότες, κατά τινας δὲ καὶ ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ τὸ ἀδδηφάγος· οὕτω καὶ πολλὰς=πολλFeις, ἔξ οὐ ἔνθεν μὲν τὸ πολλός, ἔνθεν δὲ τὸ ἴωνικὸν πουλύ, ἔνθα πρὸ τοῦ λυ μετεπήδησε τὸ F.

(2) Ὁμοίως· ὁμφιρύτη καλλιρέεθρον καὶ παρὰ Πινδ. Πυθ. δ'. 178 χρυσόθραπις, ζ'. 37 ἀπέριψεν καὶ παρὰ Σοφ. Ἀντ. 950 χρυσορύτους.

(3) Συλλαβικὴ αὔξησις παρὰ τὸν κανόνα εὑρίσκεται, διότι ἐφ' ιχανὸν χρόνον τὰ δ. ταῦτα ἔφερον ἐν ἀρχῇ F.· Ἐκ τῆς ὑπάρχεως ποτε συριστικῶν ἐν ἀρχῇ πολλῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων ῥημ. καὶ τῆς ὑστερον ἔξαφανίσεως αὐτῶν προηλθον καὶ ἔξηγοῦνται πολλαὶ ἀνωμαλίαι τῆς αὔξησεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· οὕτως ἐκ τῶν ἀρχικῶν ῥιζ. Φαγ καὶ Φαλω προηλθον ἀδρίστοι· ἔFάγην (ἄγνυμι) καὶ ἔFάλων (ἀλιθκομαι), ἔξ οὐ ἔάγην καὶ ἔάλων· ἀλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ συριστικοῦ γίνεται ἔκτασις τοῦ ἐπομένου φωνήεντος καὶ ἐν μὲν τοῖς Φορέω, Φονοθμαί, καὶ Φοθῶκιλ ἐν τῷ ἔνεστ. αὐτῷ ὡς οὐρέω, ὧνοῦμαι, καὶ ὡθῶ, ἐν δὲ τοῖς Φοράω-ῷ καὶ Φοιγω μετὰ τὴν αὔξησιν μόνον· ἔFόρθεον-έώρασόν, ἔFοιγον-έψγον· ἀλλοτε δὲ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ συριστικοῦ ἐπέρχεται συναίρεσις, ὡς ἐν τῷ ἀορίστῳ καὶ παρακειμένῳ τοῦ ἀλκοσομέτῃ, ἥλων καὶ ἥλωκα καὶ ἐν τοῖς δ'. ἀορ. τῶν αἰρέω καὶ δράω, εἰλον καὶ εἰδον, ἔκ τῶν ῥιζῶν Φελ καὶ Φιδ.· οὕτως ἔξηγοῦνται καὶ οἱ δι' εἰ ἀναδιπλασιασμένοι παρακειμένοι τῶν πέντε ἀπὸ λ, μ, ν, ρ ἀρχομένων ἢ διότι πρὸ τοῦ ὑγροῦ τούτου ὑπῆρχον συριστικά τινα, ἀ-

FéFenor), ἐήνδαρον=ῆνδαρον ἑάξα (καὶ ἥξα, ὡς ἥλω παρὰ πεῖ. ἑάλω), ἐάφθη (ἀπτω), ὀθέω, ὁθεσκε, ὁσα (ἀττ. ἔωσα, ἐώθουν), ὁσατο, μόνον Π 410 ἔωσε καὶ 18 ἀπέωσε.

Σημ. Τὸ δράω ἔχει τὸν παρατ. μόνον δρα, δράτο, δρῶτο=δράω κτλ. ἄδρ. ἵδορ, ἰδόμηρ συχνότερον τοῦ εἰδορ εἰδόμηρ. Μόνον 419 ἐλπετ'=ἐδελπετο, ἐλπετο.

'Εκ τῆς ἐνώσεως F μετὰ τῆς αὐξήσεως προέκυψαν τά· εὔαδε=ἔFαδορ, καὶ εἰσικεῖα (ἐκ τοῦ FεFούκα).

§ 68. Καὶ τὰς δύο αὐξήσεις λαμβάνουσι συγχρόνως (ώς παρὰ τοῖς πεζοῖς τὰ δράφ, ἀρογῷ) τὰ ἐφρογύει Δ 3, παρὰ τῷ οἰοχόει Α, 598, καὶ ἐήνδαρερ Ω 25, παρὰ τῷ ἥνδαρε.

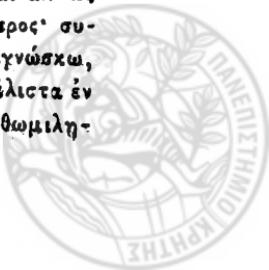
§ 69. B'. 'Ο ἀναδιπλακσιασμὸς γίνεται πάντοτε εἰς τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελεκόν, σπανίως δὲ παραλείπεται· δέγμαι, δέχαται=δεδεγμένοι αἰστί, δέγμερος (μετ' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου).

§ 70. 'Ανώμαλος εἶναι ὁ ἀναδιπλασιασμὸς εἰς τά· δειδεγμα, δει-δέχαται, δείδεκτο, καὶ δει-δέχατο (ἐκ τοῦ δείδεκτυμι), δει-δούκα, δει-δια (ἐκ τοῦ δείω, δεδF) (1). δικαιολογεῖται δ' ἢ ἔκτασις τοῦ δει ἀντὶ δε διὰ τοῦ F (§ 8, A', 6'). 'Εκ τῶν ἀπὸ ρ παρεκκλίνει

περ ἀποβληθέντα, ἔξετειναν τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν εἰς εἰ· τοῦ μείρομαι λ. χ. δίζα ἔναι σμαρ, ἔξ ἡς παρκ. ἔσμαρμαι, μεθ' δέσμαρμαι, καὶ τῆς δασείας ἔξηγουμένης· κατὰ ταῦτα πιθανῶς καὶ Φρέω εἰρηκαὶ Fik-Fούκα (ώς λιπ-λέλοιπα) ἔοικα καὶ σFεθ-ἔσFοθα (ώς στρεφ-ἔστροφα) εἰώθα καὶ δ ἄδρ. 6'. τοῦ λέγω ἔFέFεπον, ἔειπον εἰπον (ἀναδιπλασιασμός).

1) 'Ο ἀναδιπλασιασμὸς ἡτο ποικίλος κατ' ἀρχάς, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἐπομένων δημάτων, ὃν ὁ ἐνεστώς σχηματίζεται, ἀναδιπλασιαζομένης τῆς δίζης. Οὕτω μορμύρω, πορφύρω, μαιμάω, παιράσσω, παμφανάω, βαμβαίνω, μαρμαίρω, καρκαίρω, καχλάζω, τοιμνύω καὶ ἀλ. οὔτω καὶ ἐν τῇ λατ. poposci, totodi, tutudi, cucusurgi, καὶ ἄλ. ὡς καὶ ἐπί τινων ὀνομάτων βόρδορος, βάρβαρος, κόρκορος, μέρμερος· συχνότερος δ' ἡτο δ ἀναδιπλασιασμὸς διὰ τοῦ ε· κικλήσκω, γιγνώσκω, πιρζύσκω, εἴτα δὲ ἐπεκράτησεν διὰ τοῦ ε μερμηρίζω καὶ μάλιστα ἐν τῷ παρεκκειμένῳ ὡς μέμπα, γέγονα κτλ. Οὕτω καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μουρμουρίζει, γουργουρίζει.

τὸ δέρυπωμέρος ζ 51 (ἐκ τοῦ δύνδω) (1). Εἰς τὰ ἔμμορα (μείρομαι, $\sqrt{\text{σμ}}$, ἀλλὰ εἱμαρμαι) καὶ ἔσσυμαι ὁ ἀναδιπλασιασμὸς εἶναι κατὰ τὰ ἀπὸ ρ ἀρχίζοντα ῥήματα καὶ ἔκτημαι I 302 (ἀντὶ τοῦ ἀττικοῦ κέκτημαι) κανονικῶς.

Σημ. ἄ. Τινὲς παρακείμενοι, ὃν ἡ ῥίζα ἀρχεται ἀπὸ φωνήντος ἔχοντος F ή σ’ ἔχουσιν αὐξησιν, ἥτις προῆλθεν ἐκ τινος ἀρχαίου ἀναδιπλασιασμοῦ ἔ-ολπα=Fe-Fολπα ($\sqrt{\text{ελπ}}$. Feλπ) (ὑπερσ. ἐώλπειρ, ἔօργα ἐκ τοῦ ἐρδω $\sqrt{\text{Feοργ}}$ (μελ. ἐρξω, ἀδρ. ἐρξαι) μετὰ τοῦ ἑάλωκα ἔσσα, ἐκ τοῦ ἀρδάρω ἔέρμενος=σε-σέρμενος (σειρά, παρβ. λατ. sero), ἔελμαι ἐκ τοῦ εἴλω $\sqrt{\text{Feλ}}$, ἔ-οικα=(FeFοικα $\sqrt{\text{Feικ}}$ ή Fοικ, ἵσως ἐκ τῆς Fικ), δυικ. ἔέκτορ, ὑπερσ. ἔέκτηρ (FeFίκτηρ) καὶ μέσ. ἔέκτο, ἔέκτο (ἔFίκτο, ἔFίκτο).

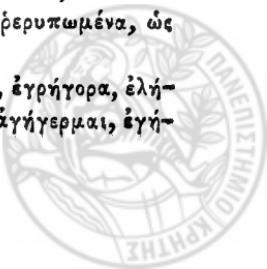
Σημ. 6'. *Ανευ ἀναδιπλασιασμοῦ ή αὐξησεως εἶναι τά ἀρωγα, οἴδα, είμαι, ἔρχαται, ἔέρχατο (ἔέργω), είρημαι (είρητο, ἐκ τοῦ Feρ, (verbum), Fρέ, Fέσρητο), εἴρυμαι, εἴλυμαι, ούτασμαι, ἀδηκώς, ἀρημένος.

§ 71. Εἰς τὰ ἐπόμενα γίνεται ὁ ἀττικὸς λεγόμενος ἀναδιπλασιασμὸς (ἐνθα ή ἀττικὴ δὲν δέχεται τοιοῦτον) (2). ἀλ-ἀλημαι (ἀλάομαι), ἀρήροται (ἀρδω), ἀρ-ηρα ἀρήρει ($\sqrt{\text{ἀρ}}$ —), ὄδ-ωδα ($\sqrt{\text{όδ}}$, λατ. od-or), ὄρώρει, ἔρ-έριπτο (ἀττ. ἔρήριπτο ἔρειπτω), ὅπ-ωκα $\sqrt{\text{όπ}}$, ὅπτω), ὄδώδυνσται (όδύδυσσομαι), ὄρωρέχαται (όρεγομαι), ἔθρ-ήροθε κτίση, ἔπειρήροσθε.

§ 72. Κατ’ ἀναλογίαν τοῦ ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, παρὰ πεζοῖς ἦγαγορ, ἦγεγκον, σχηματίζονται καὶ τὰ ἦρ-αρορ, ή ἄραρορ,

1) «Μόνος ἔστιν οὗτος ὁ παρακείμενος παρὰ τῷ ποιητῇ ἀπὸ τοῦ ρ διπλασισμένος ἀντὶ τοῦ ἀττικοῦ ἔρρυπωμένα» Σχ. Παλατ. καὶ «Προετιμήθη τὸ κοινόν, μηδὲ χωλὸν καὶ ἀδεράπευτον διὰ τοῦ ἀττικισμοῦ τὸ ἔπος γένηται. “Ομηρος δ’ ἐνταῦθα τῆς καλλιφωνίας τὴν κανονικὴν ὄρθοθότητα προέκρινε, δέρυπωμένα είματα εἰπών». Εύστ. ἐν Όδ, ε 59. Τινὲς τῶν γραμματικῶν δὰ ψιλοῦ πνεύματος γράφουσι δέρυπωμένα, ὡς καὶ τὸ βάριον.

2) ‘Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ’ ἀκήκοα, ἀλήλιφα, ἀγήγερκα, ἔγρήγορα, ἐλήλυθα, ὄρώρυρα, δδωδα, ἐλήλακα, ἀλήλιμμαι (ἀλείφω), ἀγήγερμαι, ἔγήγερμαι, ἀλήλεσμαι (ἀλέω), ὄρώρυγμαι, ἐλήλεγμαι.

ἀρ·αρώ^r, Βάρ, ἀραρίσκω, ὥρ-ορε (=ῶρσε τοῦ ὅρνυμι). ἡλ-αλκοτ,
ἀλαλκεῖτ, ἀλ-αλκώτ ἀλαλκέμετ (ἀλέξω ἥτις. ἀλεκ.). ἡχ-αχοτ,
ἡχαχε, ἄπαξ καὶ μόνον καὶ δ. ἀρ. ἀκάχησε Ψ 223, ἀκάχοτο
(Βάχ. παρθ. ἀκαχύω), ἀχρυμαι, ἀπαφοτ, ἀπαφώτ, ἀπάφοτο
(ἄπαφίσκω). Τὰ ἡρίπ-παποτ παρὰ τὸ ἐρ-έριποτ (ἐνίπτω), καὶ
ἡρύκ-αχετ=έρυκακε, παρὰ τὸ ἔρυξα, ἔρυξοτ, ἔρυξας (ρύκω), ἀνα-
διπλασιάζονται ἐν τέλει τῆς ῥίζης.

§ 73. Παρ' Ὁμήρῳ λαμβάνει ἀναδιπλασιασμὸν συχνέτατα δ
δ'. ἀρ. πολλῶν ῥημάτων ἐνεργ. καὶ μέσης φωνῆς, καθ' ἀπάσας τὰς
ἐγκλίσεις, ἐν δὲ τῇ δριστικῇ ἐνίοτε καὶ μετὰ συλλαβικῆς αὐξήσεως·
πέπιθοτ, πεπίθω, πεπίθομι, πεπιθεῖτ, πεπιθὼτ πεπιθοῦσα, μέσ.
πεπιθούσοτ· τετυχεῖτ, μέσ. τετύκοτο, τετυκόμεθα, τετυκέσθαι
(τεύχω)· περιθόμητ, περιθόμητ, περιθέσθαι (φείδομαι)· ἐπέφρα-
δοτ (φράδω)· μετὰ συγκριτῆς ἐπεφρετ=πέφρε, ἐ-τέ-φεροτ, πεφρέ-
μετ, (φέρω)· ἐκέκλετο καὶ κέκλετο (κέλομαι)(1).

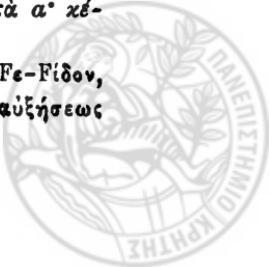
Σημ. Εἰς τινα τῶν ῥημάτων τούτων ἀπαντᾷ ἀναδιπλασιασμὸς
καὶ εἰς τὸν μέλ. πεπιθήσω, πέφριθόσμαι, ἀκαχήσω, κεκαδήσμαι,
χρήματα κακῶς βιβρώσεται ω 544, (κατ' ἄλλους ἀρ. δ. ὑποτ.
συνεσταλμένος).

2. Θαμιστικοὶ σχηματισμοί.

§ 74. Ἡ διμηρικὴ διάλεκτος ἔχει ἴδιάζοντα σχηματισμὸν ἐκ
τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου τῆς δριστικῆς καὶ ἀνευ αὐξήσεως·
ἐνεργ. σκοτ, σκες, σκε(γ), σκομετ, σκετε, σκοτ
μέσ. σκεο(σκε)σκετο — — σκοτται
δστις καλεῖται θαμιστικός· ἔχεσκοτ=εἴωθα ἔχειν, ἔδεσκοτ=εἴ-
ωθα δρᾶν. Μοναδικοὶ μετ' αὐξήσεως σχηματισμοὶ είναι τά· ἐμι-
σγέσκοτο, ἐφάσκοτ, ἐφάσκετε· ἀγεμορμύρεσκε, παρέσκετο, παρέ-
βασκε, καὶ ὥρσασκε.

Λί θαμιστικαὶ καταλήξεις εἰς μὲν τὸν παρατ. καὶ ἀρ. δ'. προσ-
τίθενται μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ε, εἰς δὲ τὸν ἀρ. δ. μετὰ α· κέ-

1) Οὕτως ἐκ τῆς ΒΕδ, μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ προσῆλθε τὸ Φε-Φίδον,
ἔξ οὖ τὸ ἔιδον=είδον, ἐκ τῆς Φεπ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ αὐξήσεως
τὸ ἔΦεΦεπον καὶ συναιρέσει ἔειπον.

σκειτα=**έκειτο**, **έχεσκορ**, **μέρεσκορ**, **διενέσκορ**, **Αέλγεσκε**, **καλέσκεορ**, **ώθεσκε** (άντι **ώθεσκε**). **έρητύσασκε**, **αύδήσασκε**, **θρέξασκορ**, **ουτήσασκε**, **έλάσσασκε**=**η.λασε**, **μηνόσασκετο**. ***Άνευ συνδετικοῦ τά· ρήγκυσκε**, **ζωρρύσκετο**, **στάσκετο**.

Σ η μ. α'. Εἰς τὰς εἰς αὐτὸν συνδετικὴν φωνῆν συνχιρεῖται μετὰ τοῦ **ρίζικοῦ α-εσκον=ασκον** **έσασκον**, **μνασχόμην**. —Παρατατικοὶ μετὰ συνδετικοῦ α' **κρύπτασκε**, **ρίπτασκον**.

Σ η μ. β'. Τὰ εἰς μιάνευτον συνδετικοῦ φωνήνεντος **έστασκον**, **τίθεσκον**.

§ 75. **Ρήματά τινα** **έχουσι** παρατεταμένον σχηματισμὸν εἰς θω μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήνεντος ε, α καὶ ἀπαξ ὑ γεμέθω (ἐκ τοῦ **γέμω**), **ηγερέθομαι** (ἐκ τοῦ **ἀγείρω**), **ηγερέθομαι** (ἐκ τοῦ **ἀείρω**). ἀμφότερα τὰ τελευταῖα μετ' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ α· **τελέθω** (ἐκ τοῦ **τέλλω**), **θαλέθωρ** (**θάλλω**) **σχεθέειν** (ἐκ τοῦ **ἔχω**)—**ειργάθω** (ἐκ τοῦ **ἔργω**), **μετ-εκίαθε** (ἐκ τοῦ **κίω=ἴω**), **έέργαθεν** (ἐκ τοῦ **έέργω**)—**φθινόθω** (ἐκ τοῦ **φθίρω**), **μινόθω** (**minus**).

3. Προσωπικαὶ καταληξεῖς.

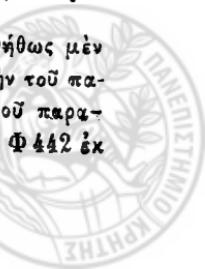
§ 76. Δ'. **Ἐνεργητικὴ** φωνή. Αἱ ἀρχαῖαι προσωπικαὶ καταληξεῖς τοῦ ἐνικοῦ —μι (ά. προσ.), -σθα (β'. προσ.), -σι (γ'. προσ.) ἀπαντῶσιν ἐν τῷ ἐνεστ. καὶ ἐνεργητικῷ ἀρ. τῆς ὑποτακτικῆς **έθέλωμι**, **έθέλησθα**, **έθέλησο** (κάλλιον ἀνευ ὑπογεγραμμένου *i*), **κτείνωμι**, **ἀγάγωμι**, **ἀγάγησο** ἐν τῇ εὐκτικῇ ἀπαξ· παραγθαῖσι Θ 346.

§ 77. **Η κατάληξις σθα** ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ εὐκτικῇ ἐν τοῖς τρισὶ τούτοις — **βάλοισθα**, **κλαλοισθα**, **προφύγοισθα**, καὶ ἐν τῷ ἐνεργ. ἐνεστ. τῆς ὄριστικῆς τῶν εἰς μι ρημάτων **τίθησθα**, **γῆσθα** κτλ.

§ 78. Τὸ γ'. διίκ. πρόσ. τῶν ιστορικῶν χρόνων λήγει εἰς τον καὶ σθον (άντι την καὶ σθην)· **έτεύχετο**, **θωρήσσεσθον**.

§ 79. **Παθητικὴ** φωνή. Τὸ β'. ἐνικ. πρόσ. τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς μένει ἀσυναίρετον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ(1). Οὕτως ὄριστικὴ **βούλεαι**, **οἴεαι**, **δύμεαι**, **τρέπεαι**, **παρατ. τρέ-**

1) Ἐκ τοῦ β'. ἐνικοῦ προσώπου τῶν μέσων χρόνων, συνήθως μὲν τὸ σ, εύρισκόμενον μεταξὺ δυο φωνήνεντων, ἀπεβάλλεται πλὴν τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ, παρ' Ομήρῳ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ παρακειμένου βέβληται Ε 284, Ο 251 ἐκ τοῦ βέβλησαι, μέμνηται Φ 442 ἐκ

πεο, μέλ. μυθήσεαι, ἀδρ. ὠδύσσαο· ὑποτακ. τρέπηαι, δύνηαι, γέραι, σύνθηαι, (ἢ ἐνίστε μετὰ βραχέος φωνήντος μίσγεαι) προστ. ἔργεο.

Πολλάκις καὶ μετὰ συνιζήσεως· κέλεαι Ω 434, ἔσεαι Ζ 33, γράσεαι, Β 367, ἐτύνεαι ὑποτακτ. ζ 33, ἐδείνεο Μ. 142.

Σημ. Ἐνίστε τὸ μὲν εἰς· καὶ ηἱ συναιροῦνται εἰς ηἱ δεύη=δεύεαι τρέπη, γνῶση, ἄλλὰ καὶ ὅψει· τὸ δὲ αο εἰς ω· ἔκρεμω=ἔκρεμασο Ο 18, 21, ἔκτήσω ω 192· τὸ δὲ εο εἰς ευ· ἔκλευ, φράζευ, ἴκνευ· ἐν δὲ τῇ προστ. τὸ εο ἔκτείνεται εἰς ειο εἰς τά· ἔρειο (ἀντὶ ἔρεο, ἀττ. ἔροο). σκέο=σκεῖο=ἔπου καὶ αἰδεῖο Ω 503, ἄλλὰ καὶ αἰδεο.

§ 80. Τὸ ἀ. δυϊκ. καὶ πληθ. πρόσ. τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς ἔνεκα μετρικῆς ἀνάγκης εἶναι, ὅτε μὲν μεθορ., μεθα, δτὲ δὲ μεσθορ., μεσθα· φραζόμεθα, φραζόμεσθα, δπλισάμεσθα, ἐσόμεθα.

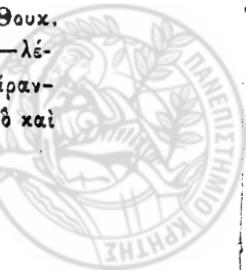
§ 81. Τὸ γ'. πληθ. πρόσ. τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσ. τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς λήγει συνήθως εἰς αται, ατο(1) ἀντὶ γται, γτο, οὐ μόνον /εἰς τὰ συμφωνόληκτα, (ἐπει)τετράφαται=ἐπιτετραμέροι εἰσὶ (τρέπω), τετάχαται, ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ φωνηντόληκτα δτε τὸ φωνῆν (ι καὶ ν, η καὶ ω) φυλάττεται· κεκλίατο, βεβλήκαται, ειρύατο, περοβήτατο=πεφοβήητο, ρύατο (ἀδρ.), κεχολώατο (ἐκ τοῦ χολόω), καὶ ἐν τῇ εὐχτικῇ τοῦ μέτρου χάριν δαινιάτο, ἐποίατο, λαζολάτο, βιώατο ἀντὶ βιάσιγτο=βιῷητο.

Σημ. ἄ. Οὔτω· κέανται, κείσται, κέατο, καὶ κεῖντο, [κέαται], εἴσται, ἔσαται' εἴκτο (ῆμαι)—εἴσατο (ἔννυμι), βεβλήκαται, βεβολήκατο, πεποτήκαται, δεδαίσται (δαιώ), ἔρχαται (ἄνευ αὐξήσ.) ἔρχατο, ἔέρχατο, (ἔργω, ἔέργω).

τοῦ μέμνησαι, εύρισκομένου ἐν Ψ 648, ἄλλὰ καὶ συνηρημένον μέμνη Ο 18, Γ 188, ω 115. Μετὰ διπλοῦ σ εἰς τὸ κέκασσαι καὶ πέπυσσαι.

1) Οὐχὶ κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς α, ὡς συνήθως λέγεσαι, ἄλλ' δτι αὶ καταλήξεις αὐται κατ' ἀρχὰς μὲν προσηρτῶντο εἰς συμφωνολήκτους ρίζας πρὸς ἀποφυγὴν συγχρούσεως πολλῶν συμφώνων, είτα δὲ καὶ εἰς φωνηντολήκτους, ὡς βέβληκαται, βεβολήκαται, δεδμήτατο, κεχολώσατο· ἡ δὲ νται, ντο εἰς φωνηντολήκτους, οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι εὔρηνται καὶ ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ· τετάχαται (Θουκ. Γ 18), ἔφθάραται Θουκ. αὐτόθι), τετράφαται (Πλάτ. πολ. VII. σελ. 533. Β), ὄτετάχατο (Θουκ. Ζ 4). Εύρηνται δμως παρ' Ὁμήρῳ μόνον· δεδάκρυνται, λέλυνται, κέχυνται—κέχυντο, εἰρυντο (καὶ ειρύαται—ειρύατο)· πεπειράνται καὶ πέπτανται. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ δι' ὃ καὶ τὸ ρύαται, καὶ τὸ ρύατο ἀντὶ ἔρρυντο, δέχαται ἀντὶ δέχονται.

Σημ. 6'. Εύφωνίας χάριν παρεμβάλλεται δι μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τῆς καταλήξεως εἰς τά' ἔκ-ηχέ-δ-το (ἄχυνμαί) (1) ἐλ-ηλά-δ-ατο αἴματι κονίῃ, (έλαυνω, ἐλάω, Κ ἐλα) ἐν τῷ ἐνικ. ἐλήλαται, ἡλήλατο =ἐλήλατο δῖστός, ἡ ἐληλέδατο ἡ ἐληλέατο, ἐρρά-δ-αται ἐρρά-δ-ατο (φαίνω), προστακ. ἀρ. ράσσατο υ 150,] ἐρηρέδαται (έρειδω) ἐν τῷ ἐνικ. ἐρήρειστο ἔγχος.

Σημ. γ'. Ό παθ. παρκ. τῆς ἀπαρεμ. καὶ μετοχ. ἔχει τὸν τόνον, δύσι δὲνεστώς, ως παρὰ πεζοῖς τὸ κείμενος, ἥμενοι καὶ ἐληλάμενος· οὕτως ἀλάλησθαι, ἀλαλήμενος—ἀκάχησθε, ἀκαχήμενος ἦτορ, ἀλλὰ ἀκαχημένη φίλον ἦτορ, θυμὸν ἀκαχημέναι, ἀλλὰ ἀκαχμένος χαλκῷ· ἔτι αἱ μετοχαὶ ἀλιτηγήμενος ἀντί ἡλιτηγήμενος (ἀλιτείνω), ἐστύμενος—πολέμιος, δόδοις (σεύω), οὐτάμενος οὐτασμένος, ἄρμενος, ὄνήμενος, δέγ-μενος, κτάμενος.

§ 82. Ἀντὶ τῆς καταλήξεως -σαρ ἐπισυνάπτεται ἀπλοῦν — εἰς τὸ φωνῆν τῆς βραχείας ῥίζης (ώς ἐν τῇ ἀττικῇ ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς).

α.) Ἐν τῷ παθητικῷ ἀρ. δ. ἑτραφερ=τράφερ=ἐτράφησαρ, ἔκταθερ=ἐκτάθησαρ (κτελω), κόσμηθερ=έκοσμηθησαρ, ἐβλά-βερ=βλάβερ=έβλαβησαρ, ἡγερθερ=ἡγέρθησαρ.

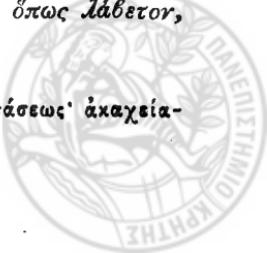
Σημ. Ἐξαιροῦνται ἐπισυνάπτοντα τὸ ν εἰς τὸ μακρὸν φωνῆν τά· μιάρθηρ αἴματι μηρὸς Δ 146, ἀντὶ μιλαρθερ· εὑρηται ὅμως καὶ μιάρθησαρ Ψ 732 καὶ ἄλ. ως ὀπλισθησαρ, ηχθησαρ, (Ω 98 αἱ-χθήτηρ), θωρήγθησαρ, πετάσθησαρ καὶ ἄλ.

β'.) Ἐν τῷ παρατ. καὶ ἀρ. 6'. τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν εἰς μι ῥημάτων ἡ τῶν κατὰ ταῦτα σχηματιζομένων· ἵερ (ἵεσαρ), φάρ, ἔφαρ καὶ φάρ, ἔσταρ, ἔφυτ (ἔφυσαν).

4. Συζυγία τῶν βαρυτόνων.

§ 83. ἀ. **Σχηματισμὸς τῶν ἔγκλέσεων.** Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τὰ ἔγκλειτικὰ φωνήντα ω καὶ η τοῦ δυϊκ. καὶ πληθ. ἀριθμοῦ συστέλλονται πλειστάκις εἰς ο καὶ ε, ἐντεῦθεν ἡ ὑποτακτ. δμοιάζει πολλάκις τῇ δριστικῇ ἵομερ=ἀττ. ἵωμερ, (δπτ', ὄφρα), ἵτα ἴδομερ ἀμφω—ἔγειρομερ, θειομερ, τραπειομερ κτλ. στρέφεται, φθεται, ἐπει κε ἀλεται κτλ. ἵτα μίσγεαι, δπως λάβετον, ἵτα ἴδετε πάγτες.

1) Ό Βούτμαν καὶ Ματθίας ἀκηχέαται καὶ μετ' ἐκτάσεως· ἀκαχείατο ἀντὶ ἀκάχηντο (ἀκαχίζω).

Τὴν διάλυσιν καὶ ἔκτασιν τῆς ὑποτακτ. ἵδ. § 79.

§ 84. Ἡ προστακτικὴ λήγει εἰς τὸ γ' πληθ. πρόσ. εἰς τωρ (*τιωρ*), παθ. *σθωρ*, ἀντὶ *τωσαρ*, *σθωσαρ* ἔστωρ, μέροτωρ, δημάρτωρ=διδέντωρ ἐπέσθωρ, λεξάσθωρ, ισάσθωρ καὶ ἄλ.

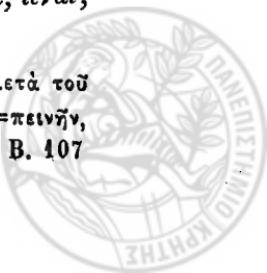
Σημ. Ἐπιρρηματικῶς εὑρηται ἡ προστακτικὴ τοῦ ἄγε καὶ Ἰθι, σπανιώτερον ἄγρει (αἰολοδωρικ. ἄγρέω=αἰρέω). καὶ τῇ εἰπ' ἄγει μοι—ἄλλ' ἄγετ' ἔσθιετε, ἄλλ' ἄγε μίμνετε πάντες—βάσκ· Ἰθι—ἄγρει νῦν δμοσσον—τῇ πίε οἶνον.

§ 85. Ἡ εὐκτικὴ ἐν τῷ 6'. καὶ γ'. ἐνικ. καὶ γ'. πληθ. πρόσ. τοῦ ἀ. ἀρ. προτιμᾶ τὸν αἰολικὸν τύπον (εἰς αἱς μόνον τὸ ἀρτιβολῆσαι δ 537, καὶ δρύαις Δ 792), ειε(ρ) (συχνὰ αἱ), ειαρ (σπανίως αιερ) μετρειας, ἐφοπλισσειας, λήξειει, ἄλλα καὶ γηθήσαι, ἀκούσαι, σαώσαι, τίσειας, λύσειας, κήαιει, κτερίσαιει.

§ 86. Ἡ ἀπαρέμφατος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς (πλὴν τοῦ ἀορίστου ἀ. καὶ δ ἀδριστος τῆς παθητικῆς ἔχουσι συχνὰ τὰς καταλήξεις μέραι ἢ μερ καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήνετος ε, πάντοτε τονιζομένου ἐμεραι ἢ ἐμερ, καὶ τὴν ἔραι δόμεραι, δόμερ, (δοῦραι), ιστάμεραι, ἐστάμεραι, στήμεραι ἐστάμερ, τεθράμεραι τεθράμερ, ἀκούμεραι ἀκούμερ, πανέμεραι (=παύειν), τυπτέμεραι (=τύπτειν), δωσέμεραι (=δώσειν), ἐλθέμεραι ἐλθέμερ (=ἐλθεῖν), θέμεραι (=θεῖναι). Μοναδικὰ ἀνευ συνδετικοῦ ἐμερ(αἱ)=εἰναι ἐξ-ἐμερ(αἱ), ἐμερ(αἱ)=ιέραι, καὶ μετὰ συγκοπῆς ε τά· ἐδμεραι (ἐδω=edere), ἕδμεραι (οἴδα), δειδέμερ (δει), ἄμεραι (ἄω satio· παθ. ἀρ. πειρηθήμεραι (=πειρηθῆναι), δμοιωθήμεραι, μιχθήμεραι μιγήμεραι μιγῆραι, δαμήμεραι=δαμῆραι. Ὁ ἐνεργ. 6'. ἀρ. τῆς ἀπαρεμφάτου συχνὰ λήγει εἰς ἔειρ· θαρέειρ, ιδέειρ.

Ἡ rαι καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ε[·] ἔραι· φορῆραι (φορε-έραι), διδοῦραι (διδούεραι), μιγῆραι (μιγη(ε)έραι), γῦραι (φυέραι), εἰδέραι ἀνευ τοῦ ε ἐν τοῖς διδόραι, τιθέραι, ιοτάραι, φάραι, ιέραι, εῖραι (εσ-ραι).

Σημ. Ὁ ἐνεστώς τῶν εἰς αω καὶ εω συναιρεῖ τὸ α καὶ ε μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήνετος ε εἰς η· γοήμεναι=γοῶν, πεινήμεναι=πεινῆν, καλήμεναι=καλεῖν. Τὸ δὲ φορέω ἔχει φορέειν K 441, φορῆναι B. 107

καὶ φορήμεναι Ο 319· μόνον τὸ ἀγινέω ἔχει ἀγινέμεναι (ώς ἐκ τοῦ ἀ-
γίνω) ο 213.

§ 87. Σχηματεσμὸς τῶν χράνων. Ο ἀόριστος ἀ. ἐνίστε
ἔχει τὴν κατάληξιν τοῦ 6' (ορ, ες, κτλ.) καὶ τάναπαλιν ὁ 6'.
τὴν τοῦ ἀ. (α, ας)· ἀ. ἀόριστοι· ἵξοι, ἵξεις (ἐκ τοῦ ἴκνεομα), δύ-
σετο (ἐκ τοῦ δύνω), βήσετο (ἐκ τοῦ βαίνω) —ἐν τῇ προστακτικῇ·
ἀεισεο (τοῦ ἀειθῶ), βήσεο (βαίνω), δρσεο καὶ δρσευ (δρνυμ!), ἀξετε
(ἄγω), οἰσε (τοῦ φέρω)· ἐν τῇ μετοχῇ δυσομένου (δύνομαι) (ἀντι-
τίθ. τῷ ἀνιώτος)· ἐν τῇ ἀπαρεμφ. (οἰσέμεναι καὶ ἀξέμεναι
καὶ ἀξέμεν (ἄγω), οἰσέμεν (φέρω).

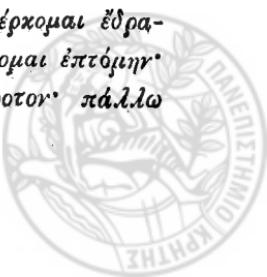
Καὶ τάναπαλιν 6'· ἀόρ. εἶπα παρὰ τὸ εἶποι, θνεγχα ἥκεικα
καὶ ἔτεικα παρὰ τὸ θνεγχοι (ἐκ τοῦ φέρω).

§ 88. Τῶν ρημάτων, τῶν δποίων ή ῥίζα λόγει εἰς φωνῆν, τὰ
ὅποιον δὲν ἔκτείνεται εἰς τὸν μέλλοντα, ἀόριστον καὶ παρακ., ὁ
χρονικὸς χαρακτὴρ σ τοῦ ἀ. μέλλ. καὶ ἀόρ., τῆς ἐνεργητικῆς καὶ
μέσης φωνῆς ἐνίστε διπλασιάζεται· δὲ λόγος εἰναι δτι ή ῥίζα
θληγεν ἀρχικῶς εἰς σ (§ 20, δ'. 6'). τελέσσω, κοτέσσομαι, δυσο-
μαι, ($\sqrt{\text{εσ}}$)—έγελασα, καλεσσάμετος, ὕμοσσα καὶ ἄλ. γράσσομαι,
ἔφεσσάμετος, δασσάμετος, πέπυσσαι $\sqrt{\text{φραδ}}$, ἐδ, δατ, πιθ.

§ 89. Ως παρ' Ἀττικοῖς, οὕτω καὶ παρ' Ομήρῳ, ρήματά τινα
φωνηντόληκτα εἰς τὸν ἀ. μέλλ. ἀποβάλλουσι τὸ π. ἀττικό,
κρεμό, κορέεις κορέει (κορέττυμ), μαχεῖται μαχεονται παρὰ
τὸ μαχήσομαι, καλέω, τελέει—έρνουσι, φέαρνουσι, ταρνουσι,
δλέσοθαι (ἄλλα δλέσω=δλέσσω), δαμάσαι=δαμᾶ.

§ 90. Οἱ μέλλοντες καὶ οἱ ἀόριστοι ἀ. τῆς ἐνεργητικῆς καὶ
μέσης φωνῆς ἀπαντῶσιν ἄνευ χαρακτηριστικοῦ φωνήντος· τῶν
(σεύω) ἔσ(σ)ενα, σεῦα, σενάμετος· χέω ἔχενα καὶ ἔχεαρ, εὔκτ.
έγχεη, κατω ἔκηα=ἔκανσα, ἀλε(ύ)ομαι, ἡλεύθατο, ἀλεύθατο,
ὑποτ. ἀλέηται=ἀλεύθεται.

§ 91. Πολλὰ ρήματα εἰς ερ σχηματίζουσι τὰν ἀόριστον 6'.
διὰ μεταθέσεως (§ 12 ἀ.) καὶ τροπῆς τοῦ ε εἰς α· δέρκομαι ἔδρα-
κον πέρθω ἔπραθον. Ἀλλα δὲ διὰ συγκοπῆς πέτομαι ἔπτόμην.
έγειρω ἔγρεται ἀγείρω ἀγρόμετος ημαρτοτορ ημβροτοτορ πάλλω
πάλτο.

Περὶ τοῦ ἀναδιπλωσιασμοῦ τοῦ 6'. ἀρ. Ἡ. § 86.

§ 92. Τὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα ἔχουσι πάντα 6'. παρακ. πότω κέκοπα καὶ ὅχι κέκοφα· ὅ παρακ. ἀ. (εἰς φα, γά) εἶναι ἄντι γνωστος παρ' Ὁμέρῳ· τὸν εἰς καὶ ἄ. παρακ. σχηματίζουσι μόνον τὰ φωνηντόληκτα καὶ ἐκ τῶν μὴ φωνηντολήκτων τὰ πάσχοντα μετάθεσιν (βαλ., βάλλω βέβληκα), ἢ ἀποβάλλουσι τὸ κ τοῦ ἄ. παρακ.(1) καὶ ἴδιως ἐν τῇ μετοχῇ (ηως ἢ αὖς, ἀντὶ ηώς). ἔστηκα, ειστήκει(γ.) ἔστηκασι=ἔστησο· τέτληκα, ἀλλὰ τέτλαμεν καὶ ἄλ. Οἱ τοιοῦτοι δὲ παρακείμενοι συστέλλουσι χάριν τοῦ μέτρου τὰ πρὸ τῆς καταλήξεως μακρὸν φωνῆν ἐν τῷ γ'. πληθ. προσ. τῆς ὄριστικῆς καὶ μάλιστα ἐν τῷ θηλ. τῆς μετοχῆς(2) φεβᾶ·ποιούσι φεβᾶς, περγύ·ποιο περγύνηα· ἔστηκάς· ἀρηρώς ἀράρυντα (Var). θάλλω τεθηλῶς τεθᾶ·λυτα καὶ ἄλ.

Σημειωτέον τὰς μετοχὰς τῶν ἐποιέντων παρακειμένων ἀνευ κ. εἰς ηώς· 1) μετὰ γεν. ὅτος βεβαρηθτα,—τες· κεκαρηθτα,—τες· θυμότρι κεκορηθτε πολης—κεκορηθτε θυμῷ—κεκαρηθτε τίκη—τετιηδα=τετιημένος, τετιηότες, τετιηότι θυμῷ, τετιηθτες ἐιμέντι, τετιηθτε θυμῷ. 2) μετὰ γεν. εἰς ὡτος, φωνήντως ήγθυμένου· κεκμηδάτα, ἀποτηθάτες (πτήσσω). 3) μετὰ γεν. ὅτος καὶ ὡτος τεθηθώς.

(1) Ἡ καταλήξις τοῦ ἄ· παρακ. ἦτο κυρίως Fa (καὶ ὁ Boeckhius ἐν ἐπιγ. ἀρ. 15 εὑρεν· ἐδήδοθα ἀντὶ ἐδήδοκα, ὡς ὁ Ahrens de gr. I. dial τόμ 2 σελ. 41 ἀναφέρει). τὸ F μεταξὺ δύο φωνήντων εύρισκόμενον ἢ ἔξεπεσεν ἢ ἀποσκληρύνθη εἰς κ, ώστε ἔχομεν κέκμη-Fa—κέκμη-κα κεκμηδάτα, τέτλη-Fa—τέτληκα τετληδα· (δι' ὃ ουδεμίᾳ τὸ πάλαι χασμαδία συνέδειν, τῆς καταλήξεως ἔχοντος τὸ ι', Faς, Fia=Fuña, Fos). ἐκ τούτου προήλθεν καὶ ὁ παρακείμενος τῶν ὀδοντόφωνον καὶ ὑγρὸν ἔχόντων χαρακτῆρα φημάτων νὰ ἔχῃ κα, τοῦ ὀδοντοφώνου ἀποβιλλομένου πρὸ τοῦ ἀποσκληρυνθέντος F εἰς κ· ἥλιπιδ-Fa, ἥλιπικα,—ἔσταλκα, καὶ δὲ τῶν χειλεόφωνον νὰ γίνεται φα, χα, ἐνεκα τοῦ F· κλεπ=κέ-κλεπ-Fa, κέκλοφα, πλεκ=πέπλεκ—Fa, πέπλεχα. Παρέμεινε δὲ καὶ εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον ὃ ἐκ τῆς ἀποδολῆς τοῦ κ σχηματίσμος τοῦ παρακ. εἰς τὸν δυϊκ. καὶ πληθ. ἀριθ. καὶ μάλιστα εἰς τὸ θνήσκω, ἰστημι, βαίνω, γίγνομαι, τλάω (τλῆμι).

(2) Τὸ θηλ. διατηρεῖ συχνὰ τὸ φωνῆν τῆς φίζης α, τὸ δὲ ἄρσ. καὶ οὐδ. τὸ ἔκτείνουσιν εἰς η· ἀραρυτα ἀρηρός.

Σημειωτέοι καὶ οἱ συγκεκομένοι τύποι προστ. ἄρωχθι, ἀρώχθω, ἄρωχθε ἐκ τοῦ ἀνωγα· δριστ. ἐγρηγόρθασι· προστ. ἐγρήγορθε· ἀπαρέμφ. ἐγρήγορθαι ἐκ τοῦ ἐγρήγορα· ἔπιτος καὶ ἐλτηρ ἐκ τοῦ ἔοικα· εἰλήλουθμερ=εληλύθαμερ· πέποσθε=πεπόρθατε=ἐπέπιθμερ=επεπόρθειμερ· (πρβλ. ἐστάραι, τεθράραι)· βεβάσι ἀπαρ. βεβάμερ μετ. βεβαώς, ὥτος, βεβανᾶ, καὶ βεβῶσα, ἐκ τοῦ βατρω· γεγάσι, ἀπαρ. γεγάμερ, μετ. γεγάώς, ὥτος, γεγανᾶ· ὑπ. μέμαμερ, μέματε, μεμάσι, προστ. μεμάτω, μετ. μεμαώς, ὥτος, καὶ ὄτος, μεμανᾶ, ὑπερ. μέμασαι· τετλαμερ, εὐκτ. τετλαη, προστ. τετλαθι, τετλάτω, ἀπαρ. τετλάμεραι.

§ 93. Ὁ ὑπερσυντελικός τινων ῥημάτων ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ εᾶ, ης εε (r) ή ει· (1) πεποίθεα, (πεποίθ-εσα), ἐτεθήπεα (ἐτεθήπ-εσα), ἥδεα, ἥεινης, ἥδεισθα, ἥδησθα, ἥδεε (r), ἥδει καὶ μετὰ τοῦ ἐφελκυστικοῦ γ, τὸ γ'. ἐνικ. λήγει εἰς ειρ· βεβλήκειρ, ἐστήκειρ, ἥρωγειρ, ἀντὶ βεβλήκει, κτλ.

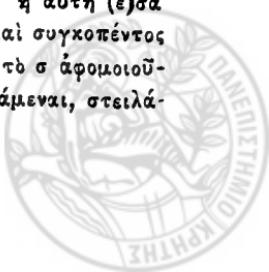
§ 94. Πρήματα ἀφωνόληκτα. 1) Τὰ πλειότερα τῶν εἰς ζω ῥήμ. ἔχουσι φίζαν εἰς γ· πολεμίζω, μέλ. πολεμίξω· μερμηρίζω, ἀδρ. μερμήριζα κλ.

Ἡ φίζα τοῦ πλάζω είναι εἰς γγ· ἀδρ. πλάγξα, πλάγγθηρ· τὸ φίζω σχηματίζει τοὺς χρόνους του ἐκ φίζης εἰς β· ἀδρ. ἀπαρ. φίγασθαι.

2) Πολλὰ ῥήμ. εἰς σω ἔχουσι φίζικὸν χαρακτῆρα ἀφωνον· κορύσσω, παθ. παρακ. κεκορυθμένος, λίσσομαι, ἀδρ. ἀ. ελισσάμην, ἀδρ. β· ἐλιτόμην.

§ 95. Πρήματα ὑγρόληκτα. Γρρόληκτά τινα ῥήματα ἔχοντα χαρακτῆρα λ, ρ, εἰς τὸν μέλλ. καὶ ἀδρ. ἐνεργητικὸν προσ-

(1) Ἡ κατάληξις εᾶ, ἔᾶς, εε εῖναι πληρεστέρα καὶ ἀρχαϊκωτέρα, προσῆλθε δ' αὕτη ἐκ τοῦ παρτ. τοῦ είμι· ἔσσα, ἔσσας (δρ. είμι), εἴτα ἔαι ἔας, ἡα καὶ συνηρημένως ἡ (ἀρχαῖος ἀττικὸς τύπος)· τὸ γ'. πληθ. πρόσ. λήγει εἰς εσαν ἡ εισαν εἰς δλας τὰς διαλέκτους, ἡ αὐτὴ (ε)σα κατάληξις ἡτο καὶ εἰς τὸν ἀδρ. ἀ. τῶν ὑγρολήκτων, καὶ συγκοπέντος τοῦ σ τὸ βραχὺ φωνῆν ἔξετείνετο, ἐν δὲ τῇ αἰολικῇ τὸ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ προηγούμενον ὑγρόν, δι' ὃ οἱ τύποι· στελάμεναι, στειλά- μεναι.

λαμβάνουσι στο (1) κείρω κέρσω ἔκερσα· κύρω κύρσας· ἄρω ἄρσα· δρυνμι ώρσα· εἰλω ἐλσα· κέλλω ἔκελσα καὶ ἄλ.— μοναδικὸν τὸ κέρσαι ἵππον ψ 337, ἵσως ἐκ τοῦ κέρτ-σαι τοῦ κεντέω.

5. Συζυγία τῶν περισπωμένων.

§ 96. Τὰ συνηρημένα ρήματα τῆς ὁμηρικῆς διαλέκτου διαφέρουσι τῶν τῆς ἀττικῆς κατὰ τὰ ἐπόμενα·

A') Τὰ εἴς αὐτὸν ρήματα θὰ μένουσιν ἀσυναίρετα, θὰ συναιροῦνται, ὡς παρ' Ἀττικοῖς κανονικῶς(2), θὰ συνηθέστερον γίνεται ἐπικὴ ἐπέκτασις καὶ ἀφομοίωσις (θραχέος θὰ μακροῦ φωνήντος) πρὸς τὸ ἐπόμενον θὰ ἡγούμενον φωνῆν(3).

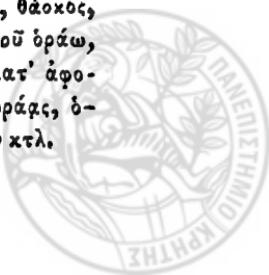
* ἀσυναίρετως Ἀττικὴ συναίρεται. ἐπέκτασις ἐπικὴ

ΕΝΕΡΓ. ἐνστ. δριστ.	δράω	όρω	δρόω
	δράεις	όρᾶς	δρᾶ' ας
	δράει	όρᾶ	δρᾶ' ἄ
	δράουσι	όρῶσι	δρόωσι
ὑποτ. δράω	όρω	όρδω	
	δράης	όρᾶς	δρᾶ' ας
εὔκτ. δράοιμι	όρῷμι	δρόῳμι	
ἀπαρ. δράειται	όρᾶται	δρᾶ' ἄται	
Μετ. ἀρσεν. δράωται	όρῶται	δρόώωται	
Θηλ. δράουσα	όρῶσα	δρόωσα	
Γένκ. δράογτος	όρῶγτος	δρόωγτος	
ΠΑΘ. Ὁριστ. ἐνεστ. δράῃ	δρᾶ	δρᾶ' α	
	δράογται	όρῶγται	δρόωγται
εὔκτ. " δράοιται	όρῷται	δρόῳται	
ἀπαρ. " δράεσθαι	όρᾶσθαι	δρᾶ' ἄσθαι	
παρατ. ἐωράοιται	έωρῶται	δρόωται	

1) Καὶ παρ' Ἀττικοῖς κέλσω ἔκελσα, φύρω φύρσω.

(2) Καὶ ἐν τῇ καθωμαλημένῃ ὅμοιώσι πεινάω, διψάω, γελάω.

(3) Καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς τὸ ἐπόμενον ἐκ τοῦ φάος, σάος, θάοκος, λαγαδὸς ἔγειναν τά· φάως, σάος, θάοκος, λαγαδός, οὕτω ἐκ τοῦ δράω, δράων, μαιμάων τά· δρόω, δρόωσι, μαιμώων. Ὅμοιώσι ὡς καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς τὸ ἡγούμενον ἐκ τοῦ δράεις, δράεσθαι, ἔγειναν δράρες, δράασθαι· οὕτω φάανθεν, φαάντερος, φαάντατος ἐκ τοῦ φάενθεν κτλ.

Σημ. ά. Τὸς αεὶ δικαιοῦσας συναιρεῖται ἀνωμάλως ἐνίστε εἰς η ἐπὶ τοῦ διηγῆσοῦ πορσαυδήτην, φοιτήτην, συλήτην, ἀλλὰ καὶ νεμεσᾶτον. Σημειώτεα καὶ τὰ βώσομαις βώσας (βοάω).

Σημ. β'. Εὑρηται κατ' ἴδιαν ἀνωμαλίαν νχειτάωσα ἀντὶ ναιετόωσα.

Σημ. γ'. Ὁδένιας γίνεται ἀρρομοίωσις μεκροῦ φωνήντος (ἅ, ω) ἡβά-ουσα=ἡβάσσα=ἡβώσα, δρά-ουσι=δρῶσι=δρώσι, μνά-εσθαι=μνᾶσθαι=μνάσθαι. Ἀντὶ ζάω ἔχει δ "Ομ. ζώω ἔζων ζώειν, ζώμεν.

Σημ. δ'. Τὸς ἐκ συναιρέσεως ἐπόμενον μαχρὸν φωνῆν τοιστέλλεται ἐνίστε μναόμενος=μνώμενος=μνωόμενος, ἡβάζοντες=ἡβῶντες=ἡβώντες, ἡ μεταβάλλεται ἐνίστε εἰς δίφθογγον· ἡβάοιμι=ἡβῷμι, ἡβώαμι.

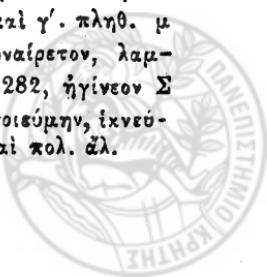
Σημ. ε'. Ρήματά τινα εἰς αω ἔγουσι καὶ ἄλλον τύπον εἰς εω· μενίνεον Μ 59 (μενοινάω), ητίτεον 423 ἀντάω, ὅμοκλεον Ο 653 (ὅμοκλάω ὁμόκλα), ποτέονται ω 7 ἀντὶ ποτάνται, χρεώμενος Ψ 83 Ρεμερνέῳτο 361.

§ 97. Β') Τὰ εἴς εω ρήματα ἐνίστε κατὰ μετρικὴν ἀνάγκην συναιφοῦνται, καὶ τὰ μὲν εε καὶ εει μόνον εἰς ε· μήτ' ἄρ τι λίγη τρέει μήτε τι τάρθει Φ 288.(1), οὐγχει, θεῖ, ρεῖ,(2) τὰ δὲ εο (εον σπανίως) εἰςεν· ἐγεγώνευν, καλεῦντο, — reiκεῖσι, (εἰς-) ἐξοιχρεῖσι (ἀντὶ reiκένοι, ἐξοιχρένοι). Τὰ δὲ εω, εω, εη, εη, εο, καὶ εοι μένουσιν ἀσυναιρετα, καὶ πολλάκις συνιζάνονται· οἰκέοιτο, φιλέωμερ, π.λέωρ, ητεορ, καλεορ, ηρθυμεορ, ηρώγεορ, ἐθρήγρεορ, καὶ ἄλλα· ἐξαιροῦνται μόνον τὰ θαρρῷ φιλοή δ 692, φοροή ι 320, καὶ θηροῖ Ω 418 ἐκ τοῦ θηρόματι=θεάματι.

§ 98. Ἐνίστε τὸ ε τοῦ εω ἐπεκτείνεται ἀνευ συναιρέσεως εἰς ει· τὸ μὲν μεταβολῇ τοῦ ἥ εἰς ε ἔյω=ει (§ 8, 6')· reiκείω, rel-κειορ reiκελη̄ reiκελη̄η̄ reiκελη̄η̄η̄, τὸ δὲ ἀποβολῇ τοῦ Φ πτελει πτελεουσα, θελη̄ θελει θελωρ.

(1) Ἀπαντῆ δικαιος τὸς καὶ εἰς η ἀπειλήτην δικαιήτην, ἀλλὰ καὶ ἐφορμαρτεῖτον (Θ 191), δορπείτην ο 202 (Βεκ. δορπήτην).

(2) Τὰ εἰς εω διεσύλλαβα εἰς τὸν παρατ. δὲν συναιροῦσι τὸ εε· θέεις πλὴν τοῦ οὐγχει ἀντὶ συνέχεες (Ν 808). τὸ δὲ θεῖ καὶ ρεῖ είναι ἐνεστώς μόνον· καὶ τὸ εο τοῦ ἄ. ἐνικοῦ καὶ γ'. πληθ. προσ. τοῦ παρατ. επινίως συναιρεῖται παρ' Όμήρῳ πιέζειν (ά. ἐνκ. καὶ γ'. πληθ. μ 174 καὶ 196), ἀύτεον Μ 160, ἀλλὰ συνήθως μόνον ἀσυναιρετον, λαρ-βάνεται διὰ συνίζησεως, ως μία συλλαβή· ἀφρεον Λ 282, ηγίνεον Σ 493, συχνότερον δὲ συναιρεῖται εἰς τὴν μέσην φωνῆν· ποιεύμενη, ἵκενευ-μεσθα ω 389, δατεῦντο α 113, καλεῦντες, φιλεῦντες καὶ πολ. ἀλ.

§ 99. Τὰ εἰς οω γενικῶς δὲν συναιροῦνται· εὑρηνται δῆμως τινὲς σχῆμα τισμοὶ τῶν εἰς ὁν κατὰ τὰ εἰς αω (δηλ. εἰς οω καὶ ω) (§ 98 γ'). ἀρδόουσι=ἀρδωσι, ἥπτοντα=ἥπτωντα, δηδόουετ =δηδίδωφεν· ἰδρόουσα=ἱδρώνυσα, (καὶ συστολῇ τοῦ ἐπομένου φωνήνετος ἰδρώντα, ὑπτώντας). Εὑρηνται δῆμως καὶ κανονικῶς συναιρούμενα· κάκοε=κάκον, γουρόουμαι=γουροῦμαι.

6. Συζυγία τῶν εἰς μι.

§ 100. Τὰ εἰς μι ῥήματα σχηματίζονται παρ' Ὁμήρῳ γενικῶς μὲν ὡς ἐν τῇ ἀττικῇ διαλέκτῳ, ἀλλὰ μετά τινων διαφορῶν.

ἀ. Κατὰ τὸ ισθημι καὶ τὰ ἔημι, δίθημι, δίημαι, κίχημι (κεχάνω), οὕτω ἐν τῷ ἐνεστῶτι δριστ. κιχάρω, ὑποτκ.κιχείω κικελομεγ, εὔκτ. κεχείη, ἀπαρέμ. κικήμεραι, κικῆραι, μετχ. κικείς, κικήμερος, παρατ. ἐκίχεις καὶ ἀλλα τοιαῦτα.

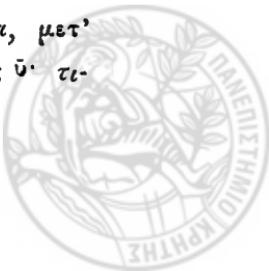
β'.) Κατὰ τὸ ιστημι καὶ πολλὰ ἀλλα εἰς τα, ἐξ οὐ τημι, (ταμαι): δίτημι, κίρημι, μάργαμαι, πέργημι, πίλημαι, πίτημι, σκιδήρημι. Ἀντὶ ἔραω ἐν χρήσει παρ' Ὁμήρῳ ἔραμαι, ἀόρ. ηράσ-(σ)ατο, ως ἐκ τοῦ ἄγαμαι ηγάσατο καὶ ἀγάσσατο. Σημείωσαι καὶ τοὺς τύπους ἔληθι, βιβάς.

γ'. Κατὰ τὸ δείκνυμι εὑρηνται: 1) τὰ συμφωνόληκτα ἄρνυματ, ἄγρυματ, ὄργηνυμι καὶ ἄλ. 2) τὰ φωνηεντόληκτα: αἴρυματ, γάρυματ, δαίρυματ, τινά, πρκ. κέκασματ.

§ 101. Ρήματά τινα εἰς τὸν β'. ἀόρ. κλίνονται κατὰ τὰ εἰς μι, ἐν φειδει τὴν κοινὴν διάλεκτον λήγουσιν εἰς ω· (ώς ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ εἰς τα ἔθηρ, ἔγρωτ, ἔφηρ)· ἔβλητρ (ἔβλητο=ἔβληθη βλῆσθαι βλήμερος (βάλλω), πλῆτο (πελάζω), ἔθρωτ (βιθρώσκω), ἔπλωτς πλώω), φθίμητρ φθίσθαι φθίμερος (φθίτω), κλῖνθι κλῖντε καὶ ἄλ. κέκλιθι κέκλισε, ἄλσο ἄλτο ἄλμερος (ἄλλομαι), ἐδέγμητρ δέκτο δέξιο δέχθαι (δέχομαι), λέκτο λέξο λέχθαι, κατα-λέγμερος (λέγω), ἐμικτο μίκτο ἢ μίκτο (μίσγω), πάλτο (πάλλω), πέρθαι (πέρσω), γέντο αἰολ. ἐκ τοῦ ἐλετο=ἔλαβεν.

§ 102. Περὶ τῶν εἰς μι ῥημάτων σημειωτέα τάδε.

ἀ. Τὸ γ'. πλ. πράσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς δριστ. λήγει εἰς σι, μετ' ἐκτάσεως τοῦ ῥίζικου φωνήνετος ε εἰς ει, ο εἰς ου, υ εἰς υ· τιθεῖσι, ιεῖσι, διδοῦσι, φηγγῦσι.

γ'. Τὸ δέ. ἐνικ. πρόσ. τοῦ ἐγεστῶτος τῆς προσταχτικῆς λήγει ἐνίστε εἰς θι. ὕσταθι, τιθεθι, δημυθι, δίδωθι.

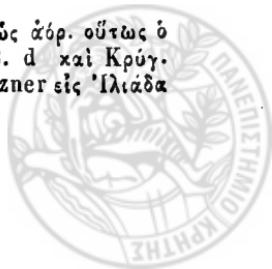
δ'. Συνεσταλμένος τύπος τοῦ α. ἀρ. εἶναι τὸ ἔστασαρ (ἀντὶ ἔστησαρ) καὶ τούναντίον ἔκτεταμένος παρκ. ἔστητε ἀντὶ ἔστατε⁽¹⁾.

ε'. Ἡ ἀπαρέμφατος λήγει εἰς μέραι καὶ μὲρ (σπανίως εἰς ραι). ἵσταμεραι, δόμεραι, δόμερ. Εἰς τὸν δέ. ἀρ., ώς παρ' Ἀττικοῖς, ἔκτείνεται τὸ φωνῆν· στήμεραι, δύμεραι, ἄλώμεραι.

§ 103. Ο δέ. ἐνεργητικὸς ἀρ. τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς μι βημάτων, ώς καὶ τῶν χατὰ συγχοπὴν ἔνεκα μετρικῆς ἀνάγκης, ὅτε μὲν συναιρεῖται, ὅτε δὲ διαλύεται καὶ ἄλλοτε ἐπεκτείνεται τὸ ε εἰς η (ἢ ει), τὸ ο εἰς ω, τὸ α εἰς η). Ὡν ἔνεκα πρόσωπά τινα ἔχουσις τριπλοῦν σχηματισμόν.

Συνηρημένα	Διηρημένα καὶ ἐπεκτεταμένα
ἀ. βίζ. φωνῆν α	εἰς η (ἐνίστε τὸ α εἰς ε οὐ εἰς ει)
ἐνικ. στῶ	στέω, στειω βελρω, κυχελω
στῆς	στήης
στῇ	στήῃ, ἐμβήῃ. φήῃ, φθήῃ
δυϊκ. στῆτον	(παρ)στήτετον
πληθ. στῶμερ	στέωμερ, στείομερ, καταβέομερ
στῆτε	στήέτε
στῶσι(r)	στέωσι(r), (περι)στήωσι(r).
β'. βίζικὸν φωνῆν ε	εἰς η ἢ ει.
ἐνικ. θῶ	θέω, θειω δαμείω, κεχείω
θῆς	θέης, θήης, θείης
θῇ	θέη, θήῃ, ἀτήῃ μεθείῃ
δυϊκ. θῆτον	θείτετον
πληθ. θῶμερ	θέωμερ, θειομερ
θῆτε	δαμείέτε
θῶσι(r)	θέωσι(r), θείωσι(r).
γ'. βίζικὸν φωνῆν ο	εἰς ω.
ἐνικ. δῶ	θάησιν, δώῃ γρώω
πληθ. δῶμερ	δώμερ, γρώμερ
δῶσι(r)	δώσι(r),

(1) Τινὲς γράφουσιν ἔστητε δηλ. ὑπολαμβάνουσιν ώς ἀρ. οὕτως ὁ Bothe, ὁ La Roche Δ. 243, Θήρσιος εἰς Γραμ. § 223. d καὶ Κρύγ. Γραμ. περὶ διαλ. § 36. 3. 4. τούναντίον ἔστητε Spetzner εἰς Ἰλιάδα excurs. V.

§ 104. Τοῦ βραχέος ρίζικοῦ φωνήντος ἔκτασις γίνεται ἐνίστε
ἔνεκα μετρικῆς ἀνάγκης 1) εἰς τὴν προστακτικὴν διδωθεὶ, (γ'. 380)
ιληθεὶ, πίμπληθεὶ, ἀλλὰ καὶ ὅμρυθεὶ, ἄργρυθε), 2) εἰς τὸ τιθήμεραι,
τιθήμερος, διδοῦνται.

‘Ρήματα ἀνώμαλα.

§ 105. Α'. Τὸ εἰμὶ παρ' ‘Ομήρῳ σχηματίζεται οὕτως(1).

‘Οριστ.	Τύποτ.	Εὔκτ.	Προστ.

Ἐνεσ. ἐνκ. εἰμί, εἰμ'	ἔω, (μετ.), εἶω.	εἴηρ (ἴσ-ίηρ)	—
ἐσσί, εῖς	ἔης	εἰης, έοις.	ἔσσος(ο)
ἐστὶ(ν) (es-t)	ἔησι(ν), ἥσι(ν), ἔῃ.	εῖη, έοι	ἔστω
πληθ. εἰμὲρ	ἔωμερ,	εῖμερ	—
ἐστὲ	ἔητε	εῖτε	ἔστε
ἔᾶσι(ν) εἰσι(ν), ἔωσι(ν) ὄσι(ν),	εἰσερ.	εἰερ.	ἔστωρ

Απαρέμφ. ἐνεστ. ἔμμεραι, ἔμμερ, ἔμεραι, ἔμερ, εἰται.
μέλλ. ἔσσεοθ(αί), ἔσεσθαι.

Μετοχὴ ἐνεστ. Ον. ἀρσ. ἔώγ, θηλ. ἔօυσα, οὐδ. ἔόγ.

Γεν. ἔόγτους κτλ. (✓ ἔσ-όρτ, ἔόρτ'),
μέλλ. ἔσσομερος

Παρατατικός

Μέλλων

‘Ορισ. ἐνικ. ἥα, ἔα, ἔορ, ἔσκορ(2)	ἔσσομαι, ἔσομαι, ἔσσεται(3)
ἥσθα, ἔησθα	ἔσεαι, ἔσῃ, ἔσσεαι
ἥρ, ἔηρ, ἥηρ, ἔσκε(ν)	ἔσται, ἔσ(σ)εται, ἔσσετ', ἔσσεται

1) ‘Ρίζα εσ, ὅθεν ἐνεστῶς ἀρχαῖος ἔσμι, λατ. (e) su-mi, ἔπειτα sum, καὶ κατ' ἀρθροιώσιν τοῦ σ εἰς μ (§ 17) ἔγεινε τὸ αἰολικὸν ἔμμι καὶ τὰ ἔμμεναι, ἔμμεν, καὶ κατὰ λέπτονσιν τοῦ σ τὸ εἰμί τὸ σ τοῦτο τῆς ρίζης διετηρήθη πρὸ τῶν καταλήξεων, αἵτινες ἔχουσι μ καὶ τ. Τὸ παρ' Αττικοῖς εἰ ἔγεινε διὰ συγχοπῆς ἐκ τοῦ ἔσι ἀντὶ ἔσ-σι. Τὸ δὲ εἰσι, ἐκ τοῦ ἔ-ναι ἀντὶ (ἐ-νει) (ἐκ τοῦ ἔσ-ντι): τὸ δὲ Ἰσθι, ἐκ τοῦ ἔσ-θι, μεταβολῇ τοῦ ε εἰς ι. Τὸ δὲ ἔ-ω, εἶη, ἐκ τοῦ ἔσ ω, λατ. ergo, ἔσίην, λατ. (e) s-iē-m, ἔξ οὐ sim, κτλ. ἀποβληθέντος δὲ τοῦ σ, ἔ-μενε ἔω, ἔ-ΐην καὶ συναρτέσσει τὸ ἄτ. ὦ καὶ εἶην, λεπτυνθέντος δὲ ἐν τῇ ὑποτ. τοῦ σ, ἔγινε τὸ Ἰω.

(2) Παρατατικός ἀρχαιότατος ἡτο τὸ ἔσαμ—ἔστε—ἔσατ, ὅθεν τροπῆ τοῦ σ εἰς γ (§ 25, ὑποσ.), ώς καὶ ἐν τῇ λατ. genus-eris, corpus-oris τὸ λαν. eram, eras, erat, κατὰ συγχοπὴν δὲ τοῦ σ ἔγειναν τά· ἔα-ἔας, ἔα, καὶ μετ' αὐξήσεως ἥα. Ο δὲ νεώτερος τύπος τοῦ παρατ., δ παρ' Αττικοῖς ἐν χρήσει, ἔσχηματίσθη προσλαβών τὰς ὄστερον μορρωθείσας καταλήξεις οὕτω V εσ, μετ' αὐξήσεως χρονικῆς ἥσ. ὅθεν ἥσ-ν, ἥσ-ε ἥσ-τ, ἔξ ὧν ἥ (ἥ), ἥς, ἥ (ἥν).

(3) Ο μέλλων ἔσ σομαι καὶ μεταγενέστερος ἀποβολῇ τοῦ ἐνδεις σ πρὸ

δυϊκος ἡστηρ
πληθ.

ἐσόμε(σ)θα,, ἐσσόμεθ'(α)
ἐσσεσθε

ἡσαρ, ἐσαρ· μέσος εἴατο ἐσσογιαι, ἐσογτ'(αι).

Σημ. Οἱ τύποι ἔοις, ἔοι, πρτ. ἔον, μετ. ἔών σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς ω· οἱ τύποι ἔω, εἴω, ἔως κτλ. κατὰ τὸ τίθημε.

§ 106. β'. Τὸ εἶμι ($\sqrt{\gamma\imath}$, λατ. i-re) ἔχει πλὴν τῶν συνήθων σχηματισμῶν καὶ τοὺς ἐπομένους παρ' Ομήρῳ.

Ὀριστικὴ	Υποτακτ.	Εὐκτικὴ
Ἐνεστ. ἐνικ. 2 πρ. εῖσθα	ἔησθα	
» 3 »	ἔησ(r)	ἴοι, ἴειη, εἴη.
πληθ. 1 »	ἴομερ, ἴομερ, ἴωμερ.	
Ἄπαρέμφατος ἴαεραι, ἴμερ, ἴμμεραι, (εἰσ)ιέμεραι.		
Ὀριστικὴ παρτ. Ἐνικ. 1 πρ. ἥηα, (ar)ῆιορ		δυϊκ.
2 » ἥηες, ἥες		
3 » ἥηις, ἥει, ἥε		ἴτηρ
πληθ. 1 » ἴομερ, ἴομερ		
» 3 » ἥηωαρ, (ἐπ)ῆσαρ, (ἀρ)ῆιορ, ἴωαρ.		
Ὀριστικὴ μέλ. Ἐνικ. 1 » εῖσομαι		
» ἀδρ. » 1 » εἰσάμην, ἐεισάμην.		

§ 107. γ'. Τὸ φημὶ $\sqrt{\varphi\alpha-\varphi\acute{α}ραι=λατ. fa-ri}$ ἔχει πλὴν τῶν συνήθων καὶ τοὺς ἐπομένους σχηματισμούς.

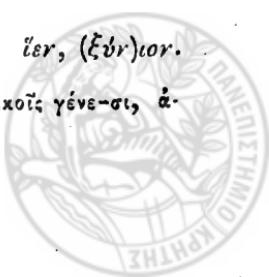
Ἐνεστώς	Παρατατικὸς
Ὀριστ. Ἐνικ. 2 πρ. φῆσθα	Ἐνικ. 1 πρ. φῆν,
Υποτακτ. » 1 » φῶ	2 » φῆς, φῆσθα, ἐφῆσθα
» 2 » φῆπ	3 » φῆ, (ῆ).
Ἐυκτικ. πληθ. 1 » φᾶμερ	Πλ. 1 » φᾶμερ
	3 » ἐφασαρ, φᾶσαρ, ἐφαρ, φᾶρ

Ὀριστικὴ μέσος παρατατικὸς Πλ. 2 » ἐφάσθε ἀντὶ ἐφασθε.
Προστακτικὴ. ἐνεστώς Ἐν. φάσι, φᾶσθο. Πλ. (ἀπο)φᾶσθε.

§ 108. Δ'. Τὸ ἔημι ($\sqrt{F\epsilon, \iota\cdot F\epsilon, \iota\cdot\epsilon\cdot\mu=}\bar{\epsilon}\etaμι=\lambda\alphaτ. ja-ci-o$) παρ' Ομήρῳ ἔχει εὐγρήστους τοὺς ἐξῆς σχηματισμούς:

Ὀριστ ἐνεστ. ἐνικ. 1 πρ. ἔημι	Παρτ. (προ)τειρ
» 2 » (μεθ)ἴεις	(προ)τεις
3 » ἴει, ἴεῖ, ἔησ(r)	ἴει
Πλ. 2 » (καθ)ἴετε.	
3 » ἴετοι.	ἴετε, (ξέντ)ιοτε.

τοῦ σ, (ώς εἰς τὴν δοτ. πληθ. τῆς γ'. κλ. παρ' Αττικοῖς γένε-σι, ἀ-ληθέσι, $\sqrt{\gamma\acute{ε}\nu\sigma}$, ἀληθες) ἐσοματι.

- Μποτκ. ἐνεσ. · Ενκ. 3 » (μεθ)ίησιν — Μετοχὴ ἐνεστ. (ἀφιεῖς),
Εύκτικὴ » » 2 » (άρ)ησις.
· Απαρέμφ. ἐκεστ. iέμεραι, iέμερ. · Αόρ. 6'. ἔμερ, (iέμερ)
· Οριστικήμέλ: · Εν. 3 » (άρ)ēσει.
· Απαρέμ. μέλ. ησειρ, (μεθ)ησέμεραι, (μεθ)-ησέμερ.
· Ορις. ἀόρ. α. · Ενκ. 1 » (καθ)ēηκα, (άρ)εσα, Πλ. 3 προσ. ἔερ.
2 » (έρ)ηκας — 3 » ηκεν
· Γποτκ. ἀόρ. 6'. · Ενκ. 1 » (μεθ, έφ)είω,
3 » ησιν, ἔη (άρ, άφ)ηη.

§ 109. Β'. Οδα, ηξεύρω ἔχει πλὴν τῶν συνήθων καὶ τοὺς ἑ-
ξῆς σχηματισμοὺς παρ' Ομήρῳ.

- Ορις. παρκ. · Ενκ. 1 πρ. — Υπερσ. ηδειν, ηδεα
2 » ηδη ηδηθα, ηειδης
3 » ηδεειν, ηδη, ηειδη,
Πλ. 1 » ίδμερ ισαν.
3 » ίσασι, ίσασι(r)
· Γποτκ. παρκ. · Εν. 1 » ίδέω, ειδέω Πλ. ειδομεν
2 » ειδῆς ειδετε
3 » ειδῆ ειδωσι
· Ορις. μέλ. · Ενκ. 1 » ειδήσω · Απαρ. ειδήσειρ, ειδησέμερ.
Μέσ. 2 » εισομαι, εισεαι
Ορις. · Ενκ. · Αόρ. 6'. 1 » ίδορ, μέσ. ίδμηηρ Μέσ. ἀόρ. α. 2
2 » ειδωσι εισαο, εισω
2 » ίδεσκε εισατο. εισισατο,
· Απαρέμφατος. ίδέειν

Μετοχὴ μέσ. ἀόρ. α. ἀρσ. ὄνομ. έεισάμερος, έισάμερος.

§ 110. ΣΤ'. Κεῖμαι ἔχει πλὴν τῶν συνήθων καὶ τοὺς ἑξῆς
σχηματισμοὺς παρ' Ομήρῳ.

- Ορις. ἐνεσ. πληθ. 3 πρ. κέορται, (κττα)κελαται, κελατι
· Υποτ. » ένικ. 3 » κῆται Πλ. 1 πρ. (κατα)κελομερ
· Απαρ. » κειμεγ.
· Μετχ. ένικ. ἀρ. κείωρ, κέωρ. Πλ. ὄν. (κακ)κελορτες
» θηλ. κελουσα.
· Ορις. παρτ. ἐν. 3 » κέσκετο, παρέσκετο, κείτο
πλ. 3 » κέατο, κελατο.
» μέλ. ἐν. 2 » κείσεαι, καὶ 3 πρ. (έπι)κείσεται.

(1) Επὶ τῆς σημασίας τοῦ βλέπω. (2) Επὶ τῆς σημασίας τοῦ ὁ-
μοίαζω, φαίνομαι.

ΣΤ. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ. (1)

§ 111. Προθέσεις διαφέρουσαι τῶν τῆς κοινῆς διαλέκτου εἰναι: ἐρ eir eiri ἐρί (ἐρὶ πρὸ δύο συμφώνων ἐρικλᾶr, ἐριπλῆξωμεr, ἐριπρῆσεi). πρὸς προτὶ ποτὶ (έκ τοῦ προτὶ κατ' ἀποκοπὴν ἡ πρότ, ἐξ ἡς ἡ πρὸτ ἡ ἐκ τοῦ προτὶ=προστ, πρὸς καὶ πότε) ὑπὸ ὑπαi, παρὰ παραi, κατὰ καταi (μόνον ν 110), ὑπὲρ ὑπειρ (έκ τοῦ ὑπερί;) καὶ ἐν συνθέσει ὑπειροχος, ὑπειρέβαλοr.—'Η ἔτεκα εὔρηται παρ' Ὁμήρω εἴτεκεi καὶ εἴνεκα.

§ 112. **Αποκοπὴ** τῶν προθέσεων ἄγ, κατὰ κτλ. παρβ. 14, Γ'.

§ 113. **Σύνθετα μετὰ προθέσεων.** α. Τὸ τελικὸν φωνῆν τῶν προθέσεων δὲν ἀποβάλλεται πάντοτε πρὸ φωνήντος, ώς ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ: ἀμφιέρρυμι καὶ ἐπιορκέω, ἔνεκα τοῦ F· προτιάπτω, προτιειλεῖr, προτισσομαι—ἀμφιέπορτες, ἀμφιεποr—άραοιγεσκοr (παρὰ τὸ ἀρῷger)—ἀποατρυμαι, ἀποαιρέο, ἀλλὰ καὶ ἀφαιρεῖται (παρβ. § 4 σημ.), ἀποειπω καὶ ἀπειπέμεr, ἀποέργεi καὶ ἀπέεργοr—διαειδεῖται—ἐπιάλμερος καὶ ἐπάλμερος, ἐπιαρδάρεi, ἐπιείσομαι (ἐπειμι), ἐπιέλπεo, ἐπιδύμομαι καὶ ἐποψύμερος—ὑπδεικε καὶ ὑπειξομαι.

(1) Τὸ μέρος τοῦ λόγου τὸ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν προθέσεις ὀνομασθέν, οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ γλώσσῃ ἥτο ἡ πτώσεις, δηλοῦσαι διαφόρους τοπικὰς (εἴτα καὶ χρονικὰς) σχέσεις ἦτοι πτωτικὰ ἐπιρρήματα τόπου δηλωτικά: οὕτω τοπικαὶ δοτικαὶ είναι αἱ ἐν-i, ἐπ-i, περ-i, προt-i, ποt-i, ὑπερ-i, ἀντ-i, ἀμφ-i, ἀνα-i, δια-i, κατα-i, παρα-i, ὑπα-i, (ώς τὸ οἶκοi, Ισθμοi, χαμαi κτλ.); γενικαὶ (τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως) αἱ ἐх-c=εξ, ὀπ-c=ψψ, ἀμφi-c: ἀφαιρετικαὶ δὲ ἡ καὶ αἵτιατικαὶ αἱ ἀνά, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀπὸ, ὑπὸ καὶ πρὸ ώς τοιαῦται λοιπὸν αἱ προθέσεις ἀπεδίδοντο εἰς ῥήματα καὶ ὄνοματα. Καὶ αἱ ὀνοματικὰ πτώσεις ἐσήμαντον κατ' ἀρχὰς τὰς τοπικὰς σχέσεις, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ἐπεσκοτίσθησαν αὐταὶ, δι' ὅ ἐγένετο ἀνάγκη ἐναργέστερον νὰ σημαίνωνται, καὶ πρὸς τοῦτο ἡρχισαν ν' ἀναπτύσσωνται καὶ δριζῶνται παρ' Ἰωσιν αἱ προθέσεις καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἔλαθον ὅλως προθετικὸν χαρακτῆρα καὶ ἐτίθεντο μετὰ πτώσεων, ἵνα συμπληρῶσι καὶ ἐνισχύωσι ταύτας. "Οθεν ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ γλώσσῃ πολλαὶ τοιαῦται σχέσεις ἀνευ προθέσεων ἐκφέρονται: 'Ολύμποιο κατήλθομεν=εξ 'Ολ.—ἀνέδυν πολιῆς ἀλδς—'Ηετίων ἔναιε Θήβη-ῆμενος 'Ολύμπω- 'Ηερίγη ἀνέδη οὐρανὸν Οὐλυμπόν τε-τρέχω πεδίοιο-νέφος ἐφαίνετο ὄρέων βαίνω πᾶσαν ἡμέραν.

6'. Αἱ προθέσεις πρὸς δῆλωσιν πολλῶν ὅμοῦ σχέσεων παρὰ ποιηταῖς ἴδιας παρ' Ὁμήρῳ ποικίλως συμπλέκονται πρὸς ἄλληλας: εἰσαγατα, κάτατα, διακρό, ἀποκρό, περιπρό, ἄπεκ, ὑπέκ, παρὲκ καὶ πρὸ φωνήντος ἄπεξ, διεξ, παρὲξ (1) (καὶ πρὸ συμφώνου) παρὲκ λιμέτος, παρὲξ τὴν ρῆσσον (2). Οὕτω καὶ ὅχθαι ἀμφὶ περὶ μεγάλ’ ἵαχον — ἀμφιπερὶ λ 609, καὶ — τεύχεα πέσσον περὶ τ’ ἀμφὶ τε τάφρον.— Ἐκ τῶν τοιούτων συνθέσεων παρήχθησαν καὶ τὰ ἀπόπροθι, προπάροιθε, καθύπερθε, ἀπάρευθε (3)· ὡσαύτως καὶ ἐν συνθέτοις: εἰσαρα,— εἰσαπό,—, ἐσκατα,—, ἐξαρα,—, ἐκδια,—, ὑπερκατα,—, παρεκπρο,—, ὑπεκπρο—.

§ 114. Ἀναστροφὴ προθέσεων. Αἱ δισύλλαβοι προθέσεις παρ' Ὁμήρῳ τιθέμεναι μετὰ τὴν συντακτικὴν πτῶσιν ἀναβίβαζουσι τὸν τόνον ἀπὸ τῆς ληγούσσης εἰς τὴν παραλήγουσαν. Καλεῖται δὲ τοῦτο ἀναστροφὴ προθέσεως. Γίνεται δὲ εἰς τὰς ἐπομένας δισυλλάβους προθέσεις ἀπό, ἐπι, κατά, περί, ὑπό, μετά φιλωρ ἄπο, φυγὼν ὑπὸ ἄστυ, πότι σφέτερον, γαῖης ἄπο πατρίδος, ἀλλὰ φιλης ἀπὸ πατρίδος αἵης, Ἐλένης πάρα, τούτου πέρι, ἔλος κάτα, ὅτε μέτα οὕτω καὶ ὀλέσας ἄπο πάντας ἐταρους (4). Ἡ ἀναστροφὴ δὲν γίνεται εἰς τὰς ἀρὰ (5) ἀμφὶ, διὰ καὶ ἀρτὶ καὶ εἰς τὰς ποιητικὰς καται, ὑπαι, διατ, παραι, ὑπετρ, εἰρι.

Σημ. ἀ. "Οταν ἡ πρόσθεσις εὑρηται μεταξὺ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου ἡ κυρίου ὀνόματος καὶ προσδιορισμοῦ ἡ μετοχῆς, πάσχει ἀναστροφὴν

(1) Παρ' Ἡροδότῳ πάρεξ μετ' ἀναβίβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἡ δὲ ὑπὲκ κεχωρισμένως γράφεται: ὑπ' ἐκλέγεται, ὑπ' ἐκ τῶν γρυπῶν ἀρπάζειν Ἀριμασπούς: Γ'. 91).

(2) Καὶ παρὰ κεζοῖς εὑρηνται δύο καὶ τρεῖς προθέσεις ὅμοῦ ἐν συνθέσει: ἀντεπεξελαύνειν, προεξανίστασθαι, προεξέρχεται.

(3) Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημ. ὅμοιως παραπάνω ἡ παρεπάνω, ὑποκάτω κτλ.

(4) Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον ἡ περὶ μετὰ γενικῆς λόγων πέρι, τοῦ πέρι; ἀντί, ὑπέρ. β') Μετὰ ἔκθλιψιν τῆσι παρ' Σ 400, τὰς δὲ μετ' χ 83, νῆας ἐπ' Β 150, δῶμα καθ' υψιρεφές. Ἐκτὸς δταν μετὰ τὴν πρόθεσιν εἶναι στίξις: ἄστυ κατ'. ρ 254. γ') "Οταν ἡ πρόθεσις δὲν ἀποδίδεται εἰς ὠρισμένην λέξιν.

(5) Ἀνα=ἀναστηθι καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἀνα κλητ. τοῦ ἀναξ.

τόνου μόνον, ἐὰν αὗτη τεθῇ μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν ἢ τὸ κύριον ὅνομα ἐπομένου τοῦ ἐπιθέτου ἢ τοῦ προσδιορισμοῦ· σχήπτρου ὑπὸ χρυσέω B 268, μάχη ἔνι κυδιανείρῃ, Ξάνθῳ ἐπὶ δινήεντι, ποταμὸν πάρα δινήεντα. Ἀναστρέφεται δὲ καὶ ὅταν εὑρηται μεταξὺ δύο συνδεομένων οὐσιαστικῶν νηῶν ἀπὸ καὶ κλισιάων, Ἀγαμέμνονος πέρι καὶ Ἀχιλῆος. Δὲν ἀναστρέφεται δέ, ἐὰν τεθῇ μετὰ τὸ ἐπιθέτον ἢ τὸν προσδιορισμόν, ἐπομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ· θοὰς ἐπὶ νῆας, ἐμοῖς ἐπὶ γούνασι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος.

Σημ. 6'. Αἱ μόνονούλλαθοι προθέσεις, ἔχ, ἔξ, ἔν, εἰς, ὡς τιθέμεναι μετὰ τὴν λέξιν, εἰς ἣν ἀποδίδονται δέχονται τόνον· αὔριον ἔς η 318· καύματος ἔξ· θεῶν ἔξ· θεός ὡς τίτο δήμῳ.

§ 115. Αἱ δισύλλαθοι προθέσεις ἀναστρέφουσιν ἔτι τὸν τόνον, ὅταν μετ' αὐτὰς ἐννοηται τὸ ῥῆμα εἴται· τοῦτο καλεῖται μετατύπωσις· εύρισκεται δὲ αὐτη συχνὰ παρ' Ομήρῳ. Πάρα (=πάρεστι) προροήσαι ἀμεινορ ε 364, καὶ πάρ τοι ὁδὸς (=πάρεστι) I 34· ἐπεὶ οὐ τοι ἐπι (=ἐπεστι) δέος A 515. Ἐπεὶ οὐ οἱ ἔρι (=ἔρεστι, ἔρεισι) φρέρεις οὐδὲ ἡβαιαὶ Ε 141, μέτα=μέτεστι φ 93, πέρι=περίεστι κ 3. Οὕτω καὶ ἄρα=ἄραστηθι, Ζ 331 (1), καὶ μετὰ ἔκθλιψιν πάρ'=πάρεισι, ἐπ'=ἐπεστι, ὑπ'=ὑπεστι.

§ 116. Τιμῆσες. Αἱ προθέσεις εὑρηνται συχνὰ κεχωρισμέναι ἀπὸ τοῦ συνθέτου ῥήματος· οἱ κατὰ βοῦς Υπερλορος ἡελίοιο ἥσθιοι· θεὰ δ' ἐρ δώματα ρατει· ὑπὸ τε τρόμος ἐλλαβε (=ὑπέλλαβε) γυῖα Γ 34· ἐπὶ ἐσπερος ἥλθερ· ἀμφὶ δὲ κῦμα ἵαχε—άρα δ' ιστια πέτασσαρ, ἐπὶ κρέφας ἥλθερ. Τοῦ δ' ἀπὸ μὲρ γλῶσσαρ τάμε (=ἀπέταμε) E 292. Ἐνίστε ἀντὶ νὰ ἐπαναλαμβάνηται τὸ ῥῆμα εἰς τὸ δεύτερον μέλος, ἐπαναλαμβάνεται μόνον ἡ πρόθεσις, κατὰ μὲρ ἔγχος θῆκε, κατὰ δὲ ἀσπῖδα, (ἀντὶ

(1) Καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππω. Δημ. Β'. Καὶ παρ' Ιωσίν ἐὰν ῥῆμα μετὰ προθέσεως σύνθετον πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ, ἐπαναλαμβάνεται ἐξ αὐτοῦ μόνη ἡ πρόθεσις. Ήροδ. H' 89. Ἀπὸ μέν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης... ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοί. καὶ Γ' 126 Κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεα . . ., κατὰ δέ, τὸν Μιτροβάτεω παιδᾶ· οὕτω καὶ παρ' Ομήρῳ· ὥρνυτο δ' αὐτίκα ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἀν δ' Οδυσσεὺς πολύμητις (ἐνν. ὥρνυτο) Γ 267, ἔνθ, ἀλοχόν τι φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱόν, καὶ δὲ κτήματα πολλά (ἐνν. ἔλιπον). ε 246.

κατέθηκε μὲν ἔγχος, κατέθηκε δὲ ἀσπίδα. Ο τοιοῦτος χωρισμὸς ἀπὸ τῆς συνθέτου λέγεται τμῆσις ὑπὸ τῶν γραμματικῶν (1).

Z'. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ.

§ 117. Ἐπιρρηματικῶς εὑρηται παρ' Ὁμήρῳ ἀ) ἡ ἐνικὴ καὶ πληθ. αἰτ. τοῦ οὐδετέρου εἰς τὰ ῥήμ. κλάζω, ιάχω, βοάω, στεραχίζω, γελάω, δέρκομαι, νοέω καὶ ἄλ. ἀσπερχὲς μερέαιτερ — αὐτοὶ ἀσσερ — δαχρυόερ γελάσασα — δ, τι τόσορ ἔχωσατο· οὕτω ἀδιρά = airā, ἀπαλὸρ (γελᾶτη), ἀσπετορ, βαρύ, δειρὸρ (—ά), διαπρόσιορ, δαχρυόερ, ἐπηεταρόρ, (—ά), θέσκελορ (ἴκητο), ἡδύ, ημερόερ, (κιθάριζε,) λαμπρόρ, μαχρόρ, φέγα, ὁξύ, (—έα), οικτρά, οὐλορ, ρόθιορ, σμερδρόρ = σμερδαλέορ.

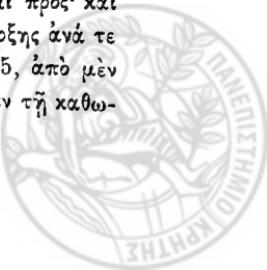
Σημ. Μετὰ τῶν ἀσκελές, διαμπερές, ἐμμενές, συνεχέες, νωλεμές, εὔρηται ἡνωμένον τό· αἰεὶ, αἰέν.

6) Ή πληθυν. αἰτ. τοῦ οὐδετέρου αἰρά παθοῦσα — κραιπρά ποσὶ προβιβάς — τὸρ δ' ὁ γέρωρ ἐλεειρά προσηνέδα — ἔξοχ' ἀριστος.

---

(1) Οὐχὶ ὄρθῶς, διότι ἡ τμῆσις προϋποτίθησι σύνθεσιν, ἢτις παρ' Ὁμήρῳ ἵτο παράθεσις, παρ' Ἀττικοῖς δ' ὑστερὸν ἐγένετο σύνθεσις. Ήτο δὲ παράθεσις, διότι αἱ προθέσεις ἡσαν κατ' ἀρχὰς (ώς προερρέθη) ἐπιρρήματα τοπικὰ καὶ ταύτην τὴν σημασίαν φυλάττουσιν ἔτι παρ' Ὁμήρῳ, τιθέμεναι κεχωρισμέναι τοῦ ῥήματος· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυνες ἡσαν Σ 562, νῆσος τετάνυσται ύληνεσσ', ἐν δ' αἴγες ἀπειρέσιαι γεγάσσιν ἄγριαις 166—8. "Ος περὶ μὲν νόσου ἐστὶ βροτῶν α 66. Οὕτω καὶ διὰ δ' ἀμπερὲς = διαμπερὲς δέ.

"Εκ τοῦ Ὁμέρου μετηνέχθη καὶ εἰς τοὺς πεζὸὺς Ἀττικούς· δι Κοραῆς Ἰσοκρ. τόμ. B'. σελ. 115 λέγει· οὐδαμοῦ τὴν πρόθεσιν ἀναστρέφει Ἰσοκράτης, δι φιλεῖ μάλιστα ποιεῖν Πλάτων παρά τι ποιεῖν Εεν. μηδὲν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ συνελευθεροῦν Θουκ. Ἀντ' εὗ ποιεῖν εὖ ποιήσω, ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἀντ' εὗ πείσεται Πλατ. Γορ. Εύμ. μοι λάθεσθε τοῦ μύθου (=ξυλλάθεσθε) Πλατ. Φαιδρ. καὶ εἰς τοὺς ποιητάς· ἐν δ' δι πυρφόρος θεός. Σοφ. σὺν δ' οὕτως ἐγώ, πρὸς δέ, πρός γε καὶ πρός καὶ παρ' Ἡροδ. συχνότατα· ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους εἶχε Γ'. 89, Εέρξης ἀνά τε ἔδραμε (=ἀνέδραμε) ἐκ τῆς κοιτῆς καὶ πέμπει ἄγγελον Ζ'. 15, ἀπὸ μὲν ἔθανε (=ἀπέθανε) ὁ στρατηγὸς Η'. 89· ἐπὶ δέ, μετὰ δέ. Καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ αὐτὸς πάρα τὸ ἔκαμε-πάρα ἔπιε-δὲν μετὰ τὸ λέγω.

§ 118. Ἐπιρρήματα σχηματίζονται διὰ τῆς προσκολλήσεως διαφόρων καταλήξεων.

α') Εἰς α· ώκα, σάφα, τάχα (ἐν Ψ 365 ταχέως), λίγα (συχνά λιγέως), δχα (=ἔξοχα) μετὰ τοῦ ὑπερθ. (δχ' ἄριστος), αἴψα. Οὕτω καὶ ἀμφαδά, ἀραφαρδά, ἀποσταδά, αὐτοσχεδά, χρύσδα, μίγδα.

β') Εἰς δηρ· ἀδ(δ)ηρ, κλήδηρ, μιγδηρ, χρύσδηρ, ἐπιγράδηρ, ὑποβλήδηρ, ὄροματοκλήδηρ, λιγδηρ, (ἐπι)λιγδηρ, τμήδηρ, βάδηρ.

γ') Εἰς δόρ· ἀγεληδόρ, βοτρυδόρ, ιλαδόρ, (ἐξ-) ἀραφαρδόρ, ἀμφαδόρ (ἀντιτ. τῷ χρύσῃ, λάθρῃ, δόλῳ), καταρυλαδόρ, ἀπισταδόρ, διαχριδόρ, κλαγγηδόρ, αὐτοσχεδόρ (καὶ αὐτοσχεδά), πυρρηδόρ.

δ') Εἰς δις· χαμάδις, ἀμυδις, =ἄμα, ἀ.ι.λυδις, =ἀ.ι.λη, ἐπ-(ἀ)μοιθηδις, ἀμφουδις (ἀμφὶ οὐδας=κατὰ γῆς) ρ 237.

ε') Εἰς ί̄, εῑ, ῑ· ἀμαχητί, ἀσπονδί, ἀραιμωτί, ἀριδρωτί, ἀρουτητί, ἀμορητί, ἀρωιστὶ (οὔομαι), (αὐτορυχτί=τὴν αὐτὴν νύκτα, ἀθεει=χωρὶς θεοῦ), τριστοιχί, μεταστοιχί, ἐγρηγορτί, —ἔκητι, ἀέκητι—ἰότητι, μελεῖστι.

ϛ') Εἰς ξ̄ γρύξ (γρόν)=γορατιστά, λάξ=ποδί, πὺξ=πυρμῆ, πὺξ καὶ λάξ=μὲ χεῖρα καὶ μὲ πόδα, ὀδάξ, κουρίξ=(κουρᾶ), ἀπὸ τῆς κόμης, εὐράξ=έκ του πλαγίου, (καὶ ὑπόδρα ἀντὶ ὑποδράξ).

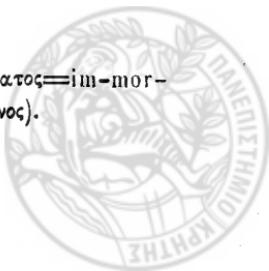
ζ') "Αλλα ἐπιρρήματα ποικίλας καταλήξεις ἔχοντα εἶναι. ἀτεν ἀτενθετ ἀπάτενθετ(r)—ἄτερ ἀπάτερθετ—τόσφι(r), διάρδιχα, διχθά, τριχθά, τετραχθά—μιρυνθα—ἀπριάτηρ, ἀκήρ, ἀτιθίηρ—διαμπερές—ἴφι, παρσυδίη—πρόχρυ, προ γόνυ.

η') Εἰς ἀ· ἔκας, ἀρδρακάς=κατ' ἄνδρα, ἀγκάς, ἐντυπάς.

§ 119. Συσχετικά ἐπιρρήματα εἶναι: τῆμος—ῆμος, τεῖος (ἐκ τοῦ τεΦος=τεյος)—είος (ἐκ τοῦ εΦος=έյος), εἶως, ἔως, ἔστε, τόφρα—δρρα, ὠς—ώς, ὅπως.

§ 120. Μόρια ἐν συνθέσει.

1) ἀ στερητικόν, ἀν πρὸ φωνήντος ἔκ του ἄνευ ἀ-θάνατος=im-mortalis. ἀν-αιδής, ἀν-αίτιος, ἀ-εργος, (Φεργον), ἀ-ϋπνος (ὕπνος).

- 2) ἀ θροιστοικὸν=δ, ἀ (=ἄμα, ὅμοι). ἀ-κοίτης, ἄκοιτις=ἄλογος, ἀδελφεὸς (δελφὺς)=δύμογάστριος, ἀ-τάλαντος (τάλαντον), αὐίαχος=ἄΓιαχος, ἄπας, ἀ-θρόος, ὅπατρος, δθριξ, οἰέτης.
- 3) ἀ ἐπιτατικὸν—ἄγαν, ἀ-θροιμος, ἀ-σκελής.
- 4) ἀ εὐφωνικόν ἀ-σπερχὲς (σπέρχω), ἀ-σταχυς=στάχυς, ἀμέλγω.
- 5) α προθεματικόν ἀ-στεροπή στεροπή, λέγω ἀ-λέγω.
- 6) νη ν- (παρ. πο-)=χ στερητικόν ν-ήγρετος, νή-δυμος, νη-κερδής, ν-ηλεῆς (ἔλεος), ν-ηλιτής (ἀλιτεῖν νηλεῖτιδες, νηλήτιδες), ν-ημερτής (ἄμαρτεῖν), ν-ήνεμος (ν-ηνεμίη), νη-πενθές, ν-ήπιος (ἴπος)=ν-ηπίαχος =ν-ηπύτιος, νή-ποινος, ν-ωθής, ν-ώνυμος, ν-ῷροψ, (ῷράω; ἐρέψω;) (νη-γάτεος, νωχελήη).

7) εύ-=καλῶς: εύκλείης, δυσ., δυσκλεής, δύσ-μορφος.

8) ἀγχ-, ἀρι-, ἔρι-, ζα-, δα-, (διά), περι-, =ιοργ· ἀγά-κλυτος, ἀρι-δείκετος, ἔρι-βῶλακ, ζά-θεος, ζά-κοτος, δα-φοινός, δά-σκιος, περι-καλλής· καλλι-, καλλι-πλόκαμος, ήμι-, ήμι-δαής, ήμι-θεος, ήμι-τελής, παν-, παγ-χρύσεος. παμ-μέλας, παν-υπέρτατος, παν-ύστατος, θεῖος=θέσπις, θεσπέσιος (θεὸς εἰ-πεῖν;) θεσπιδαής (δαίω), θέσφατος (φημί). ἀ-θέσφατος, θέσκελος=θεοείκελος.

Η'. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ.

§ 121. Πλὴν τῶν συνήθων συνδέσμων σημειωτέοι παρ' Όμήρῳ καὶ οἱ δε· "Οτι δὲ τι, διτή, δπως δπως, αἱ=εἱ, αἱθε, =εἱθε, αἱκερ=εἱ ἄρ δ ἄρ εὑρηται παρ' Όμήρῳ ἄρ, ρα, ρ' ἄρ" — Ο δὲ κε=ἄρ, λέγεται κε πρὸ συμφώνου, κει πρὸ συμφώνου καὶ φωνήεντος, κ' πρὸ φωνήεντος, καὶ χ' πρὸ φωνήεντος δασυνομένου.—"Αλλοι σύνδεσμοι παρ' Όμήρῳ εἰναι· ηε=ῃ, αὐτὰρ, καὶ ἀτάρ, ηὔτε καὶ ημος, δφρα, πάρος=πρίτ, ημὲρ—ηδέ, ημὲρ—καὶ, ημέρ—τε, ιδὲ=καὶ, ητοι μέρ, ρύτ καὶ ρύ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

1. Δακτυλικὸν μέτρον.

§ 1. Τὸ δακτυλικὸν μέτρον συνίσταται ἐκ δακτύλων. Ο δάκτυλος εἶναι ἴσοχρονος τῷ σπονδεῖῳ (-'υυ= '-). Καὶ ἡ μὲν ἄρσις κεῖται ἐπὶ τῆς πρώτης μακρᾶς συλλαβῆς, ἡ δὲ θέσις ἐπὶ τῶν δύο βραχεῶν.

§ 2. Δακτυλικὸς ἔξαμετρος εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πάντων τῶν ἐλληνικῶν μέτρων ἦτο δὲ τὸ ἱερὸν τῶν Ἑλλήνων μέτρον, ὃς καὶ ἡ πρώτη ποίησις, ἣτις εὑρε καὶ μετεχειρίσθη τοῦτο, ἦτο ἱερά. Τὴν εὗρεσιν δὲ τούτου ἀπέδιδον εἰς τὸν Ὀληνα ἢ εἰς τὴν ἱέρειαν Φημονόην ἔχει δὲ πρὸς τῷ τελείῳ μεγίστην τὴν ἀπλότητα καὶ ἦτο φυσικῶτερον καὶ εὐκολώτερον νὰ εὔρεθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔχόντων πολλὴν φύσει τὴν ῥυθμικὴν αἰσθησιν. Ἐκ τῆς χρήσεως δ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπικῇ ποιήσει ὠνομάσθη ἔπος, διτὶ δὲ δι' αὐτοῦ ἄδονται τὰ κλέα τῶν ἡρώων, ὠνομάσθη ἡρῶον ἢ ἡρωεῖδον.

§ 3. Τοῦ ἡρωεῖον ἔξαμετρον οἱ πέντε πόδες εἶναι δάκτυλοι, δὲ ἕκτος τροχαῖος ἢ σπονδεῖος, διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς τελευταίας τοῦ στίχου συλλαβῆς: δῆθεν δὲ γενικὸς τύπος τούτου εἶναι οὕτος:

1	2	3	4	5	6	5	8	9	10	11	12
-'υυ,	'υυ,	'υυ,	'υυ,	'υυ,	'υυ,	-'υυ,	-'υυ,	-'υυ,	-'υ		
1	2	3	4	5	6						

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἔξι ἔρον ἔντο A 222.

"Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ α 1.

Ο ἔξαμετρος δακτυλικὸς λέγεται καταληκτικὸς εἰς δισύλλαβον, διότι δὲ ἕκτος ποὺς εἶναι μεμειωμένος κατὰ συλλαβήν.

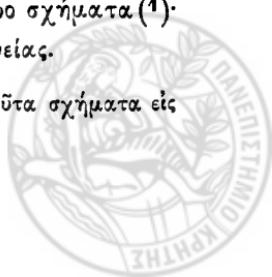
§ 4. Ο ἡρωεῖος ἔξαμετρος δέχεται πλὴν τοῦ δακτύλου καὶ σπονδείον κατὰ πᾶσαν χώραν ἀδιαφόρως πλὴν τῆς πέμπτης, καθ' ἣν δέχεται πάντοτε δάκτυλον, ἐνίστε δὲ καὶ σπονδεῖον δῆθεν γίνεται

-'υυ, -'υυ', -'υυ, -'υυ, -'υυ, -'υ.

σίτου καὶ κρεῶν ἡδὸνοι οἴνου βεβρίθασιν

Οὕτω δὲ λαμβάνει τὸ ἔξαμετρον τριάκοντα δύο σχήματα (1). Εκ πάντων δὲ τούτων τὰ ἐπόμενα εἶναι ἔξια μνείας.

(1) Ανάγονται ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὰ τριάκοντα δύο ταῦτα σχήματα εἰς τρία ειδῆ· διὸ λέγεται στίχος.

ά.) Συνηθέστατον είναι τὸ μονόσχημον δακτυλικόν, ἐν ᾧ εἰς τὰς πέντε πρώτας χώρας είναι δάκτυλοι.

νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὥρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ λαοὶ Α 10.

λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες, δικοὶ γέρας ἔρχεται ἄλλῃ Α 120.

β'.) Τὸ ἔχον σπονδεῖον ἐν τῇ ἀ. χώρᾳ, (*σχῆμα Σαπφικόν.*)
οἰωνοῖσι τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλὴ Α. 3, 10, 23.

γ'.) Τὸ ἔχον σπονδεῖον ἐν τῇ β'. χώρᾳ, (*σχῆμα περιοδικόν.*)
οὐλομένην, ἡ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν Α 2, 15, ε 356.

Σπάνιον τὸ ἔχον σπονδεῖον ἐν τῇ ἀ. καὶ β'. χώρᾳ Α 4.

δ'.) Τὸ ἔχον σπονδεῖον ἐν τῇ γ'. χώρᾳ, τοῦτο σπάνιον καλεῖται· δὲ σχῆμα κατ' ἐρόπλιον, Z 281, B 365, Σ 216.

ῶς φατο δάκρυ χέων, τοῦ δ' ἔκλυε πότνια μήτηρ Α 357.

ἢ 9. Κατ' ἐξαίρεσιν μόνον κείται σπονδεῖος ἀντὶ δακτύλου ἐν τῇ ἑ. χώρᾳ· δὲ στίχος δ ἔχων ἐν ταύτῃ σπονδεῖον καλεῖται σπορθειάζων ἢ σπορθιακός, κατὰ λόγον δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους είναι σπάνιοι οἱ τοιοῦτοι.

οὕνεκα τὸν Χρύσην ἡτίκησ', [ἀρη]τῆρα Α 11, 44, 74 107.

Ινα μὴ δὲ συσκιασθῇ καὶ καταστῇ ἀγνώριστος δούσιωδῆς τοῦ ἔξαμετρου δακτυλικός ῥυθμὸς δὲν πρέπει νὰ προηγῶνται τούτου ἄλλοι σπονδεῖοι ἀλλ' ὅμως εὑρηνται καὶ ἡρωϊκοὶ στίχοι ἐκ πάντων σπονδείων συνιστάμενοι (δλοσπόδειοι), ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι είναι πολὺ σπάνιοι.

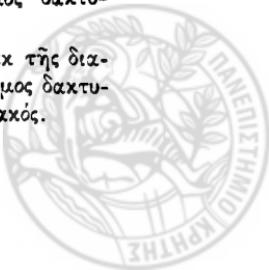
'Ατρειδῆς τῷ δ' αὗτ' ἐκ δίφρου γουναζέσθην Λ 130, φ 15, χ 175.

Σημ. Πᾶς ὅμως ἄλλος ποὺς πλὴν τοῦ δακτύλου καὶ σπονδείου είναι ἀνοίκειος εἰς τὸ δακτυλικὸν μέτρον ὅθεν οἱ νεώτεροι μετρικοὶ ἀποβάλλουσιν ἀπὸ τὸ ἡρωϊκὸν μέτρον καὶ τὸν ἀμφίμαχρον (-υ-) καὶ τὸν ἀνάπαιστον (υυ-) καὶ ἄλλους ἐτερογενεῖς πό-

ά.) Μούσχημος δὲ ἐκ πάντων σπονδείων (δωδεκασύλλαβος) ἢ δὲ ἐκ πάντων τῶν πέντε πρώτων δακτύλων (δεκαεπτασύλλαβος).

β'.) Πεντάσχημος δὲ μὲν ἐξ 1 δακτύλου καὶ 4 σπονδείων, ὅτε δὲ δάκτυλος δύναται νὰ κατέχῃ 5 διαφόρους χώρας, δόθεν πεντάσχημος δακτυλικὸς (13 σύλλαβος), δὲ ἐξ 1 σπονδείου καὶ 4 δακτύλων, δόθεν πεντάσχημος δακτυλικὸς (16 σύλλαβος).

γ'.) Δεκάσχημος δὲ μὲν ἐκ 2 δακτύλων καὶ 3 σπονδείων, ὅτε ἐκ τῆς διαφόρου τάξεως τῶν ποδῶν γεννῶνται 10 σχῆματα, δόθεν δεκάσχημος δακτυλικός, δὲ ἐκ 2 σπονδείων καὶ 3 δακτύλων δεκάσχημος σπονδειακός.

δας, οἱ ὅποιοι προτίθησον ἔξαγνοίας τῆς ὁμηρικῆς προσῳδίας: θερα-
πεύονται δὲ διὰ τῆς ἑκτάσεως, καὶ συνιέζησες I 5, i 283, σ 247.

ζ 5. Τοιχές. Τὸ δακτυλικὸν ἔξαμετρον εἶναι τὸ τελειότα-
τον καὶ ἀπλούστερον πάντων τῶν ἐλληνικῶν μέτρων, εἰς τοῦτο
δὲ συντελεῖ καὶ ἡ ποικιλία τῶν τομῶν ἀναφέρονται δὲ οὐσιώ-
δεις τομαὶ εἰς τὸ ἡρωϊκὸν μέτρον τρεῖς.

ἀ. *Περθημιμερής*, γινομένη μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ γ'. ποδὸς:
(-' || υυ), καὶ σύγκειται ἀπὸ πέντε ἡμιποδίας ἦτοι $3\frac{1}{2}$ πόδας
εἶναι ἡ μᾶλλον συνήθης καὶ ἐμβριθεστέρα πασῶν.

$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{5}{2}$			
- υυ	- υυ	- υυ	- υ υ	- υ υ	- υ
1	2	3	4	5	6

"Ως φάτο δακρυχέων, || τοῦ δ' ἔκλευς Φοῖβος Ἀπόλλων A 357.

β'. Κατὰ τρίτον τροχαῖον, γινομένη μετὰ τὴν β'. συλλαβῆν
(-' υ || υ) τοῦ τρίτου δακτύλου ὀνομάσθη δ' οὕτω, διότι, ἐὰν ὁ
στίχος ἔληγεν εἰς τὴν τομήν, ὁ γ' ποὺς ἥθελεν εἶναι τροχαῖος.

1	2	3	4	5	6
- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ

Λίσσομαι εἴνεχ' ἐμέ || μένειν παρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι

"Ανδρα μοι ἔννεπε | Μοῦσα || πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά.

'Αμφότεραι δὲ αἱ τομαὶ αὗται εὑρονται συχνά, καὶ δὲ μὲν ἡ
έτερα, δὲ δὲ ἡ ἔτερα, ἐκ τῆς μεταβολῆς δὲ ταύτης προσκτά-
ται τὸ ἔξαμετρον ζωηρότητα καὶ ποικιλίαν.

γ'. *Η ἐρθημιμέρης* γινομένη μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ δ'. ποδὸς (ἥτοι
μετὰ τὸ ἔθδομον ἡμιπόδιον = $3\frac{1}{2}$ πόδ. = $\frac{7}{2}$, πόδ., ὅθεν καὶ τὸ ὄ-
νομα). Είναι δὲ καὶ αὕτη συχνή, ἀλλὰ συνήθως μετ' αὐτῆς συνυ-
πάρχει δευτερεύουσα τομὴ ἡ ἐν τῷ γ' ἡ ἐν τῷ δ'. ποδὶ. A 19, 35.

$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{6}{2}$	$\frac{2}{2}$		
- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ υ	- υ
1	2	3	4	5	6

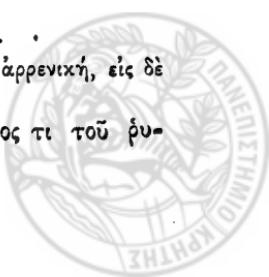
"Ατρείδης, τε ἄναξ ἀνδρῶν || καὶ δῖος Ἀχιλεὺς A 7.

ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν || καὶ νόστον ἐτάρων α 5.

ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν || ὠψετο κῆλα θεοῖο A 53. .

Σημ. ἀ. *Η τομὴ γινομένη μὲν εἰς τὴν ἄρσιν λέγεται ἀρρενική, εἰς δὲ
τὴν θεσίν θηλυκὴ ἡ θηλεία.*

§ 7. Διαιρέσεις. Διαιρέσεις λέγεται ὅταν μέρος τι τοῦ ῥυ-

θροῦ ἡτοι ὅλον τε κῶλον συμπίπτη μετὰ τοῦ τέλους τῆς λέξεως τ. ἐ. περατοῦται εἰς τελείαν λέξιν. Η διαίρεσις γίνεται:

ἀ. Μετὰ τὸν γ'. πόδα, δτε πρέπει πάντοτε νὰ παραχολουθῇ τομὴ πενθημιμερής, εἰ δὲ μὴ ὁ στίχος ψεκτός.

ἐννημαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν | φέτο χῆλα θεοῖ Α 53.

β'. Μετὰ τὸν δ. πόδα καὶ λέγεται τετραποδία βουκολική, είναι καὶ αὕτη εὔχρηστος καὶ ἔχει πολλὴν ἔμφασιν προηγεῖται δὲ ταύτης πάντοτε μία τῶν κυρίων τομῶν, ὁ δὲ προηγούμενος δ'. ποὺς είναι δάκτυλος, σπανίως δὲ σπονδεῖος.

πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἔδειν ἄστεα | καὶ νόν ἔγνω α 3.

Ναιετάω δ' Ιθάκην εὐδείελον. | ἐν δ' ὅρος αὐτῆι 21.

§ 9. Χαρακτήρ τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου. Ο γαρακτήρ τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου είναι μεγαλοπρεπής καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἥπτ. γ'. 8 «τῶν δὲ ῥυθμῶν ὁ μὲν ἡρῷος σεμνὸς καὶ λεκτικῆς ἀρμονίας δεόμενος», παρβ. καὶ ποιητ. 4, καὶ Δημήτρ. περὶ Ἐρμ. 42 «ὁ μὲν ἡρῷος σεμνὸς καὶ οὐ λογικὸς ἡχώδης»· ἐμβριθέστερος δὲ γίνεται διὰ τῆς τῶν δακτύλων εἰς σπονδείους ἐναλλαγῆς· ἡ ἐμβριθέσται δ' αὕτη αὐξάνει, ἐὰν πλὴν τοῦ κατὰ τὸν ἐ. πόδα σπονδείου είναι καὶ ἔλλος καὶ μάλιστα ὅταν ὁ στίχος είναι ὀλοσπόνδειος·

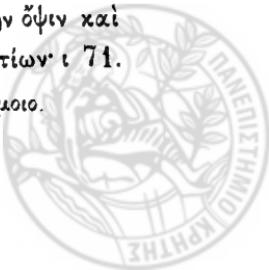
Ψυχὴν κικλῆσκον Πατροκλῆρος δειλοίου

ὅτε διὰ τῆς τοιαύτης τῶν σπονδείων συσσωρεύσεως διαγράφεται δυσκολία καὶ βραδύτης περὶ τὴν ἔκτελεσιν πράξεως τινος. Ἐνίστε δὲ πάλιν συσσωρεύονται δάκτυλοι καὶ διὰ τούτων ἔμφαίνεται ταχεῖά τις, καὶ σκιρτῶσά πως κίνησις, ως εἰς τὸν ὄμηρικὸν στίχον

Αῦθις ἔπειτα πεδόνδε κυλίνδετο λᾶς αἱ ναιδῆς λ 588

§ 10. Δι' ἐπιτηδείας λοιπὸν μεταλλαγῆς τῶν δακτύλων εἰς σπονδείους καὶ διὰ τῆς τομῆς, καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ὄνομάτων καὶ διὰ τὴν κατάλληλον αὐτῶν θέσιν προσκτάται τὸ δακτυλικὸν ἐξάμετρὸν θαυμαστὴν ζωηρότητα καὶ ποικιλίαν· ὅθεν τραχύνεται ἡ λειαίνεται ὁ στίχος καὶ παρέχει σχήματα, χρώματα, ηθη καὶ πάθη γραφικώτατα. Ταῦτα πάντα στοχαζόμενος ὁ δαιμόνιος "Ομηρος ὑποθάλλει εἰς τε τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν, π.χ. τὴν ὑπὸ βιαίων ἀνέμων διάσχισιν τῶν ἴστιών· i 71.

ἰστιά δὲ σφιν τριγύθᾳ τε καὶ τετραγύθᾳ διέσχισεν οἱ ἀνέμοιο.

2. Περὶ Ὁμηρου καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ.

1. Βίος Ὁμηρου (1).

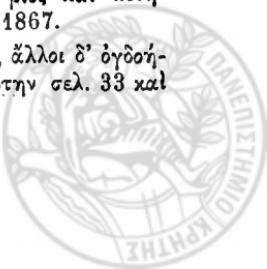
Ο "Ομηρος εἶναι δ πρῶτος, ἀπαράμιλλος καὶ διαπρεπέστατος ἐπικός ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος, οὐ τὰ ἔπη ἐπεσκίασαν πάντα τὰ τῶν ἄλλων.

Τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ βίου, πατρίδος καὶ γονέων τοῦ ἐνδόξοτάτου καὶ ἀργαιοτάτου τούτου ποιητοῦ εἶναι ἀδηλα καὶ ἀσαφῆ καὶ ἡ ἔλλειψις ἀκριβοῦς πληροφορίας ἐκ τε τῶν ποιημάτων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς καὶ παντοίας ἀμφισβητήσεις καὶ ἀντιλογίας παρά τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς νεωτέροις. Δι' δὲ καὶ Πρόκλος τὸν "Ομηρον κοσμοπολίτην ἀποφαίνεται λέγων· «"Ομηρος μὲν οὖν τίνων γονέων ἦ ποίας ἐγένετο πατρίδος οὐ ῥάδιον ἀποφήνασθαι· οὔτε γὰρ αὐτός τι λελάληκεν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ περὶ αὐτοῦ εἰπόντες συμπεφωνήκασιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ μηδὲν ῥητῶς ἐμφαίνειν περὶ τούτων τὴν ποίησιν αὐτοῦ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐκαστος οἵς ἐθούλετο ἔχαριστο. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὲν Κολοφώνιον αὐτὸν ἀναγορεύουσιν, οἱ δὲ Χῖον, οἱ δὲ Σμυρναῖον, οἱ δὲ Ἰήτην, ἀλλοι δὲ Κυμαῖον, καὶ καθ' ὅλου πᾶσα πόλις ἀντιποιεῖται τάνδρος· ὅμεν εἰκότως ἂν κοσμοπολίτης λέγοιτο».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει, πιθανωτέρα δὲ καὶ σπουδαιοτάτη φαίνεται ἡ γνώμη τοῦ Ἡρόδοτου λέγοντος «"Ἡσιόδον καὶ Ὁμηρον ἡλικινηρ τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μεῦ πρεσβυτέροις γενέσθαι καὶ οὐ πλέονσι» 6'. 53. Ο Ἡρόδοτος ἐγεννήθη κατὰ τὸ 484 π. Χ. δθεν δ "Ομηρος ἥκμασε κατὰ τὸ 884, ἥτοι κατὰ τὸν ἑννατον αἰῶνα π. Χ., δύο αἰῶνας μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν (1184 π. Χ.) (2). Καὶ ἡ πατρὶς δ' εἶναι αὐτοῦ ἐπίσης ἀμ-

(1) Περὶ Ὁμηρου καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ συγγραφέντα ἐδημοσιεύθησαν παρ' ἡμῖν τρία ἔργα· 1) Τὸ Ὁμηρικὸν ζῆτημα ἦτοι Ἰστορικὴ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν πραγματεία, ὑπὸ Ἀγ. Βλάχου, 1866. 2) Ἰστορία τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν, ὑπὸ Γ. Μιστριώτου, 1867. 3) Ὁμηρου βίος καὶ ποιήματα, πραγματεία ἴστορική καὶ χριτική, ὑπὸ Ι. Βαλέττα, 1867.

(2) Τινὲς φρονοῦσιν διτεῖς έζησεν ἐπὶ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, ἄλλοι δ' ὁρδοήκοντα ἔτη μετ' αὐτόν, καὶ ἄλλοι ἐκατόν. Παρβ. Μιστριώτην σελ. 33 καὶ εξ., Βαλέτταν σελ. 6.

φισθητήσιμος, πόλαις δὲ πόλεις ἀντιποιῶνται πολέτην τὸν "Ο-
μηρον, κατὰ δὲ τὰ σωζόμενα ἐπιγράμματα ἐπτὰ πόλεις ἐρίζουσι
περὶ τὰς γεννήσεως αὐτοῦ, ὡς τὸ ἐπίγραμμα·

Ἐπτὰ πόλεις διερίζουσι τοὺς ρίζαν Ομῆρον
«Σμύρνα, Ρόδος, Κολοφῶν, Σαλαμῖς, Χίος, Ἀργος, Ἀθῆναι (')
ἐπίστης καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον·

«Χίος, ἔφις; οὐ φημί· τί δὲ, Σμυρναῖος; ἀπαυδῶ·

«Κύμη δ' ἦ Κολοφῶν πατρίς Ομῆρε σέθεν;

«Οὐδετέρη Σαλαμῖς δὲ τετὴν πόλις; οὐδ' ἀπὸ ταύτης

«ξέφυν ἀλλ' αὐτὸς λέξον ὅποι γέροντας.

«Οὐκ ἐρέω τίνος ἥρα; πέπειδα μὲν ὅτι τάτρεκες εἰπόνυ,

«ἔξω τὰς ἄλλας ἄμμιν ἀπεχθανομένας».

'Αλλὰ κατὰ τὰς πλέον ἀξιοπίστους καὶ κατὰ τὴν ἐπιχρα-
τοῦσαν τῆς ἀρχαιότητος γνώμην, δος Ομηρος ἐγεννήθη ὑπὸ τὸν
αἴθιρον καὶ ποιητικὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας, μᾶλλον ἐν Σμύρνῃ ἢ
ἐν Χίῳ, ὥστε περὶ τῆς ἐξ Ἰωνίας καταγωγῆς τούτου οὐδεμία
δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολίᾳ.

Καὶ περὶ τῶν γεννητόρων αὐτοῦ πολλαὶ εἶναι ἀμφισθητήσεις,
δι' οὓς καὶ πλειστοὶ ἀναφέρονται. Κατὰ τὸν βιογράφον ἐγεννήθη
ὑπὸ τίνος ὄρφανῆς καὶ ἐπιτροπευομένης κόρης Κριθηΐδος ὄνομα-
ζομένης, παρὰ τὸν Μέλητα ποταμόν, οὗτον καὶ Μελησιγεγής
ἐκλήθη. Τὴν δὲ Κριθηΐδα, ἐνυμφεύθη μετὰ ταῦτα διδάσκα-
λος τῆς Σμύρνης Φήμιος, δις οἰοθέτησε τὸν μικρὸν Ομηρον καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν προσήκουσαν ἀνατροφήν. "Αμα δὲ δος Ομηρος
ἡλικιώθη, ἔθαλε κατὰ νοῦν νὰ περιγράψῃ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον
καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς πόλεις, περιῆλθε
πολλὰς πόλεις τῆς Ἀσίας καὶ Ἐλλάδος, ἐξ οὐ καὶ αἱ γεωγρα-
φικαὶ αὐτοῦ γνώσεις, ἐπανελθὼν δ' εἰς τὴν πατρίδα δὲν ἔτυχε
εὐμενοῦς ὑποδοχῆς καὶ ἀναχωρήσας εἰς τὴν Σμύρνην συνέστησε
σχολεῖον καὶ ἐδίδασκε γράμματα. Περὶ τὸ γῆρας ἐτυφλώθη
περιπεσών εἰς πτωχείαν καὶ περιερχόμενος τὰς δόδους ἔψαλλε τὰ

(') 'Ἐν τῷ 6'. στίχῳ ἄλλοι ἄλλας καταλέγουσι πόλεις κατὰ τὴν ίδιαν
ἐκάστος δόξαν Κύμη, Σμύρνα, Χίος, Κολοφῶν, Πύλος, Ἀργος, Ἀθῆναι.
Βαθεὶς Ἰλ. ἀ. τόμ., σελ. 1. Τοὺς ὑπὲρ λόγους ἐκάστης πόλεως βλ. Βχλέττα
σελ. 10 καὶ ἔξ., Μιστριώτην σελ. 42 καὶ ἔξῆς.

έαυτοῦ ποιήματα διὰ νὰ πορίζηται τὰ ἀναγκαῖα, ἐκ τούτου δὲ ἐκλήθη ἵσως "Ομηρος".

Περὶ δὲ τοῦ ὄνόματος αὐτοῦ, δὲ "Ἐφορος ἴστορησεν ὅτι ἐκλήθη "Ομηρος· κέπειδὴ τὰς ὅψεις ἐπηρώθη" οὕτω δὲ ἐκάλουν οἱ τε Κυμαῖοι καὶ οἱ Ἰωνες τοὺς τὰς ὅψεις πεπηρωμένους παρὰ τὸ δεῖσθαι τῶν ὁμηρεύοντων, ὃ ἔστι τῶν ἡγουμένων". Ἀλλος εἶπεν ὅτι ἐγεννήθη τυφλὸς (=δὲ μὴ δρῶν). ἀλλὰ κατὰ Βελλέον «τυφλὸς τά τ' ὥτα τόν τε νοῦν, τὰ τ' ὄμματα ἔστιν» ὅστις ἀν πιστεύσῃ ὅτι δὲ "Ομηρος ἐγεννήθη τυφλός. Ομοίως καὶ κατὰ Πρόκλον «Τυφλὸν δὲ ὅσοι τοῦτον ἀπεφήναντο αὐτοί μοι δοκοῦσι τὴν διάνοιαν πεπηρῶσθαι: τοσαῦτα γάρ κατεῖδεν, ὅσα οὐδεὶς ἄνθρωπος πώποτε». δὲ Σουέδας λέγει «Καὶ προσηγορεύετο μὲν κυρίως Μελησιγενῆς· καὶ γάρ ἐτέχθη παρὰ τῷ Μέλητι ποταμῷ κατὰ τοὺς Σμυρναίους αὐτὸν γενεαλογοῦντας· ἐκλήθη δὲ "Ομηρος, διὰ τὸ πολέμου ἀνισταμένου Σμυρναίους πρὸς Κολοφωνίους, "Ομηρον δοθῆναι». Βέβαιον λοιπὸν ὅτι ἐκαλεῖτο δὲ θεῖος οὗτος ποιητὴς "Ομηρος, οὐδὲν δὲ πλέον πρέπει νὰ ζητῇ τις (1).

"Απέθανε δὲ πλέων εἰς τὴν Σάμον, κατὰ τὸν Πιθόχρηστον ἐν τῇ νήσῳ "Ιω, ύπὸ λύπης μὴ δυνηθεὶς νὰ λύσῃ αἰνιγμα νέων ἀνδρῶν, οὓς ἡρώτησε, ἐάν τι ἔχουσιν, οἱ δὲ ἀπεκρίναντο·

"Οσος" ἔλομεν λιπόμεσθα, ἢ δ' οὐχ ἔλομεν φερόμεσθα,
ἐννοοῦντες ὅτι οὐδὲν πιάσαντες, ἐφθειρίζοντο. Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς νήσου "Ιου, καὶ μετὰ πολὺν χρόνον, ὅτε διαδοθέντα τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἐθαυμάζοντο, τιμῶντες οἱ Ἰῆται τὸν ἀνδρα ἐπέγραψαν ἐπὶ τοῦ τάφου:

»Ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει

»ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα θεῖον "Ομηρον" (').

"Ἐν γένει δὲ πάντα εἴναι ἀμφιβητήσιμα τὰ περὶ τῆς πατρίδος, γονέων, ὄνόματος τοῦ "Ομήρου, δι' ὃ ὁρθῶς δὲ μέγας Οίκονόμος, ἐν τοῖς γραμμ. αὐτοῦ σελ. 211 εἶπε· «δὲ μέγας οὗτος ποιητὴς δομοιάζει τὸν ἡλιον κεκρυμμένον εἰς τὰ νέφη· τοῦ δποίου δὲν

(') Περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὄνόματος τοῦ "Ομήρου" παρβ. Μιστριώτην σελ. 54 καὶ ἑξῆς.

γνωρίζομεν τὴν παρουσίαν, εἰ μὴ ἀπὸ τὸ κάλλιστον ἔργον του,
τὴν ἡμέραν».

2. Ομήρου ποιήματα.

Ο Ομηρος εἶναι ποιητὴς τῶν δύο μεγάλων ἐπῶν τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας, ὃν ἑκάτερον διήρηται ὑπ' Ἀριστάρχου εἰς εἰκοσιτέσσαρας βίβλους, δράψιας καλουμένας, τῷ ὀνόματι τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου. Καὶ ἡ μὲν Ἰλιάς, περὶ ἣς ἡ Εὔσταθιος λέγει, *Καὶ ἐστιν ὡς ἀληθῶς βασιλικὸν πρᾶγμα* ἡ Ὀμήρου ποίησις καὶ μάλιστα ἡ Ἰλιάς διηγεῖται ἴδιας τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν ἐπενεγκούσαν μέγαν ὅλεθρον τοῖς Ἑλλησιν ἔνεκα τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, περιλαμβάνει δὲ τὸ ὄλιγοχρόνιον διάστημα πεντήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν (1) κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἀπὸ τῆς ἔριδος τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως μέχρι τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Πατρόκλου καὶ Ἐκτορος ἐπῆλθε δ' ἡ ἔρις αὕτη διὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀρπαγὴν τῆς Βρισηΐδος, τῆς καλουμένης Ἰπποδαμείας, ἡ κατὰ τὴν διαρπαγὴν τῆς Τρωϊκῆς πόλεως Λιρνησοῦ ἐδόθη γέρας τῷ Ἀχιλλεῖ. Ή δὲ Ὀδυσσεία περιγράφει τὰ συμβάντα τοῦ Ὀδυσσέως κατὰ τὴν δεκαετῆ περιπλάνησιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν πατρίδα του Ἰθάκην, καὶ τὰς περιπετείας τοῦ νόστου. Ή ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ διαδραματιζομένη πρᾶξις, ἡς ἀρχὴ μὲν εἶναι ἡ τῶν θεῶν ἀγορὰ ἐν Ὁλύμπῳ καὶ ἀπόφασις περὶ ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσέως εἰς Ἰθάκην, πέρας δὲ ἡ ἐπάνοδος αὐτή, περατοῦται ἐν τεσσαράκοντα καὶ μιᾷ ἡμέραις (2).

Τὰ ποιήματα ταῦτα ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια ἥδοντο ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν Ῥαψῳδῶν (Ὀμηριδῶν), οἵτινες περιέόντες

(1) Τὸν πίνακα τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ἡμερῶν βλέπε εἰς «ἱστορίαν τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν» ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μιστριώτου, σελ. 334—5. Κατ' ἄλλους ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα ἐννέα καὶ περὶ τούτου βλέπε εἰς «Ὀμήρου βίον καὶ ποιήματα» τοῦ κ. Ι. Βαλέττα σελ. 120 καὶ ἔξης.

(2) Τὴν ἀπαριθμήσιν τῶν ἡμερῶν βλέπε εἰς I. Βαλέττα σλ. 169 καὶ ἔξ.

ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀπήγγελλόν εἰς μείζω ἢ ἐλάσσω κύκλῳ ἀνθρώπων, ιδίως δὲ ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ ταῖς πανηγύρεσι συντομώτερα ἢ ἔκτενέστερα τεμάχια τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, ὅποτε συνθίζον νὰ προτάττωσιν ως προοίμιον ὑμνον τινὰ πρὸς τιμὴν τοῦ ἑδρτάξομένου θεοῦ· ἐντεῦθεν προέκυψαν οἱ ὕμνοι, οἱ ἀποδιθέντες μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Ὀμηρον. Ἡ δὲ ἀπαγγελία αὐτῶν συνωδεύετο ὑπὸ κιθάρας τετραχόρδῳ ἢ φόρμιγγος· μετὰ ταῦτα δὲ ἐπαυσε καὶ ἡ κιθάρα, καὶ ἡ ἀπαγγελία περιερίσθη εἰς τὸ γοργὸν τῆς φωνῆς τοῦ Ράφωδου, ἔχοντος ἀνὰ χείρας ῥάβδον καὶ φοροῦντος κατὰ μὲν τὴν ἀπαγγελίαν τῆς Ἰλιάδος ἐνδυματικοῦ θρόνου, εἰς σύμβολον πολεμικοῦ ποιήματος, κατὰ δὲ τὴν τῆς Ὀδυσσείας ιοβαφές, εἰς σύμβολον εἰρήνης (1).

(1) Περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ὄνόματος ῥαψῳδοῖ, δύο γνῶμαι ὑπάρχουσιν ἢ ἐκ τοῦ ῥάβδους καὶ ἔδειν «Ραψῳδία δὲ εἴρηται ἢ ἐπὶ ῥάβδῳ ὥδῃ οἱ γάρ μεθ' Ὀμηρον τὰ αὐτοῦ ποιήματα περιερχόμενοι ἦδον, ῥάβδον δαφνίνην κατέχοντες σύμβολον» Willioīson anecd. Vill. II, 182. καὶ Σχολ. Πινδ. Νέμ. β', 1, «τοὺς ῥαψῳδοὺς. οἱ μὲν ῥαβδῳδούς. ἐτυμολογοῦσι διὰ τὸ μετὰ ῥάβδον δηλονότι τὰ Ὀμήρου ἐπη διεξιέναι» ἢ ἀπὸ τοῦ ῥάπτειν ὥδήν, δπερ ἐστὶ τὰ διεστῶτα καὶ κεχωρισμένα εἰς ἐν συνάπτοντα ὑγιάζειν... Οἱ γάρ μεθ' Ὀμηρον περιερχόμενοι καὶ ἔδοντες τὰ αὐτοῦ, οὐκ ἐφεξῆς ὡς νῦν κείνται οἱ στίχοι, οὕτως ἔλεγον ἀκολούθως ἐπιδεικνύμενοι, ἀλλ' ἐντεῦθεν κάκειθεν λόγου χάριν ἀπὸ τοῦδε τοῦ σελεύδου ἐνα στίχον καὶ ἀφ' ἐτέρου σελεύδου ἐνα καὶ ἀπὸ ἄλλου ἄλλον λαβόντες καὶ οὕτω συνάγοντες τοὺς διεστῶτας στίχους εἰς ἐν... Willioīson αὐτόθι. Τοῦτο διτῶς ἐρμηνεύεται παρὰ τῶν ἀρχαίων καὶ δὲ μὲν Εὐστάθ. σελ. 6 «Σποράδην γάρ, φασι, κειμένης κατὰ μέρος διηρημένης τῆς δημηρικῆς ποιήσεως, οἱ ἔδοντες αὐτὴν συνέρραπτον οἵος τὰ εἰς ἐν ὕμνος ἔδομεν» Παρθ. καὶ Σχολ. Πινδ. εἰς Νέμ. δ δὲ Φιλόχορος ἀπὸ τοῦ συντιθέναι καὶ ῥάπτειν τὴν φόρην οὕτω φησίν αὐτοὺς προσκεκληθαί: δηλοτ δὲ Ἡσιόδος λέγων.

ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἔγω καὶ Ὀμηρος ἀοιδοὶ^{μέλπομεν,} ἐν νεαροῖς ὑμνοῖς ῥάψαντες ἀοιδὴν
Φοῖον Ἀπόλλωνα χρυσέορον, δν τέκε Λητώ.

Σχολ. Πινδ. Νέμ. β'. 1 καὶ Πινδ. Νέμ. β'.

“Θεν περ καὶ Ὀμηρίδαι
ῥαπτῶν ἐπέων ταπόδῃ” ἀοιδοὶ^λ
ἄρχονται Διὸς ἐκ προοίμιου.

Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων, τὸ πρῶτον καὶ πλῆρες χειρόγραφον τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων μετεκόμισεν ὁ Λυκοῦργος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἰωνίας «Ἐκεῖ δὲ (ἐν Ἰωνίᾳ) καὶ τοῖς Ὀμήρου ποιήμασιν ἐτυχώρ... ἐγράψατο προθύμως καὶ συνήγαγεν ὡς δεῦρο κομιῶν. Ἡρ τάρ τις ἥδη δόξα τῷ ἐπών ἀμανρὰ παρὰ τοῖς Ἐλληνιστι, διέκτητο δὲ οἱ πολλοὶ μέρη τινὰ σποράδην τῆς ποιήσεως, ὡς ἐτυχε, διαφερομένης γνωρίμην δ' αὐτὴν καὶ μᾶλιστα πρῶτος ἐποίησε *Λυκοῦργος*» Πλούτ. ἐν 6. Λυκ.) (1) «ὅτι τὰ Ὀμήρου ἐπη πρότερος διηγημέτρα ἥδον οἱ πολλοὶ· Οὐγὲ δὲ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, ἀθρόατος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε τὴν Ὀμήρου ποιησιν... θυτερος δὲ Πεισίστρατος συναγαγὼν ἀπέφηρε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὁδύσσειαν» λέγει ὁ Αἰδίαν. (Π. ιστ. ιγ'. 43.)

Εἰς τὰ τεμαχηδὸν παρὰ τῶν Ῥαψῳδῶν ἀπαγγελλόμενα Ὁμηρικὰ ἔπη ἔγένοντο παραφθοραὶ τινες καὶ προσθῆκαι ἀσκόπως ἔνεκα τῆς στοματικῆς καὶ ἀπὸ μνήμης ἀπαγγελίας, ἢ σκοπίμως, ἐὰν οἱ Ῥαψῳδοὶ ἤσαν συνάμα καὶ ποιηταί· ἵνα φανῶσιν ἀρεστοὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ἥδον. «Ἐνεκα τούτου καὶ πρὸς πιστὴν καὶ ταχτικὴν αὐτῶν ἀπαγγελταν^θ καὶ περιορισμὸν τῆς ἐκ τῶν Ῥαψῳδῶν προκυψάστης ἀταξίας, διέταξεν δέ Σόλων ν' ἀπαγγέλλωσιν οἱ Ῥαψῳδοὶ ταῦτα ἐξ ὑποθοιᾶς, δηλ. ἢ διαδοχικῶς καὶ συνεχῶς ἀρχομένου τοῦ ἐπομένου Ῥαψῳδοῦ, δευτέρην δὲ προτηγούμενος ἐληξε, καθὼς ἐρμηνεύεται παρὰ Διογένει Λαερτίῳ (ά. 2) «τὰ τοῦ Ὀμήρου ὃς ὑποθοιᾶς γέγραψε (Σόλων) Ῥαψῳδεῖσθαι, οἷον ὃπου ὁ πρῶτος ἐληξει, ἐκεῖθεν ἀρχεοθει τὸν ἔχθρμερον» (1), ἢ, ὡς πολλοὶ τῶν νεωτέρων ἐρμηνεύουσι καθ' ὠρισμένον τι καὶ γεγραμμένον κείμενον τῇ βοηθείᾳ ὑποθολέως, τ. ἐ. τινὸς ὑποστηρίζοντος τὴν μνήμην τοῦ λέγοντος ἢ φένοντος, ἵνα μὴ διακόψωσι τὴν σειρὰν καὶ τάξιν, καὶ παραλείπωσιν ἢ διαφείρωσι τι. Φαίνεται δὲ ἐκ τούτου ὅτι ἐπὶ Σόλωνος ἦτο γεγραμμένον κείμενον, διότι πᾶς ἡδύνατο νὰ διατάξῃ τοῦτο.

(1) Κατὰ Πλούταρχον ὁ Λυκοῦργος ἔζη μεταξὺ 900—870 π. Χ. κατὰ δὲ Θουκ. ἀ. 18 ὑπέρ τα 400 ἔτη πρὸ τοῦ Πελοποννησ. πολέμου.

(1) Μιστρ. σελ. 159.

Ἐξήκοντα ἔτη μετὰ τὸν Σόλωνα δὲ Πεισίστρατος (537—527), ἐπεχείρησε τὴν αὐθεντικὴν ἔκδοσιν τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, περιελθόντων εἰς ἀταξίαν τῇ συνεργείᾳ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, (Ὀνομακρίτου Ἀθηναίου, Ζωπύρου τοῦ Ἡρακλεώτου, Ὀρφέως τοῦ Κροτωνιάτου, καὶ Κογχύλου τινὸς) καὶ διατάξας τὰ ἐπη διασπασθέντα καὶ καταγράψας ἐπανήγαγεν εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν μορφὴν καὶ τάξιν, διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς διαφόρων χειρογράφων, καὶ συνῆψε πάλιν εἰς δύο δλόκληρα ποιήματα (1).

Οὐαὶ τοῦ Πεισίστρατου, δὲ Ἰππαρχος (527—514). διέταξε νὰ ἀπαγγέλλωσιν αὐτὰ οἱ φαψῳδοὶ εἰς τὰ Παναθήναια ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διεέραται (Πλάτ. Ἰππ. σελ. 218), δηλ. δλόκληρα τὰ ποιήματα ἐν συνεχείᾳ καὶ ἀμοιβαίως.

Μετὰ τὸν Πεισίστρατον ἐπολλαπλασιάσθησαν τὰ ἀντίγραφα τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὁδύσσείας, διάφοροι δὲ πόλεις καὶ ἀτομα εἰχον ιδίαν ὄμηρικὴν ἔκδοσιν (αἱ κατὰ πόλεις) (ἐκδόσεις) ἢ αἱ πολιτικαὶ ἢ αἱ ἀπὸ τῶν πόλεων καὶ αἱ κατ' ἄρθρα· ἐκ τῶν κατ' ἄνδρα ἐπισημοτέρα ἔκδοσις ἡτο η ἐκ γάρθηκος τοῦ Ἀριστοτέλους, ἣν ἐφύλαττεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, διαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὃθὸ τὸ προσκεφάλαιόν του ἐν πολυτίμῳ νάρθηκι (Πλούτ. β. Ἀλεξ. 8), ἐξ οὐ καὶ τὸ ὄνομα (2)· τελειοτέρα δὲ καὶ ἀκριβεστέρα ἐγένετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμαίων, ὃπου συνήχθησαν πανταχόθεν ἐν τῇ περιφήμῳ Ἀλεξανδρινῇ βιβλιοθήκῃ ὄμηρικὰ ἀντίγραφα καὶ ἀρχαιότατα χειρόγραφα καὶ πολλοὶ καὶ πεπαιδευμένοι ἐνησχολήθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὸν μέγαν ἔθνον ποιητήν (3).

Τὰ ὄμηρικὰ ποιήματα τοσαύτας ὑπέστησαν ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις, γενικάς, καὶ μερικάς, καὶ εἰς τοσαῦτα συγγάμματα ἐδοσαν ἀφαρμήν, ὥστε δικαίως ἐλέχθη ὅτι πλειότερον κατηγρα-

(1) Πεισίστρατος ἔπη τὰ ὄμηρου διεσπασμένα τε καὶ ἀλλαχοῦ μνημονεύμενα ἡθροίζετο. Παυσ. ζ'. 26. Ἡ περὶ Πεισίστρατου δὲ αὕτη συναγωγὴ ἀποριπτέα, παρὰ πολλῶν θεωρεῖται. Παρβ. Βαλέτ. σελ. 203 καὶ ἔξης. Μιστριώτ. σελ. 152 καὶ ἔξης. (2) Μιστρ. σελ. 181 καὶ 184. (3) Βαλέτ. σελ. 80.

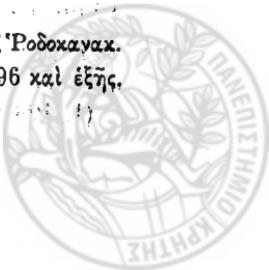
λώθη μέλαρ διὰ τὰ ποιήματα ταῦτα ἡ ὅσορ ἔχυθη αἷμα εἰς
ἄλωσιν τῆς Τροίας, ἐξ ἣς ταῦτα ἔχουσιν τὴν ὑπόθεσιν» (1).

Ζηνόδοτος ὁ Ἐφέσιος καὶ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος ἡσχολήθησαν εἰς τὸν "Ομηρον, πρὸ πάντων δὲ κατ' ἐντολὴν βασιλικὴν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν "Ομηρικῶν ποιημάτων ὁ Ἀρίσταρχος, ὅστις ἔχων βαθυτατην γνῶσιν τῆς ὄμηρικῆς γλώσσης, συνημμένην μετὰ καλαισθησίας καὶ ὀξείας κρίσεως ἀπεχώρησε τοῦ ὄμηρικοῦ κειμένου τὸ νάθον, ἐσημείωσε τὸ ὑποπτὸν δι' ὄβελῶν [ ] καὶ ἀποκατέστησεν ἐν κείμενον, ὅπερ ἐγένετο ἡ βάσις πάντων τῶν ἀκολούθων ἐκδόσεων καὶ τοῦ σημερινοῦ κειμένου· εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται καὶ ἡ διαιρεσίς τῶν ἐπῶν εἰς 24 ῥαψῳδίας ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰ είκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου.

3. Διαφορὰ Ἰλιάδος καὶ Ὁδύσσειας (2)

Τὰ δύο ἔπη, ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὁδύσσεια, συνδέονται μὲν πρὸς ἄλληλα ἀναποσπάστως πνευματικῶς καὶ γλωσσικῶς, καὶ ἡ Ὁδύσσεια συμφωνεῖ ἐν γένει τῇ Ἰλιάδι, ώς πρὸς τὸ ὄφος, τὴν γλῶσσαν καὶ στιχουργίαν καὶ τὴν πολλάκις κατὰ λέξιν ἐπανάληψιν ὅλων στίχων τῆς Ἰλιάδος ἐν τῇ Ὁδύσσειᾳ, οὓς ὁ ποιητὴς ὡς κτῆμα ἴδιον μεταχειρίζεται κατ' ἀρέσκειαν· ταῦτα πάντα μαρτυροῦσι τρανότατα, ὅτι εἰς καὶ μόνος εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὁδύσσειας, ἀλλὰ καὶ ὅτι μεταγενεστέρα εἶναι τῆς Ἰλιάδος καὶ οἰον ταύτης ἐπίλογος ἡ Ὁδύσσεια κατὰ Λογγίνον, πάντες συμφωνοῦσιν οἱ κριτικοί. Ἀλλὰ τινὲς τῶν Ἀλεξανδρινῶν (Ξένων καὶ Ἐλάνικος) ἐφρόνουν, ὅτι «ἡ Ἰλιάς καὶ Ὁδύσσεια οὐκ ἔστιν αὐτοῦ τοῦ Ὄμηρου ποίημα» δι' ὃ καὶ ἐκαλοῦντο χωρίζοντες «οἱ λέγοντες μὴ εἴηται τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ Ἰλιάδα καὶ Ὁδύσσειαν» καὶ τινὲς τῶν νεωτέρων κατέταξαν ἐαυτοὺς εἰς τὴν τῶν χωριζόντων τάξιν λέγοντες ὅτι «ἡ Ὁδύσσεια εἴηται πολὺ μεταγεγέστερον ποίημα». Εἰς τοῦτο δὲ προτίχθησαν οἱ χωρί-

(1) Κρίσις Ῥοδοκ. φιλ. διαγων. σελ. 5. (2) Παρβ. ἔχθεσιν τοῦ Ῥοδοκανακ. φιλολογ. διαγωνισμάτος σελ. 68 καὶ ἔξης παρβ. Βλάχον σελ. 96 καὶ ἔξης. Βαλέτταν σελ. 137 καὶ 168.

ζοντες ἐκ τῆς πλειανθηθείσις θιαφορᾶς μεταξὺ ἀμφοτέρων περὶ τε τῶν μύθους, τὴν τῶν νήθῶν περιγραφήν, τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν προσώπων καὶ τῆς τῶν θεῶν διαφορᾶς, ἔτι δὲ καὶ τὴν γλώσσαν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι τῆς Ὁδυσσείας τὸ σχέδιον εἶναι τεχνικότερον καὶ πολυπλοκώτερον, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς θιαφορᾶς τοῦ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ποιήμασι θέματος, ὥπερ διαθέτει ἄλλως, καὶ ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ ποιητοῦ (1).

Δεότις ἡ Ἰλιάς συγχειμένη ἐκ 15,680 ατίγων εἶναι ποίημα πολεμικόν, καὶ πολεμικὸς βίος περιγράφεται, ἐπορένως ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μεγάλη κίνησις, ἐνθουσιασμός, πτῆσις ποιητική. Η δ' Ὁδυσσεία συγχειμένη ἐκ 12,100 εἶναι εἰρηνικὸν ποίημα καὶ ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν αἰσθήματα μᾶλλον ἡ ὑψός ποιητικόν, περιγραφαὶ τοῦ οἰκιακοῦ καὶ εἰρηνικοῦ βίου, ἐν ἀταράχῳ καὶ πλουσίᾳ γλώσσῃ, θελκτικαὶ διηγήσεις τῆς παραδόξου τύχης τοῦ ἥρωος καὶ περιγραφαὶ ξένων ἐθῶν καὶ ἀπομεμεμαρυσμένων χωρῶν. Καὶ ἡ μὲν Ἰλιάς ὡς ποίημα ἀρειμάνιον, ἀπήτει καὶ ποιητὴν νέον, ἐνθουσιῶντα, καὶ ζωηρὰν ἔχοντα τὴν φαντασίαν, ἡ δ' Ὁδυσσεία προβεβηκότα τὴν ἡλικίαν καὶ ἡρεμωτέραν τὴν καρδίαν, ἐντεῦθεν καὶ τὸ σχέδιον αὐτῆς ἀρμονικώτερον καὶ πλείονα ἐνότητα καὶ ποικιλίαν ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν τοῦ τῆς Ἰλιάδος ἔχον. Οὐχ ἡττον ἀμφότερα ἔχουσι μεγάλην πρὸς ἄλληλα διμοιότητα καὶ σχέσιν, καὶ συνδέονται ὡς δύο ποιήματα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, τοῦ νεωτέρου ἀναφερομένου πρὸς τὸν πρεσβύτερον.

Τὸ μεταξὺ δὲ τῶν δύο ποιημάτων χρονικὸν διάστημα δέν δύναται νὰ θεωρηθῇ πλείω τῶν 30 ἢ 50 ἑτῶν, ὅθεν ὁρθῶς δικριτικώτατος Λογγίνος ἀποφαίνεται: «Τῆς μὲν Ἰλιάδος τραφομένης ἐτ ἀκμῇ πτεύματος ὅλος τὸ σωμάτιον δραματικὸν ὑπεστήσατο καὶ ἐτραγόνιον τῆς δ' Ὁδυσσείας τὸ πλέον διηγηματικόν, ὥπερ ἴδιον γῆρας», καὶ κατωτέρω «Ἀλλὰ γῆρας διηγοῦμαι, γῆρας δ' ὅμως Ὁμήρου! ὅθεν ἐτ τῇ Ὁδυσσείᾳ παρεκάσαι τις ἄρ καταδυομέρῳ ἡλιῷ, οὐ δίχα τῆς σφοδρότητος παραμένει τὸ μέγεθος» («περὶ ὕψους Θ. 13). Όμοίως δὲ Fr. Ric-

(1) Βλάχον σελ. 97 καὶ ἑτῆς.

γίλει παρομοιοῖ τὴν μὲν Ἰλιάδα πρὸς τὸν ἥλιον, τὴν δὲ Ὀδύσσειαν πρὸς τὴν σελήνην.

Γράψας λοιπὸν τὴν Ὀδύσσειαν δὲ Ὁμηρος περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου, ἐπόμενον ἦτο καὶ τὰς μεταξὺ γενομένας μεταβολὰς περὶ τε τὴν θρησκείαν καὶ τὰ ὑθη καὶ τὴν λέξιν νὰ τηρήσῃ. καὶ δὲ Ηαυωπ ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς Ὀδύσσειας λέγει· Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, διπλαχόμενος τὴν ἐνότητα καὶ τὴν προσωπικὴν ὑπαρξίαν τοῦ Ὁμήρου οὐ δύναται εὐλόγως νὰ νομίζῃ στάσιμον καὶ ἀμετάβλητον τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν δὲ ποιητὴς οὗτος ἤκρασε.

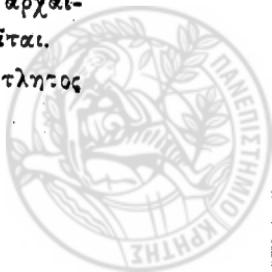
4. Χαρακτηρισμὸς καὶ σημασία Ὁμηρικῶν ποιημάτων (1).

Ο "Ομηρος εἶναι δὲ μέγιστος ἐπικὸς ποιητὴς ὅλων τῶν ἔθνων καὶ δίλιον τῶν αἰώνων δὲ Ὁμηρος εἶναι βαθὺς γνώστης τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ τῆς ἔξωτερηκῆς φύσεως καὶ παρέστητεν αὐτῷ ἐν τοῖς πουνάδασιν αὐτοῦ, μὲ τρόπον ἀμίμητον καὶ μὲ θαυμασίαν θαλερότητα. Τὰ δημηρικὰ ποιήματα εἶναι πλήρη δαιμονίου ὑψούς καὶ ζωηρᾶς φαντασίας, μετὰ φυσικῆς ἀφελείας καὶ ἀπολότητος.

Εἰς τὰ δύο ταῦτα ἀριστουργήματα τῆς ποιητικῆς φαντασίας καὶ τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος, (τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν) τοῦ ἀρίστου καὶ θειοτάτου τῶν ποιητῶν τοῦ θεσπεσίου Ὁμήρου, ἀτινα δίκαιως ἐφείλκυσαν καὶ θὰ ἐφελκύσωσι τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν αἰώνων, ἐνόσῳ θὰ τιμᾶται καὶ θὰ θαυμαζεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὸ καλὸν καὶ ὑψηλὸν καὶ ἀγαθόν, ἀπασα ἡ ὑφήλιος δύολογει καὶ ἀποδίδει τὰ πρωτεῖα τῆς φαντασίας, τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος, τοῦ ὑψούς τῶν ἰδεῶν πανταχοῦ δὲ ἐπιφαίνεται πλουσία φαντασία, ἔξαλλος ἐνθουσιασμός, ἔξαιρετος καὶ θαυμαστὴ τῆς φύσεως ζωγραφία, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀγαθότης καρδίας καὶ θεοσέβεια καὶ δίκαιοσύνη καὶ συλλήθεδην πᾶσα ἀρετὴν χαρακτήρα εἶναι τῇ ποιήσεως αὐτοῦ, δι' δὲ καὶ τὸ ἀρχαιτύπον καὶ δικαίων πάσσης αἰσθητικῆς καὶ κριτικῆς θεωρεῖται.

Τὰ Ὁμήρου ἔπη (2) ἡσαν διὰ τοὺς "Ἐλληνας ἀνεξάντλητος

(1) Βαλέτταν σελ. 173. (2) Βαλέτταν σελ. 182.

πηγὴ λαμπρῶν μαθημάτων καὶ παραδειγμάτων, πρὸς διέγερσιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος, τῆς φιλοπατρίας καὶ καλαισθησίας καὶ ἐν γένει πάστης ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης (1). ὅθεν τὰ διηγητικὰ ἔπη ἀπέβησαν κοινὸν ἀχρόαμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις ἀπηγγέλλοντο.

Πάντες οἱ φιλόσοφοι διοίωσαν καὶ οἱ νομοθέται τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης ἐνόμιζον τὴν ἑαυτῶν φιλοσοφίαν, ώς μὴ ἀσφαλῆ, ἐὰν δὲν ἐπερείδετο ἐπὶ τινος διηγητικοῦ στίχου, καὶ ἔθεωρουν τὰ διηγητικὰ ἔπη ὡς εὐαγγέλιον, ώς εἴπειν, αὐτῶν, καὶ ἥντλουν ἐντεῦθεν τὰς θρησκευτικάς, ἡθικὰς καὶ πολιτικὰς αὐτῶν ἀρχὰς πρὸς ἡθικὴν μόρφωσιν τῶν λαῶν (Πλούτ. 6. Λυκ. 4) καὶ μάλιστα πηγὴν καὶ ταμείον πάστης γνώσεως ἔθεωρουν ταῦτα. Δι' δὲ καὶ Σενοφῶν (ἐν Συμπ. δ'. 6) παριστᾷ τὸν Νικήρατον λέγοντα· «'Ἄκοντος' ἄρ τοι εἶδος, ἀ τέσσερες βελτιορες, ἢν μοὶ συνηγεῖ. Ἰστε γὰρ δήπον, ὅτι ὁ "Ομηρος ὁ σοφώτατος πεποιηκε σχεδὸν περὶ πάρτων τῶν ἀρθρωπίτων. Οστις ἄρ τοι εἶδος βούληται ἡ οἰκογομικὸς ἡ δημητηρικὸς ἡ στρατηγικὸς τεγέσθαι ἡ δημοιος Ἀχιλλεῖ ἡ Αἴαρτι ἡ Νέοτορι ἡ Ὁδυσσεῖ, ἐμὲ θεραπευέτω ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάρτα ἐπισταμαι» (πρᾶ. καὶ Κυντιλ. ορατ. XII. 11, 21). εἶναι δὲ διὸ Ομηρος τὸ παιδαγωγικὸν ἐκεῖνο βιβλίον (2), δέμάνθανον οἱ παῖδες μετὰ τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνος

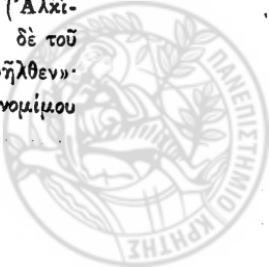
(1) Διογ. Λαέρ. β'. 11 ὅτι οὕτως ἀπεφήνατο τὰ Ομήρου ἔπη Ἀναξαγόρας· δὲ Μέγας Βασίλειος ἐν τῷ πρὸς τοὺς παιδ. παρατ. § 5 λέγει· Πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῷ Ομήρῳ ἀρετῆς ἐστιν ἔπαινος καὶ πάντα αὐτῷ πρὸς τοῦτο φέρει, διὰ μὴ πάρεργον κτλ.» καὶ διὸ Δημόκριτος λέγει περὶ Ομήρου «ώς οὐκ ἐνὸν ἀνεύ θείας καὶ δαιμονίας φύσεως οὕτω καλὰ καὶ σοφά ἔπη ἐργάσασθαι» καὶ διὸ Αριστοτέλης πανταχοῦ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ τιμῆς μνημονεύει τοῦ ποιητοῦ.

(2) Ὅθεν δὲ Ομηρος ἦτο διὸ παιδαγωγὸς καὶ διὸ διδάσκαλος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· Οἱ ῥήτορες ἐνεκωμίαζον τοὺς προγόνους ὅτι τοὺς νεωτέρους ἐν τοῖς ἐκείνου ποιήμασιν ἐπαίδευον Πισοχρ. Πανηγ. 42. Οἵμαι δὲ καὶ τὴν Ομήρου ποίησιν, μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε, καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἐντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην, ἐν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄλοις καὶ τῇ παιδεύει τῶν νεωτέρων, ἵνα, πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν, ἐκμανθάνω-

καὶ Λυκούργου ἐν τοῖς σχολείοις, καὶ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων μέλημα καὶ βάσις πάστης πνευματικῆς ἀναπτύξεως κατέστη, διότι ἡ ἐλληνικὴ νεότης ἀνετρέφετο ἀναγινώσκουσα τὰ δμητρικὰ ἔπη, ποτιζόμενη ἐξ αὐτῶν τὸ ἑθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αἰσθημα, τὴν φιλοπατρίαν, καὶ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ ἔρωτα. Δι’ ὃ ὁ Εενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, (παρβ. Ἡροδ. περὶ Διχρ. σελ. 336, ἔκδ. Lehrs) λέγει «ἐξ ἀρχῆς καθ’ Ὀμηρον μεμαθήκασι πάντες» (1), ἐξ αὐτοῦ ἀπηγάσεν ὁ ἑθνικὸς τῶν Ἑλλήνων χαρακτήρ, ὁ ἡρωϊσμός, ἡ ἀγχίνοις καὶ πᾶσα τοῦ πνεύματος τελειότης.

μεν τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουσαν, καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων ἐπὶ Τροίαν, τῶν αὐτῶν ἔργων ἔκείνοις ἐπιθυμῶμεν». Λυκ. κ. Λεωχρ. 26, οὕτω γὰρ ὑπέλαθον ἡμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον εἰναις ποιητὴν ἵτον Ὁμηρόν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ’ ἔκστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων, μόνον τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥάψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη. Καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐφόδιον τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐνόμιζε τὴν Ἰλιάδα. Ἡν δὲ καὶ φύσει φιλολόγος καὶ φιλομαθῆς καὶ φιλαναγνώστης. Καὶ τὴν μὲν Ἰλιάδα τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὄνομάζων, ἔλαβε μὲν Ἀριστοτέλους διορθώσαντος, ἦν ἐκ τοῦ νάρθηκος καλοῦσιν· εἶχε δ’ ἀεὶ μετὰ τοῦ ἐγχειριδίου κειμένην ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὡς Ὁνησίκριτος ἴστορηκεν» Πλούτ. Ἀλεξ. 8.

(1) Εενοφάνης ὁ Κολοφώνιος κατεδίκασε τὸ καθεστώς ἔθος τὸ ὡς χρήσιμον τοῖς βουλομένοις νὰ μανθάνωσι βιβλίον εἰσαχθὲν καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην γενικῶς ἐπιδοκιμασθὲν δμητρικὸν ἔπος· ἐπειδὴ ἀπέδιδεν εἰς τοὺς θεοὺς πανουργίας, δόλους, κλοπὰς (Διογ. Λαέρ. IX, 18, IX). Ἡ γνώμη τοῦ Ἡρακλείτου τοῦ Ἐφεσίου εἶχεν οὕτως· «ὅτι ἄξιόν ἐστιν ἐκβάλλεσθαι τὸν τε Ὁμηρον ἐκ τῶν ἀγώνων (δηλ. τῶν σχολείων) καὶ ῥαπίζεσθαι καὶ Ἀρχιλοχον δομοίων»· τοῦτο δὲ διότι νομίζει διτι ὡς πρὸς τὸ παιδαγωγικὸν μάλιστα ὀφείλουσι νὰ ἐμμένωσιν εἰς τοὺς γνωμικοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς φιλοσόφους. Ο Πλάτων ἥθελεν ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ νὰ ἔξωσθῇ τῶν σχολείων οὐ μόνον ὁ Ὁμηρος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ποιηταί, κατεδίκαζε δὲ τοὺς μύθους ἔγεκα παιδαγωγικῶν λόγων. «Οτι διως τουαῦται ἰδέαι καὶ θεωρίαι ἀτόμων ἀνευ πρακτικῆς χρήσεως ἔμειναν, δύναταις ν’ ἀποδειχθῆ ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ Ἀλκιβιάδου πρὸς τὸν γραμματοδιδάσκαλον, παρ’ ὃ τὰ δμητρικὰ ἔπη δὲν εὔρεν (Πλούτ. Ἀλεξ. 7). «Τὴν δὲ παιδικὴν ἡλικίαν παραλλάσσον ἐπέστη (Ἀλκιβιάδης) γραμματοδιδάσκαλῷ καὶ βιβλίον ἥτησε, δμητρικόν· εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου κονδύλῳ χαθικόμενος αὐτοῦ παρῆλθεν». δθεν ἡ γνώμη τοῦ Πλάτωνος οὐδὲν ἵσχε κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ νομίμου παρ “Ἐλλησι (Κικ. Τουσκουλ. 2, 41).

Οὐκ ὄλιγον ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ὁμήρου συνετέλεσεν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ ποιητικοῦ πνεύματος καὶ τῆς καλαισθησίας(1). Παρ' Ἀττικοῖς οἱ ἐνδιδότατοι τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, λαμπρότατα τούτου παραδείγματα είναι, ἀριστεροί εἶναι τῶν τὴν μεγάλην δύναμιν, ἐν τοῖς αὐτῶν δράμασι καὶ τὰς ἡρωϊκὰς ύποθέσεις ὑπῆγόν καὶ διδάσκαλον θεωροῦντες τὸν Ὁμηρον. Οἱ Αἰσχύλος ἀπεκάλει τὰς τραγῳδίας αὐτοῦ, τεμάχια τῶν μεγάλων ὅμηρικῶν δείπνων ('Αθήν. δειπν. 21, 17). Καὶ οἱ πλάσται ἐλάμβανον τὸ παραδείγμα ἐκ τῶν ὅμηρικῶν ἐπῶν· οὕτως δὲ Φειδίας ἤρυζατο τὴν ιδέαν τῆς πλάσεως τοῦ Ὀλυμπίου Διός ἐκ τῶν ὅμηρικῶν στίχων (Α 521):

'**Ὕπερ τοῦ κανένας ἐπ'** ὁρφιτοί νεῦσε Κρονίων,
'Αμβρόσιαι δ' ἔπειτα ἐπερρώσαντο ἄνακτος,
χρατὸς ἀπ' ἀθανάτοι, μέγαν δ' ἐλέλιξεν "Ολυμπον".

Τὰ δημηρικὰ ποιήματα είχον ἴερόν τινα χαρακτῆρα ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, δπως ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν λόγιον τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, δι' δὲ οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον εἰς τὸν Ὁμηρον θείας τιμάς:

Εἴ θεός ἐστιν "Ομηρος ἐν ἀθανάτοισι σεβέσθω
εἰ δ' αὖ μὴ θεός ἐστιν, νομιζέσθω θεός είναι. ('Ανθολ. Πλαν. 301).

"Οτι δὲ οὐκ ὄλιγον συνετέλεσαν τὰ δημηρικὰ ἐπη εἰς ἀγωγὴν καὶ πολειτισμὸν τῶν Ἑλλήνων, δῆλον ἐντεῦθεν, «Τὸ μὲρ Σδλωρα γομοθετῆσαι φραψθεῖσθαι ταῦτα δημοσίᾳ ἐτῇ μεγίστῃ ἐօρτῃ τὰ Παραθήραια», ἐπειτα δὲ καὶ διειώσας τὰ δημηρικὰ βιβλίον εἰσῆχθη ἐν τοῖς σχολείοις, καὶ ἀπεστηθίζετο καὶ ἡρμηνεύετο. «Καλὸς ἀρθρωπίτον βίου κάτοπτρον» δὲ Ἀλκιδάμας παρ' Ἀριστοτέλει καλεῖ τὴν Ὀδύσσειαν. Καὶ «Ο πατὴρ ὁ ἐπιμελούμενος ὅπως ἀρὴρ ἀγαθὸς γερολμηρ ἡράγκασέ με πάντα τὰ ὕμηρον ἔπη μαθεῖτ, καὶ τοῦ δυραιμηρ ἄτ, Ιλιάδα ὄληρ καὶ Ὀδύσσειαρ ἀπὸ στόματος εἰπεῖτ» (Εενοφ, Συμπ. γ'. 5—6). Καὶ Δίων δὲ Χριστότομος λέγει, «Κάκειτορ τὸν "Ομηρο" ὑπο-

(1) "Οτι μεγάλην ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ὁμήρου ἐπιφροὴν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ νοητικοῦ, ἥθικοῦ καὶ αἰσθητικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ Lauer Geseh. de Homer. Poctie. σελ. 14 ἐσταγ. καὶ ἐπ.

λαβεῖσθαι ἄρδην καὶ σοφὴν καὶ τούς παῖδας εὐθὺς ὁκὲ ἀρχῆς τὰ ἔπη διδάσκειν.

Τὰ δημητρικὰ ποιήματα ἑκτὸς τῆς παιδαγωγικῆς ὠφελείας καὶ τῆς τεχνουργικῆς, ἔχρησίμευον καὶ ὡς κῶδις καὶ ὡς μητρώον τῶν διαφόρων παραδόσεων τῶν πόλεων, δι' ὃ δσάκις ἐγεννήθη ἕρις περὶ δρίων χωρῶν, εἰς τὸν "Ομηρον ἀνέτρεχον καὶ κατέπαυον τὴν ἔριν"(1).

Τὰ δημητρικὰ ποιήματα ἦσαν οὖ μόνον διὰ τοὺς "Ελληνας μεγίστης ἀξίας, ἀλλὰ' ἔξτικησαν (2) καὶ ἔξασκοῦσιν ἔτι καὶ νῦν οὖ μόνον ἐπὶ τὴν ποιητικὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν καλαισθητικὴν ἐν γένει μόρφωσιν ἀπάσσης τῆς Εὔρωπης ισχυρὰν ἐπιρροὴν καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἀνεξάντλητος πηγὴν πάσης τέχνης καὶ ποιήσεως (3).

Σημ. Δὲν είναι δυνατὸν νάντιληρθῆ τις τοῦ ὕψους καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν 'Ομηρικῶν ποιημάτων ἀναγνώσκων ταῦτα ἐν μεταφράσεσιν ἔστω καὶ ταῖς ἀρίσταις.

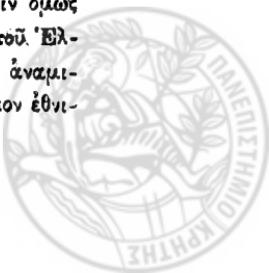
3. Διάλεκτος τοῦ 'Ομηροῦ.

'Ο "Ομηρος ἐποίησε τὰ δύο αὐτοῦ ἀριστουργήματα τὰ πλήρη δαιμονίου ὑψους ζωηρᾶς καὶ ποιητικῆς φαντασίας, τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν, εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ἵτις ἐλαλεῖτο ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ιωνικαῖς ἀποικίαις, ἵτο δ' αὕτη διὰ τὸ ἀπαλόν, ἀθρὸν καὶ ἀνειμένον ιδίωμα αὔτης ἡ γλυκυτέρα καὶ ἀπαλωτέρα τῶν διαλέκτων, ὡς δ' μορφώσας αὔτην οὐρανὸς αἱ-

(1) Παράδειγμα ἔστω ἡ τῶν Μέγαρέων καὶ Ἀθηναίων ἕρις περὶ Σαλαμῖνος, ἵτις διελύθη ἔκ τινος στίχου τοῦ Β τῆς Ἰλ. 558. Πλούτ. β. Σόλ. 2. Οἱ Αἴτωλοι ἔλαβον παρὰ τῶν Αἰολέων τὴν Καληδόνα διὰ τοῦ 649 στίχου τοῦ Β, οἱ Μιλήσιοι τὴν Μυκάλην παρὰ τῶν Πριηνέων διὰ τοῦ Β 869.

(2) 'Ο "Ομηρος μεγάλως ἐπενήργησέν εἰς τὴν παρὰ Ρωμαίοις ἐποποιίαν, ἀπόδειξις δὲ Βιργίλιος, δὲ Στάτιος.

(3) Ἐρρέθη ἀνωτέρω ὅτι τὰ 'Ομηροῦ ἔπη ἥτο τό εὐαγγέλιον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀλλὰ εἰ καὶ ἀπώλεσαν ταῦτα τὸν σεβασμὸν ἐπελθόντος τοῦ νέου Εὐαγγελίου τοῦ Σωτῆρος παρὰ τοὺς χριστιανικοῖς ἔθνεσι, πάλιν διωκτοὶ πρέπει πᾶς γνήσιος Ἑλλην νὰ ἐγκαυχᾶται ἐνισχύων τὸ σπέρμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τρεπόμενος εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ 'Ομηροῦ νὰ φροντίζῃ ἀναμιγνύων τὰς νέας ιδέας, ὡς ἔχ τῆς νέας θρησκείας, διπάς μορφωθῆ νέον ἔθνικὸν ἔπος.

Θριος και τερπνός· όνομαζεται δὲ θμηρική, διότι ὁ "Ομηρος κατ' αὐτὴν ἐποίησε τὰ δύο αὐτοῦ ἀριστουργήματα, (τὴν Ἰλιάδα και Ὀδύσσειαν), ἔνιοτε δὲ και ἐπική ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ποιησεως, εἰς δὲ ἀνάγονται τὰ θμηρικὰ ποιήματα.

Καθ' δὲν χρόνον ἐποιήθησαν τὰ θμηρικὰ ἐπη, ή γλῶσσα διετέλει ἐν ῥευστῇ καταστάσει, και ἐκινεῖτο ἐλευθέρως, διότι δὲν ἦτο ἡ ναγκασμένη νὰ ἀκολουθῇ στερεοὺς γραμματικοὺς κανόνας, ώς ζῶσα ἔτι εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, και διότι ἡ χρῆσις τῆς γραφῆς⁽¹⁾ δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη, ἐκ τούτου προέκυψαν μεγάλαι ὄφειαι διὰ τοὺς ποιητὰς τῶν χρόνων ἐκείνων· διότι εἰχον ἔτι εἰς τὴν ἑαυτῶν ἔζουσίαν πᾶσαν τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν γλωσσικῶν τύπων, οὓς ἡ ἴωνικὴ διάλεκτος τὸ μὲν διεφύλαξεν ἐκ τῶν παλαιοτάτων χρόνων, τὸ δὲ πτχέλαθε και συνεχώνευσεν εἰς ἑαυτὴν ἔξι ἄλλων διαλέκτων (διότι μετὰ τῶν Ἰώνων ἀπώκεισαν και ἄλλαι ἐλληνικαὶ φυλαὶ εἰς Ἀσίαν) και μάλιστα ἐκ τῆς διαλέκτου τῶν αἰολικῶν φυλῶν, μεθ' ὧν οἱ Ἰωνες ἐλθόντες εἰς ἐπιμιξίαν συνεχωνεύθησαν ἐπομένως και ἡ ἴωνικὴ διάλεκτος ἐλθοῦσα εἰς διαμάχην πρὸς τὰς ἄλλας, κατώρθωσεν ὑπερισχύσασα ἥ νὰ ἔξαφανίσῃ ἥ νὰ συγχωνεύσῃ τὰ ἀντιμαχόμενα στοιχεῖα· οὕτως οἱ ποιηταὶ ἐλεύθεροι ὅντες μετεχειρίσθησαν και αἰολικοὺς τύπους (Ομ. Διάλ, § 23 και 20 δ', 55, 21 κτλ). Ἐπειδὴ δὲ τὰ ποιήματα αὐτῶν δὲν ἐγράφοντο ἀλλ' ἤδοντο μόνον, διὰ τοῦτο συνεχωρεῖτο εἰς αὐτοὺς νὰ μεταχειρίζωνται τὴν γλῶσσαν μετὰ μείζονος ἐλευθερίας ἥ ὅσον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους (παρβ. Ομ. Διάλ. § 3, 8 και 13, 19 κτλ), διθεν ἐθυσίαζον πολλάκις εἰς τὸν μετρικὸν τύπον τὸν γλωσσικὸν (§ 3. 10.), ἐδιπλασίαζον τὰ σύμφωνα (§ 19), μετεχειρίζοντο τὸ Ή ἥ παρέλειπον κατὰ τὴν ἀνάγκην (§ 4.), μετεχειρίζοντο τὴν συνίζησιν συχνότερον τῶν ἄλλων ποιητῶν. Η εὔκινησία δὲ και εὐκαμψία αὗτη τῆς γλώσσης και ἡ ποικιλία τῶν τύπων παρεῖχεν εἰς τὸ ἔπος μουσικὴν εύρυθμίαν και χάριν, ἥν οὐδεμία ἄλλη ποιητικὴ γλῶσσα κέχτηται, ἐν τούτοις δὲ κεῖται και τὸ ἔζοχον κάλλος τῆς θμηρικῆς γλώσσης.

(1) Περὶ τοῦ ἔαν ᾧτο ἐν χρήσει ἐπὶ Ομήρου ἡ γραφή, Παρβ. Βλάχον, Μιστριώτην, Βαλέτταν.

Οθεν ἡ ιωνικὴ γλῶσσα πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς μικτὴ γλῶσσα, καὶ ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ιωνικῆς καὶ αἰολικῆς: ὅτι εἰς τὰ ὄμηρικὰ ἐπη εύρισκονται καὶ πολλοὶ τύποι, ἀπαντῶντες ὅμοιώς καὶ εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον, εἶναι πολὺ φυσικόν, διότι ἡ ἀττικὴ διάλεκτος προῆλθεν ἐκ τῆς ιωνικῆς. Καὶ ἐξ ἄλλων δὲ διαλέκτων μετεδόθησαν ἵσως ἐνεκα τῆς ἐπικριτικῆς τῶν Ἰώνων μετ' ἄλλων ἑλληνικῶν φυλῶν πολλοὶ τύποι καὶ πολλαὶ λέξεις εἰς τὴν διάλεκτον τοῦ Ὄμηρου.

3. Γέννησις καὶ ἀνάπτυξις τῆς ποιήσεως παρ' Ἑλλησι.

Ποιησις εἶναι ἡ διὰ λόγου ἐμμέτρου ἐξήγησις τῆς ὅψεως τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ὅλης τῆς φύσεως.

Σημ. Περὶ ὁρίσμου τῆς ποιήσεως παρβ. Ἀριστοτέλη καὶ Πλάτωνος Τίμ. σελ. 474.

Ἡ ποίησις ὀνομάσθη δικαίως θυγάτηρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ Ἑλληνες ἐθεώρουν τὴν ποιητικὴν ἐμπνευσιν ὡς γέννημα τῶν Μουσῶν τοῦ Ὄλυμπου.

Ο κόσμος ὁ ήθικός, αἱ ίδεαι, τὰ πάθη, αἱ διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ φύσις αὐτὴ εἶναι ἡ ὑλὴ ἡ χορηγουμένη εἰς τὴν ποίησιν. Σκοπὸς δὲ τῆς ποιήσεως εἶναι ἡ τέρψις μετὰ τοῦ ὀφελίμου.

Τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ποιήσει φαίνεται ἐλεύθερον καὶ δημιουργικόν.

Τὴν ποίησιν δύο αἵτιαι φυσικαὶ κατ' Ἀριστοτέλη (ποιητ. 4) ἐγέννησαν κατ' ἀρχάς: α) ἡ ἐμφυτος κλίσις τῶν ἀνθρώπων πρὸς μίμησιν διότι ποίησις κατ' αὐτὸν εἶναι ἡ διὰ λόγου ἐμμέτρου μίμησις τῆς φύσεως: β') ἡ πρὸς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ ἄξομα κλίσις τῶν ἀνθρώπων. "Οτι δὲ ὑπάρχει συγγένεια μεταξὺ τοῦ ἄξοματος καὶ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ ὅτι ἡ κλίσις τῶν ἀνθρώπων πρὸς ῥυθμὸν καὶ τὸ ἄξομα εἶναι φυσικὴ δείκνυται ἐκ τούτου ὅτι δλα τὰ ἔθνη ἄδουσιν ἐμμέτρως.

Ολίγα ἔθνη ἐπλάσθησαν τόσον εὐφυῶς πρὸς τὴν ποίησιν, ὡς τὸ Ἑλληνικόν. Πᾶν δι τι ἀπαιτεῖται πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐν ὑπερβάλλοντι λόγῳ φαντασίᾳ

πλονσία καὶ ζωῆρὰ διεθέρμαινε τὸ ἔθνος, ἐλευθέρια ἀπεριόριστος συνέτρεχεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς, βίος ἐνεργὸς καὶ ἔθνικὰ ἀνδραγαθήματα μεγάλα ἔκινον πρὸς αὐτήν, χώρα καλὴ καὶ ποικιλόμορφος παρεῖχε πλουσίας εἰκόνας· πρὸ παντὸς δέ συνέτεινεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν της ὁ πλοῦτος καὶ ἡ καλλονὴ τῶν θρησκευτικῶν μύθων τῶν Ἑλλήνων. Τοὺς μύθους τούτους λαμβάνοντες οἱ ποιηταὶ ἑτελειοποίησαν, ἐπεξεργαζόμενοι κατ' ὄλιγον, καὶ οὕτως ἐμορφώθη ἡ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Ποιηταὶ λοιπὸν ἥσαν οἱ διδάσκαλοι τῆς θρησκείας καὶ ἐνομίζοντο, ιεροὶ, θεῖοι, θεοληπτοι, πατέρες σοφίας, θεῶν παῖδες καὶ υποδῆται.

Πρὸς τούτους οἱ ποιηταὶ παρηκολούθουν τὰς τύχας τοῦ ἔθνους, συνώδευον τὸν ἔνθρωπον εἰς τὰς διὰ τοῦ βίου ἀγούσας ὃδούς, καταπράνοντες τὰ δεινὰ καὶ ἐπαυξάνοντες τὰς θυμηδίας αὐτοῦ καὶ εὐχαριστήσεις καὶ πρὸς ἀγαθὰς πράξεις ἐποτρύνοντες. Ἡ ποίησις λοιπὸν ἐγένετο οὕτω συμφυής τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων, ἐκπληροῦσα διτι σήμερον παρ' ἡμῖν ἡ θρησκεία. Ἡ ποίησις τοιοῦτον φέρουσα χαρακτῆρα ἦτοι θρησκευτικὸν παρ' Ἐλλησι φαίνεται γεννηθεῖσα ὅμοι μετὰ τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ ἔθνους, καὶ ἀναφέρονται ποιηταὶ ἡ ἀοιδοὶ ἀκμάσαντες εἰς ἀπωτάτω ιστορικὰς ἐποχὰς ἀφιερωμένοι εἰς τὴν λατρείαν τῶν θεῶν, οἷον ὁ Λίνος, ὁ Μελάμπους, ὁ Εὔμολπος, ὁ Θάξιμος (1), ὁ Μουσεῖος, ὁ Ὀρφεὺς κλ., ὧν οὐδὲν διεπάθη ἡμῖν.

Τὰ πρῶτα προϊόντα τῆς ποιήσεως ἥσαν σύντομα ἄσματα (2), πρὸς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ πίστεως πρὸς τοὺς θεούς, τοῦ φόβου, τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ θάρρους, ἄσματα μελαγχολικὰ ἀδόμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς κατὰ τὸ θέρος διὰ τὴν ὑφαρπασθεῖσαν ἀνθηρότητα τοῦ ἔσους ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ καύσωνος καὶ ἄσματα εῦθυμα ἐπανοῦντα τὰ θέλγητρα τοῦ ἔαρος λιτοὶ ἢ ἴδεμοι, θρηνώδη ἄσματα πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ἔαρος. Ήμνοι ἀδόμενοι κατὰ

(1) Περὶ οὗ λέγει ὁ "Ομηρος" ὅτι αἱ Μουσαι

.... Θάξιμοιν τὸν Θρήσκια παῦσαν ἀοιδῆς. B 595.

(2) Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐτέρπετο ἐν φόρμιγγι καὶ ἥδε κλέα ἀνδρῶν.
I 186—9.

τὰς ἑορτὰς τῶν θεῶν, παιᾶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. ἐπὶ-
θαλάμια, θρῆνοι πρὸς τοὺς τεθνεῶτας κλ. (1).

Οἱ εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἐπελθόντες καὶ ροὶ ἐκ τῶν μεγάλων στρα-
τιωτικῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων δὲν
ῆσαν πρὸς ποίησιν πρόσφοροι, δι' ὃ ἡ ποίησις διαλείπει κατὰ
τοὺς χρόνους τούτους· παρουσιάζεται δὲ πάλιν μετ' αὐτοὺς τοὺς
ἀγῶνας, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλον χαρακτῆρα νέον, ὡς ἥλλαξε καὶ τοῦ
ἔθνους ὁ χαρακτήρ (2). Δι' ὃ ἡ πρότερον θρησκευτικὴ ποίησις
μετετράπη εἰς ἡρωική, (καὶ οὕτω πως παρήχθη τὸ ἔπος), διότι
αἱ λαμπραὶ πολεμικαὶ πράξεις τῶν χρόνων ἔκείνων, ἥρεθισαν τὴν
ἔθνικὴν φιλοδοξίαν, ὥστε τὸ ἔθνος σύμπαν ἐτράπη ἐπὶ τὸν θαυ-
μασμὸν τῶν ἐνδόξων ἔκείνων κατορθωμάτων, ὡς τὰ κατορθώ-
ματα τῶν μεγάλων στρατηγῶν ἐν Τροίᾳ, καὶ αἱ πλάναι αὐτῶν
κατὰ τὴν παλινόστησίν των, κατέστησαν τὸ ἐντρύφημα τῆς φαν-
τασίας τοῦ ἔθνους· ἀοιδοὶ ἐπανελάμβανον πρὸς τὸ κεχηνὸς ὑπὸ
θαυμασμοῦ πλῆθος, τὰ κλέα τῶν θαυμαστῶν ἔκείνων ἐνδόξων
ἀνδρῶν· διότι εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, εἰς τὸν πόλεμον δηλ.
τοῦτον κατὰ τοῦ Ἀσιατικοῦ δεσποτισμοῦ, κινδυνεύοντος νὰ ὑπο-
τάξῃ τὴν Εὐρώπην, πανταχόθεν ἐπεμψεν ἡ Ἑλλὰς μαχητάς,
πᾶσα πόλις καὶ πᾶς οἶκος εἴχε κατάλογον ἀνδρῶν ἀγωνισαμέ-
νων ὑπὲρ τῆς ἑλευθερίας, ὣν τὰ κατορθώματα ἦσαν τὸ μέλημα
τῶν υἱῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων πάντων, καὶ ἐπεθύμουν νά-
κούωσι ταῦτα ὑμνούμενα. Οὕτω δ' ἀοιδοὶ ἐν ἐκάστῃ πόλει καὶ
οἷκῳ μάλιστα ἡγεμονικῷ ἔψαλλον τὰ κατορθώματα τῶν προγό-
νων, μετὰ φόρμιγγος, καὶ οὕτως ἐμορφώθησαν διάφορα ἄσματα
κατὰ πόλεις καὶ γένη ὑπὸ τῶν πρὸ Ὁμήρου ποιητῶν (3).

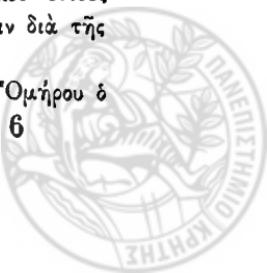
(1) Οὕτως οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσέα πρέσβεις, ἀποδόντες τῷ Χρύσῃ τὴν θυ-
γατέρα αὐτοῦ, καὶ προσενεγκόντες θυσίαν τῷ Ἀπόλλωνι

..... πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἐλάσκοντο

καλὸν ἀείδοντες παιήνα..... Α 472.

(2) Διὰ τῆς εἰς Τροίαν ἐκστρατείας τὸ πνεῦμα τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους
ἡγέρθη πολλαχῶς καὶ ἔλαβεν ἀφορμὴν πρὸς πλείονα ἀνάπτυξιν διὰ τῆς
Ἰωνικῆς ἀποικίας.

(3) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφέρονται ἀοιδοὶ πρὸ τοῦ Ὁμήρου ὁ

“Οτι δὲ ὑπῆρχον πρὸ Ομήρου ποιηταί, καὶ ποιήματα, βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λέγοντος: «Διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἡθη ἡ ποίησις οἱ μὲρ γάρ σεμρότεροι τὰς καλὰς ἐμμοῦντο πράξεις, καὶ τὰς τῷρ τοιούτων, οἱ δὲ εὐτελέστεροι τὰς τῷρ φαύλων, πρῶτοι ψύχοντες ποιοῦντες, ὥσπερ ἔτεροι ὅμιους καὶ ἐγκάμια. Τῷρ μὲρ πρὸ τοῦ Ομήρου οὐδενὸς ἔχομεν εἰπεῖν τοιοῦτόν τι· εἰκὸς δὲ εἶναι πολλοὺς.» (ποιητ. κεφ. δ'). Ἐκ τῶν τοιούτων στοιχείων ἐλθῶν ὁ θεῖος “Ομηρος καὶ φύσει ποιητικός, εἴπερ τις καὶ ἄλλος γενόμενος, εἰς οὐ τὸ στῆθος ἐπαλλε παλμός Ἰωνικῆς καρδίας, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀριστάρχου, ἕκουσεν ἐν Ἰωνίᾳ τὴν μακρὰν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἀντήχησιν καὶ ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τῶν ζωηρῶν αὐτοῦ ἀναμνήσεων, φύκοδόμησε καὶ ἔξεπόνησε τὰ δύο θαυμαστὰ αὐτοῦ ἀριστουργήματα, τὰς δύο μεγάλας ἐποποιίας, τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὁδύσσειαν, ὅμοια πρὸς μετέωρον ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτοῦ λάμψει· ἀπολομένων πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ πεποιημένων, κατελείφθησαν πρώτιστα κατά τε τὴν ἀξίαν καὶ τὸν χρόνον, καὶ διὰ τοῦτο λέγονται τελειότατα καὶ ἀρχαιότατα (1) τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας διδάγματα· διότι ἐκ τῶν Ομηρικῶν ποιημάτων, ὡς ἔξ ὠκεανοῦ, οὐ μόνον ποιηταί, ἀλλὰ καὶ φιλόσοφοι καὶ ἡγητορες καὶ τεχνῖται, ἡρύσαντο τὰ πρῶτα νάματα, τῆς ἐφεξῆς τελειωθείσης σοφίας, ἢ πάλαι μὲν ἐφώτισε καὶ ἐδόξασε τὴν γενέθλιον αὐτῆς χώραν, ἐπειτα δὲ διαδοθεῖσα τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ πλανωμένοις ἐφώ-

---

Θάμυρις 13595—600 Ο Φήμιος, ἀοιδὸς ἐν Ἰθάκῃ, ὃς ἦδε τὸν λυγρὸν νόστον τῶν Ἀχαιῶν (α 144, 325) καὶ ἐγίνωσκε τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν (α 336). ὁ Δημόδοκος, τυφλὸς ἀοιδὸς τῶν Φαιάκων ἢ τῆς Σχερίας, ἅδων τὸ νεῖκος τοῦ Ὁδυσσέως καὶ Ἀχιλλέως (θ 74—78), τὴν πέρσιν τοῦ Ἰλίου διὰ τοῦ δουρείου ἵππου (θ 492—520). Τοῦτον δὲ Αλκίνους διατάττει νὰ προσκαλέσωσιν εἰς ἐστίασιν.

Δημόδοκον τῷ γάρ ᾧ θέος πέρι δῶκεν ἀοιδὴν
τέρπειν. δπῃ θυμὸς ἐποτρύνησεν ἀείδειν.

(1) Η Ἰλιάς τοῦ Ομήρου εἶναι τὸ πρώτιστον καὶ ἀρχαιότατον τῶν Ἑλληνικῶν καὶ πάντων τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων, πλὴν τῆς Πεντατεύχου καὶ τινῶν ἄλλων τῆς ἀγίας Γραφῆς βιβλίων.

τισεν αύτοὺς καὶ δὶ' αὐτῶν ἔκτοτε οὐ παύεται φωτίζουσα τὴν ὑφέλιον ἀπασαν (1).

Τὰ Ὁμηρικὰ ποιήματα εἰναι ἀπήχησις τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου αἰῶνος, καθ' ὃν οἱ Ἑλληνες ἀναγνωρίσαντες ἔσυτοὺς ὡς ἔθνος ἐπεχείρησαν ἀπὸ κοινοῦ πολεμικὰς ἐπιχειρίσεις· ἀλλ' ὅσον δὲ ἡρωϊκὸς οὗτος ἀγῶν τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου ἐμακρύνετο, τοσοῦτον καὶ δὲ ἡρωϊκὸς τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως γαρακτὴρ ἔξασθενοῦται, διότι τοσοῦτο μεῖζον καὶ Πανελλήνιον ἔργον, οίον ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατεία δὲν ἔλαβε πλέον χώραν, δι' ὃ καὶ ἡ ποίησις ἐστερεῖτο ὑλῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ θαυμαστῆς, ὅθεν ἡ ἐπικὴ ποίησις ἀνέλαβε μετριώτερον μέν, ἀλλ' εὐγενές πρόσωπον, τοῦ ἀνατροφέως καὶ παιδευτοῦ τοῦ ἔθνους καὶ ἀναμορφωτοῦ τῶν θρησκευτικῶν μύθων, καὶ οὕτω παρήχθη τὸ διδαχτικὸν λεγόμενον ἔπος (*Ἡσίοδος, Ηὐθυγράς*) (2).

'Εφ' ὅσον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος διέγνει τὰ παιδικὰ τῆς ἡλικίας ἐτη ἐτέρπετο ἀκούων θρησκευτικῶν μύθους ἢ ἐνδόξους πράξεις ἡρώων· τὴν προσοχὴν τους δὲν λ. ἐφείλκυεν δὲ ἔξωτερικὸς κόσμος· ἀφ' οὐ δύμας ἔφθασεν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἔξηγέρθη τὸ αἰσθημα καὶ δὲ ἐνθουσιασμός, τὰ πάθη κατέστησαν ζωηρότερα καὶ ἡρέσαντο νὰ διαπράττωνται νόηματα καὶ βουλεύματα ἔθνικά, δηθεν ἐκ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως ἥτις φθάσασα εἰς τὸ ἕκρον τῆς τελειότητος, ἐμεινεν ὡς ἔριστον καλλιτέχνημα, ἐφελκύουσα τὸν θαυμασμὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεπτύχθη ἄλλο εἰδος μονογενὲς

(1) Βαλέτ. σελ. 181 καὶ ἔξ.

(2) Τὴν ἐπικὴν ποίησιν ἐκπροσωπεῖ παρ' Ἐλλησιν δὲ Ὁμηρος δὲ ἀπαράμιλος ποιητής, δὲ πατὴρ τῆς ἐποποιίας· παρὰ Λατίνοις δὲ Βεργίλιος, ὃστις ἐν τοῖς πρώτοις ἐξ βιβλίοις τῆς Αἰνειάδος αὐτοῦ ἐμιμήθη ἐν γένει τὴν Ὀδύσσειαν τοῦ Ὁμήρου, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τὴν Ἰλιάδα· παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς δὲ ἐπίσημοι ποιηταὶ εἶναι· δὲ Δάντης (1265) ποιήσας τὴν θείαν κωμῳδίαν, δὲ Τάσσος Τουρκουάτος (1544) ποιήσας τὴν ἐλευθερωθεῖσαν Ἱερουσαλήμ· παρὰ τοῖς Ἀγγλοις δὲ Μίλτων ποιήσας τὸν ἀπολεσθέντα παράδεισον· παρὰ τοῖς Γάλλοις δὲ Βολταῖρος, ποιήσας τὴν Ἐνριάδα, παρὰ Γερμανοῖς δὲ Κλοποτόκιος, ποιήσας τὸν Μεσσίαν. Ἀλλὰ πάντες ὑποδεέστεροι τοῦ Ὁμήρου.

καὶ ἄρμοζον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους(1), καὶ οὕτως ἐγεννήθη τὸ δεύτερον τῆς ποιήσεως μέρος ἡ Λύρα ἡ Λυρικὴ ποίησις, ἣτις περιγράφει αἰσθήματα, πάθη, ἐνθουσιασμόν, προερχόμενον ἐκ τῶν ἔσωθεν καὶ θερμαίνοντα τοῦ ποιητοῦ τὴν καρδίαν.

Ἡ σύστασις καὶ ἔχμόρφωσις τῆς λυρικῆς ποιήσεως ἥρξατο ἀπὸ τῶν Αἰολέων, κατὰ τὴν 7 π. Χ. ἐκατονταετηρίδα· πατρὶς δ' αὐτῆς εἶναι ἡ Λέσβος, ἐνθα ἐκαλλιεργήθη ἡ μουσικὴ ἴδιαζόντως ὑπὲρ πᾶσαν ἀλλην Αἰολικὴν νῆσον. Ἐκ δὲ τῶν Αἰολέων μετέβη εἰς τοὺς Δωριεῖς (εἰς τὴν Σπάρτην) καὶ ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ἀναπτύξεως. Ἐκόμυνεν αὐτὴν εἰς τὴν Σπάρτην Τέρπανδρος δὲ Λέσβιος, ὅστις ἐποίκιλε, καὶ τὴν μουσικὴν μεταβαλὼν εἰς τετράχορδον κιθάραν καὶ ἐπτάχορδον· εἶχε δὲ ἡ λυρικὴ δωρικὴ διάφορον τῆς αἰολικῆς χαρακτῆρα. Ἡ αἰολικὴ λυρικὴ ἡ παρέτατεν στῖχον πρὸς στῖχον μετὰ ποικίλου ῥυθμοῦ ἢ συνέδεε μικρὰς στροφὰς πρὸ ἀλλήλας μετὰ ζωηροῦ ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ῥυθμοῦ, ἀλλὰ στροφαὶ τῆς δωρικῆς λυρικῆς εἶναι ποικιλώτεραι καὶ πολυπλοκώτεραι· μετὰ πολλοὺς στίχους ποικίλων μέτρων καὶ ῥυθμοῦ εἴπετο ἡ ἀντιστροφὴ ἀναταποχρινομένη πρὸς τὸ μέτρον τῆς στροφῆς καὶ ἐπειτα ἡ ἐπωδὸς μὲ ἀνόμοιον μέτρον. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὰ Χορικὰ τῶν δραμάτων. Κατὰ τὴν στροφὴν ἐτελεῖτο ἡ κίνησις τοῦ χοροῦ, κατὰ δὲ τὴν ἀντιστροφὴν ἐπανήρχετο πάλιν δὲ χορὸς εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν του, καὶ ἐπειτα ἡ ἐπωδὸς ἥδετο ἐν ἡσύχῳ στάσει καὶ τοῦτο εἶναι μία ἐκ τῶν κυριωτέρων διαφορῶν τῆς Δωρικῆς λυρικῆς ἀπὸ τῆς Αἰολικῆς ὅτι δηλ. τὰ φρυματα τῆς Δωρικῆς λυρικῆς οὐ μόνον ἥδοντο ἐν συνοδίᾳ μουσικοῦ ὄργανου, ως τῶν Αἰολέων, ἀλλὰ καὶ παρίσταντο ὑπὸ χοροῦ δημοσίᾳ ἐν ταῖς ἑορταῖς, ἐνῷ τῶν Αἰολέων κατ' ἴδιαν, ἐν τοῖς οἴκοις.

Προσέτι δὲ αἱ ὑποθέσεις τῆς Αἰολικῆς λυρικῆς εἶναι ἀτομικαὶ (π. χ. δὲ Ἀνακρέων περὶ φιλοποσίας), ἐνῷ τὸ περιεχόμενον τῆς δωρικῆς λυρικῆς ἔχει γενικωτέραν σημασίαν, οὕτω π. χ. τὰ πε-

(1) "Ἐπαυσεν ἡ ἐπιχὴ ποίησις μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Ὄμήρου, διότι ἐφθασε τὴν ἄκραν αὐτῆς τελειότητα καὶ ἔμεινεν ως καλλιτέχνημα ἀπολιθωθεῖσα, δὲ ἐφελκύει τὸν θαυμασμὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

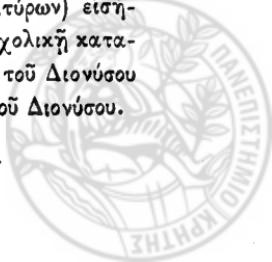
ρισωζόμενα ποιήματα τοῦ Πινδάρου περιστρέφονται εἰς τοὺς Ἱερονίκας, οἱ ὄποιοι ἐνεποίουν τιμὴν οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πατρίδα τῶν καὶ ἡ τοιαύτη νίκη ἐθεωρεῖτο παρὰ πᾶσι τοῖς "Ἐλλησι μεγίστη δόξα, ἔνεκα τούτου ἐπεκτείνεται καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος, ἐψάλλοντο δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς νίκης τὰ τοιαῦτα ἢ καὶ ὅτε εἰσήχρετο εἰς τὴν πατρίδα του ὁ νικητής. Ποιηταὶ δ' εἶναι δ' Ἀλκαῖος, δ' Ἀλκμάν, δ Στησίχορος, δ "Ιβυκος, ἡ Σαπφώ, δ' Ἀναχρέων, δ Σιμωνίδης καὶ δ ὑπατος τῶν Λυρικῶν Πινδαρος δ Θηβαῖος, δστις ἐψαλλε τοὺς ἐν τοῖς τέσσαρσι μεγάλοις ἐθνικοῖς ἀγῶσι νικητὰς καὶ ὑψώσε τὴν λυρικὴν ποίησιν εἰς τὸ ἀντορ αὐτῆς (1).

Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς παιδικῆς ἕκατην ἐφηβικῆς τοῦ ἔθνους ἡλικίας, καθ' ἃς τοῦτο ἀνεπαύετο εἰς τὴν λυτὴν τῶν ῥαψῳδῶν ἀφήγησιν τῶν ἐπῶν, καὶ εἰς τὰ τῆς λυρικῆς ποιήσεως προϊόντα τὰς ώδας, τοῦ βίου γενομένου πολυτελεστέρου καὶ τῆς καλλιτεχνίας ἀναπτυγθείσης εἰς βαθμὸν ἀνάλογον τοῦ πλούτου καὶ τῆς κατὰ τὸν βίον τρυφῆς, ἤρχισε ὑπὲρ γεννᾶται, κατὰ φυσικὸν λόγον, καὶ ἐν τῇ ποιήσει τεχνικώτερον καὶ πολυσυνθετώτερον εἰδος, τὸ δρᾶμα(2), ὅπερ ἀληθῶς ἦτο τὸ ἀγχινούστερον προιὸν τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας καὶ καλαισθησίας· τοῦ ῥαψῳδοῦ τὰ ἔπη καὶ τοῦ λυρικοῦ αἱ ώδαι, ἐφαίνοντο τότε πάρα πολὺ διτὰ ψυχαγωγήματα τοῦ λαοῦ, δστις καταλιπὼν τὸν τῶν Ὁμηρίων ἀνθρώπων βίον, ἡσπάσθη τὸν τεχνικώτερον καὶ ἐγένετο ἀθροδίαιτος.

"Η δραματικὴ ποίησις προέκυψε ἐκ τῆς λυρικῆς ποιήσεως, ἐκ τοῦ διθυράμβου(3), ἐκαλλιεργήθη παρὰ πολλῶν ποιητῶν, ἀνε-

(1) Παρὰ Λατίνοις ὁ Κάτουλος, ὁ Ὄράτιος, καὶ παρ' ἡμῖν ὁ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ὁ Χριστόπουλος (ὁ νέος Ἀναχρέων).

(2) Τὸ δρᾶμα εἶναι μίμησις πράξεως, παριστανομένης ἐν θεάτρῳ πιθανῆς καὶ διαφερούσης ὑποδιαιρεῖται εἰς τραγῳδίαν, κωμῳδίαν καὶ σατυρικόν· ἡ μὲν τραγῳδία παριστᾷ σκηνὰς λυπηράς, ἐμποιούσας οἴκτον, φρίκην καὶ φόβον, ἡ δέ κωμῳδία γελοίας, τὸ δὲ σατυρικὸν (ἔχον χορὸν Σατύρων) εἰσῆχθη εἰς τὸ θέατρον, ἵνα μὴ ἀπέρχωνται οἱ θεαταὶ ἐν μελαγχολικῇ καταστάσει. (3) Ο διθύραμβος ἦτο ὁ σμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου κατὰ τὰ Διονύσια· ἦτο δὲ μελαγχολικὸν ἀφορῶν εἰς τὰ πάθη τοῦ Διονύσου.

πτύχθη δὲ καὶ ἐτελειοποιήθη εἰς τὸ ἕκρον διὰ τοῦ μεγαλοφώνου Αἰσχύλου, τοῦ εὐμούσου Σοφοκλέους, τοῦ σκυθρωποῦ τὸ ὄφρος καὶ μισόγελω, ἀλλὰ σοφιστοῦ Εὔριπίδου, ἡ δὲ Κωμῳδία διὰ τοῦ Ἀριστοφάνους (1).

Ἡ λέξις τραγῳδία εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ τράγος καὶ ώδὴ (ἀσμα τῆς θυσίας τοῦ τράγου), διότι κατὰ τὰ Διονύσια ἔκαίετο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τράγος, ὁ λυμεὼν τῆς ἀμπέλου, ἐνῷ δὲ χορὸς περὶ τὸν βωμὸν ἦδε τὰ ἄσματα του. Ὁ Θέσπις περὶ τὴν διηνόν· Ὁλ. διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐνὸς ὑποκριτοῦ ἔκαμε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς ἐκμόρφωσιν τοῦ διθυράμβου εἰς δρᾶμα· ἐφόρει δ' ὁ ὑποκριτὴς οὗτος καὶ προσωπεῖον, ὁ Αἰσχύλος εἰσήγαγε τὸν θεοντανόν τρίτον καὶ διεμόρφωσεν ἔτι μᾶλλον τὸ δρᾶμα, ὁ δὲ Σοφοκλῆς τὸν τρίτον καὶ οὕτω ὡς κύριον μέρος ἐν τῷ δράματι εἶναι ἡ διαδραματιζομένη πρᾶξις ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν. Ὁ Σοφοκλῆς προήγαγε τὴν τραγῳδίαν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· δέσεις λύσεις καὶ περιπέτειαι εἶναι φυσικώτατα παρ' αὐτῷ καὶ οὐδὲν φάνεται βεβιασμένον. Ὁ Εὔριπίδης διακρίνεται ὡς γνῶστης τῆς ἀνθρωπίνης καρδιας καὶ τῶν παθῶν αὐτῆς, ὅθεν καὶ τραγικώτατος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλεῖται.

Σιαίρεσις τῆς ποιήσεως καὶ σκοπὸς ἐκάστου εἰδους.

Τὰ εἰδη λοιπὸν τῆς ποιήσεως, ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τελεοποιηθείσης, εἶναι τρία (2)· α.) τὸ ἔπος ἢ ἡ ἐπική ποίησις (ἢ ἐποποία) (3)· τὸ ἔπος εἶναι πᾶν ποίημα διηγηματικόν· β.) τὸ μέλος ἢ ἡ λυρικὴ ποίησις (ἢ μελοποία), περιγράφει αἰσθήματα καὶ πάθη, ὅθεν ἡ ποίησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῶν ἐνδοθεν· γ'.) τὸ δρᾶμα, ἢ ἡ δραματικὴ ποίησις (ἢ δραματοποία)· τὸ δρᾶμα εἰ-

(1) Δραματικοὶ ποιηταὶ παρὰ τοῖς Ἀγγλοις ὁ Σαικσπήρ 1564, παρὰ τοῖς γερμανοῖς ὁ Γκαϊτε, ὁ Σχίλερος, παρὰ τοῖς Γάλλοις ὁ Κορνήλιος 1606—1604, Ραχίνας καὶ Μολιέρος.

(2) Τινὲς διαιροῦσιν εἰς τέσσαρα τὴν ποίησιν περιλαμβάνοντες καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἢ ιερατικὴν ποίησιν.

(3) Εἰς τὸ ἔπος ὑπάγεται καὶ τὸ διδακτικὸν ἔπος.

ναι μίμησις πράξεως παριστανομένης ἐν θεάτρῳ πιθανῆς καὶ ἐνδιαφερούσης· περιλαμβάνει δὲ τὸ δρᾶμα τὴν τραγῳδίαν, καὶ κωμῳδίαν καὶ σατυρικὸν (δρᾶμα)(1).

Πάντα ταῦτα τὰ εἰδη τῆς ποιήσεως δὲν ἔχουσαν παρ' Ἑλλησιν, ὡς εἴδομεν συγχρόνως, ἀλλὰ βαθμηδόν, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τοῦ πραγματικοῦ βίου γεννηθέντα ἐτελειοποιήθουσαν τὸ μὲν μετὰ τὸ ἔλλο παραλλήλως τῇ ἔθνικῇ καὶ πολιτικῇ ἀναπτύξει φυσικῶς καὶ προσφόρως ἐκάστη φυλῆ. Παρ' Ἰωσίν ἀτεθεωρητικοῖς τὸ ἔπος, παρὰ Δωριεῦσιν ἀτε ἐμβριθέσιν ἡ λυρική, παρ' Ἀθηναίοις μέσοις καὶ δραστηρίοις τὸ δρᾶμα.

'Αντιστοιχοῦσι δ' οἱ κυριώτεροι κλάδοι τῆς ποιήσεως πρὸς τοὺς τρεῖς μεγάλους κλάδους, τοῦ πεζοῦ λόγου, τὸ ἔπος πρὸς τὴν ἴστορίαν· καὶ τὸ μέλος πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ἦτοι τὸν φιλοσοφικὸν διάλογον· τὸ δρᾶμα πρὸς τὸν ῥητορικὸν λόγον.

Τοῦ μὲν ἔπους σκοπὸς εἶναι τὸ διεγείρειν θάρμος, τῆς τραγῳδίας φόβον καὶ οίκτον, τῆς κωμῳδίας γέλωτα, καὶ τῆς λυρικῆς ποιήσεως τὸ μεταδιδόναι τὸν ἐκ τίνος ἐνθουσιασμὸν τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῖς ἀκροαταῖς(2).

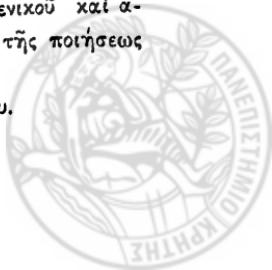
5. Περὶ ἐποποίησις.

'Ἐποποίησις εἶναι ποιητικὴ διήγησις ἡρωϊκῆς πράξεως, μιᾶς μδρῆς, τελείας, θαυμαστῆς, καὶ διαφερούσης, δι' ἀπαγγελίας ἐκφερομένη(3).'

(1) Ἡ κωμῳδία παριστᾶ σκηνὰς γελοίας· ἡ τραγῳδία λυπηράς, ἐμπούσας οίκτον, φρίκην καὶ φόβον. Εἰς τὸ τέλος τῶν τραγῳδῶν προστίθετο καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα (ἔχον χορὸν Σατύρων), ἵνα μὴ ἀπέρχωνται οἱ θεαταὶ ἐν τοιαύτῃ μελαγχολικῇ καταστάσει· ἦτοι δὲ τοῦτο (τὸ σατυρικὸν) κατὰ τὸν Εὐστάθιον ἀνάμιγμα τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας ἢ κατὰ τὸν γραμματικὸν Δημήτριον «παίζουσα τραγῳδία».

(2) Πλὴν τούτων ἐγεννήθη καὶ ἡ βουκολικὴ ποίησις, ἥτις ἐμπνέει πρᾶξον καὶ ἰλαρὸν αἰσθῆμα, διότι ἀπεικονίζει τὴν ἀφέλειαν τοῦ ποιμενικοῦ καὶ ἀγροτικοῦ βίου, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος φαίνεται τῶν τῆς ποιήσεως εἰδῶν ἡ διαφορά.

(3) Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, μίμησις σπουδαίων μετὰ λόγου.

Ἡ ἐποποιία διαστέλλεται τῆς ἱστορίας κατὰ τοῦτο· 1) διότι ἡ μὲν ἐποποιία δύναται νῦρχηται καὶ ἐκ τοῦ μέσου (ex mediis rebus Ὄρατ.), καὶ μήτε σειρὰν φυλάττει μηδὲ χρονολογίαν ἀκολουθεῖ· ἡ δὲ ἱστορία πρέπει νῦρχηται ἐξ ἀρχῆς, καὶ νὰ διηγῆται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὰ γεγονότα καὶ κατὰ σειρὰν ἀκριβῆ· παράδειγμα ἔστω ἡ Ἰλιάς, ἐν ᾧ ὁ Ὅμηρος δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ὅλον τὸν τρωϊκὸν πόλεμον, ἀλλ' ἀποχωρήσας ἐν μόνον μέρος κοσμεῖ αὐτὸ δι' ἐπεισοδίων· 2) διότι ἡ μὲν ἐποποιία ποιεῖ καὶ πλάττει μύθους, συμπληροῦ τούτους λαμβάνουσα ὡς ὅριον τὸ πιθανόν, ἤτοι ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ ἔξετάζῃ τὰ πράγματα, κατ' Ἀριστοτέλη, οἰα ἀρ γένοιτο, ἡ δὲ ἱστορία διηγεῖται πραγματικὰ γεγονότα καὶ ὡς συνέβησαν ἀληθῶς, τὰ γενόμενα λέγειν (ποιητ. θ). 3) διότι ἡ μὲν ἐποποιία διηγεῖται μίαν τινὰ πρᾶξιν τοῦ ἥρωος, καὶ σπουδάζει νὰ θέλῃ τὸν ἀναγνώστην, νὰ κινήσῃ εἰς θαυμασμόν, ἡ δὲ ἱστορία διαφόρους πράξεις, ἀς διηγεῖται ἀπλῶς, ὡς συνέβησαν, ἀνιχνεύουσα τὰ ἀληθῆ αὐτῶν αἴτια.

Ἡ ποιητικὴ διήγησις τῆς πρᾶξεως γένεται μετὰ μέτρου, μέλους καὶ ῥυθμοῦ, καὶ ἀντιτίθεται τῇ ἱστορικῇ.

Ἡ ἐποποιία διαφέρει τῆς τραγῳδίας· 1) διότι ἡ μὲν τραγῳδία διαδραματίζει καὶ παριστάνει τὴν πρᾶξιν δραματικῶς, ἡ δὲ ἐποποιία ἀπλῶς τὴν ἀπαγγελίαν ἤτοι διηγηματικῶς, καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγόμενον μετὰ λόγου· /κατ' έιδος διαφοράς· 2) διότι ἡ μὲν τραγικὴ πρᾶξις περαίνεται συντομώτατα εἰς 24 ὥρας, ἡ δὲ ἐπική ἔκτείνεται ἐπὶ πλέον, παρενειρομένων ἐπεισοδίων, δι' ὃν γίνεται ἡ πρᾶξις ποικίλη καὶ ἀρεστή (διαφορὰ κατὰ διάρκειαν)· τοῦτο δὲ γίνεται διότι ἡ δραματικὴ πρᾶξις, ὡς προϋποθέτουσα πάθος σφοδρὸν καὶ βιαίαν κίνησιν τῆς ψυχῆς δὲν δύναται νὰ διαρκῇ πολὺ· οὕτω π.χ. ἡ πρᾶξις τῆς Ἀντιγόνης περατοῦται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐνῷ ἡ τῆς Ἰλιάδος εἰς 51 ἡμέρας, τῆς δὲ Ὁδυσσείας εἰς 41. 3) διότι ἡ μὲν τραγῳδία σπουδάζει νὰ κινήσῃ τὸν οἰκτὸν καὶ τὸν φόβον, ἡ δὲ ἐποποιία τὸν θαυμασμὸν (διαφορὰ κατὰ σκοπού).

Θέμα καὶ ὑπόθεσις καλῆς ἐποποιίας δύναται νὰ γείνῃ μόνον πρᾶξις σπουδαία καὶ ἥρωϊκή, καὶ δὴ πρᾶξις περιέχουσα ἐν ἑαυτῇ

τὴν ἰδέαν τοῦ μεγάλου ἡθικῶς, ὅτοι ὑπόθεσις ἐποποιίας πρέπει νὰ εἶναι ἐπίσημος καὶ μεγάλη πρᾶξις ἀνδρὸς μεγάλου. "Οθεν πράξεις μεγάλχες, σημαντικάς καὶ σπουδαίας εἰς τὸν βίον μεγάλων καὶ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἡγεμόνων, ἀνάκτων πραγματεύεται τὸ ἐπικὸν ποίημα· οὕτως ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι ὑπόθεσις εἶναι ἡ μῆνις τοῦ Ἀχιλλέως, ἐν δὲ τῇ Ὁδυσσείᾳ ὁ νόστος τοῦ Ὁδυσσέως.

Ἡ ἐπικὴ πρᾶξις πρέπει νὰ ἔχῃ μάλιστα τὰς τρεῖς ταύτας ἴδιότητας: 1) νὰ εἶναι μία 2) θαυμαστὴ καὶ 3) διαφέρουσα.

ἀ.) Ἡ πρᾶξις μία(1) ὄφείλει νὰ εἶναι, καὶ ταύτην ὁ ποιητὴς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ ποίηματος νὰ διηγήται· εἶναι δ' ἡ πρᾶξις μία, διαν ἀνεξάρτητος εἶναι πάσης ἄλλης καὶ τὰ μέρη αὐτῆς φύσει πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα εἰς ἐν ὄργανικὸν ὅλον ἀρχὴν ἔχον μέσον καὶ τέλος(2), καὶ οὕτω συνεστηκότα, ὥστε κινηθέντος ἡ μετατιθεμένου τοῦ μέρους ἡ ἀφαιρουμένου νὰ κινηθταὶ καὶ συμμετατίθεται καὶ τὸ ὅλον· οὕτως ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος ἡ ἀρπαγὴ τῆς Βριστίδος ἡ τῆς Θέτιδος ἡ πρὸς τὸν Δία ἵκεσία ἡ ὁ θάνατος τοῦ Πατρόκλου; διακόπτεται καὶ καταστρέφεται ὅλον τὸ ποίημα.*

Ἡ ἐνότης τῆς πρᾶξεως εἶναι πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον προσὸν ἐν τῇ ἐποποιίᾳ: στηρίζεται δ' αὕτη οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἐνότητος τοῦ ἡρωος, διότι ἐν τῇ Ἰλιάδι π. χ. εἰσάγονται πολλοὶ ἥρωες ἔξεχοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προτάσεως σημαινούσης τὴν ἀρχὴν τοῦ ποιηματος καὶ χειραγωγούσης τὸν ἀναγνώστην μέχρι τέλους. Οὕτως δὲ "Ομηρος ἐν Ἰλιάδι ἐν ἡ προέθετο νὰ ψάλῃ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἀπασα ἡ πρᾶξις κεῖται ἐν ταύτῃ, ἦν, ἐὰν ἡ Μοῦσα

(1) "Αν ὑποτεθῇ δτι ὑπάρχουσι δύο πράξεις ἐν τῷ αὐτῷ ποιήματι, ἐπίσης κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀνεπτυγμέναι, σπουδαῖαι καὶ διαφέρουσαι, θέλει διακλαδίζεσθαι ἡ καρδία τοῦ ποιητοῦ καὶ αἱ κινήσεις θέλουσιν εἶναι ἀσθενεῖς. "Αν δὲ μία τούτων ἀξιολογωτέρα, θέλει ἐπισκιάζει τὴν ἄλλην. "Αν δὲ πλειότεραι, θέλουσι μεταβάλλει τὸ ποίημα εἰς ιστορίαν· θεν μονάς πρᾶξεως δὲν πρέπει νὰ εἶναι δλος ὁ βίος ἥρωός τινος· διότι ὁ βίος ἔχων τὸ διεξοδικόν, μεριζεται εἰς πολλὰς πρᾶξεις καὶ διαφόρους καὶ πολλάκις ἐναντίας, ἃς δ νοῦς ἀδυνατῶν νὰ συμπεριλάβῃ ἐν ἐνὶ ἀπαυδῆ καὶ ἀπαρέσκεται καὶ ἐκ τούτου οὐδὲν ὀφελεῖται, ὃ δ ποιητὴς προτίθεται.

(2) "Ἀριστοτέλ. ποιητ. ἡ. 3.

κατὰ τὸ εἰκός μετὰ πασῶν τῶν περιπετειῶν ψάλλῃ, ἡ πρᾶξις θέλει ἔχει τέλος καὶ τὸ ποίημα δύοις ('Αριστοτ. ποιητ.θ'. 2).

'Η ἐνότης τῆς πρᾶξεως δὲν πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς τὴν ἐνότητα τοῦ ὑποκειμένου, διότι τοῦτο δύναται νὰ συμπεριλαμβάνῃ μυρίας πρᾶξεις.

'Η ἐνότης τοῦ τόπου δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸ ἐπικὸν ποίημα· π. χ. δ' Αἰνείας ἐν τῇ Αἰνειάδι τοῦ Βιργίλιου μεταφέρεται ἐκ τῆς Τροίας εἰς τὴν Καρχηδόνα, εἰς τὸ Λάτιον κτλ. ἐν φερὲις τὴν τραγῳδίαν εἶναι ἀναγκαιοτάτη αὕτη.

'Η ἐνότης πρᾶξεως οὐκ ἀπωθεῖται τὰ ἐπεισόδια. Είναι δ' ἐπεισόδιον ἐπείσακτος πρᾶξις, ητις δὲν ἐπισκιάζει τὴν κυριαρχίαν, ἀλλὰ παρενέρεται, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ διαλειμμάτων χάριν ποικιλίας, καὶ ἐπὶ καλλωπισμῷ, ὥστε διὰ τούτων ἀναπαύει καὶ τέρπει τὸν ἀναγνώστην, καὶ οὐκ ὀλίγον ὠφελεῖ τὸ ἔπος διὰ τὴν ἐκ τῆς ποικιλίας μείζω ἐνάργειαν.

Πρέπει δὲ τὸ ἐπεισόδιον νὰ εἶναι: 1) δμοειδὲς πρὸς τὴν κυρίαν πρᾶξιν, δηλ. ἐπὶ σπουδαίας·σπουδαῖον οἷον ὁ τῶν Νεῶν καταλογος, ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ 'Εκτορος καὶ Ἀνδρομάχης καὶ ἡ τούτων δμιλία (Ζ 390—503), ή ἔξοδος τῆς Ελένης (Γ 130 καὶ ἔξ.), ή τοῦ Γλαύκου καὶ Διομήδους ἀναγνώριστις (Ζ 119—136) κ. ἄλλα: ἐπὶ ἀστείας ἀστεῖον, εἰς δὲ τὴν ἐποποιίαν συγχωροῦνται: καὶ ἀστειότερα ἐπεισόδια πρὸς συγχερασμὸν τοῦ ἔγαν σπουδαίου καὶ πρὸς τέρψιν τοῦ ἀναγνώστοντος ή ἀκούοντος: τοιαῦτα εἶναι: ή τοῦ Ἡφαίστου παραμυθία πρὸς τὴν τεθλιμμένην αὐτοῦ μητέρα (Α 586—595), ή τοῦ Θερσίτου ὑπὸ τοῦ Οδυσσέως τιμωρία (Β 211—271) (1) 2) νὰ εἶναι ἀφαιρετὸν καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως νὰ

(1) Ἐπειδὴ γὰρ ἐώρα τὸ στρατόπεδον ἀγνωκτοῦντας ὑπὲρ Ἀχιλλέως πρὸς Ἀγαμέμνονα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ προθύμως ἔχοντας συμμαχεῖν, ἀλλ' ἀπαλλακτικῶς ἐπὶ τῶν πατρίδων, ἡθέλησε λῦσαι τὰ ὑπὲρ Ἀχιλλέως δίκαια. Ἀνέστησεν οὖν αὐτῷ συνήγορον, ἐπίφθονον, γελοῖον (τὸν Θερσίτην) ἵν, ἐν τῷ τοῦ συνηγόρου κακίᾳ ἀφανισθῇ τὸ δίκαιον τοῦ πράγματος

"Ἐχθιστος δ' Ἀχιλῆι μάλιστ' ἦν, ήδ' Οδυσσῆι τῷ γὰρ νεικείεσκε τότε αὐτὸν Ἀγαμέμνονι δίψα ὅξεα κεκληγάς λέγ' ὄνειδεα .....

μὴ βλάπτηται ἡ κυρία πρᾶξις (1· 3) νὰ στηρίζηται ἐπὶ τοῦ εἰ-
κότος καὶ πιθανοῦ καὶ 4) νὰ εἴναι σχετικόν πως πρὸς τὴν κυ-
ρίαν πρᾶξιν.

Τελεία λέγεται ἡ πρᾶξις, ὅταν ἔχῃ ἔργον, μέσον καὶ τέλος τοι-
αύτηςτω ἡ εἰς Ἰθάκην ἐπένοδος τοῦ Ὀδυσσέως ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ.

β') Τὸ θαυμαστὸν καλεῖται δ' οὕτω τὸ παραλλάττον τοῦ συ-
ήθους καὶ φυσικοῦ, ἐπομένως τὸ ἐνεργούμενον ὑπὲρ δύναμιν ἀν-
θρωπίνην (2).

'Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπική ποίησις περὶ ὑψηλὰς ὑποθέσεις καὶ ἡρω-
κὰς πράξεις ἀσχολεῖται, ἵνα αὗται ἀξιολογώτεραι καὶ λαμπρό-
τεραι φάνωνται, κοσμεῖ ταύτας δι ποιητὴς τῷ μεγέθει ὑπερφυοῦς
τίνος δυνάμεως, καὶ οὕτω καθιστᾷ ταύτας μᾶλλον διαφερούσας
καὶ ἀρεσκούσας.

Τὸ θαυμαστὸν προσγίνεται διὰ τῆς μίξεως τῶν θεῶν ἐν τοῖς
ἀνθρωπίνοις ἔργοις, ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς τὴν ιστορίαν.

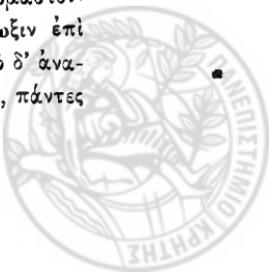
Τὸ θαυμαστὸν είναι ἀναγκαῖον καὶ οὐσιῶδες ἐν τῇ ἐποποίᾳ,
διότι τὸ ἐπικὸν ποίημα εἰς θαῦμα κινεῖ· θαῦμα δ' ὄντως ἐμποιεῖ,
ὅταν πρὸς ταῖς ἀρεταῖς τοῦ ἥρως ἐμφαίνη καὶ ἡμῖν τὴν δύναμιν
καὶ πρόνοιαν τοῦ ὑψίστου ὄντος διὰ τὸν ἥρωα, αἰτινες χινοῦσιν
αὐτόν.

Καὶ τῷ ὄντι βλέπει τις ἐν τῇ Ἰλιάδι πάντας τοὺς θεοὺς ἐνερ-
γοῦντας, τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν, τοὺς δὲ ὑπὲρ τῶν Τρώων

.....διὰ τοῦτο καὶ γέλως τοῖς "Εἵλησι γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ γέλωτος διάλυ-
σις τῆς σπουδῆς τῆς εἰς τὰς πατρίδας. Ἀπὸ γάρ ἐκείνης τῆς σκυθρωπότη-
τος ἡ μεταβολὴ διὰ τὸ γινόμενον παρέσχεν εἰρηναίαν τὴν ψυχήν. Διον.
Ἀλκ. Πητορ. κεφ. i, ἡ.

(1) Ὁ Ἀριστοτέλης διαλέψεις τ. ἔ. διακοπὰς τῆς ποιητικῆς διηγήσεως
καλεῖ τὰ ἐπεισόδια «Νῦν δὲ ἐν μέρος ἀπολαβών ἐπεισοδίοις κέχρηται πολ-
λοῖς, οἷον νεῶν καταλόγῳ καὶ ἄλλοις, οἱ διαλαμβάνει τὴν ποίησιν. (Ἀρι-
στοτέλης).

(2) Δεῖ μὲν οὖν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυμαστόν, μᾶλλον δ' ἐν-
δέχεται ἐν τῇ ἐποποίᾳ τὸ ἄλογον (δι' ὃ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστὸν)
διὰ τὸ μὴ δρᾶν εἰς τὸν πράττοντα, ἐπεὶ τὰ περὶ τὴν "Ἐκτορος δίωξιν ἐπὶ
σκηνῆς ὄντα γελοῖα ἀν φανείη, οἱ μὲν ἐστῶτες καὶ οὐ διώκοντες, δ' ἀν-
ανεύων, ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνει. Τὸ δὲ θαυμαστὸν ἡδύ· σημεῖον δέ, πάντες
γάρ προστιθέντες ἀπαγγέλλουσιν ὡς χαριζόμενοι. (Ἀριστοτέλης).

ούδεμία μάχη συνάπτεται χνευ προτέρας βουλῆς τῶν θεῶν. Οὐδεὶς ήρως ἀνδραγαθεῖ, μὴ διατελῶν ὑπὸ τὴν ἔμεσον προστασίαν θεοῦ τινος. Ἡ οὐρανόθεν ἀποστολὴ τῆς Ἀθηνᾶς, ως θεᾶς τῆς φρονήσεως (Α 195) πρὸς συμβίβασμὸν τῆς μεταξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως ἕριδος ἀνάγεται εἰς τὸ θαυμαστόν. Ωσαύτως καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐν τῇ Γ. ῥιψ. προστασίᾳ τοῦ Πάριδος. Καὶ ὅλων ἐν γένει αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων κινοῦνται ἀπὸ τῆς παρουσίας θεοῦ τινος. Ο "Αρης καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἀπευθύνουσι τὰ τοῦ πολέμου. Ο Ζεὺς δἰὰ τῶν βροντῶν κυνέρνῃ τὸ πᾶν· ἡ φρόνιμος λοιπὸν χρῆσις τούτων καὶ τῶν τοιούτων θαυμαστῶν καθιστᾷ τὸ ποίημα ζωηρότατον.

Ο "Ομηρος μετὰ μεγάλης τέχνης ποιεῖται τοῦ θαυμαστοῦ χρῆσιν, καὶ πράττει ἐπίτηδες τοῦτο, ἵνα λαμπρύνῃ τοὺς ηρωας καὶ διδάξῃ τοὺς ἀκροατὰς τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν τῆς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπενεργείας τῶν θεῶν καὶ τῆς προνοίας αὐτῶν. Ταύτην μεταχειρίζεται ὡς πηγὴν καὶ ῥίζαν τοῦ θαυμαστοῦ καὶ εἰσάγει τοὺς μυθολογούμένους θεοὺς αὐτοῦ, βοηθοῦντας μὲν τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι, κολάζοντας δὲ τοὺς κακούς (1).

Τὸ θαυμαστὸν ὄφείλει νὰ εἶναι πιθανόν εἶναι δὲ τοιοῦτον 1) ἀν συνδῆ ταῖς περὶ θεῶν δόξαις τοῦ ἔθνους, ὑπὲρ οὐ τὸ ποίημα γίνεται, 2) ἀν ἐπικάθηται τοῖς ἐπεσι τόνος θεοπρεπής, ἐνθουσιῶντας ποιῶν τοὺς ἀκροατὰς, τῇ ὑψηλῇ καὶ ἐμφαντικῇ ἐξηγήσει, ὃν πιστεύουσιν.

γ') Τὸ διάφορον εἶναι ἐν τῶν οὔσιωδῶν ἴδιωμάτων τῆς ἐπικῆς

(1) Οὐ μόνον δ' οἱ "Ελληνες ποιηταί, ἀλλὰ καὶ οἱ χριστιανοὶ δύνανται νὰ ποιῶνται χρῆσιν τοῦ θαυμαστοῦ, ἀγγέλους τε καὶ ἀγίους, καὶ δὴ καὶ δαιμονας μεταχειρίζομενοι πρὸς τοῦτο, καὶ τοῦ πρέποντος τῷ ὅψει τῆς ιερᾶς ἡμῶν θεότητος μὴ ἐκτρεπόμενοι παράδειγμα δὲ Ιταλὸς Τάσσος ἐν τῇ "Ιερουσαλήμ ἔχων καλλίστας εἰκόνας θαυμαστοῦ, τὴν μαγικὴν τέχνην τῆς Ἀριδίδος κτλ. καὶ δὲ Ἀγγλος Μίλτων ἐν τῷ παραδείσῳ, ἐν δὲ ἀπαντᾶ θαυμαστώτατα ἡ διαγραφὴ τῆς πτώσεως τοῦ Σατατᾶ, καὶ δὲ διάλογος τῶν τὰ ἄστρα καὶ τὰ ὅρη, καὶ τὸν ποταμοὺς κατεχόντων πνευμάτων καὶ δὲ Κλοποστόκιος ἐν τῇ Μεσσιάδι, ἐν δὲ πλὴν ἄλλων θαυμαστῶν εἶναι καὶ δὲ εἰς τὸ δρός Γολγοθᾶ ἐπὶ τῆς σταυρώσεως συνδρομὴ τῶν προπατορικῶν ψυχῶν.

ποιήσεως, διότι τοῦτο παρέχει ἴδιαιτέραν τινὰ καὶ ἐνδόμυχον διάθεσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροατοῦ, ἢ ἀναγνώστου· διὰ τοῦτο δὲ ποποιὸς ὄφείλει νὰ ἔκλεξῃ πρᾶξιν, ἐν ἣ δὲ ἀκούων ἢ ἀναγινώσκων εὑρίσκει τὸ κέρδος ἢ τὸ διαφέρον, ἔλκον καὶ ψυχαγωγοῦν αὐτόν.

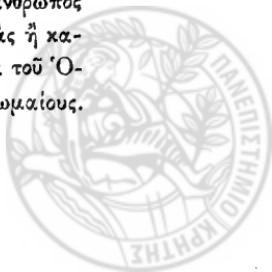
Λέγεται δὲ ὅτι ἡ ἐπικὴ πρᾶξις παρέχει διαφέρον, ἵτοι ἐνδόμυχον αἰσθησιν, ὅταν 1) γίνηται ἀρμοδία χρῆσις τῶν ἐπεισοδίων· 2) γίνηται εὔστοχος ἢ πλοκὴ τοῦ μύθου· 3) γίνηται ἐπιτυχὴς ἡ χρῆσις τῶν δέσεων καὶ λύσεων, καὶ δὴ τῶν περιπετειῶν (1).

Βλέπη δὲ τοῦ διαφόρου εἶναι δύο· 1) τὸ ἔξ αὐτῆς τῆς πρᾶξεως πηγάζον, ὅπερ κινεῖ τὴν καρδίαν, ἀρεστὰ ποιήματα ἐνεργαζόμενον αὐτῇ, καὶ 2) τὸ τῆς ἀρσεως τῶν ἀντιπιπτόντων τῷ ηρῷ.

Δέσις τοῦ ποιήματος, ὄνομάζονται πάντα τὰ ἀντιπίπτοντα ἵτοι τὰ κωλύματα, σσα προβάλλονται εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ποιήματος καὶ διακόπτουσι τὴν συνέχειαν ἢ ἀπειλοῦσι τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς· τὰ ἀντιπίπτοντα ταῦτα ἐλκύουσι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου, περιμένοντος ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν νὰ ἰδῃ τὸ τέλος. Λύσις δὲ ἡ ἀναίρεσις ἢ ὑπερνίκησις τούτων πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς πρᾶξεως.

Ἡ δέσις τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος διαιρεῖται εἰς ἀρχικὴν καὶ εἰς παρεμπιπτούσας, ὑπαλλήλους αὐτῇ. Καὶ ἡ μὲν ἀρχικὴ εἶναι μία, αἱ δὲ δευτερεύουσαι πλείους κατὰ τὰς περιστάσεις· οἷον πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐκδικήσεως τοῦ Ἀχιλλέως δέσις ἀρχικὴ μὲν εἶναι τὸ νὰ βοηθῇ τοῖς Ἐλληνσιν ἢ Ἡρα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, δευτερεύουσα δὲ ἡ φυγὴ τῶν Ἐλλήνων, ἡ μονομαχία τοῦ Μενελάου καὶ Πά-

(1) Τὸ διάφορον εἶναι 1) ἐθνικὸν διάφορον, π. χ. ἡ ἀνάγνωσις τῆς Ἰλιάδος κινεῖ τοὺς Ἐλληνας εἰς τοῦτο μᾶλλον παρὰ πάντα ἄλλον, διότι ἐν αὐτῇ ὑμεῖς δὲ ποιητὴς κατορθώματα δημοφύλλων· 2) θρησκευτικόν π. χ. δὲ χριστιανὸς εἰς τὴν τοῦ Κλοποτοκίου Μεσσιάδα, διότι διηγεῖται τοῦ Μεσσίου τὸ θειότατον ἔργον τῆς τοῦ κόσμου ἀπολυτρώσεως· εἰς τὴν τοῦ Τάσσου Ἱερουσαλήμ, ἐλευθερουμένην ἀπὸ τοῦ ἀπίστου τὰς χεῖρας ὑπὸ τοῦ ηρωος Γοδοφρέδου κινεῖται εἰς διάφορον· 3) ἀνθρωπωπὸς εὑρίσκει τι θελτικὸν διάφορον εἰς τὰς εὐτυχίας ἢ δυστυχίας, ἀρετὰς ἢ κακίας τοῦ δημοφύλλου. Πάντα ταῦτα περιέχει ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὁδύσσεια τοῦ Ὁμήρου διὰ τοὺς Ἐλληνας, καὶ ἡ τοῦ Βιργιλίου Αΐνειάς διὰ τοὺς Ρωμαίους.

ριδος, τὸ τραῦμα τοῦ Μενελάου, ἡ ἀριστεία τοῦ Διομήδους, ἡ βοήθεια τῆς Ἡρας καὶ τοῦ Ποσειδῶνος τοῖς Ἑλλησιν, ἡ ἀναχώρησις τοῦ Ἀχιλλέως.

Ἡ δέσις πρέπει νὰ προβαίνῃ τεχνικῶς, δι' ὃ δος ποιητὴς πρέπει νὰ ἔχφέρῃ τὰς ἐμπόδια τὸ ἔν μετὰ τὸ ἄλλο ἀρμοδίως, ἵνα ἑλκύσῃ τὴν περιεργίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Ἡ λύσις ἐνδέχεται νὰ περιέχῃ εὐκολίας ἢ ἀνυπερβλήτους δυ σκολίας, ὅτε είναι ἀναγκαία ἡ μεσολάβησις τοῦ θείου. Ἄτεχνος ἡ λύσις ἡ γιγνομένη πάντοτε διὰ βοηθείας μεγάλης, ἐν φὰ τὸ πρᾶγμα μικρόν.

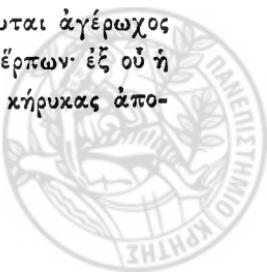
Ἐπικρατεῖ δὲ μὲν δέσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς δυσκολίας μέχρι τῆς τελευτῆς ταύτης ἡ δὲ λύσις ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν ἀντιπεπτόντων μέχρι τέλους τοῦ ποιήματος ('Αριστοτ. ποιητ. ζ.).

Ἡ ηθοποιία ἡ δος χαρακτηρισμὸς τῶν προσώπων ὁφείλει δι' ὅλου τοῦ ποιήματος, νὰ είναι δος αὐτός τ. ἐ. πᾶν πρόσωπον νὰ λαλῇ καὶ πράσσῃ κατὰ τὸν χαρακτῆρα, δον ἀπαξ ἀπέδωκεν αὐτῷ δο ποιητῆς, θέν καὶ αἱ δημηγορίαι αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἔργα εἴτε νικώντων, εἴτε νικωμένων πρέπει νὰ συμφωνῶσι καὶ ἀρμόζωσι πρὸς τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα.

Ο χαρακτηρισμὸς τῶν προσώπων τοῦ δαιμονίου Όμηρου είναι ἐπιτυχῆς λίαν, ἐν φῷ μάλιστα δὲν καταναλίσκει πολλοὺς στίχους πρὸς ἀπεικόνισιν, ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος ἐκάστου ἐμεθοδεύσατο καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐν ἥ ἔκαστος ἔκθέτει τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ οὕτω διὰ τῆς ιδίας ἐνεργείας διαγράφει ἔκαστος ἑαυτόν.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ δρῶντα πρόσωπα είναι ὅμιλος ἡρώων καὶ θεῶν χαρακτηρίζεις ἥρωας τε καὶ θεούς. Καὶ τοὺς μὲν ἥρωας οὕτω·

Ο Ἀγαμέμνων είναι εἰκὼν ὑπερόχου δυναστείας, παρίσταται ἔχων πάσας τὰς βασιλικὰς ἀρετάς, θάρρος, χρυσπόν περὶ τῶν ὑπηκόων φροντίδα, ὡς τοιοῦτος δος ὅμιλει πάντοτε ὡς ὑπέρτατος ἡγεμών, ὑπὲρ πάντας παριστῶν ἔχυτὸν ἔξοχον, καὶ οὐδένα ἴσον αὐτῷ ἀποδεχόμενος. Ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις δείχνυται ἀγέρωχος καὶ ὑβριστικός, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις ταπεινός καὶ ἔρπων ἐξ οὗ ἡ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ἀπειλὴ (A 184—7), καὶ τοὺς κήρυκας ἀπο-

στέλλων πρὸς παραλαβὴν τῆς Βρισοῦδος, ἀγέρωχον δίδει αὐτοῖς ἐντολὴν (Α 322—5). ἀλλὰ κατάχρησιν ποιούμενος τῆς ἔξουσίας του, ταπεινοῦται, ὅμολογει τὸ ἴδιον ἀμάρτημα πρὸς θρίαμβον τῆς δικαιοσύνης καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ὑβρισθέντος (Β 778, Ι 115, Τ 78 καὶ ἐξ.). Ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει τὴν ἰσχὺν τοῦ Αἰαντος, τὴν ἀνδρίαν τοῦ Διομήδους, τὸ θάρρος τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ πάντας ἐπισκιάζει· λαλεῖ ὡς ἥρως ὑπερέχων κατὰ τὴν ἀνδρίαν πάντων, καὶ ἀπαιτεῖ ἵνα τοῦτο πάντες ἀναγνωρίσωσιν ὅτι δὲ ἔχριστος εἶναι· τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὅτι ἀδύνατον νὰ εὔρῃ σωτηρίαν, δις ἀν τολμήσῃ νὰ ἀφαιρέσῃ τι τῶν ἑαυτοῦ· δι' δὲ δίδει τὴν Βρισοῦδα, ἣν ἀφαιροῦσι παρ' αὐτοῦ οἱ δόντες, ἀλλ' ἀπειλεῖ ὅτι τὸ μέλαν αἷμα τοῦ Ἀγαμέμνονος θέλει καταβρέξει τὸ δόρυ αὐτοῦ, ἀν τολμήσῃ νὰ ἐπιβάλῃ χεῖρα εἰς τι τῶν ἑαυτοῦ.

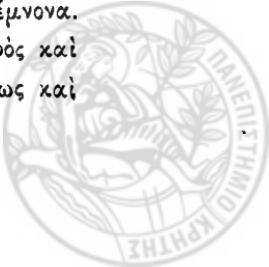
εἰ δ', ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνώσαι καὶ οἶδε
αἴφα τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωτήσει περὶ δουρὶ. (Α 302—3).

Οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ ἐπιδείχνυται τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοψυχίαν (Ψ 610). ὅταν δὲ εἰδει τὰ ἡφαιστότευκτα ὅπλα, και μισθέντα ὑπὸ τῆς Θέτιδος, ἀνασκιρτὰ ὑπὸ χαρᾶς, ἐν φι πάντες οἱ λλοι ἐπὶ τῇ θέρᾳ ἐκπλήττονται (Τ 12—20), καὶ ὄργων πρὸς μάχην, παραβλέπει τὰ παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος δῶρα, καὶ ζητεῖ μάχην ὡς τάξιστα (Τ 145—150).

Ο Ἀχιλλεὺς εἶναι φίλος εἰλικρινῆς καὶ γενναῖος· ἀγαπᾷ τὸν λαόν του, καὶ εἰ καὶ εἰς ἔχρον θυμώδης καὶ πικρόχολος, κρατεῖ δύως τοῦ θυμοῦ, σεβόμενος τοὺς θεούς, τὸν Πρίαμον, τοὺς κήρυκας καὶ αὐτὸν τὸν Ἀγαμέμνονα.

Ο Νέστωρ εἶναι γέρων, ἀλλὰ τὸ γῆράς του εἶναι χλωρὸν καὶ ἀκμαῖον, καὶ ἡ ἀνδρεία του σπινθηρούσσει ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῶν κόπων καταπεπονημένων μελῶν του· είκονίζεται δὲ παντοῦ καὶ ἐν πάσῃ δημηγορίᾳ σοφὸς καὶ πεπειραμένος, διαλέγεται μετὰ πρεπούστης τοῖς γέρουσι μακρολογίας, περὶ ὅσων εἰδει καὶ ἐπράξε, καὶ περὶ τῶν διμηλίκων ἡρώων· ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας δὲ ἔχει τὸ δικαιώμα νὰ συμβουλεύῃ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα.

Ο Ὀδυσσεὺς καὶ δύιλῶν καὶ πράττων δείκνυται σοφὸς καὶ πολυμήχανος ἔχων ἡνωμένην τὴν εὐφύειαν μετὰ φρονήσεως καὶ

ἀνδρείας. Ο ποιητής διέγραψε τὴν αὐτοῦ εἰκόνα διὰ τῶν ἔξης·

ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναιξεῖν 'Οδυσσεὺς
στάσκειν, ὑπαὶ δὲ ἰδεσκε, ἀτέρει φωτὶ ἐσικώς.
φαῖης κε ζάχοτόν τιν' ἔμμεναι, ἄφρονα τ' αὔτως.
ἀλλ' ὅτε δὴ ρ' ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἔει,
καὶ ἔπεια νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίγησιν
οὐκ ἀν ἔπειτ' 'Οδυσσῆι γ' ἐρίσειε βροτὸς ἄλλος (Γ 216—224).

ἔξαιρέτως δ' εἶναι εὕνους τῇ 'Αθηνᾷ.

Οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ἰδομενές, εἶναι ἀτρόμητοι πολεμισταί.

'Ο Μενέλαος ὄλιγώτερον μὲν τῶν ἄλλων τολμηρός, ἀλλὰ βουληφόρος ἀνήρ, βραχύλογος καὶ στρατηγικὸς παρίσταται εὐφυέστερος εἰς τὴν τῆς πολιτείας διοίκησιν, παρὰ εἰς τὴν τῶν πολεμίων ἔκδίκησιν.

'Ο γέρων Πρίαμος ἔχει διὰ τὸ γῆρας καὶ τὴν αὐτοῦ πεῖραν ἀνάλογόν τι πρὸς τὸν ἐν τοῖς 'Ελλησι διαπρέποντα Νέστορα· ἀλλὰ στερεῖται ὅλως πολεμικῆς δόξης, καὶ τοι γέρων. Παρίσταται δὲ πατρικῆς φιλοστοργίας τὸ παράδειγμα, ἕτι δὲ καὶ ἐλεεινὸν παράδειγμα τῆς ματαιότητος τῶν ἐν ἀνθρώποις μεγαλείων· οἱ πρὸς τὸν 'Αχιλλέα ἵκετευτικοί του λόγοι εἶναι πλήρεις οἰκτου, πρὸς δὲ τέλος δὲν ἡδυνήθη νάντιστη ὁ ἀμείλικτος 'Αχιλλεύς, ἀλλὰ πάραυτα πηδήσας ἀπὸ τοῦ θρόνου προσηκώνει τὸν πρὸ τῶν ποδῶν του κυλισθέντα γέροντα, οἰκτείρων πολιάρ τε κάρη καὶ πολιόρ γέρειον, καὶ δίδει ἐνδεκαήμερον τὴν ἀνακωχήν, ὅπως κλαύσῃ καὶ θάψῃ τὸν ἄριστον τῶν οἰών του, τὸν ἀνδρειότατον τῶν προμάχων τῆς Τροίας (Ω 659—672).

'Αλλὰ καὶ οἱ θεοὶ λαλοῦσι· καὶ πράττουσι κατὰ τὸν ἄπαξ ἀποδοθέντα χαρακτῆρα, καὶ πάντων αἱ ἐνέργειαι ἐπὶ τέλους ὑπεκουούσιν εἰς τὴν ὑπερτάτην βουλὴν τοῦ Διός.

'Ο Ζεὺς ἐνεργεῖ καὶ λαλεῖ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὡς ὑπέρτατος κύριος τῶν ἀπάντων καὶ παντοδύναμος θεός, καὶ οἰκονομεῖ θαυμασίως τὴν θέλησιν τῶν Μοιρῶν· ἐπιπλήττων δὲ τὴν "Ηραν λέγει ὅτι πάντες οἱ θεοὶ δὲν θέλουσι δύνηθῆ νὰ βοηθήσωσιν αὐτῇ (Α 56—68)· τὴν παντοδύναμίαν αὐτοῦ ἐπιδείκνυται λέγων τοῖς θεοῖς.

Κέκλυτέ μευ, πάντες τε θεοί, πᾶσαι τε θέαιναι,

ὅφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει κτλ. (Θ 4—5).

Θεοὶ δὲ καὶ ἄνθρωποι διολογοῦσιν αὐτὸν ὑπέρτατον πάντων
(Α 580—2, καὶ 588—591, Β 116—8 καὶ ἄλ.) καὶ αὐτὴ δὲ
“Ηρα ἡ ἀντιπράττουσα τούτῳ, ἐπανελθοῦσα εἰς τὸν “Ολυμπὸν,
ἀνακηρύττει τὴν ὑπερτάτην δύναμιν τοῦ Διός, καὶ λέγει ἐγώπιον
πάντων συνηγγένων”.

Νήπιοι, οἱ Ζηνὶ μενεαίνομεν ἀφρονέοντες·

ἢ ἔτι μέμαμεν καταπαυσέμεν ἀσσον ἴόντες.

ἢ ἔπει ἡὲ βίῃ ὁ δ' ἀφήμενος οὐκ ἐλεγίζει,

οὐδὲ ὅθεται· φησὶν γὰρ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι

χάρτει τε σθένει τε διακριδὸν εἶναι ὥριστος. (Ο 104—9).

Ο ‘Απόλλων κατέρχεται· μέγας καὶ φοβερὸς ἀπὸ τὴν κορυφὴν
τοῦ Ὄλυμπου καὶ καθήμενος ἀπέναντι τῶν νεῶν ἐκτοξεύει κατὰ
τῶν Ἑλλήνων θανατηφόρα βέλη (Α 43—52).

Η “Ηρα μένει πνέουσα κατὰ τῶν Τρώων, μετὰ πολλῆς ὠμό-
τητος ἐνεργεῖ κατ’ αὐτῶν, πάντα μηχανωμένη καὶ αὐτὸν τὸν
Δία, οὐ διολογεῖ τὴν παντοδυναμίαν, ζῆτει νὰ ἔξαπατῃ. Παρί-
σταται δ' ἀγέρωχος, φιλέκδικος καὶ ωμή.

Ο ‘Αρης ἔχει ἰσχὺν τυφλήν, καὶ θηριώδη, καὶ πρέπουσαν εἰς
τὸν πόλεμον, ἔξαπτει τοῦτον, οὐ εἶναι σύμβολον.

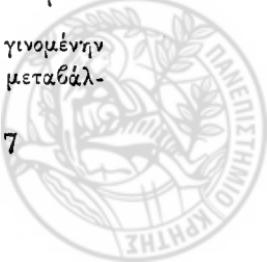
Η ‘Αθηνᾶ παρίσταται ἔχουσα σοφίαν, ἀμφὶ δὲ καὶ δύναμιν
καὶ θάρρος.

Ο Ποσειδῶν εἶναι ἄγριος καὶ βίαιος καὶ ἐνεργεῖ πάντοτε διὰ
θαλάσσης, εἰς ἣν ἐμβασιλεύει.

Σημειωτέα καὶ ταῦτα ὅτι

α') Ο χρόνος τοῦ ἔπους ἦτοι ἡ διάρκεια τῆς ἐπικῆς πράξεως
εἶναι διάφορος, καὶ δὴ ἀόριστος· ἐπειδὴ δὲ τὸ ποίημα εἶναι διη-
γηματικὸν λαμβάνει ἔκτασιν ίκανήν, ἀλλὰ δὲν εἶναι καλὸν ὑπὲρ
τὸ μέτρον νὰ μηκύνωνται τὰ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ μᾶλλον εὐσύνο-
πτον. (1). Μάρτυς δ’ Αριστοτ.: δθεν ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι εἰς 51 ἡ-
μέρας διαρκοῦσι τὰ τῆς μήνιδος τοῦ Ἀχιλλέως· διότι αἱ μετὰ

(1) Ἐν μέσῳ μεγέθει κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐφεξῆς γινομένην
συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυστυχίας ἢ εὐτυχίας· εἰς δυστυχίαν μεταβάλ-
λειν, ίκανὸς ὅρος ἐστι τοῦ μεγέθους. Αριστοτ. ποιητ. 5'. 7,

ταύτην ἐπάλληλοι μάχαι, τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου ἐπήγαγον, καὶ τῆς μήνιδος τὴν λύσιν· διὰ τὴν δόποιαν δὲ τοῦ Ἐκτορος φόνος ἐγένετο καὶ τὸ ποίημα, ἣν ἡ μῆνις ἔλαβον τέλος. Ἐν δὲ τῇ Ὁδυσσείᾳ εἰς 41 ἡμέρας, διότι αὕτη ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ἐν Ὀγυγίᾳ νήσῳ τῆς Καλυψοῦς τοῦ Ὁδυσσέως διατριβῆς ἀρχομένη καὶ τὰ προηγούμενα, ἐν μέσῳ παρενθέσασα, τὸ τοῦ χρόνου μῆκος δὲν ἔξετεινεν εἰς πολύ (1).

Ο χρόνος εἰς τὸ ἔπος πρέπει πάντως νὰ είναι διαρκέστερος ἢ τῆς τραγῳδίας, διότι ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, παρίστανται παθήματα ψυχικά, ἢ δὲν είναι δυνατὸν νὰ διαρκῶσιν ἐπὶ πολὺ.

β') Ο τόπος τῆς μὲν κυρίας πράξεως είναι εἰς οίον ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι τὰ πάντα γίνονται ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τροίας· ἐν δὲ τῇ Ὁδυσσείᾳ παραλλάττει, διότι ὁ ποιητὴς δὲν ἥρχισεν ἀπὸ τῆς ἀπ' ἀρχῆς πλάνης τοῦ Ὁδυσσέως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς Καλυψοῦς ἀναχωρήσεως ἀρχόμενος, διὰ τῶν Φαιάκων εἰς Ἰθάκην τελευτᾶ, τὰ δ' ἄλλα παρενέρει τῶν δ' ἐπεισοδίων διάφορος· οὕτως δὲ Ὁδυσσεὺς καθήμενος ἐν τῇ τῶν Φαιάκων χώρᾳ περιηγεῖται τούς ἀκροστὰς εἰς τὴν τῆς Κίρκης καὶ τῶν Κυκλώπων, καὶ τοῦ Αἴόλου καὶ τῶν νεκρῶν τὴν χώραν.

Mέρη τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος

. εἶται ἀ) τὸ *Προοίμιον*, β') ἡ *Διήγησις* καὶ γ') δ 'Επιλογος.

Α') Τὸ *Προοίμιον*, συνίσταται ἐκ δύο μερῶν, ἀ) ἐκ τῆς ἐπικλήσεως θεοῦ τινος καὶ β') ἐκ τῆς προεκθέσεως ἡ προτάσεως. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἐπικλήσεως ἐπικαλεῖται ὁ θεοφόρητος ποιητὴς θεόν τινα ἡ Μοῦσαν, τὴν ἀληθῆ καὶ πάντα ἐπισταμένην θεάν, ἵνα ἀποκαλύψῃ τὰ ὑπερφυσικὰ αἵτια τῆς μελλούσης διηγήσεως ἵνα δειξῃ θειοτέραν καὶ μείζονα τὴν δόξαν τῶν λεγομένων· διότι αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ, τί συνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν, δτε, φέρ' εἰπεῖν, ἐμήνιεν δ 'Αχιλλεύς, ἢ δτε ἀπήρχετο δ 'Οδυσσεὺς ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς τὴν νῆσον. Δι' δὲ ἐπικαλεῖται ὁ ποιητὴς τὴν Μοῦσαν ἵνα ἀση καὶ ἐμπνεύσῃ αὐτῷ ταῦτα..

(1) Ο χρόνος ἐν τῇ Αἰνειάδι τοῦ Βιργιλίου καὶ τῇ Ἱερουσαλήμ τοῦ Τάσσου είναι ἐν ἕτοις καὶ μῆνές τινες. Ἀλλὰ διδάσκαλος ὡς ἐν πᾶσιν οὕτω καὶ τῷ τοῦ χρόνου μῆκει είναι δ 'Ομηρος.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ, Πηληγᾶδεω 'Αχιλῆος. (Α 1)

'Ανδραὶ μοι ἔννεπε, Μοῦσαι, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά». (α 1)

'Η μετὰ ταῦτα ἐπανάληψις τῆς ἐπιλήσεως δὲν κωλύεται (1).

Πολλάκις δ' ἡ ἐπίκλησις γίνεται ύψηλὴ καὶ λαμπρὰ καὶ λυ-
ρικοῦ τόνου μεστή οἷον ἡ τοῦ Ὀμήρου πρὸ τοῦ καταλόγου.

'Εσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, 'Ολύμπια δώματ' ἔχουσαι,

ὑμεῖς γὰρ θεῖ εἶτε, πάρεστέ τε, ἵστε τε πάντα.

Διὰ δὲ τῆς προεκθέσεως ἢ προτάσεως, δεικνύει δὲ ποιητὴς τὴν
ὑπόθεσιν, περὶ ᾧς πρόκειται, προσδιορίζει τὴν ἑνότητα τῆς πρά-
ξεως καὶ διασπείρει τὰ κυριώτερα τῆς διηγήσεως μέρη, ἐξ ὧν
συνίσταται τὸ προοίμιον τῆς ἐποποιίας.

'Αμφότερα δὲ ταῦτα ἡ τε ἐπίκλησις καὶ προέκθεσις κατὰ τὸν
Σταγειρίτην, πρέπει νὰ εἰναι σύντομα καὶ ἀνάλογα. Ἐν γένει δὲ
πρέπει τὸ προοίμιον νὰ εἰναι σαφές, σύντομον καὶ ἀπλοῦν, ἀμα
δὲ καὶ μεγαλοπρεπές, ἵνα εύμαθῃ καὶ προεκτικὸν τὸν ἀκροατὴν
ποιήσῃ, ως ἀξιόλογά τινα μέλλοντα νὰ ἐκφράσῃ.

Πάσας δὲ ταῦτας τὰς ἀρετὰς ἔχει ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰλιάδος καὶ
'Οδυσσείας, διότι ἐν τῷ αὐτῷ πρώτῳ στίχῳ θαυμασίως ἐνώνει δὲ
δαιμόνιος ποιητὴς τὴν τε προέκθεσιν καὶ τὴν ἐπίκλησιν (2). ἐν
μὲν τῇ Ἰλιάδι:

---

(1) Οὗτος δ 'Απολλώνιος ἐν ἀρχῇ πάντων τῶν βιβλίων του ἐπικαλεῖται
τὴν Μοῦσαν.

(2) Παρ' ἄλλοις ἐν πλείστι στίχοις τὰ δύο ταῦτα κατανέμονται· οἷον
παρὰ Βιργίλιῳ Διν. 1 χωρίζεται ἡ προέκθεσις τῆς ἐπίκλησεως.

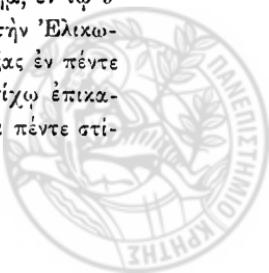
arma virumque cano Trojae qui primus ad oris
ἐπειτα ἐν στίχ. 8 ἀρχεται ἡ ἐπίκλησις τῆς Μούσης

Musa tibi causas mortuorum, quo numine laeso,
καὶ παρ' Οδιδίῳ Μεταμ. 1

in novæ fert animus dicere mutatas formas
ἡ προέκθεσις εἶναι ἐν τῷ 1 στίχ. καὶ ἐν τῷ 2 ἡ ἐπίκλησις

corpora. Di, coeptis....

τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ Στατίου καὶ περὶ τῶν ἄλλων. 'Επισης καὶ ἐκ
τῶν νεωτέρων ὁ Τάσσος ἀρχεται τῆς ἐλευθερωμένης Ιερουσαλήμ, ἐν τῷ 9
δὲ στίχῳ ἔνθα ἡ δευτέρα στροφὴ ἐπικαλεῖται τὴν μοῦσαν οὐχὶ τὴν Ἐλικω-
νιάδα καὶ ἐπίγειον, ἀλλὰ τὴν ἐπουράνιον. Καὶ δὲ Μίλτων προτάξας ἐν πέντε
στίχοις τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀπολεσθέντος παραδείσου, ἐν τῷ 6 στίχῳ ἐπικα-
λεῖται τὴν οὐρανίαν μοῦσαν. Οὗτος δὲ Βολταῖρος ἐν τῇ Ἐρριάδι πέντε στί-

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
οὐλομένην, ἥ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε
πολλὰς δ' ἵφθιμους ψυχὰς "Αἰδί προίαψεν·
ήρωαν, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσι τε πᾶσι, Διός δ' ἐτελείετο βουλή,
ἔξ οὐ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρειδης τε, ἄναξ ἀνδρῶν, καὶ δῖος Ἀχιλλεύς. (A 1—7).
ἐν δὲ τῇ Ὁδυσσείᾳ:

"Ανδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ιερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἀστεα καὶ νόνον ἔγνω,
πολλὰ δ' δγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν
ἀρνύμενος, ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων. (a 1—5).

ὅθεν δικαίως δ' Ὁράτιος (εἰς τὸ de arte poëtica) ὄνομάζει τοὺς
στίχους τούτους γράμμορα τῷ προοιμίῳ (Lex præmiarum).

B'. Ἡ Λιήγησις ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὸ προοίμιον, ἐν αὐτῇ δὲ
ποιητὴς διηγεῖται δι', τι ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ παρίσταται ως
ἀποκάλυψις θεία. Οὐδαμοῦ τῶν ποιημάτων παρεμβάλλει ἴδιας
καὶ ἀτομικὰς γνώμας ως τοιαύτας, καὶ διμως πανταχοῦ ἐπιχέει
τὴν γλυκύτητα τῆς ἴδιας φύσεως, ἐμφυσᾷ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ψυ-
χὴν καὶ ἐμπνέει ζωὴν καὶ πλησμονὴν αἰσθημάτων.

χοις μετὰ τὴν ἀρχὴν ἐπικαλεῖται τὴν σεβαστὴν ἀλήθειαν καὶ οὕτω καθε-
ξῆς. Μόνος δὲ Γερμανὸς Κλοπστόχιος ἐν τῷ αὐτῷ πρώτῳ στίχῳ τοῦ Μεσσίου
κατώρθωσε νὰ ἐνώσῃ τὴν τε προέκθεσιν καὶ ἐπίκλησιν μιμηθείς κατὰ τοῦτο
τὸν "Ομηρον"

Sing unsterdliche Seele, der sündigen Menschen Erloesung.

'Ο μακαρίτης Κοραχῆς ἐν σημειώσεσιν εἰς τὸ περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων
σύγγραμμα τοῦ Ἰπποκράτους λέγει τάδε, παραβάλλων «τὸν πρῶτον στίχον
τῆς Πλιάδος πρὸς τοὺς πρώτους στίχους τῶν τριῶν περιφήμων ἐπικῶν ποιη-
μάτων, ἐφ' οὓς καυχᾶται ἡ νεωτέρα Εύρώπη·

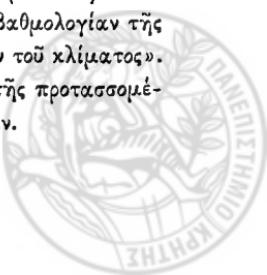
Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος ("Ομηρος")

canto l' armi, pietose, e l' capitulo (Τάσσος)

Je chante ce Heros qui régna sur la France. (Βολταΐρ)

of man's first dieoladience and the fruit (Μίλτων).

Καὶ δὲ κατὰ μικρὸν εὐήκοος ὃν εὐχόλως παρατηρεῖ τὴν βαθμολογίαν τῆς
ἡδυτέρας ἡ τραχυτέρας τῶν γλωσσῶν, ἣτις βαίνει κατὰ τὴν τοῦ κλίματος».
'Αλλὰ πλὴν τούτων θαυμασίως ἐλκύει τὴν προσοχὴν διὰ τῆς προτασσομέ-
νης λέξεως τό· μηνιν ἄειδε, θεά, καὶ οὐχί, ἄειδε θεά μηνιν.

Ἡ διήγησις πρέπει νὰ σπεύδῃ πρὸς τὸ τέλος εἰς οὐ τὴν ἔκτε-λεσιν προβάλλουσι κωλύματα ἀποτελοῦντα τὴν δέσιν, ταῦτα δὲ ὅταν λυθῶσι γίνεται ἡ λύσις (ἴδε σελ. 93).

Καὶ δὲ μὲν ἴστορικὸς ἀναγκάζεται νὰ τηρῇ τὴν φυσικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων, προτάσσων τὰ αἵτια τῶν αἰτιατῶν, τὰ φύσει πρῶτα πρῶτον καὶ τὰ φύσει ὕστερα ὕστερον. Ὁ ποιητὴς ὅμως ἄρχεται καὶ ἐκ τοῦ μέσου καὶ παρεμβάλλει εὐφυῶς τὰ ἀπ' ἄρχῆς μέχρι τέλους (σελ. 89). οὕτω π. χ. ὁ Ὀδυσσεύς εἰσάγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὸ τέλος τῶν πλαγῶν του, διηγούμενος πρὸς τοὺς Φαιάκας πάντων τῶν συμβάντων αὐτῷ τὴν ἴστορίαν· ταύτην δὲ τὴν μέθοδον ἔξενρεν ἡ ποιητικὴ εὐφυΐα τοῦ Ὁμήρου, ἵνα κινήσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν περιεργίαν τῶν ἀκροατῶν.

Ο λεκτικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐπικῆς διηγήσεως εἶναι μικτός, ἐκ τε τοῦ διηγηματικοῦ καὶ διαλογικοῦ, δηλ. ἡ διηγεῖται αὐτὸς διοιητής, ὅσα πρέπει αὐτὸς νὰ εἴπῃ, ἢ εἰσάγει πρόσωπα διαλεγόμενα κατὰ τὸ ἥθος αὐτῶν καὶ τὸν χαρακτῆρα, ὅπερ κινητικώτατον καὶ ζωηρότατον· καθίσταται τὸ ἔπος δ' οὕτω δραματικόν. Κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους μόνον ὁ Ὁμηρος ἐγίνωσκε τί πρέπει νὰ εἴπῃ αὐτός, ὅθεν ἡ ποίησις αὐτοῦ εἶναι ἔξυφασμα διαλόγων· καὶ αὐτὸς ὀλίγα προοιμιασάμενος: (1) οἷον·

»Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
καὶ

Τὸν δ' ἡμείθετο ἔπειτα ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
κρύπτεται παρευθὺς καὶ εἰσάγει τὰ πρόσωπα διαλεγόμενα, κατὰ τὸ ἴδιον ἐκάστου ἥθος καὶ χαρακτῆρα, ὅπερ κινητικώτερον καὶ ζωηρότερον· διότι ὁ θαυμάσιος οὗτος τρόπος παριστᾷ ἡμῖν παρόντας τοὺς διαλεγομένους, τοὺς ἀκούομεν, τοὺς βλέπομεν σχεδὸν ζῶντας διὰ τῶν διμιλιῶν των, ἐν ᾧ ἡ ἀπλῆ διήγησις εἰσάγει ταῦτα τεθνεῶτα ἢ τουλάχιστον μακρὰν ἡμῶν ὄντα, ὥστε μὴ

(1) Ὁμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπάινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν οὐκ ἀγνοεῖ, δὲ τοιεῖν αὐτόν. Αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν οὐ γάρ ἔστι κατὰ ταῦτα μιμητής. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι αὐτοὶ μὲν δι' ὅλου ἀγωνίζονται, μιμούμενοι δὲ ὀλίγα καὶ ὀλιγάκις· δ' ὁ ὀλίγα φροιμιασάμενος εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ ἄλλο τι ἥθος. (Ἀριστοτ. ποιητ. κ.δ.).

άκουστα. Οὕτω δὲν διηγεῖται ὁ "Ομηρος ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ὕδριτε μέθυσον τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ δειλόν, ἀλλὰ παριστᾶ τὸν Ἀχιλλέα ἐκφέροντα ἀπὸ κευολωμένου τοῦ στόματος τοὺς στίχους:

Οἰνοβαρὲς κυνὸς τ' ὅμιματ' ἔχων καρδίην ἐλάφοιο.
νομίζει τις, ὅτι βλέπει τὸν θυμὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἔζωγραφημένον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν καρδίαν βράζο· σαν καὶ τοὺς ὄφθαλμούς σπινθηροβολοῦντας ἐξ ἀγανακτήσεως.

Τῆς ποιητικῆς διηγήσεως μέρος ἀξιολογώτατον εἶναι ἡ διαγραφὴ ἢ περιγραφὴ, καθ' ἣν ἡ ποίησις φαίνεται ἀληθῆς ζωγραφία λαλοῦσα, διότι δύναται νὰ ζωγραφήσῃ διὰ τῆς τοῦ λόγου ἐναργείας ὅλων τῶν φυσικῶν καὶ ὑπερφυσικῶν ἀντικειμένων τὰς εἰκόνας. Καὶ ως πρὸς τοῦτο ὁ "Ομηρος εἶναι ἀξιοθαύμαστος, ώς καταδεικνύουσιν αἱ ἔξτης μάλιστα εἰκονογραφίαι:

Οὕτως ἡ στιγμή, καθ' ἣν νεύων ὁ Ζεὺς διὰ τῶν κυανῶν ὄφρύων εἰς τὸν Ὀλυμπὸν, ἔχρησίμευσεν ώς πρότυπον τῷ Φειδίᾳ, ἵνα κατασκευάσῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διός, σείοντος τῷ φοῖβερῷ αὐτοῦ νεύματι τὸν Ὀλυμπὸν·

ἢ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφρύσι νεῦσε Κρονίων·
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἀνακτος
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέιτεν Ὀλυμπὸν. (A 528—530)

Πόσον θαυμαστὴ καὶ ὑψηλὴ ἡ ἐκδῶν αὔτη!

Ἡ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου κατάβασις τοῦ θυμωμένου Ἀπόλλωνος εἶναι μία τῶν καλλίστων εἰκονογραφιῶν τοῦ Ομήρου·

ῶς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμπιο καρήνων χωόμενος κῆρ,
τοξὸν ὕμωισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φρέτρην.
ἔκλαγξαν δ' ἄρ' δίστοι ἐπ' ὄμων χωσμένοιο,
κύτου κινηθέντος· δ' δ' ἥσε νυκτὶ ἐοικώς,
ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἴον ἔηκε.
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο,
οὐρῆς μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖς· βέλος ἐγεπευκὲς ἐφιεῖς
βάλλε· ἀεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί. (A 43—53)

Ομοίως καὶ ἡ περιγραφὴ

Δεινὸν δὲ βρόντησε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
ὑφόθεν· αὐτὰρ ἔνερθε Ποσειδάων ἐτίναξε

γαῖαν ἀπειρεσίην ὄρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.
πάντες δ' ἐστείοντο πόδες πολυπίδακος "Ιδης
καὶ κορυφαῖ, Τρώων τε πόλις καὶ νῆες 'Αχαιῶν.
"Εδεισεν δ" ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων, "Αἰδωνεύς,
δείσας δ' ἐκ θρόνου ἀλτο, καὶ τάχε, μὴ οἱ ὑπερθεν
γαῖαν ἀναρρήξει Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
οἷς δὲ θνητοῖς καὶ ἀθανάτοις φανείη
σμερδαλέ', εὐρώντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ (Υ 56—65).

'Η ζωγραφία τῆς ἀσπίδος τοῦ 'Αχιλλέως Σ 478, καὶ ἔξης εἰ-
ναι ὅ,τι λαμπρὸν καὶ θαυμαστόν.

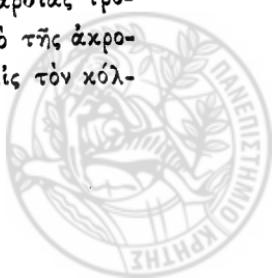
'Αλλὰ πλὴν τούτων περιγραφὰς μαχῶν, τριχυμιῶν, ὄρέων, πε-
διάδων καὶ ἄλλων καὶ θείων καὶ φυσικῶν καὶ ἀνθρωπίνων καὶ
παντοίων ζώων, λεόντων, συῶν, ὅφεων κτλ. κάλλιστα δ "Ομηρος
περιγράφει.

'Η ἀναγνώρισις τοῦ 'Οδυσσέως ὑπὸ τῆς γραίας Εύρυκλείας νι-
πτούσης τοὺς πόδας του καὶ ἰδούσης τὴν οὐλήν, τὴν ὑπὸ συὸς
ἐπενεγθεῖσαν αὐτῷ, εἶναι θαυμαστή·

Τὴν γρηγὸν χείρεσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα,
γνῶ δὲ ἐπιμασσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι·
ἐν δὲ λέθητι πέσε κνήμη, κανάχησε δὲ χαλκός,
ἄψ δ' ἐτέρωσ' ἐκλιθη· τὸ δ' ἐπὶ γθονὸς ἔέχειθ" ὅδωρ·
τὴν δ' ἄμα χάριμα καὶ ὅλγος ἔλε φρένα, τὸ δὲ οἱ ὅστε
δακρυδόφι πλητσθεν, οὐλερὴ δὲ οἱ ἔσχετο φωνή. (τ 467—472)

Πόσον ἀμίμητος ἀποβαίνει ἡ δραματικὴ περιγραφὴ τοῦ ἀπο-
χωρισμοῦ τοῦ "Ἐκτορος ἀπὸ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ οἴου αὐτοῦ. Οἱ
λόγοι τῆς 'Ανδρομάχης κρατούσης ἐν ταῖς ἀγκάλαις τὸ βρέφος,
τὸν 'Αστυάνακτα καὶ ζητούσης νὰ ἀποτρέψῃ τὸν "Ἐκτορα τοῦ
νὰ ἔξελθῃ τῆς Τροίας εἶναι ὅ,τι παθητικόν, καὶ τοσοῦτον φυσι-
κοί, ὥστε φαίνεται ὅτι δμιλεῖ πλέον οὐχὶ δ ποιητής, ἀλλ' αὐτὴ
ἡ 'Ανδρομάχη (Ζ 407 καὶ ἔξ.). 'Αλλὰ πόσον εὐγενὴς καὶ φιλό-
φων καὶ ἡ τοῦ "Ἐκτορος ἀπόκρισις;

Τρυφερὰ λίαν καὶ θελκτικὴ εἶναι ἡ ἐπομένη ζωγραφία τοῦ μι-
κροῦ παιδὸς 'Αστυάνακτος ὅστις ἀπὸ τῆς παιδικῆς καρδίας τρο-
μαζῶν τὸν ἵπποιχαίτην λόρον φοιβερὸν ἐπινεύοντα ἀπὸ τῆς ἀκρο-
τάτης κόρυθος τοῦ πατρός, ῥίπτεται μετὰ κραυγῆς εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς τροφοῦ.

‘Ος εἰπών, οὐ παιδὸς ὄρέξατο φαίδιμος "Εκτωρ·
ἄψ δ' ὁ πάξις πρὸς κόλπον εὐζώνιο τιθήνης
ἐχλίνθη ἴαχων, πατρὸς φίλου δψιν ἀτυχεῖς,
ταρβήσας χαλκόν τε ἵδε λόφον ἵππιοχαίτην,
δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας·
ἔκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μῆτηρ.
αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' ἐλετο φαίδιμος "Εκτωρ,
καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανῶσαν,
αὐτὰρ ὅγ' ὅν φίλον οὐδὲν ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσίν,
εἴπεν ἐπευξάμενος Διΐ τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσιν.

«Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
παῖδ' ἐμόν, ὃς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
ώδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου ἦφι ἀνάστειν·
καὶ ποτέ τις εἰπήσι πατρὸς δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων·
ἔκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα,
κτείνας δήιον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ·

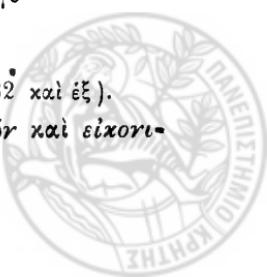
‘Ος εἰπών ἀλόγοι φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκεν
παῖδ' ἐόν· ἡ δ' ἄρα μιν κηώδει δέξατο κόλπῳ,
δακρυόεν γε λάσσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας (Z, 446—484)

Φυσικώτατον δὲ καὶ τὸ πατρικὸν αἰσθημα τοῦ "Εκτορος, δις
φέρων ἐν ἀγκάλαις τὸ βρέφος, καὶ πάλλων αὐτὸ ταῖς χερσὶ εὔχε-
ται, ἵνα ποτὲ εἰπωσιν οἱ ἔνθρωποι αὐτὸ «πατρὸς δ' ὅγε πολ-
λὸν ἀμειρων». Τὸ δὲ χαρεῖη δέ τε φρέα μήτηρ, ἐκφράζει ἀ-
πλούστατα τὴν χαρὰν τῆς μητρός, τὸ δὲ δακρυόεν γελάσασα,
τὸ εὐαίσθητον καὶ εὐγενές τῆς ἰδίας ψυχῆς καταδεικνύει.

Παθητικώτατος εἶναι καὶ ὁ λόγος τοῦ Πριάμου ἐμποδίζοντος
τὸν "Εκτορα νὰ μονομαχήσῃ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα (X 38 καὶ ἔξ.)·
καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Ἐκάβη, δεικνύουσα πρὸς τὸν
οὐδὸν αὐτῆς τὰ μητρικὰ στήθη λέγει·

“Εκτορ, τέκνον ἐμόν, τάδε τ' αἰδεο καὶ μ' ἐλέησον
αὐτὴν, εἰ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
τῶν μνῆσαι, φίλε τέκνον, ἄμυνε. δὲ δήιον ἄνδρα,
τείχεστ ἐντὸς ἐών, μηδὲ πρόμος ἴστασο τούτῳ·
Σχέτλιος! εἰπερ γάρ σε κατακτάνῃ, οὐ σ' ἔτ' ἔγω γε
κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι, φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή,
οὐδ' ἄλογος πολύνωρος· ἔνευθε δέ σε μέγα νῶιν
Ἀργείων παρὰ νησὶ κύνες ταχέες κατέδονται (X 82 καὶ ἔξ.).

‘Η ποιητικὴ διήγησις κοσμεῖται διὰ παραβολῶν καὶ εἰκον-

κῶν παραδειγμάτων καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ὁμοιώσεως φαινεται μάλιστα ὁ πλοῦτος τῆς Ὀμηρικῆς εὐφυΐας, ἥτις γινώσκει νὰ διαγράψῃ ἀμίμητα παραδείγματα καὶ καλὰ καὶ ὑψηλά, καὶ ἀπεικονίζει καλλιστα τὸν ἔξωτερικὸν κόσμον, πολλάκις δὲ καὶ διὰ μακρῶν παραβολῶν.

Παραβάλλει δ' ἡ τοῦ Ὁμήρου εὐφυΐα ἀντικείμενόν τι πρὸς γνωστὰ καὶ ὅμοια, ἵνα οὕτω τὰ παραβαλλόμενα καταδηλότερα καταστήσῃ. Οὕτω πρὸς τὸν ἀνεμον, τὸ πῦρ, τὴν συρροὴν τῶν χειμάρρων κ. ἄλ. συγχρένει πολλάκις τὴν δρμὴν καὶ ταχύτητα τῶν μαχομένων. Οὕτω πρὸς τὸ πῦρ παρίστησι τοὺς "Ἐλληνας ἐν ἔξαστράπτουσιν ὅπλοις προσερχομένους

ἡύτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἀσπετον ὅλην
οὔρεος ἐν κορυφῇς, ἔκαθεν δέ τε φαίνεται αὔγή,
ῶς τῶν ἐρχομένων ἀπὸ χαλκοῦ θεσπεσίοιο

αἵγην παμφανόωσα δι' αἴθέρος οὐρανὸν ἵκε. (B 455—459)

Καὶ ἀμέσως κατωτέρω βλέπει τις μετά τινος ἐκπλήξεως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ πᾶσαν τὴν διὰ τῶν παραβολῶν εἰκονίζομένην κίνησιν καὶ παράταξιν παρὰ τὸν Σκάμανδρον τῶν Ἐλλήνων, οὓς παραβάλλει πρὸς πολλὰ ἔθνη γηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων.

Τῶν δ', ὡς τ' ὄρνιθων πετενῶν ἔθνεα πολλά,
γηνῶν ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλειχοδείρων,
Ἄσιο ἐν λειμῶνι Καύστροιου ἀμφὶ ρέεθρα
ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα πτερύγεσσιν
κλαγγῆδον προκαθιζόντων, σμαραγδεῖ δέ τε λειμῶν,
ῶς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων
ἐς πεδίον προχέοντο Σκαμάνδριον αὐτὰρ ὑπὸ χθῶν
σμερδαλέον κονάβιζε ποδῶν αὐτῶν τε καὶ ἵππων.
Ἶσταν δ' ἐν λειμῶνι Σκαμανδρίῳ ἀνθεμέντι
μυρίοι, δόσσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρη. (A 459—469)

Καὶ ἀμέσως κατωτέρω παραβάλλει τοὺς αὐτοὺς πρὸς σμήνη μυιῶν, αἱ εἰς τὸν σταθμὸν τῶν ποιμνίων κατὰ τὴν ἐαρινὴν ὥραν ἔρχονται, ὅτε τὸ γάλα βρέχει τὰ ἀγγεῖα.

ἡύτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά,
αἱ τε κατὰ σταθμὸν ποιμνήϊον ἥλασκουσιν
ὥρη ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεύει
τόσσοι ἐπὶ Τρωεσσι κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
ἐν πεδίῳ ἴσταντο διαρραῖσαι μεμαῶτες. (B 469—473)

Τὸν Μενέλαον, ἴδόντα ἐν τοῖς προμάχοις τὸν Ἀλέξανδρον, παραβάλλει πρὸς λέοντα πεινῶντα, δις εὐρών ἔλαφον ἢ αἴγα κατατρώγει.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν ἀρηΐφλος Μενέλαος
ἐρχόμενον προπάροιθεν ὄμιλου, μαχρὰ βιβῶντα,
ῶς τε λέων ἐχάρη μεγάλω ἐπὶ σώματι κύρσας,
εὐρών ἢ ἔλαφον κεραὸν ἢ ἄγριον αἴγα,
πεινάων μάλα γάρ τε κατεσθίει, εἴπερ ἀν αὐτὸν
σεύσωνται ταχέες τε κύνες θαλεροὶ τ' αἰζηοί·

ῶς ἐχάρη Μενέλαος Ἀλέξανδρον θεοειδέα
ὅφθαλμοσιν ἰδών φάτο γάρ τίσεσθαι ἀλείτην. (Γ 21—28)

Ἄλλα τὴν δρμὴν καὶ κίνησιν τῶν ἀθανάτων ἵππων, συγχρίνει
καὶ καταμετρεῖ πρὸς τὸ τοῦ κόσμου διάστημα·

"Οδσον δ' ἡροειδὲς ἀνὴρ ἵδεν ὄφθαλμοισιν,
ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον,
τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ύψηγέες ἵπποι (Ε 770—2)

Καὶ πάλιν τὴν πτῆσιν τῆς "Ηρας παραβάλλει πρὸς τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνθρωπίνου νοός·

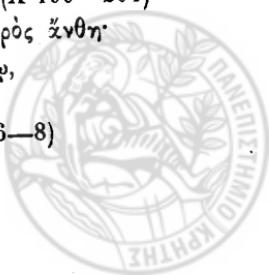
'Ως δ' ὅτε ἀϊζη νόος ἀνέρος, δις τ' ἐπὶ πολλὴν
γαῖαν ἐλληλουθὸν φρεσὶ πευκαλίμησι νοήσῃ
ἔνθ' εἶην, ἢ ἔνθα· μενοίνησί τε πολλὰ,
ῶς κραιπνῶς μεμαυτὰ διέπτατο πότνια "Ηρη· (Ο 80—3)

Τὸν Πάριν παραβάλλει πρὸς καλὸν καὶ ταχύτατον ἵππον
ῶς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
δεσμὸν ἀπορρήκας θείη πεδίοιο κροαίνων,
εἰωθὼς λούεσθαι ἐυρρεῖος ποτκυοῖο,
κυδιόων ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ὁμῷ δὲ χαῖται
ἄμμοις ἀΐσσονται· δ' ἀγλα ἵη φι πεποιθῶς,
ρίμφα ἐ γοῦνα φέρει μετὰ τ' ἥθεα καὶ νομὸν ἵππων
ῶς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις... . (Ζ 506, 612)

Τὸ ἀτελεσφόρητον τῆς τοῦ Ἀχιλλέως διώξεως καὶ τῆς τοῦ "Ε-
κτορος φυγῆς, ἵδου πῶς περιγράφει·

ῶς δ' ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν
οὔτ' ἄρ' δ τὸν δύναται ὑποφεύγειν, οὔθ' ὁ διώκειν·
ῶς δ τὸν οὐ δύνατο μάρψαι ποσίν, οὔδ' ὃς ἀλύξαι (Χ 199—201)

Τοὺς πίπτοντας νέους μαχητὰς παραβάλλει πρὸς ἔνθη·
Μήκων δ' ὡς ἐτέρωσε κάρη βάλειν, τῇ τ' ἐνὶ κήπῳ,
καρπῷ βριθομένη νοτίησί τε εἰαρινῆσιν·
ῶς ἐτέρωσ' ημυσε κάρη πήληκι βαρυνθὲν (Θ 306—8)

Πρὸς τὴν θάλασσαν μετὰ τῶν κυμάτων αὐτῆς, τὸν οὔρανὸν μετὰ τῆς νεφέλης, χιόνος, ἀστραπῶν, κτλ. τὴν γῆν μετὰ τῶν φυτῶν, δασῶν καὶ ὄρέων ποιεῖται τὰς παραθολάς αὐτοῦ ὁ Ὁμηρος. Οὐδεὶς τῶν ποιητῶν τῆς ὑφηλίου ταύτας κατεσκεύασε κάλλιον τοῦ Ὁμήρου, οὐδὲ τῆς χρήσεως τούτων ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐπέτυχε μᾶλλον τοῦ Ὁμήρου, ὅστις ποιεῖ ταύτας, ὅταν θέλῃ λαμπρότερον φῶς ἐπὶ τῶν περιγραφομένων νὰ ἐπιχύσῃ καὶ ζωηρότερον χρωματισμὸν νὰ ἐπιθέσῃ. Καὶ κατὰ ταύτας λοιπὸν ἡ τοῦ Ὁμήρου δημιουργικὴ φαντασία εἶναι ἀμίμητος, κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων, ὑπερτεροῦσα, «εἰς δὲ σαφήνειαν παραδείγματά τε καὶ παραθολάς οἰστέον· παραδείγματα δὲ οίκεια καὶ ἔξ ὧν ἵσμεν, οἷα Ὁμηρος, καὶ μὴ οἰα Χοιρίλος· οὕτω γὰρ ἂν σαφέστερον εἴη τὸ προτεινόμενον» λέγει ὁ Ἀριστοτ. τοπ. ζ' 1.

Τέλος εἰς τὴν ποιητικὴν διήγησιν καὶ δημηγορίας φιλοτεχνεῖ ὁ ἐποποιός, ὃν ἄριστος καὶ τελειότατος διδάσκαλος ὁ Ὁμηρος, πιθανοὺς καὶ προσήκοντας λόγους τοῖς ἥρωσιν ἀποδιδούς· τοιαῦται αἱ ὑπὸ Φοίνικος, Αἴαντος καὶ Ὁδυσσέως, σταλέντων πρὸς Ἀχιλλέα πρὸς ἔξιλέωσιν, δημηγορίαι, καὶ ἡ τούτου ἀπόκρισις (I 225 — 650). "Οτι δὲ καὶ σύντομος μετ' ὁξύτητος ὅπου δεῖ ὄφειλεις νὰ εἶναι ὁ ποιητής, διδάσκει ὁ δαιμόνιος Ὁμηρος, εἰσάγων τὸν Νεστορος υἱόν, τὸν Πατρόκλου θάνατον τῷ Ἀχιλλεῖ ἀγγέλλοντα·

"Ω μοι Πηλέος νιὲ δαιφρονος, ἥ μάλα λυγρῆς
πεύσεαι ἀγγελίης, ἥ μήποτ' ὕφελλε γενέσθαι,
κεῖται Πάτροκλος, νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται
γυμνοῦ· ἀτὰρ τάγε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος "Εκτωρ (Σ 18—21).

Γ'. Ἐπίλογος. Ο ἐπίλογος ἐν τῇ ἐποποιίᾳ ἀμφιβάλλεται, ἀν πρέπη νὰ ὑπάρχῃ, πότε τίθεται καὶ πότε ὅχι. "Οταν τίθεται πρέπει νὰ εἶναι σεμνός.

Αἱ δύο τελευταῖαι ῥάψωδίαι τῆς Ἰλιάδος Ψ καὶ Ω δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ώς ἀντάξιες ἐπίλογος τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὄλου. Ὁ Ἀχιλλεὺς πομπωδέστατα παρασκευάζει τὰ πρὸς ἐνταφιασμὸν τοῦ ἑταίρου του, ἐπιτελέσας θυσίας καὶ στήσας ποικίλους ἀγῶνας. Ἀλλὰ καὶ ὁ "Εκτωρ μεγαλοπρεπῶς ἐνταφιάζεται ὑπὸ τῶν αὐτοῦ οίκειών.

5. Σύντομος ἀνάλυσις

ἀ) Τῆς Ἰλιάδος.

Πρᾶξις τοῦ ποιήματος εἶναι ἡ πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα μῆνις τοῦ ὑβρισθέντος Ἀχιλλέως καὶ ἡ ἔκδικησις τῆς ὕβρεως ταύτης· πρωὶ δὲ τοῦ ποιήματος ὁ Ἀχιλλεύς. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐκρίθη ἄξια ἐποποιίας, διότι ὁ μὲν Ἀγαμέμνων ἦτο στρατάρχης, οὐδὲ Ἀχιλλεὺς νιὸς θεᾶς καὶ τῶν ἀριστέων ὁ κορυφαῖος, ἐκπαγλότατος, πύργος Ἀχαιῶν, ἔρχος δεινοῦ πολέμου κλπ. Ἡ πρᾶξις λοιπὸν ἔχει καὶ τὰ τέσσαρα προσόντα τῆς ἐποποιίας, οὓσα ἡρωϊκή, λαμπρά, τελεία καὶ θαυμαστή.

Δέσσεις τῆς πρᾶξεως εἶναι ἡ ἀντενέργεια τῆς "Ἡρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, αἴτινες συναινοῦσι γὰ πάθη ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν, χάριν ἐνός, ὑποπτευθεῖσαι τὴν πρὸς τὴν Θέτιν ὑπόσχεσιν τοῦ Διός, καὶ ἐκ παντὸς τρόπου πρὸς τοῦτο ὑπενέργουσαι τὰ μέχρι τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου ἀποτελοῦσι τὴν δέσιν. Λύσεις δὲ τῆς πρᾶξεως εἶναι ἡ ὑπερνίκησις πασῶν τῶν ἀντενεργειῶν τούτων, ὑπερισχύσαντας τοῦ Διός, ἡ ἐντεῦθεν ἐπακολουθήσασα κακοπάθησις τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως ἔξιλέωσις, λαβόντος τὴν ζητουμένην ἴκανοποίησιν τὰ μετὰ τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου ἀποτελοῦσι τὴν λύσιν.

'Ἐκ δὲ τῶν τριῶν στοιχείων ἡ προσόντων τῆς ἐποποιίας, τοῦ τραγικοῦ, τοῦ ἡρωϊκοῦ καὶ τοῦ θαυμαστοῦ, τὸ μὲν τραγικὸν ἐπιφαίνεται μόνον εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ "Εκτορος καὶ Ἀνδρομάχης, κατὰ τὸ πένθος τοῦ Ἀχιλλέως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐπιστηθίου φίλου αὐτοῦ Πατρόκλου, καὶ κατὰ τὸ πένθος τοῦ Πριάμου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ "Εκτορος: τὸ δὲ ἡρωϊκὸν καλλιτεγνεῖται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα, δισων τὸ ποίημα εἶναι ἐπιδεκτικόν, φιλοτεχνεῖται δὲ δι' ἀμιμήτου τέχνης, σχηματιζομένων διαφόρων καὶ ἀντιθέτων χαρακτήρων τῶν τε Ἀχαιῶν καὶ τῶν Τρώων ἡρώων. Τὸ δὲ θαυμαστὸν εἰσάγεται διὰ τῶν ἀνθρωπομόρφων θεῶν.

'Ο δὲ μῆδος τοῦ ποιήματος ἔξυφαίνεται ἐκ ποικίλων ἐπεισοδίων θείων καὶ ἀνθρωπίνων, τίθενται δ' εἰς ἐνέργειαν Οὐρανὸς

καὶ "Ἄδης καὶ γῆ, αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως προσωποποιούμεναι καὶ ἀλληγορούμεναι παιζούσιν ἐκάστη τὸ οἰκεῖον πρόσωπον, οἷον ὥραι, Ἡώς, Ἡρα, Παλλὰς κλπ. ὡσαύτως καὶ τὰ μείζω τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, οἷον Ἀρης, δεῖπος, φόβος, ἔρις, λιται.

Τὸ ποιητικὸν διάφορον ἐπιτείνεται ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπὸ ἐπεισοδίου εἰς ἐπεισόδιον. Ἐκ πάντων δὲ τούτων καταφαίνεται τὸ ἔξαίσιον ἐφευρετικὸν τῆς τοῦ ποιητοῦ μεγαλοφυῖας, καὶ ἡ ἀρμοδίας καὶ θαυμασίας γινομένη πλοκὴ καὶ συναρμογὴ πραγμάτων τόσων διαφόρων, πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τεινόντων.

6') Τῆς Ὁδυσσείας.

"Η Ὁδύσσεια εἶναι ποιητικὴ ἀφήγησις τῆς εἰς Ἰθάκην ἐπιστροφῆς τοῦ Ὁδυσσέως. Πρᾶξις τοῦ ποιήματος εἶναι ἡ διὰ δεκαετοῦς πλάνης θαυμασία ἐπάνοδος.

Μῆθος δὲ τοῦ ποιήματος εἶναι ἡ πρᾶξις αὐτὴ πεποικιλμένη διὰ τεραστίων ἐπεισοδίων καὶ ἔξαισίων περιπετειῶν. Τὰ πάντα δ' εἶναι συνυφασμένα διὰ θαυμασίας περιπλοκῆς. Ἡρως δὲ τοῦ ποιήματος εἶναι δὲ Ὁδυσσεύς.

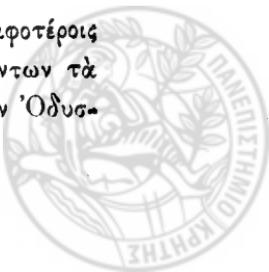
Δέσις τοῦ ποιήματος εἶναι τὰ κωλύματα καὶ οἱ χίρδυροι, οὓς ἀλληλοδιαδόχως ἐπιφέρει δὲ Ποσειδῶν, ἵνα ἀπολέσῃ ἡ περιπλανᾶ τὸν Ὁδυσσέα ταλαιπωρούμενον, ὡργισμένος κατ' αὐτοῦ διὰ τύφλωσιν τοῦ κύκλωπος Πολυφήμου.

Αύσις δὲ τοῦ ποιήματος τούτου εἶναι ἡ ἐκ πάτων τούτων διάσωσις τοῦ Ὁδυσσέως διὰ φρονήσεως ὑπερφυοῦς καὶ διὰ βοηθείας τῆς Ἀθηνᾶς: προσέτι δὲ καὶ ἡ μνηστηροφονία καὶ ἡ μετὰ τῶν οἰκείων ἀναγνώρισις.

Τὸ ἡρωϊκὸν τοῦ ποιήματος καλλιτεχνεῖται εἰς μόνον τὸ πρώτωπον τοῦ Ὁδυσσέως. Τὸ δὲ θαυμαστὸν τῆς Ὁδυσσείας εἶναι σύμφυτον τέρασί τισιν, οἷοι οἱ Κύκλωπες, Λαιστρυγόνες, Λωτοφάγοι, Σκύλλη, Χάρυβδις, Αἴολος, Κίρκη κ. τ. λ.

6. Διδάγματα ἐκ τοῦ Ὁμηρου.

'Ο δαιμόνιος ποιητής, δὲ Ὁμηρος κατώρθωσεν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ νὰ διδάξῃ τῶν διδαγμάτων ἀπάντων τὰ ἥθικώτατα· οἷον θεοῦ σέβας, διότι παρίστησιν οὕτω τὸν Ὁδυσ-

σέα θεοσεβῆ, ὥστε καὶ νικῶν δὲν ὑθρίζει τοὺς νεκροὺς τῶν ἔχθρῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ ταύτην παρεῖχεν ἡ τῆς σοφίας θεὰ τὴν θείαν ἐαυτῆς χάριν. Ἀλλὰ μὴ δι’ ὅλης τῆς Ἰλιάδος δὲν ἐπιφαίνεται ὁ τῆς θείας προγοίας δάκτυλος «Διὸς δ’ ἐτελείετο βουλὴ» (1) ἢτις τιμωρεῖ τὴν ὕθριν τὴν ἐκ του 'Αγαμέμνονος προσγειωμένην εἰς τὸν Ἀχιλλέα; καὶ δ’ Ἀχιλλεὺς δὲ πρόκειται παράδειγμα, δις ἀκούει τῆς φωνῆς τῶν θεῶν καὶ διὰ τοῦτο τιμᾶται ἐπαξίως· τὸ ἀμάρτημα δὲ τῶν ἐταίρων τοῦ Ὁδυσσέως διὰ τὰς βοῦς τοῦ Ἡλίου τιμωρεῖται. Ομοίως παρίστησι τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας, διταν ἡ Διώνη παρηγορῇ τὴν πληγωμένην Ἀφροδίτην, οἰκτείρει τὸν Διομήδην ὡς δυστυχέστατον διὰ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς καταφρόνησιν.

Οὐδέ τι μιν παῖδες ποτε γούνασι παππάζουσιν,

'Ελθόντ' ἐκ πολέμοιο, καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος. (Ε 408)

γορέων στοργὴν διὰ τοῦ "Ἐκτορος ἐν ἀγκάλαις φέροντος τὸν οὔν, δι’ δὲν εὑχεται τοῖς θεοῖς, ἵνα εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι «πατρὸς δ’ ὅγε πολλὸν ἀμείνων». φιλίας πλοτειν, ἦν ἀκραιφῆ καὶ εἰλικρινῆ διαγράφει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀχιλλέως, διτις ἀμα ἀκούσας τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου ἐπιλανθάνεται τὴν ὕθριν, τὴν ἐκ του 'Αγαμέμνονος, φορεῖ τὴν πανοπλίαν, συνδιαλλάσσεται μετὰ τοῦ ἀσπόνδου ἔχθροῦ, κατασφάζει καὶ καταποντίζει μυρίους Τρῶας εἰς τὸν Σκάμανδρον καὶ τὸν φονεύσαντα τὸν φίλον αὐτοῦ φονεύει. Οἰκετῶν πλοτειν, παράδειγμα ἡ ἀγαθὴ δέσποινα Ἀρήτη, ἢτις κυθερῷ τὰ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀλκινόου, ἦν οὔτος ἐτίμησεν, «ώς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἔλλη», Πατρίδος ἀγάπην, δ δείκνυται διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ "Ἐκτορος ἐρμηνευομένης πτήσεως τοῦ οἰωνοῦ «εἰς οἰωρὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης» καὶ διὰ τῶν λόγων τοῦ Ὁδυσσέως, δις ἐπιθυμεῖ καπνὸν ἀποθρώσκοντα τοῦς τοῦς ἡρώες ἐκ τῆς κραναῆς Ἰθάκης, είτα δὲ νὰ ἀποθάνῃ, διότι

οὐδὲν γλύκιον ἡς πατρίδος οὐδὲ τοχείων.

Βίου καὶ ηθῶν ἀπλότητα, διότι τὸν μὲν Ἀχιλλέα παρίστησιν ὑποδεγμένον τοὺς πρέσβεις εἰς τὴν σκηνήν, μήτε ῥαθδούχους,

(1) Ἡ τοῦ θεοῦ πρόνοια καὶ διεύθυνσις τοῦ παντὸς καταδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν Ω 525, I 69, X 209, καὶ διὰ τοῦ.

δις πολλὰ κάμησι, θεὸς δ’ ἐπὶ ἔργον ἀέξει (ξ 65).

μήτε δορυφόρους ἔχοντα δουλοπερπῶς· εἴτα δὲ αὐτὸς οὗτος φιλοξενεῖ τούτους, κόπτων καὶ διανέμων ἵσας μερίδας κρέατος. Ὡσαύτως τὰς δεσποίνας βασιλίδας ἀτύφους καὶ φιλοπόνους παρίστησι· Ναυσικᾶ, ἡ τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων θυγάτηρ, αὐτὴ πορεύεται, ἵνα πλύνῃ τὰς ἐνδύματα αὐτῆς· ἡ μήτηρ αὐτῆς βασιλισσα ὡσα νήθει ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς ἡμέρας. Ἡ Πηνελόπη νήθει καὶ ύφαίνει φᾶρον διὰ τὸν ἔνδρα αὐτῆς τὸν Ὀδυσσέα.

Τὴν ξειρὰν καὶ τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς φιλοφροσύνην θαυμασίως παρίστησι διὰ τοῦ Μενελάου καὶ Γλαύκου, καὶ Τήλεμάχου (α 103, π 41, δ 206) καὶ Εὔμαχου καὶ Ναυσικᾶ, οἱ ἀσμένως ὑποδέχονται τοὺς προσερχομένους ξένους.

Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

..... πρὸς γὰρ Διὸς εἰσὶν ἄπαντες

Ξεῖνοι τε πτωχοὶ τε.....

καὶ τὸ μέγιστον, ἐδόξαζον διτεύποδον τὸν ξένον κρύπτεται θεός τις

Καὶ τε θεοὶ ξείνοιστιν ἐοικότες ἀγνώστως·

παντοῖοι τελέθοντες ἐπιτροφῶσι ποληγας,

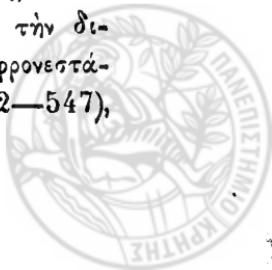
ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὔνομίην ἐφορῶντες.

Τὰς τῶν βασιλέων ἀρετὰς παρίστησι διὰ τοῦ στίχου

Αἱὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπερίορχον ἔμμεναι ἄλλων

τὸ φιλοδίκαιον (τ 10—114), τὸ εὐσεβὲς (Ι 46—9), τὴν φρόνησιν (α 3), τὴν εἰλικρίνειαν (Ι 312), τὴν πραότητα (Ι 254—258), τὸ ἄγρυπνον καὶ κηδεμονικὸν (Β 24—25), διὰ τοῦτο καὶ χρῆμα βασιλικὸν ἔκαλεσεν Ἰλιάδα δὲ Εὔσταθίος.

Ἄλλὰ πλὴν τούτων δὲ "Ομηρος εἶναι εἰκὼν πίστεως συζυγίκης, ἣν διδάσκει ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ διὰ τῆς σεμνῆς καὶ ἐναρέτου Πηνελόπης, ἡς δεικνύει τὴν γυναικείαν ἀρετὴν ἀμετάτερπτον καὶ ἀκλόνητον ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ μεγάλων πειρασμῶν· τὴν περίφρονα Πηνελόπην δι' ὅλης τῆς Ὀδυσσείας πρότυπον θαυμασμοῦ καὶ μιμήσεως ἄξιον δεικνύει, καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιπαραβάλλει τὴν εἰδεχθῆ τῆς ἀπίστου Κλυταιμνήστρας εἰκόνα, καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀξίας τῆς δίκης, ἣν ἔλαθεν αὐτὴ καὶ δὲ Αἴγισθος, ὃν αὐτὸς δὲ Ζεὺς κατακρίνει τὸ αἰσχρὸν ἔργον καὶ διολογεῖ τὴν δικαίαν τιμωρίαν (α 28—43), καὶ διὰ στόματος τοῦ σωφρονεστάτου Νέστορος (γ 301—310) καὶ διὰ τοῦ Μενελάου (δ 512—547),

καὶ δὶς δὶς αὐτοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονος τὸν μὲν Ὁδυσσέα ἐπ' ἀρετῇ τῆς Πηνελόπης, ἔαυτὸν δὲ πικρῶς ἐπὶ τῇ ἀπιστίᾳ τῆς Κλυται- μνήστρας ὄλοφυρομένου (λ 404—456, καὶ ω 95—97). Ἀλλὰ μὴ ἐλάσσων τῆς φιλοπατρίας τοῦ Ὁδυσσέως εἶναι ἡ πρὸς τὴν κουριδίην ἀλοχοῖ πιστότης, τῆς ὅποιας οὐδὲν κατίσχυσαν οὔτε τῆς Κίρκης τὰ φίλτρα, οὔτε ἡ νεότης, οὔτε ἡ ὑπισχγουμένη ὑπὸ τῆς Καλυψοῦς ἀθανασία; Καὶ ἐν τούτοις τῆς συζυγικῆς ἀπιστίας τὰς ὄλεθρίας συνεπείας διδάσκων, εἰκονίζει τὸν οἶκον τοῦ Ἀγα- μέμνονος ἄρδην ἐκ ταύτης κατεστραμμένον· τῆς δὲ τῆς συζυγι- κῆς πίστεως ἀντιπαρατίθεις τὴν ἀμοιβήν, παρίστησι τὸν οἶκον τοῦ Ὁδυσσέως ἐκ τῶν ἀνελπίστων ἀνορθούμενον, τῶν μὲν πιστῶν συζύγων μεθ' ὅλα εἴκοσιν ἔτη, ἀ διῆλθον ἐν συμφοραῖς καὶ δά- κρυσιν, ἀξιουμένων αὐθίς νὰ συζήσωσι, καὶ δάκρυον χαρᾶς λεί- βεται τῶν παρειῶν τοῦ Ὁδυσσέως, βλέποντος τὴν Πηνελόπην, τὸν Τηλέμαχον, καὶ τὰς θεραπαίνας· τῶν δὲ ὑδριστικῶν μνη- στήρων ἀξίαν τῆς ἀσεβοῦς αὐτῶν διαγωγῆς δίκην διδόντων διὰ τῶν ἀδικουμένων Ὁδυσσέως καὶ Τηλεμάχου.

Πρότυπον ἀκραιφνοῦς φύσεως γυναικείας, ὡς μητέρες καὶ σύζυ- γοι, παρίστανται ἔνθεν ἡ Ἀνδρομάχη, μετὰ τῆς φιλοστοργίας καὶ τῆς αἰσθητικότητος τῆς καρδίας αὐτῆς, ἔνθεν δὲ ἡ Πηνε- λόπη μετὰ τῆς ὑπομονῆς, τῆς πιστότητος τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς συνέσεως αὐτῆς.

Καὶ ἐν τῇ Ὁδυσσείᾳ καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι Λιὸς ἐτελείετο βουλή, ἦτις εἶναι ἡ θεία δικαιοσύνη, ἡ ἀμείβουσα τοὺς ἀγαθοὺς καὶ κο- λάζουσα τοὺς κακούς.

..... ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτες ἄλλῳ

Ζεὺς ἀγαθὸν τε κακόν τε, διδοῖ, δύναται γὰρ ἀπαντα· (δ 236).

Τοιούτους θησαυροὺς ἀπεκόμιζον οἱ ἀθάνατοι ἡμῶν πρόγονοι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ὁμέρου, δις ἐγένετο πηγὴ πάσης σοφίας.

..... βαθυρρείταο μέγα σθένος Ὀκεανοῖο·

ἔξ οὐ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα

καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κύριον Εὐάγ. Κ. Κοφινιώτην καθηγητὴν

Ἡ εἰς κρίσιν τῆς παρ' ὑμῶν συγγραφείτης Γραμματικῆς τῆς δυημικῆς διαλέκτου συστηθεῖσα ἐπιτροπή, ἀπεφήνατο ὅτι δύναται αὕτη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκαλίαν τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν.

Ταῦτα γνωστοποιοῦντες ὑμῖν ἔγκρινομεν τὴν γραμματικήν τας ταῦτην ὡς διδακτικὸν βιβλίον

Ἐπ' Ἀθῆναις τῇ 9 Δεκεμβρίου 1867.

Ο Υπουργός

Χ. Χριστοπούλου

Αλ. Βλαχος

Ἐξεδόθησαν ὑπὸ Εὐάγ. Κ. Κοφινιώτου

Ομηρικὴ Γεωγραφία μετὰ εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν πινάκων,
σελ. 240, δραχ. 6.

Ομηρικὸν Λεξικὸν μετὰ εἰκόνων καὶ παραρτήματος περιέχοντος ὄνοματικόν (πραγματικόν, φυτιογνωστικόν, ἀρχαιολογικόν κλ.) τῶν τοῦ Ὁμήρου λέξεων. δεδεμένον δρ. 9.

Γραμματικὴ τῷ Διαλέκτῳ τῆς Ε.Ι.ην. γ. λόγος δρ. 2, 75
Κικέρωνος ὁ Α'. καὶ Δ'. κατὰ Κατιλίνα λόγος μετὰ σημειώσεων. δρ. 1, 50.

Καίσαρος Ἀπομνημονεύματα τοῦ Γαλατ. πολέμου μετὰ σημειώσ. γεωγραφ. χάρτου καὶ πίνακος κυρίων ὄνομάτων δρ. 2, 50

Κορηλίου Νέπως μετὰ σημειώσεων δρ. 1, 80.

Ισοχράτονος λόγοι, Εὐάγόρας, Νικοκλῆς, πρὸς Νικοκλέα, Ἀρεοπαγιτικός, Ἀρχιδαμος, Πλαταΐκός, περὶ Ειρήνης μετὰ σημειώσεων δρ. 3.

Τεμάταις Δραχ. 2.

